

JAARSTUKKEN 2024

Samen wonen, werken en leven

gemeente Bronckhorst

Inhoudsopgave

1. Algemeen	5
Inleiding	6
We geven invulling aan de doelen uit het programmaplan	6
We doen voorstellen voor resultaatbestemming	10
Leeswijzer	12
2. Jaarverslag	15
2.1. Programmaverantwoording	15
2.1.1. Programma 1 ZORG EN ONDERSTEUNING	17
Algemeen	18
Deelprogramma 1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	18
Deelprogramma 1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	26
Wat heeft het gekost	33
2.1.2. Programma 2 WONEN EN LEEFOMGEVING	35
Algemeen	36
Deelprogramma 2A PASSEND WONEN	37
Deelprogramma 2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	42
Wat heeft het gekost	55
2.1.3. Programma 3 BEDRIJVIGHEID EN ONTWIKKELING	57
Algemeen	58
Deelprogramma 3A ECONOMIE	58
Deelprogramma 3B DUURZAAMHEID	64
Wat heeft het gekost	72
2.1.4. Programma 4 BESTUUR	75
Algemeen	76
Deelprogramma 4A BESTUREN	76
Wat heeft het gekost	82
2.2. Paragrafen	83
2.2.1. Paragraaf Lokale heffingen	84
2.2.2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	94
2.2.3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	102
2.2.4. Paragraaf Financiering	109
2.2.5. Paragraaf Bedrijfsvoering	115
2.2.6. Paragraaf Verbonden partijen	126
2.2.7. Paragraaf Grondbeleid	134
2.2.8. Paragraaf Informatiebeveiliging en privacy	139
2.2.9. Paragraaf Wet open overheid	140
2.2.10. Paragraaf Klimaat	142
3. Jaarrekening	145
3.1. Balans	147
3.2. Overzicht van baten en lasten per programma	150
3.3. Grondslagen	152
3.4. Toelichtingen balans	155
3.4.1. Toelichting balans, activazijde	155
3.4.2. Toelichting balans, passivazijde	161
3.5. Overige gegevens	168

3.6. Toelichtingen baten en lasten programmarekening	172
3.6.1. We sluiten het begrotingsjaar af met een nadelig resultaat	172
3.6.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn	173
3.6.3. We hebben inzicht in onze overhead	177
3.6.4. We tonen onze baten en lasten op kostensoort	180
3.6.5. Wat gaven we anders uit dan verwacht	181
3.7. Begrotingsrechtmatigheid	187
3.8. Rechtmatigheidsverantwoording	188
3.9. Incidentele baten en lasten	189
3.10. Gebeurtenissen na balansdatum	191
3.11. Overzicht baten en lasten per taakveld	192
3.12. Uitnutting van de beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen	209
3.13. Toevoeging aan reserves en bestedingen voor projecten	213
3.14. We geven informatie over Wet Normering Topsalarissen (WNT)	216
3.15. Borg- en garantiestellingen	218
3.16. Bijlage Sisa overzicht	219
3.17. Bijlage Controleverklaring	233
Afkortingenlijst	234

1. Algemeen

Inleiding

Hierbij bieden we u de jaarstukken over 2024 aan. We sluiten het jaar af met een negatief saldo van € 824.000. Het resultaat ontstond door hogere kosten voor de Wmo en Jeugdzorg (€ 3,4 mln). Hier tegenover staan de onbestede budgetten die we willen doorschuiven naar 2025 (resultaatbestemmingen € 1,4 mln) en onderbestedingen op de overige budgetten (€ 2,8 mln). Een toelichting op de verschillen tussen de raming en de werkelijkheid staat bij overzicht baten en lasten per taakveld in hoofdstuk 3.11.

We gaven invulling aan de doelen uit het programmaplan

2024 was het tweede volle bestuursjaar voor ons als college van BenW van Bronckhorst. Een jaar waarin beleid tot uitvoering is gekomen, waarin plannen zijn gerealiseerd en verbindingen zijn gelegd. Waarin fundamenteën zijn gelegd om in de laatste anderhalf jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen de gewenste doelen te behalen. Een jaar waarin we resultaten hebben gehaald waar we trots op zijn. Maar 2024 was ook een jaar waarin we te maken hebben gehad met onverwachte uitdagingen en tegenvallers. We hebben een weg moeten vinden rond de onzekerheden in de wereld, maar ook op nationaal en provinciaal niveau.

In dit jaarverslag worden de doelen uit het programmaplan 2024 'Samen wonen, leven en werken in Bronckhorst' benoemd en beschreven welke resultaten daarop zijn behaald. Tevens wordt er inzicht gegeven in de financiële afwikkeling voor 2024. In deze inleiding lichten we een aantal bijzondere, mooie en opvallende zaken uit.

Mondiale en nationale ontwikkelingen

De grote mondiale ontwikkelingen hebben direct en indirect invloed op de situatie in Bronckhorst. De oorlogen in Oekraïne en het Midden Oosten duren nog altijd voort, extremer weer en natuurrampen volgen elkaar op en de uitslag van de Amerikaanse verkiezingen voorspelt gevolgen op diverse terreinen voor het jaar 2025.

Nationaal is er na de verkiezingen van 2023 in 2024 een kabinet geformeerd met PVV, NSC, VVD en BBB. Bij deze formatie is op een aantal terreinen beleid van het vorige kabinet teruggedraaid of is men dat voornemens, met name ten aanzien van het stikstoffonds voor de boeren en het asielbeleid. In het jaar 2024 is er echter door verschillende redenen nog niet veel duidelijkheid over nieuw beleid op deze terreinen. Deze onzekerheid heeft direct effecten op onze lokale situatie.

Verschillende uitdagingen

Op Bronckhorster niveau was 2024 een jaar waarin grote vraagstukken centraal stonden met veel impact voor onze inwoners. We zijn ons steeds meer bewust van de groeiende polarisatie op inhoudelijke onderwerpen. We willen ruimte geven aan alle meningen en inzichten, zodat de raad de beste afweging kan maken vanuit het algemeen belang.

Naast alle ambities die we wilden realiseren en hebben gerealiseerd in 2024, werden we ook uitgedaagd om ons in te zetten op onderwerpen die we niet hadden voorzien:

- Zo zagen we plannen van defensie komen om een munitiedepot te realiseren in onze gemeente. We voerden diverse gesprekken met defensie en omwonenden. Inmiddels kunnen we gelukkig constateren dat Toldijk niet meer in zicht is als mogelijke locatie.

- Daarnaast werden we geconfronteerd met Pfas vervuiling in delen van de Oosterwijkse Vloed, een klein deel van de Baakse Beek en zwemplas De Betteld in Zelhem. Hiervoor zetten we onze capaciteit in om hier zo goed mogelijk mee om te gaan.
- We zagen in 2024 de zorgkosten op jeugdzorg en WMO flink toenemen. We verleenden zorg aan ongeveer dezelfde hoeveelheid mensen, maar de kosten per zorgtraject zijn sterk toegenomen. Dit heeft mede te maken met de individuele problematiek, maar ook door wachtlijsten, CAO stijgingen en inflatie. We sloten onze ogen niet voor deze stijging en bleven inzetten op de samenwerking met zorgaanbieders, de toegang tot de zorg en de transformatie van de zorg.
- Tenslotte is in 2024 gestart met de zoektocht naar een nieuwe Burgemeester na het vertrek van Marianne Besselink eind 2023. In het najaar is deze gevonden in de persoon van Patrick van Domburg.

Dit hebben we in 2024 bereikt

Vastgoed, wonen en herinrichting

- We gaven groen licht aan diverse woningbouwplannen met ruimte voor alle doelgroepen.
- We herijkten de kaders voor woningbouw in het buitengebied en de woonvisie;
 - Met de verruiming van de kaders voor de woningbouwmogelijkheden in het buitengebied kan de gemeente meer flexibiliteit bieden aan de initiatiefnemers en kunnen er meerdere uitdagingen in het buitengebied aangepakt worden. Het bijbehorende puntensysteem is ook in 2024 ontwikkelt.
 - In de herijking woonvisie staat beschreven hoe we omgaan met de woonuitdagingen van dit moment; genoeg verschillende soorten huizen die passen bij wat onze inwoners nu en in de toekomst nodig hebben. Met de woonvisie is voorgesorteerd op de uitwerking in het volkshuisvestingsprogramma dat vanaf 2026 verplicht is.
- We legden een eerste wijziging van het omgevingsplan in Bronckhorst vast.
- We maakten een succesvolle Toekomstig Thuis Tour waarbij we met zo'n 40 geïnteresseerden in toekomstbestendig wonen, verschillende locaties in de Achterhoek bezochten.
- We zijn goed op weg met de werkzaamheden aan de Zomerweg in Drempt en startten het vitale kernen project in Zelhem. En er is een besluit genomen over de herinrichting Dorpsstraat Vorden e.o. op basis van de gebiedsvisie uit de werkgroep Vitale Kernen Vorden.
- We zetten een belangrijke stap naar een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek door een contourenschets vast te stellen.

Economie

- De zeven Achterhoekse gemeenten hebben samen met de provincie Gelderland een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) opgesteld. Alle zeven Achterhoekse colleges en gemeenteraden en Gedeputeerde en Provinciale Staten hebben dit plan vastgesteld. Vertaald naar Bronckhorst wezen we met het omgevingsprogramma werklocaties locaties aan voor bedrijventerreinen.
- We startten de voorbereidingen voor het WerkCentrum Achterhoek (WCA), gericht op het verbeteren van de samenwerking tussen publieke en private partijen en het bieden van vraaggerichte dienstverlening aan inwoners en ondernemers. De organisatie streeft naar duurzame werkgelegenheid en versterking van de regionale samenwerking.
- We sloten een convenant af met 5 platformen voor Recreatie en Toerisme.
- We zetten het leerwerkbedrijf opnieuw in met daarbij ook ruimte voor inburgering.

Energie en Klimaat

- We herijkten de routekaart Bronckhorst Energieneutraal met nieuwe regionale afspraken zoals het Akkoord van Groenlo 3.0. Maar ook met oog voor ontwikkelingen zoals netgongestie en beleid op het gebied van de warmtetransitie. De Herijkte Routekaart houdt rekening met deze ontwikkelingen en beschrijft een strategie hoe de energietransitie binnen Bronckhorst aangepakt kan worden en is in juni vastgesteld.
- In december is gevraagd om het rapport van Energy Watch te onderschrijven en het 'Addendum participatie en lokaal eigendom bij grootschalige opwek van duurzame elektriciteit' vast te stellen.

Op basis van een amendement is hierop besloten dat het moratorium niet langer nodig was en dat het college de opdracht kreeg om in zoekgebied Eldrik het gebiedsproces te starten. De maximale tiphoogte van 150 meter en de afstand van 10x de ashoogte tot een dorpskern zijn hierbij komen te vervallen. Nadrukkelijk werd aangegeven dat de nieuwe normen voor windmolens die in 2025 voorliggen in de Tweede Kamer het uitgangspunt zijn.

Sociaal Domein

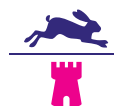
- We wezen plekken aan voor de bouw van opvanglocaties voor jonge vluchtelingen en stelden het programmaplan migratie en integratie vast. Asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden vragen ieder om een eigen aanpak met een aantal gezamenlijke basisprincipes. Voor het structureel borgen van de ondersteuning en opvang van deze groepen is een programmaplan opgesteld.
- We leverden de nieuwbouw van de voorgezet onderwijs school in Vorden op.
- We werkten aan de realisatie van de basisschool in Halle en startten met onderzoeken voor de nieuwbouw van de basisscholen in Zelhem.
- We stelden de nota bestaanszekerheid vast waarmee we het huidige armoedebeleid en het schuldhulpverleningsbeleid willen verrijken, verstevigen en bestendigen voor de toekomst.
- We stelden de gebiedsplannen voor een leefbaar en sportief Bronckhorst vast waarbij aan 28 initiatieven een subsidie is toegekend.

Bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling

- We werkten aan een doorontwikkeling van de Planning en Control cyclus, dat loopt verder in 2025.
- We zetten ons in om het ziekteverzuim onder het personeel te verlagen
- We zetten ons in om de inhuur te verlagen.
- We zijn gestart met een traject organisatieontwikkeling, waarbij we inzetten op vasthouden en versterken.

We hielden onze financiële positie gezond

In november 2023 boden we u een programmabegroting aan voor 2024 en verdere jaren. In die begroting zaten onze voornemens voor ons coalitie-akkoord 'Bouwen aan een dienstbaar, leefbaar en sociaal Bronckhorst' en antwoorden voor het voorkomen van begrotingstekorten. Daarmee kwam het begrotingsoverschot op € 9.000, waarmee we het jaar 2024 startten. Door ontwikkelingen in het jaar stelden we het beeld steeds bij en legden we de wijzigingen aan u voor in raadsvoorstellen (o.a. meicirculaire) en de tussenrapportage.

Bekijken we het begrotingssaldo en de wijzigingen hierop, dan verwachten we het volgende beeld:

Omschrijving	Voordelig	Nadelig	Bedrag
Primitieve begroting			9
Eerste begrotingswijziging		9	
Decembercirculaire 2023		336	
Meicirculaire 2024	1.793		
Effecten Financiële update	2.053		
Tussenrapportage	1.836		
Begrotingsresultaat naar Algemene reserve en BR IA		5.345	
Grondenexploitaties; MPO 2025		937	
Eindwijziging		394	
<i>Totaal mutaties</i>	<i>5.682</i>	<i>7.022</i>	<i>-1.340</i>
Totaal geraamd resultaat (+ = overschot - = tekort)			-1.331

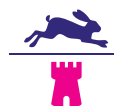
Nu kijken we naar de werkelijkheid op 31 december

Volgens de verslagleggingsregels van het BBV sluiten we het jaar af met een tekort van € 824.000. Dat is € 507.000 minder dan we veronderstelden na de begrotingswijzigingen. Dit komt vooral door lagere lasten binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving en hogere inkomsten bij Algemene dekkingsmiddelen.

Programma	Saldi per programma			
	Begroting (na wijziging)	Rekening	Afwijking	Voordelig / nadelig
Zorg en ondersteuning	-33.814	-36.293	-2.480	nadelig
1A Vitale inwoners en samenleving	-2.338	-1.729	609	voordelig
1B Toegang en individuele voorzieningen	-31.476	-34.564	-3.088	nadelig
Wonen en leefomgeving	-24.823	-24.573	251	voordelig
2A Passend wonen	-488	-1.263	-775	nadelig
2B Aantrekkelijke leefomgeving	-24.335	-23.309	1.025	voordelig
Bedrijvigheid en ontwikkeling	-2.428	-1.667	761	voordelig
3A Economie	-1.238	-492	747	voordelig
3B Duurzaamheid	-1.190	-1.176	14	voordelig
Bestuur	-3.744	-4.263	-519	nadelig
4A Besturen	-3.744	-4.263	-519	nadelig
Totaal programma's	-64.809	-66.796	-1.987	nadelig
Algemene dekkingsmiddelen	80.424	81.802	1.379	voordelig
Overhead	-13.271	-12.484	787	voordelig
Heffing Vpb				
Onvoorzien	0	0	0	nadelig
Saldo van baten en lasten	2.344	2.522	178	voordelig
Toevoeging / onttrekking reserves	-3.674	-3.346	329	voordelig
Gerealiseerd resultaat (+ = overschot - = tekort)	-1.331	-824	507	voordelig

De uitgaven en inkomsten in vogelvlucht

In de infographic ziet u de inkomsten en uitgaven. De indeling past bij de meest herkenbare inkomstenbronnen en uitgaven. Onder de uitgaven van Bestuur staat ook 'organisatie', dit zijn de bedrijfsvoeringsonderdelen van onze gemeente.

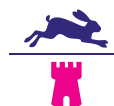

Inkomsten 2024			Uitgaven 2024		
bedragen x € 1.000			bedragen x € 1.000		
	Begroting na wijzigingen	Rekening		Begroting na wijzigingen	Rekening
 Het grootste deel krijgen we van het Rijk:	85.974	86.314	 Zorg en ondersteuning	48.657	51.498
De rest krijgen we uit:			Vitale inwoners en samenleving	9.005	8.517
 Lokale heffingen:	20.667	20.798	Toegang en individuele voorzieningen	39.653	42.981
Onroerendezaakbelasting (OZB)	8.898	8.920	 Wonen en leefomgeving	36.725	36.328
Rioolheffing	4.879	5.018	Passend wonen	3.377	3.593
Afvalstoffenheffing	3.977	3.828	Aantrekkelijke leefomgeving	33.349	32.736
Omgevingsvergunningen	1.652	1.317	 Bedrijvigheid en ontwikkeling	8.564	8.179
Leges rijbewijzen, reisdocumenten etc	712	904	Economie	1.657	1.480
Toeristenbelasting	340	571	Duurzaamheid	6.908	6.699
Forensenbelasting	69	101	 Bestuur	18.100	18.070
Reclamebelasting	140	138	Besturen en organisatie	18.100	18.070
 Overige inkomsten:	10.462	11.516	Overige uitgaven	2.712	2.030
Rentebaten	913	1.181	Toevoeging aan de reserves:	9.607	9.610
Dividend	840	840	 Totale uitgaven 2024	124.366	125.716
Opbrengsten begraafplaatsen	623	610	Geraamd tekort	-1.331	
Opbrengsten huren en pachten	852	890	Gerealiseerd tekort		-824
Overige bijdragen overheidsinstanties	2.293	2.833			
Overige inkomsten	4.940	5.160			
 Dekking uit reserves:	5.932	6.265			
 Totale inkomsten 2024	123.035	124.892			

We doen voorstellen voor resultaatbestemming

In de actuele cijfers op 31 december 2024 zitten 'vooruit te schuiven' bedragen. Dit zijn de bedragen die we in plaats van in 2024 in 2025 willen uitgeven. We noemen onze voorstellen hieronder en geven de toelichting erop in de bijlage bij het raadsvoorstel.

Voorstel (bedrag x € 1.000)		Bedrag
Gerealiseerd resultaat 2024		-824
Tekorten openeinderegelingen Programma 1 Zorg en ondersteuning	-3.393	
Egalisatie vanuit 100% inzet Openeinderegelingen Zorg en ondersteuning (bestemmingsreserve)	1.700	
Bijdrage hogere kosten Openeinde regelingen Zorg en ondersteuning (vanuit Algemene reserve)	1.693	3.393
Gerealiseerd resultaat na alternatieve dekking openeinderegelingen sociaal domein		2.569
Hervormingsagenda Jeugd	-106	
Programma Migratie & Integratie	-237	
Gebiedsgerichte aanpak natuurbrand	-60	
Groot onderhoud wegen Keijenborg (€ 44.000) en Toldijkseweg (€ 200.000)	-244	
Vorbereidingskosten Smidsstraat / Magnoliaweg	-20	
Verkeersaanpassingen Hummeloseweg	-100	
Procesbegeleiding Sport en leefbaarheid	-40	
Plattelandsontwikkeling	-65	
Bijdrage vervanging bruggen voor toeristische infrastructuur	-100	
Uitvoering RO Landelijke beëindigingsregeling veehouderij	-121	
Vitale kernen	-18	
Cofinanciering Leader	-70	
Budgetanalyse van ruimte in begroting	-24	
Organisatie ontwikkelingen - versterking	-203	
Besteden van restant budgetten projecten 2024 in 2025 en verder		-1.409

Voorstel (bedrag x € 1.000)		Bedrag
Gerealiseerd resultaat na bestemmingen		1.160
Van toevoeging (€ 1,2 mln) aan Algemene reserve 50% naar Investeringsagenda (bestemmingsreserve)	-580	
Afgesproken bestemmingen (vanuit eerdere raadsbesluiten)		-580
Resultaat, rest toevoegen aan de Algemene reserve (volgens BBV-regels)		580

+ = voordelig resultaat; - = nadelig resultaat

Leeswijzer

Over de Jaarstukken 2024

Onze jaarstukken maken wij zo kort, helder en overzichtelijk mogelijk. We rapporteren over onze ambities uit de Programmabegroting 2024-2027. De jaarstukken bestaan uit:

- hoofdstuk 1: de inleiding, de voorstellen voor het jaarresultaat en de leeswijzer van de jaarstukken
- hoofdstuk 2: het jaarverslag
- hoofdstuk 3: de jaarrekening

Wat we bereiken staat in het jaarverslag (hoofdstuk 2)

In de programmaverantwoording benoemen we de belangrijkste opgaven die in 2024 bijdroegen aan het bereiken van onze maatschappelijke doelen. Het jaarverslag bestaat uit de *programmaverantwoording* en de *paragrafen*.

De programmaverantwoording heeft vier delen (hoofdstuk 2.1)

We werken met vier raadsprogramma's met daarin een aantal deelprogramma's. In ieder programma is naast aandacht voor de beleidsdoelen en opgaven ook aandacht voor indicatoren, risico's en de financiën.

De indicatoren geven een beeld van de (beoogde) effecten van ons beleid

We maken onderscheid tussen lokale en landelijke indicatoren:

- De lokale indicatoren laten zien wat het effect van het beleid was, gericht op onze eigen, lokale beleidsdoelen.
- De landelijke indicatoren geven inzicht in waar we staan en maken vergelijking met andere gemeenten mogelijk. Deze informatie kijkt terug op vorige jaren. We zijn op grond van wetgeving (BBV) verplicht om deze indicatoren op te nemen in de programmaverantwoording.

We noemen voor ieder deelprogramma de vijf belangrijkste financiële risico's

Het gaat om de risico's die op 31 december 2024 een financiële impact hebben. We beschrijven het totaalbeeld voor alle risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2). In die paragraaf komen de 15 belangrijkste risico's voor de gemeente aan bod.

Elk programma sluiten we af met financiële informatie

Het gebruik van middelen ziet u ook terug in een programma; welke investeringen deden we en waarvoor gebruikten we de reserves is opgenomen de bijlage 3.12 respectievelijk 3.13.

In de paragrafen beschrijven we aspecten die voor alle beleidsvelden belangrijk zijn (hoofdstuk 2.2)

In de tien paragrafen beschrijven we kort hoe we ons beleid uitvoerden. Het gaat dan om:

1. de belastingen (lokale heffingen);
2. de risico's (weerstandsvermogen en risicobeheersing);
3. het onderhoud van de openbare ruimte (onderhoud kapitaalgoederen);
4. hoe we de taken financieren (financiering);
5. de ondersteuning bij de taken (bedrijfsvoering);

6. de samenwerking met andere organisaties (verbonden partijen);
7. de grondposities (grondbeleid);
8. het gebruik van digitale voorzieningen (informatiebeveiliging en privacy);
9. de openbaarheid van stukken (Wet Open Overheid);
10. de inzet voor klimaatdoelen (klimaatbegroting).

In de jaarrekening staat ons financieel beeld centraal (hoofdstuk 3)

De jaarrekening geeft inzicht in de financiële situatie van onze gemeente. In de financiële overzichten staat ook de wettelijke en provinciale informatie die vereist is voor toezicht. De informatie in dit hoofdstuk gebruikt de accountant bij zijn controle van de jaarstukken. In de Rechtmatigheidsverantwoording (3.8) leggen we verantwoording af over het rechtmatig tot stand komen van de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties. De toelichting hierop vindt u terug in de paragraaf bedrijfsvoering (2.2.5). De jaarrekening bestaat uit de *balans*, het *overzicht van baten en lasten per programma* en *toelichtingen*.

Balans (hoofdstuk 3.1)

De balans geeft inzicht in de bezittingen, de schulden en het vermogen van Bronckhorst aan het begin en het eind van 2024. In hoofdstuk 3.4 lichten we de balansposten toe.

Overzicht van baten en lasten per programma (hoofdstuk 3.2)

Het overzicht van baten en lasten geeft het resultaat per programma en dat van Bronckhorst als totaal weer. We lichten de baten en lasten toe (hoofdstuk 3.6). Daar tonen we u ook een overzicht van baten en lasten weergegeven op kostensoorten (3.6.4) met daarop een toelichting (3.6.5). Zo geven we u inzicht in alle typen baten en lasten.

Overzicht baten en lasten per taakveld (hoofdstuk 3.11)

Taakvelden zijn wettelijk verplicht en de onder de taakvelden opgenomen activiteiten zijn voor elke gemeente hetzelfde. Hiermee zijn gemeenten op dit niveau vergelijkbaar. U ziet per taakveld de verschillen tussen de ramingen (na wijziging vanuit genomen raadsbesluiten gedurende het jaar 2024) en de uiteindelijke realisatie.

Borg- en garantstellingen (hoofdstuk 3.13)

Hier geven we een overzicht van gewaarborgde geldleningen, gegarandeerde geldleningen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en borgstelling van in het verleden verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren door het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel (HVO).

SiSa overzicht (hoofdstuk 3.16)

Gemeenten moeten elk jaar aan de rijksoverheid melden of en hoe ze het (rijks)geld besteden dat voor specifieke doeleinden gegeven wordt. Dit doen we via SiSa (Single information, Single audit). Dit betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige accountantscontrole. We zijn verplicht deze verantwoording als bijlage in de jaarstukken op te nemen. In het SiSa overzicht verantwoorden we 25 regelingen van het rijk.

Controleverklaring (hoofdstuk 3.17)

De accountant beoordeelt de jaarstukken en controleert of de baten en lasten kloppen. De controleverklaring en het opgestelde rapport van bevindingen bieden we afzonderlijk aan de raad aan.

De verordeningen zijn te vinden op www.wetten.nl

De verordeningen geven de kaders aan waarmee we werken. Ze zijn in te zien op www.wetten.nl.

Goed om te weten

- De jaarstukken zijn als pdf-bestand doorklikbaar (de inhoudsopgave en de onderstreepte woorden of zinnen), wat navigeren naar onderliggende stukken eenvoudiger maakt. Terug naar waar u was, gaat het snelst met de toetsencombinatie Alt + pijl links. Deze jaarstukken zijn ook online, als website, beschikbaar. De betekenis van afkortingen wordt via een mouse-over getoond (stippellijn onder de afkorting).
- In de financiële overzichten bij 'Wat heeft het gekost?' staat bij de saldoregel een '+' voor baten of overschotten en een '-' voor lasten of tekorten.
- In de andere tabellen vermelden we in het onderschrift wat een '+' of '-' betekent.
- De cijfers in tabellen, grafieken en opstellingen in deze jaarstukken staan in euro's maal 1.000 en ronden we af tot het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.
- Waar we in toelichtingen een 'V' of een 'N' gebruiken, staat V voor voordeel en N voor nadeel.

2. Jaarverslag

2.1. Programmaverantwoording

ZORG EN ONDERSTEUNING

gemeente Bronckhorst

2.1.1. Programma 1 ZORG EN ONDERSTEUNING

Algemeen

Wat wilden we bereiken

- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuisvoelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- We versterken de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- Beheersbaarheid en toekomstgerichte haalbaarheid van het sociaal domein.

Meerdere doelen bereiken we door in de verschillende programma's samen te werken. Om die reden komen een aantal doelen bij meerdere programma's terug. Aanvullend op deze doelen zetten we in op preventie en gezondheid, kansengelijkheid en een sterke samenleving. We stimuleren een gezondere leefomgeving en dat meer mensen gezonde keuzes maken en mee kunnen doen.

We dragen bij aan SDG-doelen

Door te werken aan bovenstaande doelen, dragen we bij aan verschillende SDG-doelen. Voor dit programma zijn de belangrijkste SDG-doelen waaraan we bijdragen:

SDG 1
Geen armoede

SDG 10
Ongelijkheid verminderen

SDG 3
Goede gezondheid en welzijn

Deelprogramma 1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

Alle inwoners van Bronckhorst doen mee in de samenleving

Inleiding

Ons beleidsplan 'Gewoon meedoen' is de komende jaren onze gids voor keuzes in het sociaal domein. Voor sommige thema's is meer verdieping nodig, toch zijn we goed voorbereid op landelijke en lokale ontwikkelingen. We werken met verdiepende nota's over bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en mantelzorg. Deze helpen ons om onze inwoners te versterken en te ondersteunen.

Resultaten

We ondersteunden mantelzorgers volgens het nieuwe beleid

Bewustwording is het belangrijkste doel in het nieuwe mantelzorgbeleid. We maakten een campagne om mensen die voor anderen zorgen te informeren over hulp. We spraken ook met werkgevers om aandacht te vragen voor mantelzorgers onder hun werknemers.

We versterkten het vrijwilligerswerk volgens het nieuwe beleid

We vroegen 'Meedoen in Bronckhorst' en 'Stichting Present' om een Vrijwilligerspunt te maken. Dit punt helpt verenigingen en organisaties. Het verbetert de leefbaarheid, ondersteunt bewonersinitiatieven, versterkt de sociale basis en waardeert vrijwilligers. Het Vrijwilligerspunt koppelt vrijwilligers aan werk en helpt vrijwilligers.

We zorgden voor een stevige basis voor bestaanszekerheid van onze kwetsbare inwoners

We verbreedden het armoedebeleid naar bestaanszekerheid en zorgden zo voor een stevige basis voor diegenen die dit het hardste nodig hebben. De regelingen voor huishoudens met een laag inkomen pasten we aan. Deze aanpassingen helpen inwoners met een laag inkomen. Kinderen in deze gezinnen kunnen makkelijker vergoedingen krijgen voor producten of diensten die ze nodig hebben. We voegden regelingen samen tot één budget op de 'Hierhe'jwat' pas. Volwassenen kunnen makkelijker sporten en aan cultuur meedoen doordat we een groot deel van de contributie vergoeden. Verder bieden we een collectieve ziektekostenverzekering voor inwoners met een laag inkomen en hoge zorgvraag. Daarnaast is er een witgoedregeling om oude apparaten te vervangen om zo de energierekening te verlagen. De meeste wijzigingen gingen in op 1 januari 2025.

Inwoners van Bronckhorst maken gezondere keuzes

Inleiding

We vertaalden onze doelen naar een plan van aanpak voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We gebruiken de brede specifieke uitkering (SPUK) voor activiteiten op het gebied van sport, bewegen, sociale basis en gezondheid. We werken in de regio samen met gemeenten en zorgverzekeraars aan vijf programma's: Welzijn op Recept, Kansrijke Start, Valpreventie, Gezond Gewicht kinderen en Gezond Gewicht volwassenen. Voor de specifieke uitkering leggen we verantwoording af aan het rijk.

Resultaten

We bevorderden de gezonde samenleving

We versterkten de samenwerking met maatschappelijke partners vanuit het Gezond en Actief Leven programma's (GALA). We voerden diverse activiteiten uit voor inwoners zoals gezondheidschecks. Drie keer organiseerden we de cursus 'Blieven staon' om vallen te voorkomen. We zetten in op alcoholpreventie omdat het alcoholgebruik in Bronckhorst hoger ligt dan in de regio Noord- en Oost Gelderland. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen onder de 18 jaar die al mogen drinken van hun ouders, bingedrinken bij leerlingen in het voortgezet onderwijs en volwassen zware drinkers. Jongeren konden na het volgen van de alcoholpreventiecursus en het behalen van hun rijbewijs, gratis hun rijbewijspasje ophalen. Voor de programma's Eenzaamheid en Mantelzorg was er een periode geen personeel beschikbaar.

We bevorderden de gezondheid met regionale samenwerking

We liepen vertraging op bij het opstellen van de werkagenda Integraal Zorg Akkoord (IZA). Daardoor liep ook de uitvoering achter. We zetten druk op het proces via regionale samenwerking in het sociaal domein, maar de uitvoering versnelt nog niet. De uitvoeringscoalities startten in september en stelden een voorlopige werkagenda IZA op. Hierin staan regionale en lokale activiteiten. De VNG heeft de resolutie 'vervolg IZA' aangenomen. Sindsdien konden we doorgaan met de uitvoering.

We hebben een woonzorgvisie

Inleiding

Alle gemeenten moeten vanaf 2023 starten met een integrale, regionaal afgestemde, woonzorgvisie voor alle aandachtsgroepen en ouderen. Dit staat in de programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en zorg voor ouderen' van het rijk. De woonzorgvisie heeft gevolgen voor de zorg en de benodigde woonvormen. Het doel van de woonzorgvisie is dat mensen langer fijn en veilig thuis kunnen wonen. Het is belangrijk dat inwoners zelf kiezen hoe zij omgaan met hun toekomst en gezondheid. We maken mensen bewust over dit onderwerp en stimuleren andere woonvormen.

Resultaten

We werkten de woonzorgvisie uit in een uitvoeringsprogramma

We actualiseerden de woonzorgvisie. De woonzorgvisie 2025-2030 richt zich op het behouden en versterken van welzijn, leefbaarheid en naoberschap. We willen dat onze inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Daarom sturen we op een passende woning voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag en investeren in toekomstbestendige professionele zorg. In het uitvoeringsprogramma namen we op dat we verschillende woonvormen realiseren, zoals nultredenwoningen en geclusterd wonen. Ook hadden we oog voor vernieuwende wooninitiatieven en de continuïteit van de professionele zorg. Door passende woningen voor ouderen en hulpbehoevenden te bieden, komen er woningen vrij voor andere doelgroepen, zoals starters of doorstromers. We begonnen samen met de Achterhoekse gemeenten, woningcorporaties en andere betrokkenen met het opstellen van een regionale visie. Over de integratie met de woonvisie leest u meer in deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2).

We verkenden de mogelijkheden voor een Wmo-convenant met woningcorporaties

We spraken met de corporaties over de woonzorgvisie. De corporaties speelden een belangrijke rol bij het maken van deze visie. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) komt op verschillende plekken in de woonzorgvisie terug. We spraken nog niet over de mogelijkheden voor een Wmo-convenant, we spraken af dat we dit doen bij de uitvoering van de woonzorgvisie.

Programma Migratie en integratie, huisvesting nieuwkomers

Inleiding

We zetten belangrijke stappen in een onzekere en veranderende omgeving. Vanaf 1 februari 2024 geldt de Spreidingswet. Gemeenten moeten nu asielzoekers opvangen. Het doel is genoeg opvangplekken te creëren en asielzoekers eerlijk te verdelen over provincies en gemeenten. Voor Bronckhorst betekende dit een verhoging van 130 naar 221 asielzoekers. Het kabinet wil een strenger asielbeleid. Zij wil minder vluchtelingen toelaten, minder opvangplekken creëren, asielzoekers langer laten wachten, strengere regels opstellen en soberder opvanglocaties bieden. Dit heeft grote invloed op de taak van de gemeenten. Hierdoor veranderden de taakstellingen regelmatig. In de regio Achterhoek besloten we om de maatschappelijke opgave volgens de regionale plannen te blijven uitvoeren. De Spreidingswet geldt totdat er nieuwe wetgeving is. Voor onze gemeente betekende dit dat we in 2024 de taak hadden om 221 asielzoekers en 73 statushouders op te vangen en 280 opvangplaatsen te maken voor Oekraïense ontheemden. Eind 2024 kregen we van minister Faber een nieuw verdeelbesluit met nieuwe doelstellingen voor volgend jaar. Dit riep regionaal en landelijk vragen op. De bestuurlijke provinciale tafel gaf deze vragen terug aan het ministerie. We ontvingen nog geen antwoorden. We zijn afhankelijk van wijzigingen en aanpassingen vanuit het ministerie. We hebben korte lijnen en schakelen snel waar mogelijk. Dit vraagt soms om nieuwe overwegingen en besluiten, zowel lokaal als regionaal. Wij zijn als regio en provincie Gelderland verantwoordelijk voor deze opgaven. We besloten verder te gaan met het mogelijk maken van twee opvanglocaties. De inspanningsverplichting voor huisvesting van Oekraïense ontheemden is in het laatste verdeelbesluit verlaagd van 280 naar 252.

Resultaten

We zorgen voor passende huisvesting voor statushouders

We huisvestten 55 nieuwkomers. Dit deden we samen met woningcorporaties ProWonen en Sité. We gebruikten ook creatieve oplossingen zoals de doorstroomlocatie (DSL) en kamergewijze verhuur. De HotelAccommodatieRegeling (HAR) bij Villa Zilverlinde stopte in december 2024. Alle bewoners van de HAR kregen een nieuwe plek in de DSL. Onze taakstelling van 83 nieuwkomers haalden we niet, we hebben een achterstand van 28. De instroom van alleenreizende statushouders paste niet bij ons aanbod van gezinswoningen. De IND heeft achterstanden in het beoordelen van aanvragen, soms tot 2 jaar. De HAR kon maar 6 maanden duren. Daarna waren we als gemeente verantwoordelijk voor huisvesting, die we niet konden bieden. Daarom maakten we kamergewijze verhuur mogelijk voor nieuwkomers. We maakten afspraken met de corporaties en spraken af dat we de eerste woningen begin 2025 inzetten.

We zochten opvanglocaties voor asielzoekers

We bereidden twee opvanglocaties voor alleenreizende minderjarige asielzoekers (AMV's) voor. We zochten naar geschikte locaties die passen bij de dorpen in de gemeente. We kozen niet voor één grote opvanglocatie, omdat dat niet past bij de omgeving. Daarom

kozen we voor een locatie in Hengelo en één in Vorden. Volgens het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) zijn kleine opvanglocaties alleen geschikt voor alleenreizende minderjarige asielzoekers. Daarom gingen we in overleg met de regio over de huisvesting van 221 AMV's op drie locaties met elk 80 plekken. Voor de derde locatie maakten we een pas op de plaats. Op 7 maart besloten we om de grond in Hengelo aan het COA te verhuren. Op 11 maart informeerden we inwoners en omwonenden. Sinds 19 april overlegden we regelmatig met omwonenden. Op 3 juli besloten we om ook de grond in Vorden aan het COA te verhuren. Op 8 juli zijn inwoners en omwonenden geïnformeerd. In Vorden werd een klankbordgroep opgericht. Op 16 september was de eerste bijeenkomst. Tijdens deze overleggen bespraken we de zorgen en wensen van de omwonenden en gaven we samen met het COA en Nidos (landelijke voogdijorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen) informatie over de opvang. In de tweede helft van 2024 was er regelmatig contact met het COA over de huisvestingsmogelijkheden en eisen. Hierbij namen we ook de wensen van de omwonenden mee en bespraken we de eerste tekeningen. Uw raad namen we mee over de keuzes.

We verleenden asielnoodopvang

Sinds november 2024, vingen we net als voorgaande jaren AMV's op in de noodopvang bij de Betteld in Zelhem.

We huisvestten Oekraïense ontheemden

Het jaar startten we met een inspanningsverplichting van 231 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Dit werd later verhoogd naar een inspanningsverplichting van 280 plekken. Eind 2024 hadden we 14 locaties, met in totaal 235 opvangplekken. We behaalden de doelstelling van het begin van het jaar. We breidden het aantal niet uit naar 280 plekken omdat de druk op het personeel te hoog werd. Eind 2024 werd de inspanningsverplichting verlaagd naar 252 plekken.

We vonden een pand voor de Internationale Schakel Klas (ISK)

Minderjarige asielzoekers zijn net als Nederlandse kinderen leerplichtig. Na gesprekken met het onderwijs besloten we om ISK-onderwijs aan te bieden in één schoolgebouw. Dit maakt het mogelijk om naast lessen ook begeleiding en ondersteuning te bieden. We kozen voor het pand van het Kompaan in Vorden dat per 1 januari 2025 vrijkomt. Dit is een onderwijspand met een maatschappelijke bestemming. In oktober informeerden we omwonenden over het plan om dit pand te gebruiken voor ISK-onderwijs. Eind 2024 lieten we bouwtechnisch onderzoek uitvoeren. Hieruit bleek dat het pand geschikt is voor klassikaal onderwijs. Omwonenden vroegen ook om onderzoek te doen naar

verkeersveiligheid en sociale veiligheid. We spraken af om dit mee te nemen in een haalbaarheidsonderzoek dat in het voorjaar 2025 klaar is.

Programma Migratie en integratie, het bevorderen van meedoen van nieuwkomers

Inleiding

We zetten belangrijke stappen in een onzekere en veranderende omgeving. Vanaf 1 februari 2024 geldt de Spreidingswet. Gemeenten moeten nu asielzoekers opvangen. We moeten genoeg opvangplekken creëren en asielzoekers eerlijk verdelen over provincies en gemeenten. Dat geeft een taakstelling voor huisvesting, maar vraagt ook om andere voorzieningen zoals onderwijs en inburgering.

Resultaten

We hadden voor AMV'ers een onderwijsaanbod

Ieder kind heeft leerplicht. Onderwijs is een belangrijk onderdeel van het dagprogramma van de jongeren. Dit was een belangrijk deel van het opzetten van drie opvanglocaties in Bronckhorst. We spraken al vroeg met Achterhoek VO. Achterhoek VO dacht mee over hoe het onderwijs te organiseren. Ze wilden een onderwijslocatie die geschikt is voor onderwijs aan deze groep jongeren. De jongeren in de noodopvang bij de Betteld kregen sinds december onderwijs op locatie. Achterhoek VO verzorgde dat onderwijs.

Voor de Oekraïense nieuwkomers was er een taalaanbod

Vrijwilligers deden veel voor Oekraïense nieuwkomers, zoals taallessen. Dit gebeurde op verschillende locaties in Bronckhorst. Dit was tijdelijk, maar het bleek dat deze groep langer blijft. Deelname was vrijblijvend en dat maakte dat aanwezigheid erg wisselend was. Samen met de taalhuiscoördinator en vrijwilligers bleven we taallessen aanbieden. We gebruikten hetzelfde materiaal en volgden de vorderingen. We stuurden meer op de aanwezigheid. Het Graafschap College startte met een groep in Bronckhorst. Zij kregen les van NT2-docenten en gebruikten hetzelfde materiaal. De financiering liep via Doetinchem als centrumgemeente.

We boden ondersteuning bij de inburgering van statushouders

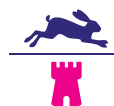
Iedere nieuwe inwoner die moest inburgeren, kreeg een passend traject aangeboden. Deze trajecten voerde Interbeek Support uit. De locatie in Zelhem was te klein voor het aantal deelnemers. Door de verhuizing van het Kompaan naar een nieuwe locatie, zagen we een kans. Het voormalige schoolgebouw aan het Hoge in Vorden biedt meer mogelijkheden voor praktijkonderdelen, zoals het bezoeken van een bibliotheek, huisarts en andere partijen. De eerste kandidaten ronden binnenkort hun inburgering af. Dit geeft ons nieuwe informatie die we kunnen meenemen in onze afspraken en procedures.

We boden begeleiding naar werk aan inburgeraars onder de oude wet

Vanuit het rekenkamerrapport kregen we informatie om meer te kunnen doen voor inwoners die onder de oude wet zijn ingeburgerd. In overleg met de sociaal-consulenten schakelden we Base2work in. Base2work begeleidde 13 inwoners. De medewerker van Base2work keek per persoon naar taalvaardigheid, werkervaring en opleidingen. En besprak wat mogelijk is. We zagen dat Base2work snel vertrouwen wint en persoonlijke aandacht geeft. Zo ontdekten ze waarom iemand nog niet werkt. We spraken af dat we nog een half jaar doorgaan met dit traject, en dat we bekijken of we een tweede traject kunnen starten.

We hadden een sociaal-consulent voor Oekraïners

Deze groep nieuwkomers blijft langer dan verwacht. Daarom stelden we een extra sociaal-consulent aan om inzicht te krijgen in de behoeften van Oekraïense nieuwkomers. Zo

konden we dezelfde ondersteuning bieden als aan andere inwoners. De sociaal-consulent ondersteunde met diverse vragen over werk, vervoer, school en financiën. En verwees door waar dat kon.

We hadden jobcoaches voor nieuwkomers

Er ontbrak een schakel tussen de sociaal-consulent en de werkgevers. Op basis van ervaringen met Base2work en vragen uit de praktijk, stelden we een jobcoach aan. We wilden beter begrijpen wat nodig is voor duurzame uitstroom naar werk voor nieuwkomers. De jobcoach startte met inzicht hierin te krijgen en zorgde voor een betere verbinding tussen de sociaal-consulent en werkgevers. Zo konden we gericht ondersteuning bieden en de kans op succesvolle uitstroom naar werk vergroten.

Met het project 'Inwonerparticipatie gastouderopvang' hadden we de focus op gastouderopvang

In oktober 2023 startte Bronckhorst een project om inwonersparticipatie te bevorderen, met focus op gastouderopvang. Helaas leidde de inzet van nieuwkomers als extra ondersteuning niet tot meer plekken bij gastouders of kinderopvang. De regels en wetgeving laten dat niet toe. De gebruikte methodiek werkte wel. We probeerden de subsidie in te zetten voor mobiliteit en taalontwikkeling, zoals in Lochem en Berkelland. Dit lukte niet binnen de beschikbare termijnen. We spraken af in 2025 hierover een verantwoording uit te werken.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2022	Real. 2022	Doel 2023	Doel 2024	Real. 2024
Kader 1: gezond en weerbaar	Percentage jeugdigen/ouders/verzorgers dat het (helemaal) eens is met de stelling: door de hulp voel(t) ik mij/mijn kind zich beter*	Kto wmo/jeugd	76%	2022		76%			
								83%	90%
	Percentage jeugdigen in jeugdhulp van het totaal jeugdigen (aantal jeugdigen met een indicatie voor jeugdhulp)	Civision	12%	2018	8%	9%		9%	14%
Kader 2: vitaal oud worden	Het percentage (kwetsbare) ouderen dat (ernstig) eenzaam is, is afgenomen	GGD-monitor	11,5%	2016	<10%	10%		10%	Geen cijfers
	Percentage jongeren (15- en 16 jarigen) dat laatste 4 weken 5 of meer alcoholische drankjes heeft gedronken bij 1 gelegenheid	GGD E-movo	26%	2015	24%	31%		31%	Geen cijfers
Kader 3: Bronckhorst inclusief	Percentage WSW-gerechtigden die passend werk hebben (aansluitend bij loonwaarden en mogelijkheden)	Eigen database	100%	2020	100%	90%		100%	97%
	Percentage WSW-gerechtigden die gedetacheerd zijn bij een bedrijf in de private sector	Eigen database	76%	2020	76%	75%		75%	53%
Kader 4: zo doen we dat	Het percentage Wmo-verwijzingen naar professionele hulp t.o.v. totaal aantal inwoners is gelijk gebleven	Civision	2,75%	2018		7%			
								7%	7%

Thema	Effectindicator	Bron	Nulmeting	Jaar nulmeting	Doel 2022	Real. 2022	Doel 2023	Doel 2024	Real. 2024
	Percentage overbelaste mantelzorgers t.o.v. totaal aantal mantelzorgers	Onderzoek Moventem	32%	2016		Geen actuele geg.		Ind. volgt uit nieuw beleid	N.v.t.
Kader 5: iedereen een stevige basis	Percentage uitstroom van inwoners die volwaardig aan het werk zijn vanuit een uitkeringssituatie	Civision	9%	2018	25%	21%		25%	32%
	Percentage inwoners in een leerwerktraject	Civision	54%	2020	60%	56%		60%	58%
	Hoogte van de schuldenlast bij instroom schuldhelpverlening (bedragen in euro's) **	Stadsbank/ RIS Inforing	52.000	2022	10.000	52.000		23.000	48.950

* Onderzoek (bron) was aangepast en daarmee ook de vragen. Oude indicator was hierdoor niet meer te volgen. Deze indicator aangepast zodat aansluiting is met het onderzoek en doel.

** Gegevens vanaf 2022 niet vergelijkbaar met eerdere jaren door nieuwe dataset. Daarnaast mogen niet alle signaalpartner meer signalen afgeven, waardoor we mensen later in beeld krijgen en daarmee schuldenlast hoger is. Gezien wijziging dataset, 2022 als nulmeting gehanteerd.

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Vluchtelingenstroom (o.a. als gevolg van oorlog Rusland-Oekraïne), aantallen statushouders en asielzoekers, wijzigingen in wet- en regelgeving en wereldwijde ontwikkelingen.	De gemeente onvoldoende huisvestingsmogelijkheden en opvangplekken biedt voor vluchtelingen, statushouders en asielhouders (conform wettelijke verplichting)	Financieel - ; Niet financieel - We niet de opvang bieden die we toegezegd hebben	50%	500	2,04%	0
Extern - SPUK Doorstroomberegeling welke nog niet is gepubliceerd en aan ons toegekend door het rijk doordat de regeling nog meer versoberd moet worden. De opvang van statushouders in de doorstroomberegeling is gestart en de financiële verplichtingen zijn aangegaan met de eigenaren.	De financiële verplichtingen moeten nagekomen worden terwijl we hier geen zekerheid omtrent dekking voor hebben vanuit het rijk	Financieel - We niet de opvang bieden die we toegezegd hebben en we hebben een financieel dekkingstekort aangezien de huurverplichting is aangegaan	50%	350	1,42%	0
Extern - Oorlog Oekraïne-Rusland en ontstaan vluchtelingenstroom vanuit regio Oekraïne (en Rusland) en toename asielzoekers	Er te weinig taalonderwijs en begeleiding aan vluchtelingen kan worden gegeven. De druk op de maatschappelijke voorzieningen	Financieel - Er onvoldoende compensatie van het rijk komt. Er een tekort aan personeel ontstaat	75%	200	1,22%	0

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
	(bijvoorbeeld zwembaden, sporthallen, kultuurhusen) om hieraan bij te dragen neemt toe. Ook neemt de vraag naar voorzieningen en materialen voor de vluchtelingen zelf toe					
Extern - Aflopende financiering van GALA	We minder inzet kunnen plegen op preventie	Financieel - Er meer beroep wordt gedaan op individuele voorzieningen	50%	250	1,02%	0
Mens - Een toename van overbelasting van mantelzorgers door afschaling thuiszorg	Mantelzorgers uitvallen door overbelasting. Hierdoor ontstaat een tekort aan mantelzorgers	Financieel - Mantelzorgers vaker zelf ondersteuning nodig hebben (bijv. HBH). De inwoner die eerst werd ondersteund door een uitgevallen mantelzorger is nu aangewezen op zorg van een professional	60%	100	0,49%	0

Deelprogramma 1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We zorgden zelf voor beschermd wonen

Inleiding

We werkten vanuit de Wet beschermd wonen en dragen zorg voor een passende invulling van onze opgave voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Resultaat

We zorgden voor passende woonruimte en opvang

Sinds juli 2024 kennen we zelf beschermde woonomgeving toe aan jongeren die dat nodig hebben. Onze consultants kregen hiervoor een opleiding. Als dat nodig is, kunnen ze terugvallen op de ervaring van Buurtplein Doetinchem.

We begonnen met de evaluatie van het convenant Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Vanuit het convenant blijft geld voor acute zorg beschikbaar voor kwetsbare inwoners.

We bouwden verder aan een beter houdbaar jeugdstelsel voor gezonde en weerbare jeugd

Inleiding

We zien een forse kostenstijging in het sociaal domein door prijs- en loonstijgingen en herbeoordeling van de prijzen. Dit werd in 2023 zichtbaar tijdens de herijking van de

plekprijzen en werkt door in 2024. We sluiten onze ogen niet voor deze kostenstijging, ondanks dat de exacte omvang nog niet duidelijk is. Dit benadrukt de urgentie om in te blijven zetten op de transformatie van zorg. Zo houden we de kwaliteit en continuïteit van zorg voor onze inwoners beschikbaar en betaalbaar. Samen met zorgaanbieders bouwen we verder aan de transformatie van zorg.

Landelijk startte een nieuw programma om de veiligheid van kinderen in kwetsbare gezinssituaties te verbeteren: de pilot 'Toekomsttuinen'. In de Achterhoek is de eerste pilot in Doetinchem. We streefden ernaar in 2024 aan te sluiten. Dit vraagt van onze sociale teams een doorontwikkeling, in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd.

Resultaten

We stuurden op de transformatiedoelen om de ontwikkelingen binnen het zorgstelsel te beheersen

Om de kwaliteit van hulp en ondersteuning voor onze inwoners te verbeteren en betaalbaar te houden, is verandering nodig. Samen met de andere zeven Achterhoekse gemeenten en zorgaanbieders maakten we een ontwikkelagenda. We begonnen met de uitvoering in verschillende teams en overleggen binnen het Regionale Samenwerking Sociaal Domein Achterhoek (RSSDA). De ontwikkelagenda is een levend document. We toetsen voortdurend samen met gemeenten, aanbieders en inwoners of we op de goede weg zitten.

We begonnen met de werkwijze volgend uit het rapport van het rijk 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming'

In 2023 begon in Doetinchem de pilot Toekomsttuinen om de veiligheid van kinderen in kwetsbare gezinnen te verbeteren. Deze pilot stopte op 1 juli 2024. De periode 2025 tot 2030 zien we als een ontwikkelproces. We bereiden alle partijen voor op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. In opdracht van de stuurgroep Toekomsttuinen Noord Oost Gelderland (NOG) maakten we een plan van aanpak voor 2025-2030. Het uitvoeringsplan voor de Achterhoek volgt.

We hebben stevige sociale teams

We maakten een inventarisatie van alle ontwikkelingen die op het sociaal domein afkomen. We bekeken de invloed hiervan op de werkwijze binnen de sociale teams. Deze inventarisatie is de basis voor toekomstbestendige sociale teams.

We zorgden voor een structurele invulling van de POH-functie Jeugd GGZ

In 2024 werkten we aan de vaste invulling van de Praktijkondersteuning Huisarts- functie (POH) Jeugd GGZ. Het plan is dat twee consultants van de sociale teams huisartsen gaan ondersteunen voor Jeugd-GGZ.

We bouwden aan een beter houdbaar zorgstelsel

Inleiding

De kosten voor zorg en ondersteuning blijven stijgen. Dit is zichtbaar in de herijking van de plekprijzen in de inkoop Wmo en Jeugdhulp, de kosten van huishoudelijke hulp en van vervoer. De druk op de zorg neemt toe door de personeelstekorten. Om inwoners ook de komende tijd zo goed mogelijk te ondersteunen, bleven we actief samenwerken met zorgaanbieders en informele netwerken. Ook zochten we naar innovatieve oplossingen, bijvoorbeeld via de Technologie & Zorg Academie.

Door betere samenwerking tussen zorgaanbieders en de gemeente krijgen inwoners de juiste zorg. We zochten naar oplossingen en alternatieven voor de stijgende kosten en krapte in de zorg.

Resultaat

Inwoners kregen passende zorg en ondersteuning

We werkten intensiever samen met zorgaanbieders en welzijnspartners. We informeerden en demonstreerden de mogelijkheden van zorgtechnologie aan inwoners en zorgaanbieders. Pilots met zorgtechnologie helpen inwoners hun eigen regie en onafhankelijkheid te behouden. De cliëntondersteuning besteedden we aan, met focus op samenwerking. Voor Wmo begeleiding startten we een nieuwe aanbesteding, waarbij we teruggaan naar P (prijs) x Q (kwantiteit).

Tekorten op zorgkosten

In 2024 namen de zorgkosten op jeugdzorg en Wmo flink toe. We verleenden zorg aan ongeveer dezelfde hoeveelheid mensen, maar de kosten per zorgtraject namen sterk toe. Dit heeft te maken met de individuele problematiek, maar ook met wachtlijsten, CAO-stijgingen en inflatie. We sloten onze ogen niet voor deze stijging en bleven inzetten op de samenwerking met zorgaanbieders, de toegang tot de zorg en de transformatie van de zorg.

We hadden voldoende mogelijkheden voor beschut werk

Inleiding

De Werkcarroussel stopte, maar met een nieuwe structurele invulling zorgden we voor de groep beschut werk en andere inwoners, zoals inburgeraars. Bij inburgeraars zien we extra behoefte aan ondersteuning bij de begeleiding naar werk. We zorgden voor een vloeiende overgang van de tijdelijke oplossing via Laborijn in 2023 naar een passende plek en werkwijze voor de lange termijn.

Resultaten

We hebben een nieuwe invulling voor beschut werken

We werkten goed samen met Laborijn om mensen naar werk te helpen. Vooral voor beschut werk en inburgeraars was dit waardevol. We zien dat extra begeleiding nodig is en besloten de samenwerking met Laborijn te verlengen. Tegelijk werkten we aan een langdurige oplossing. We zetten een stap naar een leerwerkbedrijf in Bronckhorst. Dit bedrijf biedt niet alleen beschut werk, maar helpt ook andere groepen in hun ontwikkeling. Zo zorgden we voor een goede overgang van Laborijn naar een duurzame werkwijze. We blijven investeren in een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen een kans krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen.

In 2024 hadden we in Bronckhorst 15 beschutte werkplekken bij private bedrijven. Dat is bijna 80% van ons doel van 19 plekken. We hadden geen invloed op het aantal adviezen van het UWV, maar we werkten hard om deze werkplekken te maken. Alles verloopt volgens plan en we blijven ons inzetten om de resterende plekken te realiseren.

We ondersteunden inburgeraars om actief deel te nemen aan de samenleving

De acties die we voor inburgeraars deden, vormen nu een aandachtspunt binnen het programma Migratie en Integratie, waarover we in deelprogramma 1A Vitale inwoners en samenleving (2.1.1) schrijven.

We zagen een toename van kosten voor loonkostensubsidie

Het aantal medewerkers met een indicatie banenafpraak steeg met 11 personen. Dit zorgt voor hogere loonkostensubsidie-kosten. Ook is de berekening van het wettelijk minimum loon aangepast. In 2023 gebeurde dit op basis van maximaal maandloon en deeltijdpercentage. Vanaf 2024 gebeurde dit op basis van uurloon. Dit betekent dat cliënten

die meer dan 36 uur werken, in 2024 een grote stijging van het wettelijk minimum hebben gezien.

We boden inwoners bestaanszekerheid

Inleiding

In Bronckhorst krijgen inwoners kansen. We boden leerwerkplekken, maatwerkbegeleiding en scholing aan. Hierdoor vonden velen werk of vrijwilligerswerk. We gaven ook financiële steun voor kinderopvang en reiskosten. Zo kon iedereen zich ontwikkelen. Deze inspanningen vergrootten de zelfredzaamheid en versterkten de sociale samenhang in onze gemeente.

Resultaten

We hadden door de statushouders meer bijstandsgerechtigden

In Bronckhorst is het aantal bijstandsgerechtigden relatief laag. Dit komt vooral doordat de sociaal consulenten de inwoners goed in beeld hebben, kennen en ondersteuning op maat bieden. Hoewel het aantal uitkeringen toenam door meer statushouders, is dit aantal lager dan in andere gemeenten in de Achterhoek, vergelijkbare gemeenten en het landelijke gemiddelde. De kosten per uitkering zijn +/- € 1.000 lager dan gemiddeld in Nederland. Ook hadden de bijstandsgerechtigden in Bronckhorst gemiddeld een jaar korter een uitkering dan het landelijk gemiddelde van 65 maanden. Door onze aanpak helpen we mensen sneller vooruit en besparen we op de uitkeringskosten.

We werkten onze nota bestaanszekerheid uit

De nota Bestaanszekerheid werd omgezet in concrete acties. Voorbeelden hiervan zijn: het aanpassen van regelingen voor huishoudens met een laag inkomen, meer samenwerking voor financiële educatie aan statushouders, een aanpak voor kansengelijkheid in het basisonderwijs en het beter bereikbaar maken van minimaregelingen. Een deel van de oude regelingen is nu één budget op de 'Hierhe'jwat' pas. Hierover zeiden we al dat inwoners dit kunnen besteden bij alle aangesloten partijen in de gemeente. In 2024 bleef het gebruik van de regelingen stabiel. Met deze veranderingen verwachten we vanaf 2025 een stijging.

We boden (huisvestings)mogelijkheden aan vluchtelingen, asielzoekers en statushouders

De onderwerpen hiervoor zijn: voldoen aan verhoogde taakstelling voor huisvesting statushouders en regionaal en lokaal zorgdragen voor voldoende opvang voor vluchtelingen en asielzoekers en zijn aandachtspunten binnen het programma Migratie en Integratie, waarover we in deelprogramma 1A Vitale inwoners en samenleving (2.1.1) vertellen.

Indicatoren

Landelijke indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
Kinderen in uitkeringsgezin (% tot 18 jarigen)	CBS 2023	2%	2%	2%	5%
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	CBS 2023	1%	1%	1%	2%
Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	CBS 2023	0%	0%	0%	1%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
Verwijzingen Halt (aantal per 1.000 inwoners van 12 tot 17 jaar)	Halt 2023	8	4	3	8

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d.18-02-2025

Indicator	Bron	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Gelderland 2024
Personen met een bijstandsuitkeringen (aantal per 10.000 inwoners)	CBS 2024	126,1	115	124,9	292,4
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	CBS 2024	175,2	geen data	geen data	geen data
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2024	1,2%	1,1%	1,0%	0,9%
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	CBS 2024	geen data	geen data	geen data	0,2%
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2024	12,5%	13,6%	10,5%	12,1%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	CBS 2024	670	620	510	636

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d.18-02-2025

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Schaarste op de arbeidsmarkt bij instellingen	Er onvoldoende menskracht beschikbaar is bij gecertificeerde instellingen. Ook bij specialistischer zorg en huishoudelijke hulp zien we dat het steeds moeilijker is om cliënten tijdig te plaatsen in de juiste zorg	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat.; Niet financieel - Doelstellingen niet worden gehaald	75%	1.000	6,16%	3
Extern - Inflatie met als gevolg herijking plekprijzen WMO en jeugdzorg regionale inkoop	De plekprijzen hoger zijn dan de budgetten welke zijn opgenomen in de (meerjarige) begroting	Financieel - Er tekorten binnen het budget optreden	75%	750	4,61%	0
Extern - CAO onderhandelingen loonkosten HBH	De loonkosten gaan stijgen	Financieel - Er tekorten binnen het budget optreden	70%	500	2,85%	0
Mens - Complexe problematiek.	De wachtlijsten in de zorg oplopen door stijging van het aantal jongeren met een complexe problematiek	Financieel - Er tekorten op het budget komen; Niet financieel - Dit leidt tot minder weerbare jeugd	50%	500	2,05%	3
Organisatie - Krapte op de arbeidsmarkt binnen het sociaal domein	Inwoners die recht hebben op zorg of ondersteuning deze niet of niet tijdig ontvangen	Financieel - Dat de zorg/ ondersteuningsvraag groter en complexer wordt en de omgeving zwaarder belast wordt (zowel in het	75%	250	1,53%	0

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
		sociale netwerk als professionals)				

Wat heeft het gekost

Programma 1 Zorg en ondersteuning	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Lasten:				
1A Vitale inwoners en samenleving	8.098	5.467	9.005	8.517
1B Toegang tot passende voorzieningen	38.708	35.366	39.653	42.981
Totaal lasten:	46.806	40.833	48.657	51.498
Baten:				
1A Vitale inwoners en samenleving	7.150	540	6.667	6.788
1B Toegang tot passende voorzieningen	7.705	5.836	8.177	8.417
Totaal baten:	14.855	6.377	14.844	15.205
Saldo:				
1A Vitale inwoners en samenleving	-948	-4.927	-2.338	-1.729
1B Toegang tot passende voorzieningen	-31.003	-29.530	-31.476	-34.564
Saldo totaal:	-31.950	-34.457	-33.814	-36.293

Financiële toelichting

De afwijking per taakveld vermelden we in hoofdstuk 3.11. Afwijkingen die bij alle taakvelden optreden (bedrijfsvoeringkosten personeel en investeringslasten), leggen we uit bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en overhead (3.6.2).

De beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen en de uitnutting hiervan staan vermeld in hoofdstuk 3.12 en de toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

WONEN EN LEEFOMGEVING

gemeente Bronckhorst

2.1.2. Programma 2 WONEN EN LEEFOMGEVING

Algemeen

Wat wilden we bereiken

- Het creëren van vitale leefbare kernen met een woningvoorraad die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluit bij de demografische ontwikkelingen.
- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuis voelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- Versterken van de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie.
- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

Meerdere doelen bereiken we door in de verschillende programma's samen te werken. Om die reden komen een aantal doelen bij meerdere programma's terug.

We dragen bij aan SDG-doelen

Door te werken aan bovenstaande doelen, dragen we bij aan verschillende SDG-doelen. Voor dit programma zijn de belangrijkste SDG-doelen waaraan we bijdragen:

SDG 3
Goede gezondheid en welzijn

SDG 11
Duurzame steden en gemeenschappen

SDG 4
Kwaliteitsonderwijs

SDG 15
Leven op het land

Deelprogramma 2A PASSEND WONEN

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We gaan voor de juiste woning op de juiste plaats

Inleiding

Wij willen inwoners een passende woning bieden, zoveel mogelijk in hun eigen gemeenschap. Het aandeel ouderen in de regio Achterhoek en ook in Bronckhorst groeit. In 2030 zal 1 op de 6 inwoners 75 jaar of ouder zijn; tien jaar later is dat al bijna 1 op de 5. Het is belangrijk om jonge inwoners te behouden en aan te trekken voor een evenwichtige bevolkingsopbouw. Ook is belangrijk woningen voor ouderen toe te voegen om deze groep zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Wij werkten aan een evenwichtig woningaanbod in de kernen door de doorstroming op gang te brengen waardoor inwoners in een passende woning terechtkomen.

Resultaten

We gaven ruimte aan doorstromers en nieuwe (collectieve) woonvormen

We realiseerden woningen voor specifieke en urgente doelgroepen. Naast traditionele woningen keken we naar nieuwe woonvormen zoals tiny houses, erfdelen, flexwoningen en kamergewijze verhuur. Afgelopen jaar zijn we gestart met twee pilots, waarvan één voor tiny houses en één voor erfdelen. Met de woningcorporaties hebben we het kamergewijs verhuren uitgewerkt en ingevoerd.

We handelden woningbouwinitiatieven nog niet snel genoeg en adequaat af

Er waren 54 woningbouwinitiatieven. Door de grote hoeveelheid initiatieven en het tekort aan medewerkers ruimtelijke ordening liep de gemiddelde wachttijd op. We merkten dat er relatief veel tijd besteed werd aan de uitleg richting initiatiefnemers over afgewezen plannen. We optimaliseerden het proces om de dienstverlening te verbeteren. Zo pakten we de plannen die stil lagen in afwachting van het nieuw woonbeleid voor het buitengebied met voorrang weer op. We huurden voor de afhandeling van deze plannen extern in. We zetten in op transparante communicatie richting de initiatiefnemers.

We voerden de regionale woonagenda uit

We werkten veel samen in de regio. Een aantal jaar geleden werd binnen de regio Achterhoek een woondeal gesloten. Samen met de Achterhoekse gemeenten werkten wij aan een aanpassing van deze woondeal, waarbij we inspelen op de ontwikkelingen en vraagstukken van nu en de toekomst. De uitgangspunten van de woondeal integreerden we in de woonvisie die in december werd vastgesteld. De besluitvorming van de woondeal vindt plaats in 2025.

We actualiseerden de lokale woonvisie

Woningbouw is een dynamisch en belangrijk werkveld in Bronckhorst. We volgden de ontwikkelingen en de behoeftes van onze inwoners goed. We actualiseerden onze lokale woonvisie. We beschreven in de woonvisie wat onze woonopgaven in Bronckhorst zijn en hoe wij hierop inspelen. Dit konden wij natuurlijk niet alleen, we hielden gesprekken met inwoners, de raad en andere stakeholders. De woonvisie heeft vier pijlers: woningbouw en woningbouwprogrammering, woonbehoefte van aandachtsgroepen, duurzaamheid en leefbaarheid. Samen geven ze een compleet beeld van de woonopgave. Deze woonvisie

vormt ook de basis voor het volkshuisvestelijk programma. In de visie zorgden we met slimme combinaties van transformeren van bestaand vastgoed, een mix van woonvormen en aantrekkelijke woonomgevingen voor een duurzame balans op basis van de lokale behoefte van dorpen en buurtschappen.

We pakten dorpen en wijken integraal aan

Voor de aanpak van wijken en het toevoegen van woningen is het niet voldoende om te kijken naar woningen alleen, er zijn veel meer aspecten van belang voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. We keken integraal naar de opgave. We werkten intensief samen met collega's van verschillende gemeentelijke disciplines en werkten waar mogelijk in regionaal verband. Voor de nieuw te bouwen woonwijk Zelhem Het Loo zetten wij in op 'community building' door bijvoorbeeld een ontmoetingscentrum als centraal punt in het plan op te nemen. De herstructureringsopgave waar we mee aan de slag zijn, pakten we onder andere aan vanuit de insteek van een gezonde leefomgeving (zoals beschreven in het GALA-akkoord). Op het thema migratie en integratie werkten we nauw samen met woningcorporaties en andere afdelingen binnen de gemeente.

We ontwikkelden een aanvullend instrumentarium en nieuwe aanpakken

We constateerden in Bronckhorst veel woningen in het hogere segment. Daarom werkten we aan de toevoeging van een juiste mix van woningen, zodat alle doelgroepen goed kunnen wonen in Bronckhorst. We zagen daarbij dat de stijgende bouwprijzen het moeilijk maakten om betaalbaar te bouwen. We zetten in op de juiste aanpak. We speelden in op de behoeftes van inwoners, bijvoorbeeld door het aanpassen van het beleid van wonen in het buitengebied. We actualiseerden de instrumentaria antispeculatiebeding en zelfbewoningsplicht. Regionaal begonnen we met het maken van een huisvestingsverordening.

We stimuleerden het verduurzamen en het toekomstbestendig maken van bestaande woningen

We stelden de Herijkte Routekaart 'Bronckhorst energieneutraal' vast. We rapporteren over dit onderdeel in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3) onder 'We bespaarden energie door huishoudens te helpen'.

De zetten de eerste stappen om flexwoningen te realiseren

Om snel aan de kwalitatieve woningbehoefte te voldoen, zetten we mede in op verplaatsbare woonoplossingen die relatief sneller kunnen worden gerealiseerd. Wij kozen ervoor in te zetten op modulaire woningbouw. We spraken met de woningbouwcorporaties ProWonen en Sité over aantallen en locaties, samen werken we aan de realisatie hiervan in 2025.

We actualiseerden de visie voor wonen en zorg

We lichtten dit toe in deelprogramma 1A Vitale inwoners en samenleving (2.1.1).

Beleid wonen buitengebied

We pasten het beleid voor wonen in het buitengebied aan om de woonwensen van onze inwoners te voldoen en om woningen toe te voegen. We werkten daarom aan passende beleidsregels en stelden deze vast. In de totstandkoming spraken we hierover met de raad en diverse stakeholders. Sinds de vaststelling van het beleid werkten we aan de beoordeling van 30 plannen met in totaal 60 woningen.

We realiseerden voldoende woningen om in de woonbehoefte te voorzien

Inleiding

Het afgelopen jaar faciliteerden wij diverse woningbouwinitiatieven van inwoners en partijen. Ook pakten wij zelf de regie om ons woningaanbod passend te vergroten door op de juiste plaats de juiste woningen te realiseren. Hierbij hielden we rekening met de regionale afspraken uit de woondeal. We bouwden twee derde betaalbaar, waarvan 28% sociale huurwoningen. In grotere kernen stuurden we op de toevoeging van een grotere hoeveelheid woningen en bij kleinere kernen keken we naar wat het meest passend is. Dit deden we door middel van in- en uitbreidingslocaties en inzet van gemeentelijke locaties. In 2024 werden er 46 woningen opgeleverd (bron: CBS). In 2024 maakten we het planologisch mogelijk om 234 woningen te bouwen.

Resultaten

Hiddinks weide Hengelo

Halverwege vorig jaar stelden we de ruimtelijke visie vast en samen met de ontwikkelaar sloten we de anterieure overeenkomst. In de anterieure overeenkomst maakten we afspraken om de doelen uit de woondeal te realiseren, zoals de toevoeging van voldoende sociale huur en betaalbare woningen. De ontwikkelaars werkten vervolgens de eerste stedenbouwkundige opzet uit met daarin 190-200 woningen, met een mix van woningen voor starters, senioren en woningen van woningbouwcorporatie ProWonen. De stedenbouwkundige opzet is in november voor feedback voorgelegd aan omwonenden en belangstellenden voor deze woningen.

Het Loo Zelhem

Het bestemmingsplan voor 130 woningen voor een mooie nieuwe wijk in Zelhem is vastgesteld. De bouw start naar verwachting in 2025. Van de woningen is meer dan tweederde betaalbaar. Het plan bestaat onder andere uit 38 sociale huurwoningen, 26 zorgwoningen, 34 starterswoningen, 10 twee-onder-één kapwoningen, 24 seniorenwoningen en 5 vrijstaande woningen. Van de starters- en seniorenwoningen zijn 12 starterswoningen en 13 seniorenwoningen bestemd voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Deze CPO woningen zijn een pilot voor welstandsvrij bouwen. We startten in december met de uitgifte van de kavels bestemd voor de CPO woningen.

Mispelkamp (voorheen Almenseweg) Vorden

In Vorden werkten we aan de locatie Mispelkamp, waarbij we 100 tot 140 woningen willen toevoegen. We vroegen omwonenden te reageren op vier stedenbouwkundige modellen voor de ruimtelijke visie van de locatie. De omwonenden konden ook meedenken over de

verkeerssituatie en de algemene uitgangspunten van deze woningbouwlocatie. Hun input werd verwerkt in een vernieuwde versie van de ruimtelijk visie.

Bronkhorsterweg Steenderen

We begonnen met onderzoeken van de uitbreidingslocatie aan de Bronkhorsterweg in Steenderen.

Hummelo

In Hummelo werkten we samen met het dorp, grondeigenaren, ondernemers, woningcorporatie en zorgpartijen aan de uitbreiding van de woningvoorraad met ongeveer 50 woningen. Voor de locatie Stokhorsterpark organiseerden we een bouwdag, waar we met woningzoekenden en omwonenden rond een grote werkmaquette in gesprek gingen over het woningbouwplan en ontwerpideeën voor de nieuwe buurt. De feedback die we ontvingen op de bouwdag zijn we, samen met de inbreng van verschillende vakdisciplines, aan het verwerken. We pasten hier de Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) toe.

Startersbustour en Toekomstig Thuis Tour

Wij gebruikten creatieve manieren om inwoners te betrekken bij onze woonopgaven en gaven voorlichting over de mogelijkheden om te wonen in onze gemeente. Zo organiseerden we in juni in navolging van de succesvolle startersbustour een tweede startersbustour. In november organiseerden we een Toekomstig Thuis Tour, gericht op levensloopbestendige woningen. Beide doelgroepen kregen door de tour een goed beeld van de mogelijkheden binnen de huidige woningmarkt en gaf ons inzicht in de wensen en behoeften van deze belangrijke doelgroepen.

't Doornslag Achter-Drempt

We realiseren een buurt in Achter Drempt (32 woningen). 't Doornslag ligt tussen de Zomerweg en voetbalvereniging HC '03 in Achter-Drempt. Het woningbouwplan met 32 woningen bestaat uit een mix van woningtypes voor verschillende doelgroepen, zoals starters, senioren en doorstromers op de woningmarkt. De dorpsraad heeft zich actief ingespannen om dit plan te helpen realiseren. De woningen zijn in de verkoop gegaan en de bouw van de woningen is in oktober 2024 opgestart.

Actief grondbeleid voor maatschappelijke opgaven

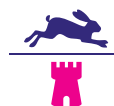
Inleiding

Door als gemeente een actievere rol op te pakken in ons grondbeleid realiseren we doelen in de programma's 2 en 3.

Resultaat

We voeren ons grondbeleid op een andere manier uit

We zetten stappen om ons verder te professionaliseren in onze bedrijfsvoering door ons te laten ondersteunen met een systeem voor grondbeleid. Dit richtten we in 2024 verder in. Meer over ons grondbeleid leest u in de paragraaf Grondbeleid (2.2.7).

Indicatoren

Lokale indicator

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2022	Doel 2023	Doel 2024	Real. 2024
Wonen	Leegstandspercentage in de woningvoorraad (ongewenste leegstand)*	Regionale Woningmarkt monitor rapportage	2,20%	2018				3%
	Waardering buurt en kwaliteit van de woning	AWLO	8	2018		8	8	**
	Uitbreiding woningvoorraad (netto toename aantal woningen (aantal gereed gemelde woningen minus gesloopte en samengevoegde woningen))	Gemeentelijk datasysteem	0	2019	+38	+125	+175	+46***
	Aanbod sociale huurwoningen	Gemeentelijk datasysteem	2848	2019	2694	2880	2920	3012
	Aanbod sociale huurwoningen in het bezit van woningcorporaties	Gemeentelijk datasysteem	2848	2019	2876	2848	2848	****

* In de regionale woningmarkt monitor wordt leegstand niet meer meegenomen i.v.m. nieuw regionaal beleid en prioriteitstelling. Door het ontbreken van de informatie komt de lokale indicator te vervallen

** Onderzoek AWLO eens in de drie jaar (volgende onderzoek wordt in 2025 opgestart)

*** Er zijn 46 nieuw gebouwde woningen gereed gemeld. Dat is een formeel meetpunt. Daarnaast zijn er in 2024 104 nieuwbouwwoningen goedgekeurd door middel van een vastgesteld omgevingsplan en woningsplitsingen.

**** Nog niet beschikbaar

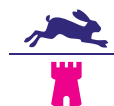
Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	ABF 2023	5,8	1,9	7,5	9,6

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Organisatie - Verslechterde economische vooruitzichten	We minder legesopbrengsten ontvangen dan geraamd	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat	50%	400	1,63%	0
Mens - Dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw haar verplichtingen niet meer kan nakomen	De gemeente haar achtervangpositie moet innemen	Financieel - Er renteloze leningen moeten worden verstrekt, renteverlies of derving rente-inkomsten plaatsvindt	10%	385	0,31%	0
Organisatie - Dat het Waarborgfonds Eigen Woning haar verplichtingen niet meer kan nakomen	De gemeente haar achtervangfunctie moet innemen	Financieel - Er aanspraak wordt gemaakt op geleden verliezen	10%	250	0,21%	0
Organisatie - Onvoldoende onderzoek naar solvabiliteit van	De organisatie de lening niet kan terugbetalen aan gemeente	Financieel - Dit leidt tot verlies van vermogen	10%	250	0,20%	0

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
geldlenende organisaties						
Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen.	Nieuwbouw- en uitbreidingsprojecten tot 2030 die meer elektriciteit vragen van het net, vertraagd worden opgeleverd door het ontbreken van netcapaciteit.	Financieel - ; Niet financieel - Plannen worden vertraagd of niet uitgevoerd en andere concepten moeten worden bedacht om plannen uit te kunnen voeren. Waardoor we onze doelen voor wonen/ huisvesting niet halen. Woondeal maart 2023 met ministerie niet wordt gehaald (2030); Mogelijk imagoschade.	75%	10	0,06%	4

Deelprogramma 2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We werkten aan gebiedsgerichte toezicht en handhaving

Inleiding

We hebben de eerste stappen gezet naar Omgevingswet bestendig werken. We hebben besloten om al in 2025 nieuw beleid vast te laten stellen in plaats van 2028.

Resultaat

We maakten geen volledige risicoanalyse

We ontdekten dat ons beleid niet aan de wet- en regelgeving voldoet. Het is niet Omgevingswet bestendig. Een gebiedsgerichte aanpak kan pas als de basis op orde is. We namen een pakket in gebruik wat ons helpt om risicogericht werken in te richten en om in 2025 het beleid goed te borgen. We krijgen daardoor goed overzicht en structuur en voerden het vastgestelde uitvoeringsprogramma voor dit pakket grotendeels uit. We besloten om in 2025 nieuw beleid te formuleren. Dit beleid bevat onze prioriteiten op basis van een risicoanalyse en we geven aan hoe we onze capaciteit effectief inzetten.

We wilden het alcoholgebruik verminderen

Inleiding

We willen minder alcoholgebruik. We zetten mysteryshoppers in. Zij controleren op alcoholgebruik in onze gemeente. We praten met horecagelegenheden en evenementenorganisaties. We maken hen bewust van de gevaren van alcoholgebruik onder de 18 jaar.

Resultaten

Grip krijgen op wangedrag door alcohol en minder wederverstrekking onder de 18 jaar

Bij evenementen letten we goed op hoe alcohol wordt verstrekt en hoe men onderscheid maakte tussen bezoekers boven en onder de 18 jaar. We bespraken de risico's en proberen

het systeem te verbeteren. We spraken met de organisatie over het geven en doorgeven van alcohol aan mensen onder de 18.

We vergrootten de bewustwording

We konden geen aandacht geven aan het vergroten van bewustwording vanuit de kant van openbare orde en veiligheid, wel vanuit zorg. Binnen onze beschikbare capaciteit gaven we voorrang aan andere taken. De resultaten vanuit zorg staan beschreven in deelprogramma 1A Vitale inwoners en samenleving (2.1.1).

We controleerden op wet- en regelgeving

Mysteryshoppers controleerden supermarkten, slijterijen en bij evenementen. Bij overtredingen spraken we de overtreders aan en waarschuwden hen. We deelden geen straffen uit. In de horeca en niet-commerciële horeca voerden we vorig jaar geen concrete acties uit. Dit kwam door veel personeelwisselingen, waardoor we een groot deel van het jaar niet genoeg toezichtcapaciteit hadden.

We hadden aandacht voor ondermijning

Inleiding

Ondermijnende criminaliteit heeft veel vormen. Het kan de veiligheid, leefbaarheid, economie en democratie schaden. De gemeenten willen dit krachtig aanpakken. Door prioriteiten te stellen, kunnen we inspelen op actuele trends. Onze doelen bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit zijn:

- Aandacht voor kwetsbare buitengebieden.
- Verbeteren van onze informatiepositie.
- Aanpakken van zorgfraude.
- Vergroten van onze weerbaarheid.
- Intensiveren van de integrale aanpak, zowel regionaal als lokaal.
- Verstoren en voorkomen van georganiseerde criminaliteit.

Resultaat

We benoemden drie prioriteiten vanuit onze doelen

Onze drie prioriteiten waren aanpak van ondermijning, effectieve verbinding en versterking van zorg & veiligheid en digitale weerbaarheid en veiligheid (cybercrime). We stelden het Integraal Veiligheidsbeleidsplan vast met speerpunten. We zorgden voor bewustwording bij de gemeente, inwoners, ondernemers en ketenpartners, vooral over cyber- en digitale criminaliteit. We voerden het plan van aanpak Ondermijning uit. Tijdens de ondermijningsweken deden we integrale controles in het buitengebied met onze veiligheidspartners. We hielden flyeracties om de bewustwording van ondermijning te vergroten. Zorgfraude werd regionaal aangepakt. We werkten samen in regionale werkgroepen om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen en voerden die lokaal uit. Om kwetsbare mensen te beschermen, stelden we regionaal beleid Mensenhandel op en voerden dit lokaal uit. Bij casussen met multiproblematiek namen we de regie en pakten we de casus aan.

We waren zuinig op onze bermen

Inleiding

We willen de landschapselementen in onze gemeente behouden. We passen ons beleid aan en volgen de wet- en regelgeving. We zorgen voor verkeersveiligheid en biodiversiteit in de bermen. Waar nodig herstellen we de situatie.

Resultaten

We hebben heldere kaders en instrumenten waarmee we naleving bevorderen

We maakten een plan om oneigenlijk grondgebruik aan te pakken. We onderzochten het gebruik van gemeentelijke gronden en zagen dat dit meevalt. We ontwikkelden een aanpak voor de bermen om de verkeersveiligheid te verbeteren en landschapselementen te beschermen.

Alles is gericht op naleving

Het plan van aanpak is gericht op naleving. Dit vinden we belangrijker dan handhaving. We starten hiermee in 2025.

We maakten onze kazernes 'arbo-proof'

Inleiding

Op verzoek van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland passen wij de vier gemeentelijke brandweerkazernes aan, aan de huidige arbo-technische eisen.

Resultaat

We willen goede werkplekken voor de brandweerlieden

We pasten de kazernes in Steenderen en Vorden arbo-technisch aan. Voor de kazernes in Hengelo en Zelhem gaven we opdracht voor de arbo-technische aanpassing in 2025.

We voerden de infrastructurele aanpak Hummelo – Keppel – Drempt uit

Inleiding

We willen de verkeersoverlast op de Dorpsstraat en Hummeloseweg in Laag-Keppel en de Zomerweg in Achter-Drempt verminderen. Ook willen we de verkeersveiligheid op deze wegen verbeteren. De maatregelen die we nemen, hangen met elkaar samen. Samen met de provincie Gelderland, de gemeenten Doetinchem en Zevenaar en een groep inwoners en ondernemers, werken we aan een verkeersplan.

Resultaten

We evalueerden met de provincie de proef met landbouwsluizen

We evalueerden de proef met landbouwsluizen op de Wehlsedijk en de Keppelseweg (N814). Dit deden we met verkeerscijfers en belevingsonderzoeken. De conclusie was dat de proef geen goed alternatief bood. Er was te weinig steun vanuit de samenleving. Daarom zochten we met onze partners naar een andere oplossing. We besloten een nieuwe proef, het instellen van éénrichtingsverkeer, te doen op de Hummeloseweg en de Wehlsedijk. Verder plaatsten we een landbouwsluis op de IJsselweg om sluipverkeer te voorkomen. De 'koude oversteek' in Hummelo is dan niet meer nodig. De proef duurt een jaar. Bij succes houden we het éénrichtingsverkeer én de landbouwsluis.

We reconstrueren de Zomerweg in Achter-Drempht

Bij de reconstructie verbeterden we de verkeersveiligheid en de doorstroming. We werkten ook aan de riolering om deze klimaatbestendig te maken en het regenwater af te koppelen van het riool. Het nieuwe wegontwerp maakten we samen met een klankbordgroep van aanwonenden. Het werk is klaar in maart 2025.

We hadden aandacht voor de veren in Bronckhorst

Inleiding

Het veer Olburgen-Dieren maakt gebruik van het Gelderse verenfonds en krijgt een bijdrage van beide oevergemeenten. Het veer Bronckhorst-Brummen heeft een sluitende exploitatie en ontvangt daarom geen bijdrage. Dit veer staat al meer dan een jaar te koop. De exploitant heeft nog geen opvolger. De toekomst van het veer komt daarmee in gevaar. De provincie Gelderland stopt met haar huidige bijdrage aan veren met een exploitatietekort. Een kostendekkende exploitatie voor het veer Olburgen-Dieren is daarmee lastiger. Beide veren in Bronckhorst zijn belangrijk voor scholieren, fietsers, wandelaars en forenzen. Onze bijdrage gaat de komende jaren omhoog.

Resultaten

We houden het veer Olburgen-Dieren in de vaart

Samen met de gemeente Rheden en de veerbaas maakten we een plan om het veer financieel gezonder te maken. De tarieven gaan elk jaar omhoog en de veerbaas zoekt naar meer bezuinigingen. De provincie gaf meer duidelijkheid over cofinanciering voor veren met verlies. Deze regeling bespraken we met de veerbaas en gebruikten we in de berekeningen voor het dekken van het tekort. Het doel is het tekort te verminderen en de gemeentelijke bijdrage te verlagen.

We ondersteunen het veer Bronckhorst-Brummen

De veerbaas gaat bijna met pensioen. De verkoop van het veer verloopt moeizaam. De gemeenten Brummen en Bronckhorst helpen om te onderzoeken hoe het veer aantrekkelijker kan worden voor kopers. Ondertussen ontstond een groep mensen die de Gelderse veren willen behouden en zich betrokken voelen bij de IJssel. Zij willen het veer Bronckhorst-Brummen financieel gezond houden. Deze groep sloot zich bij ons aan.

We werkten aan kansengelijkheid in het onderwijs

Inleiding

Samen met partners in onderwijs, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, GGD en bibliotheek werken we aan meer kansen voor kinderen in Bronckhorst. In 2024 voerden we de plannen uit die we in 2023 hadden gemaakt. We werkten aan verschillende thema's om gelijke kansen te bieden. Samen met onze partners bepalen we wat nodig is om dit te bereiken.

Resultaten

We voorkomen achterstanden en voldoen aan de uitgangspunten van het rijk

We werkten aan kansengelijkheid en de doelen van het rijk via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). De belangrijkste thema's waren:

- kansengelijkheid en kinderarmoede;
- doorgaande leer- en ontwikkelijn;
- verbinding onderwijs en zorg;
- gezonde en weerbare jeugd & brede ontwikkeling.

We voerden de Lokaal Educatieve Agenda uit

Kansengelijkheid en kinderarmoede; kinderopvangorganisaties en scholen kregen informatie over kansengelijkheid bij een eerste bijeenkomst. We misten de aanwezigheid van leerkrachten. We stuurden hen een enquête en bepaalden samen de vervolgstappen.

- Doorgaande leer- en ontwikkelijn; we maakten video's om de voor- en vroegschoolse voorzieningen bekender te maken. Met onze steun organiseerden de kinderopvangorganisaties inloopochtenden. De jeugdgezondheidszorg informeerden ouders hierover.
- Verbinding onderwijs en zorg; een groep medewerkers van verschillende organisaties besprak moeilijke kwesties. De groep zoekt nog naar de juiste vorm, omdat veel gevallen al bekend zijn.
- Gezonde en weerbare jeugd & brede ontwikkeling; we brachten de (preventieve) voorzieningen in kaart die bijdragen aan een gezonde jeugd. Samen met combinatiefunctionarissen kijken we naar activiteiten na schooltijd.

We investeerden in duurzame (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties

Inleiding

Onze kernen zijn levendig, we hebben sterke verenigingen en voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn. Dit willen we in de toekomst zo houden. Op sommige plekken staat de leefbaarheid onder druk. Dit wilden we aanpakken, samen met inwoners, verenigingen en organisaties. Ons doel: een vitaal Bronckhorst. Verenigingen en voorzieningen moeten toekomstbestendig en toegankelijk zijn voor iedereen.

Resultaten

Met de verenigingen en inwoners creëren we toekomstbestendige en duurzame (sport)verenigingen

Met het programma Leefbaar en sportief Bronckhorst is hier volop ingezet. Inwoners en organisaties uit heel Bronckhorst deden mee. Er waren bijeenkomsten en gesprekken. Er werden kerngroepen gevormd. Samen werd er gekeken wat elke kern nodig heeft. Eind vorig jaar kenden we bedragen toe aan verschillende initiatieven.

We investeren slim in duurzame accommodaties

We starten met de initiatieven 'Leefbaar en sportief Bronckhorst'. Voorbeelden zijn het toekomstbestendig maken van voetbalvereniging Vorden en het verduurzamen van de sporthal in Hoog Keppel. Ook voetbal- en atletiekvereniging Pax wordt toekomstbestendig gemaakt. Bij VTP Vorden wordt het clubgebouw verduurzaamd. Sporthal de Lankhorst kreeg ook een duurzame opknappbeurt. ZZC20 gaat hun voetbalcomplex toekomstbestendig maken.

We hebben toekomstbestendige gemeentelijke accommodaties

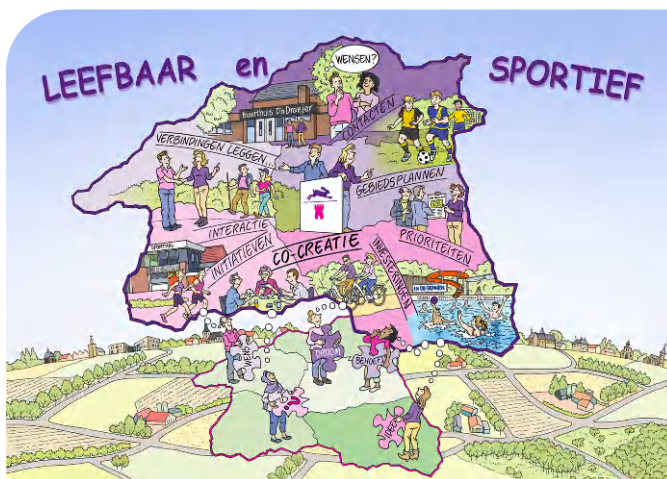
We investeerden in de duurzaamheid van gemeentelijke accommodaties. Voorbeelden zijn de middelbare school in Vorden en de nieuwbouw in Zelhem.

Leefbaar en Sportief

Samen met inwoners, verenigingen en organisaties bepaalden we wat belangrijk is voor de komende jaren om onze kernen leefbaar en sportief te houden.

We organiseerden bijeenkomsten op verschillende plekken in de gemeente. Veel mensen dachten mee over hoe we verenigingen en voorzieningen, toekomstbestendig en voor iedere toegankelijk kunnen houden. Dit leidde tot 72 initiatieven. In het voorjaar presenteerden we deze tijdens een avond in Velswijk. Uiteindelijk dienden 48 initiatiefnemers een formele aanvraag in. De gemeenteraad stelde bijna 2 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van de initiatieven, 28 initiatieven zijn startklaar.

We knapten onder andere sporthallen en accommodaties op in Wichmond-Vierakker, Hoog-Keppel, Hengelo, Zelhem en Vorden. We maakten mogelijk dat mensen, op meerdere plekken in Bronckhorst, elkaar kunnen ontmoeten. Organisaties in Olburgen gingen aan de slag om een gezamenlijke opslag te maken. We stelden gebiedsplannen op. Dit zorgt voor een goed beeld van de mogelijkheden en beperkingen in een gebied en hierdoor kwamen we tot oplossingen die aansluiten bij de behoeften van de inwoners. Acht initiatieven werden niet afgewikkeld binnen het jaar.

We ontwikkelden beleid op cultuur

Inleiding

We spraken af dat er in 2024 cultuurbeleid komt. Het nieuwe beleid sluit aan op de gebiedsprocessen. Deze processen zijn beschreven in de 'Uitgangspuntennotitie sport en leefbaarheid voor een vitaal Bronckhorst'. Het beleid wordt uitgewerkt in aanvulling op deze processen.

Resultaat

We hebben eind 2024 bewust geen cultuurbeleid beschikbaar

Met het cultuurbeleid maken we keuzes over onze inzet op kunst en cultuur in Bronckhorst. In het proces Leefbaar en Sportief Bronckhorst vertelden inwoners ons wat zij belangrijk vonden. Zij vonden dat culturele activiteiten Bronckhorst leefbaar maken. Om hun inbreng uit dit proces te verwerken is het opstellen van cultuurbeleid, in de cultuurvisie, verschoven naar de eerste helft van 2025. In de visie is aandacht voor hoe we verenigingen en vrijwilligers ondersteunen voor de toekomst en hoe we samenwerking en ontmoetingsplekken stimuleren.

We verbeterden de bibliotheekvoorzieningen in Steenderen en Vorden

Inleiding

Het rijk stelde extra geld beschikbaar voor april 2024 tot en met december 2025. De regeling SPUK Bieb ondersteunt gemeenten bij het realiseren van toekomstbestendige bibliotheken.

Resultaat

We verbeterden de bibliotheek met de Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen

Goede bibliotheken in de grotere kernen zijn belangrijk voor de leefbaarheid. Met de SPUK-middelen kon de bibliotheek haar dienstverlening verbreden.

De bibliotheek in het Kulturhus in Vorden is vernieuwd. De collectie is anders gepresenteerd, er kwamen meer boeken voor jongeren en er zijn nieuwe meubels. De locatie is nu meer uitnodigend voor activiteiten en om er te verblijven.

De bibliotheek in Steenderen wordt toegankelijker door deze onder te brengen in Dorpscentrum De Kei. Samen met het bestuur van De Kei is een plan gemaakt voor de inrichting.

We werkten integraal aan de opgaven in het landelijk gebied

Inleiding

We willen een toekomstbestendig landschap met oog voor alle belangen. Het gebruik van het platteland bepaalt de kwaliteit van het landschap en beïnvloedt wonen, werken en recreëren in onze gemeente. In het Omgevingsprogramma Landelijk gebied staat wat we tussen 2024 en 2027 doen voor het platteland. We focussen op biodiversiteit, erfgoed en landbouw. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het transitiefonds zijn halverwege 2024 afgeschaft door het nieuwe kabinet. Toch blijven we werken aan de opgaven en uitdagingen die in het platteland blijven bestaan. Het rijk en de provincies werken aan nieuwe plannen voor natuur, landschap, water, klimaat, bodem en landbouw. Het waterschap werkt met gebiedspartijen een aanpak uit voor de realisatie van een toekomstbestendig watersysteem. De regio Achterhoek maakt het Regionaal Perspectief Achterhoek (RPA) en wij sluiten daarbij aan.

Resultaten

We startten met de uitvoering van het Omgevingsprogramma Landelijk gebied

We stelden het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied vast en startten met de uitvoering. We bereikten onder andere de volgende resultaten:

Biodiversiteit en landschapskwaliteit

- Afronding subsidiecontract Landschap en Biodiversiteit 2021-2024
- Toekenning subsidie landschap en biodiversiteit 2024-2028
- Diverse projecten voor erfinrichting en hagen
- Financiële ondersteuning van landschapswerkgroepen
- Projecten met landschapswerkgroepen zoals het opstarten van de biodiversiteitscarrousel, snoeicursus en aanplant hoogstamfruit
- Eerste fase beleidsontwikkeling Basiskwaliteit Natuur
- Verankering in beleidsregels woningbouw in het buitengebied: initiatiefnemer kan met extra landschapsversterking punten verdienen
- Plan van aanpak monumentale bomen en landschapselementen
- Contacten met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Gelders Landschap en Kastelen, Bronckhorster Kroonjuwelen Beraad, Vereniging Bomenbelang Bronckhorst

Cultuurhistorie en erfgoed

- Financiële ondersteuning voor restauratie, onderhoud en verduurzaming van 20 monumenten en molens
- Communicatiemateriaal Monumentenmagazine Duurzaamheid
- Bijdrage haalbaarheidsonderzoek molen Sloot Keijenborg
- Subsidie Open Monumentendagen
- Bijdrage Boerderijstichting Achterhoek
- Monumentenprijs en extra bijdrage pentekening Bronckhorst
- Luikenproject, uitgevoerd met LEADER subsidie door Boerderijstichting Achterhoek

Landbouw (zie ook deelprogramma 3A Economie 2.1.3)

- Elk kwartaal overleg met agrarische organisaties
- Keukentafelgesprekken en bedrijfsbezoeken
- Erfcoaching
- Samenwerking met kennisinstellingen voor afstudeeronderzoeken
- Versterken samenwerking voorlopers duurzame landbouw

Programma

- Partner bij gebiedsproces 't Klooster
- Actief bij projecten voor versterking natuur, klimaatadaptatie en waterkwaliteit, bijvoorbeeld bij en Landgoederenzone Baakse Beek, de Grote Beek en Rode Beek, IJsseluitwaarden en Vierakkerse Laak
- Gebiedsprogramma Leader vastgesteld en subsidieregeling geopend
- Deelname aan platform Achterhoek Food
- Actief bij de uitwerking van Aanpak Droogte Achterhoek, Water en Bodem Sturend en het Regionaal Perspectief Achterhoek

We vergrootten de leefbaarheid in onze kernen voor een vitaal Bronckhorst

Inleiding

Sinds 2023 bouwen we het traject Vitale Kernen af. Dit traject, gericht op verbetering van de centra van de vier grotere kernen, gaat verder als Vitaal Bronckhorst. Met de 'Uitgangspuntennotitie sport en leefbaarheid voor een vitaal Bronckhorst' als basis, geven we ruimte aan fysieke projecten en initiatieven in alle kernen en het buitengebied. We werken verschillende gebiedsvisies uit op basis van deze notitie. De projecten en initiatieven dragen bij aan de toekomst van de Bronckhorster gemeenschap en sluiten aan bij de uitdagingen in de gebieden. Zo werken we aan een Vitaal Bronckhorst.

Resultaten

We ondersteunen initiatieven in alle kernen en het buitengebied

Voor wat we hier gedaan hebben, verwijzen we naar 'We investeren in duurzame (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties'.

We ronden de projecten Vitale kernen af

- Zelhem: Het definitieve ontwerp voor de Smidsstraat en Magnoliaweg kostte meer tijd. We wilden een goed proces met inwoners en ondernemers. Daarom konden de werkzaamheden nog niet beginnen. Tijdens een inloopavond presenteerden we een voorlopig ontwerp. Daarna maakten we een reactienota met opmerkingen van inwoners en ondernemers. Op enkele punten pasten we het ontwerp aan en werkten we aan het definitieve ontwerp.
- Steenderen: We richtten het Marktplaatsplein opnieuw in. Het plein is nu vriendelijk met ruimte voor ontmoeting, recreatie, groen en biodiversiteit. Tegelijk vernieuwden we het riool en koppelden we hemelwater af. Voor de Burgemeester Smitstraat maakten we een schetsontwerp.
- Vorden: We maakten een plan voor meer groen in de Dorpsstraat en betere verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers. De financiële keuzes voor 2024 maakten dat we geen plan uitwerkten voor minder verkeer en een lagere maximumsnelheid op de Zutphenseweg.

Investeringen in scholen vanuit de Investeringsagenda

We maakten een lijst van investeringen voor scholen. Bepalend voor deze lijst is het Integraal HuisvestingsPlan onderwijs (IHP). De komende jaren bouwen we drie scholen in Halle en Zelhem. We werkten aan het ontwerp van de nieuwe school van Halle. In Zelhem voerden we startgesprekken. Ook vroegen we geld aan bij de rijksoverheid en de provincie om ons budget aan te vullen. In het 1^e kwartaal van komen we met een voorstel voor geld voor de bouw.

We werkten aan de omgevingsprogramma's

Inleiding

We vertaalden onze strategische koers uit de Omgevingsvisie in omgevingsprogramma's. Deze vormen de basis voor de uitvoering van de Omgevingswet. We werken daarin samen met een raadswerkgroep.

Resultaten

We voerden de omgevingsprogramma's uit

We werkten aan de uitvoering van projecten die zijn opgenomen in de vastgestelde omgevingsprogramma's. In 2023 is het programma Werklocaties vastgesteld en in december 2024 stelden we het programma Landelijk gebied vast.

We monitoorden de resultaten van de programma's

We volgden de voortgang van de omgevingsprogramma's en bepaalden of het nodig was om de Omgevingsvisie aan te passen. Dit leidde nog niet tot bijstellingen.

Ruimtelijke Perspectief Achterhoek (RPA)

Sinds 2023 werken we in de Achterhoek samen aan het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA). Het RPA is het eigen Achterhoekse verhaal waarmee we richting geven aan de ontwikkelingen in onze regio. In 2024 lag de focus op het maken van een Contourenschets voor het RPA. Deze schets is in het najaar van 2024 goedgekeurd door de stuurgroep RPA. De Contourenschets is een weergave van bestaand beleid en een overzicht van opgedane kennis. Het bevat informatie die we gebruiken om het RPA te maken.

We werkten conform de Omgevingswet

Inleiding

De Omgevingswet verplicht overheden om nieuwe instrumenten te gebruiken voor het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Naast de omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's speelt het omgevingsplan een centrale rol. Dit plan vervangt de twee bestaande bestemmingsplannen. De kern van de wet is een integrale kijk op ruimtelijke kwaliteit met een 'ja mits' houding. Dit sluit aan bij onze dienstverleningsvisie.

Resultaten

We startten met de uitvoering van de Omgevingswet

2024 was een overgangsjaar. We handelden veel ruimtelijke initiatieven af die begonnen in 2023 onder de oude wetgeving. Halverwege het jaar begonnen we met de nieuwe procedures, zoals de buitenplanse omgevingsplanactiviteit. In het najaar volgde het eerste veegplan.

We leverden een casco voor het Omgevingsplan op

We pasten onze Wro-veegplansystematiek aan de Omgevingswet. De veegplannen maakten we met de nieuwste plansoftware en landelijk geldende richtlijnen. We werden hierin voorlopers in Nederland. Op 1 januari 2032 moeten we een nieuw omgevingsplan hebben. We onderzochten met externe hulp verschillende casco's voor Bronckhorst.

We bleven leren

Medewerkers die vergunningen en omgevingsplanwijzigingen behandelen, leerden tijdens het werk en via trainingen. We bleven evalueren en verbeterden onze werkafspraken. Door personeelsswisselingen en moeilijk vervulbare vacatures, samen met meer ruimtelijke initiatieven en vragen, hadden we uitdagingen. Extra personeel inhuren was nodig.

Werkgroep fysiek domein

We informeerden uw raad over de wijzigingen door de Omgevingswet. We gaven daarmee extra informatie en kennis over de veranderingen, zoals werkwijzen en processen voor

omgevingsplanwijzigingen. In de werkgroep bereidden we plannen voor waarvoor uw raad een bindend adviesrecht heeft.

Munitiedepot

Inleiding

In 2023 wees het ministerie van Defensie een locatie aan de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk aan als zoeklocatie voor grootschalige munitieopslag. Dit zorgde voor veel onrust in de samenleving. Vanwege de grote impact van een munitieopslag spraken de samenleving en de gemeente zich uit tegen deze locatie.

In november besloot Defensie om de zoeklocatie in Toldijk niet verder te onderzoeken. Het kabinet neemt in 2025 een besluit over de voorkeurslocatie.

Resultaat

Er komt geen munitiedepot

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NPRD) gaf Defensie aan op zoek te zijn naar locaties voor grootschalige munitieopslag in Nederland. In december 2023 werd een globaal zoekgebied in Bronckhorst aangewezen. Op 31 mei 2024 bleek uit de Nota van Antwoord dat het gebied rondom de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk in beeld was. De mogelijke munitieopslag zou echter zo ontwrichtend zijn voor de sterke leefgemeenschappen van Toldijk, Hummelo en Drempt en is daarom onacceptabel. De samenleving en de gemeente hebben daarom aangegeven dat deze locatie ongewenst is.

Als Defensie de locatie aan de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk als voorkeurslocatie zou aanwijzen, zouden meer dan 100 woningen moeten verdwijnen en zou de leefbaarheid in de kernen verslechteren. We werkten nauw samen met de werkgroep Munitieopslag om het maatschappelijke en bestuurlijke standpunt over te brengen aan Defensie. De werkgroep bestond uit een afvaardiging van de dorpsbelangenorganisaties en inwoners. We sloten aan bij de Bestuurlijke en ambtelijke Kopgroep Defensie van de Provincie Gelderland. In november bleek dat Defensie de locatie in Toldijk niet verder onderzocht als voorkeurslocatie. De uiteindelijke besluitvorming door het kabinet vindt plaats in 2025.

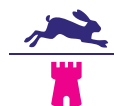
Daarnaast gaf het NPRD aan dat een groot deel van de Achterhoek is aangewezen als zoekgebied voor laagvlieggebieden voor helikopters. In 2024 is hier nog geen duidelijkheid over gegeven.

Indicatoren

Lokale indicatoren

We merkten dat de indicator voor biodiversiteit te weinig informatie bood. Om die reden volgen we deze niet. In combinatie met het omgevingsprogramma Landelijk Gebied en het monitoringsplan voor de omgevingsvisie, beoordelen we welke indicator(en) beter aansluit(en).

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2022	Doel 2023	Real. 2023	Doel 2024	Real. 2024
Huisvesting bibliotheek	Aantal inwoners dat lid is van de bibliotheek binnen de gemeente Bronckhorst	Jaarverslag bibliotheek West Achterhoek	21,5% aant. inw. 7751	2019	6639	7159	6250	6188	6037

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2023	1,4	1,4	1	3,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2023	3	3,3	2,8	5,2
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2023	1,1	1,2	0,6	1,1
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2023	0,4	0,3	0,3	2,1
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) (leerlingen 12-23 jaar zonder startkwalificatie)	DUO 2023	0,7%	1,4%	1,4%	2,2%
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado 2022	geen data	0	geen data	geen data
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado 2023	8	6	11	24

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
% Niet-sporters	RIVM 2022	49,1%	46,8%	geen data	geen data

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	De doelstellingen voor het verduurzamen en (ver)bouwen van sporthallen niet worden gehaald en/of verkregen subsidiegelden komen te vervallen	Financieel - Wanneer de werkzaamheden niet tot uitvoering kunnen komen worden subsidievoorwaarden niet behaald.; Niet financieel - Verdere uitstel leidt tot imagoschade. Beleidsdoelstellingen "energie neutraal 2030 Bronckhorst" worden niet behaald	75%	2.473	15,16%	2
Extern - Een wijziging van de SPUK regeling stimulering Sport kan de BTW op onderhoud/renovatie/nieuwbouw van sportaccommodaties alleen achteraf via SISA worden gedeclareerd	De SPUK regeling een budgetplafond kent en indien deze niet toereikend is kan de BTW op onderhoud/renovatie/nieuwbouw een kostenpost worden voor de gemeente	Financieel - Het beschikbare budget voor verduurzaming/renovatie/nieuwbouw van de gemeentelijke sportaccommodaties wordt overschreden	50%	2.500	10,23%	0
Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	Bij nieuwbouw onderwijshuisvesting van verschillende locaties is niet tijdig een oplossing.	Financieel - Kosten die worden gemaakt in de voorbereiding op nieuwbouw, kosten voor vervangende huisvesting moeten worden gemaakt; Niet financieel - De gemeente is gehouden uitvoering te geven op de wettelijke taak onderwijshuisvesting. Vertraging kan	50%	900	3,68%	0

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
		imagoschade opleveren				
Omgeving - Een niet sluitende exploitatie van een zwembad	Eén of meerdere zwembaden moeten sluiten	Financieel - Er alsnog kosten voor sloop of andere kosten moeten worden gemaakt die voortvloeien uit het recht van eerste aankoop; Niet financieel - Er plaatselijke imagoschade optreedt	50%	650	2,66%	3
Extern - Tekort aan personeel door schaarste op de arbeidsmarkt	Doelstellingen niet of niet op tijd worden bereikt	Financieel - Dit leidt tot vertraging en extra kosten voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade ontstaat doordat doelstellingen worden vertraagd of niet worden gehaald	50%	500	2,05%	3

Wat heeft het gekost

Programma 2 Wonen en leefomgeving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Lasten:				
2A Passend wonen	3.629	2.293	3.377	3.593
2B Aantrekkelijke leefomgeving	28.875	30.223	33.349	32.736
Totaal lasten:	32.504	32.515	36.725	36.328
Baten:				
2A Passend wonen	2.078	2.093	2.888	2.329
2B Aantrekkelijke leefomgeving	8.458	6.726	9.014	9.426
Totaal baten:	10.535	8.820	11.902	11.756
Saldo:				
2A Passend wonen	-1.551	-199	-488	-1.263
2B Aantrekkelijke leefomgeving	-20.417	-23.497	-24.335	-23.309
Saldo totaal:	-21.968	-23.696	-24.823	-24.573

Financiële toelichting

De afwijking per taakveld vermelden we in hoofdstuk 3.11. Afwijkingen die bij alle taakvelden optreden (bedrijfsvoeringkosten personeel en investeringslasten), leggen we uit bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en overhead (3.6.2).

De beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen en de uitnutting hiervan staan vermeld in hoofdstuk 3.12 en de toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

BEDRIJVVIGHEID EN ONTWIKKELING

gemeente Bronckhorst

2.1.3. Programma 3 BEDRIJVGHEID EN ONTWIKKELING

Algemeen

Wat wilden we bereiken

- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie.

Meerdere doelen bereiken we door in de verschillende programma's samen te werken. Om die reden komen een aantal doelen bij meerdere programma's terug.

We dragen bij aan SDG-doelen

Door te werken aan bovenstaande doelen, dragen we bij aan verschillende SDG-doelen. Voor dit programma zijn de belangrijkste SDG-doelen waaraan we bijdragen:

SDG 7
Betaalbare en duurzame energie

SDG 12
Verantwoorde consumptie en productie

SDG 8
Eerlijk werk en economische groei

SDG 13
Klimaatactie

SDG 9
Industrie, innovatie en infrastructuur

Deelprogramma 3A ECONOMIE

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We maakten ruimte voor bedrijven in Bronckhorst

Inleiding

De komende jaren blijft er behoefte aan ruimte voor bedrijven in Bronckhorst. De huidige bedrijventerreinen bieden onvoldoende ruimte en mogelijkheden. We pakten verouderde locaties aan en pasten bestaande bedrijventerreinen aan. We verruimden de mogelijkheden in het bestemmingsplan voor ontwikkeling van bedrijven in het buitengebied. Daarnaast maakten we plannen voor uitbreiding en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen.

Resultaten

We startten de herstructurering Industriepark Zelhem

We sloopten na aankoop de verouderde bedrijfspanden. Ook startten we met de civieltechnische voorbereiding voor het verleggen van de openbare weg. We werkten aan

het aanpassen van een kruising en aan het verleggen van kabels en leidingen. Daarnaast begonnen we met de herinrichting van de openbare ruimte.

We creëerden meer ruimte voor bedrijven

Op basis van onderzoek naar nieuwe werklocaties kozen we 4 kansrijke locaties. We begonnen met het maken van een plan van aanpak om de haalbaarheid van de plannen te bepalen.

We onderzochten de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen

We onderzochten bestaande bedrijventerreinen op knelpunten en op kansen om deze toekomstbestendig te maken. We kiezen er voor bedrijvenpark 't Werkveld in Vorden te herstructureren. Met Stichting 't Werkveld Vorden voerden we overleg over de kansen en mogelijkheden om het westelijk en zuidelijke deel aan te pakken. Ook keken we naar draagvlak van belanghebbenden. Samen starten we met het maken van een overzicht van ambities en wensen om die te verwerken in een plan van aanpak.

We boden bedrijven ruimte en mogelijkheden in Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)

We volgden de ontwikkelingen in de agrarische sector en wezen ondernemers op de mogelijkheid om zich te vestigen in een VAB. De eigenaren en de ondernemers toonden beperkt interesse. In 2024 vond geen bedrijf een locatie in het buitengebied.

We stimuleerden ondernemers en bedrijven om te innoveren en actief bij te dragen aan de economie van Bronckhorst

Met ondernemers en vertegenwoordigende organisaties voerden we regelmatig gesprekken. We stimuleerden een gezond en innovatief ondernemersklimaat, vroegen aandacht voor verduurzamen van de economie en het bevorderen van de werkgelegenheid. Daarbij brachten we kennis en ervaring in en legden we verbindingen met andere organisaties, instellingen en partijen in de regio. Met name met vertegenwoordigers van de ondernemersfondsen over de besteding van de gelden. We reikten ondernemersprijzen uit om het ondernemerschap te waarderen. Verder stemden we onze plannen af met de activiteiten van Parkmanagement Zelhem.

We zetten ons in voor een gezonde toekomst van de agrarische sector en bedrijven in het buitengebied

Inleiding

Onze agrarische familiebedrijven zijn belangrijk voor de leefbaarheid, economie en het landschap. We werkten samen en ondersteunden, waar nodig, bij het vinden van een beter toekomstperspectief. We werkten met verschillende partijen aan een vitaal platteland en een gezonde toekomst voor de agrarische sector. We verruimden de mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling van bedrijven. We streefden naar een balans tussen natuur, leefbaarheid en ondernemerschap. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Resultaten

We faciliteerden de activiteiten en ontwikkelingen van Innovatiecentrum De Marke in Hengelo

De Marke is een agro-innovatiecentrum dat kennis en ervaringen deelt. Dit biedt kansen voor de regio Achterhoek, de landbouwsector, de agro-industrie en gemeente Bronckhorst. We onderzochten samen met De Marke of het project 'Houtwal 2.0' (agroforestry) potentie had om via de Regiodeal uit te bouwen. Agroforestry is het combineren van landbouw met bomen en struiken om de biodiversiteit en bodemkwaliteit te verbeteren. Die bleek beperkt te zijn en een reden om het project niet uit te bouwen. We blijven agroforestry volgen om te zien op welke wijze het wel is toe te passen. We dachten mee over de mogelijkheden van

het nieuwe biobased vergaderpaviljoen bij De Marke. Dit paviljoen laat zien welke gewassen geschikt zijn voor biobased bouwen.

We stimuleerden ontwikkelingen die bijdragen aan de transitie en het bestaansrecht van de agrarische sector

We werkten samen met boeren en partners om kringlooplandbouw te bevorderen. Door bedrijfsbezoeken en gesprekken stimuleerden we om deel te nemen aan duurzame landbouw, kringlooplandbouw en/of natuur inclusieve landbouw. Vanuit Bronckhorst werkten we samen met de thematafel 'Circulaire economie en Energietransitie van de Regio Achterhoek'. We stimuleerden de samenwerking tussen voorlopers in duurzame landbouw, zoals VALA, VK-Oost, Stichting biomassa en de Innovatiecoöperatie. We hielpen mee de samenwerking concreet te maken.

Met agrarische coaches ondersteunden we boeren

Via het project Werken aan toekomstgerichte erven Achterhoek (WATEA) voerden de erfcoaches meer dan 140 gesprekken. Ze bespraken de situatie en ontwikkelingen op het agrarische erf. Dit gaf inwoners inzicht in mogelijkheden en ons inzicht in ontwikkelingen binnen de agrarische sector in het buitengebied. In 2024 is het project afgerond. We oriënteren ons op een vervolg in 2025.

We voerden de visie toerisme en recreatie uit

Inleiding

Onze visie voor toerisme en recreatie loopt van 2019 tot 2025. Door het coronavirus haalden we sommige doelen en zijn andere doelen achterhaald. We evalueerden actiepunten die in 2024 aandacht nodig hadden en richten ons daarop. De verwachting was dat de opbrengst van de toeristenbelasting zou stijgen of minimaal gelijk zou blijven. Deze verwachting baseerden we op cijfers van Achterhoek Toerisme. De hogere opbrengst van de toeristenbelasting gebruikten we voor de uitvoering van de toeristische visie en de Tot Slot! Campagne.

Resultaten

We scherpten de uitvoering van de toeristische visie aan

We verbeterden de website van Tot Slot! in Bronckhorst met actuele informatie. We inspireerden daarmee verschillende partners, bezoekers op sociale media, toeristische magazines en QR-codes. De vijf toeristische platformen verenigden zich tot één platform, 'Toeristisch Bronckhorst', om een serieuze gesprekspartner voor ons te zijn. We startten

een verkenning naar kaders voor financiële ondersteuning van recreatieve initiatieven en ontwikkelingen.

We rolden de Tot Slot! in Bronckhorst Campagne verder uit

Samen met ondernemers startten we met de ontwikkeling van een Geo Tour. We vertelden het verhaal van Bronckhorst en werkten samen met toeristische platformen. We werkten tevens aan een aanvraag voor cofinanciering bij de provincie. We organiseerden opnieuw 'Rolling Tweed', met een grotere rol van de ondernemers in het gebied. We voerden gesprekken met landgoedeigenaren, in combinatie met kunstenaars en ondernemers uit het gebied, over het Landschap van de Toekomst. Zo groeide de 'Plantendag' op Landgoed de Wiersse uit tot een meerdaags evenement. Verder werkten we aan het concept voor een "Landmark" waar kunst, landschap en biodiversiteit samen komen, met educatie.

We pasten de indicator toerisme aan

We spraken af het effect op de lokale economie te meten door te kijken naar de groei van het aantal bestedingen. We keken naar het aantal overnachtingen en het aantal dagjesmensen. De groei in 2024 brachten we niet in beeld omdat we die achteraf meten. De groei van 2024 t.o.v. 2022 beoordelen we in 2025.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2023	Real. 2023	Doel 2024	Real. 2024
Bevorderen ondernemerschap	Onze dienstverlening aan onze ondernemers wordt beoordeeld met minimaal een 7	Ondernemerspanel	6,3		7	geen geg.	7	6

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2023	Real. 2023	Doel 2024	Real. 2024	Doel 2025
Economie	Toename bedrijfsareaal (in hectare) op herontwikkelde bestaande bedrijventerreinen <i>Waarde is een toename ten opzichte van het voorgaande jaar</i>	IBIS	*	2020	+1 ha	0	+0,5 ha	0	+1 ha
	Aantal hectare aan nieuw gerealiseerd bedrijfsareaal of toename verwacht bedrijfsareaal dat in procedure is gebracht <i>Waarde is een toename ten opzichte van het voorgaande jaar</i>	IBIS	*	2020	+2 ha	0	+2 ha	0	+3 ha
	Aantal nieuw gevestigde bedrijven op nieuw of herontwikkelde locaties (vab's) in het buitengebied <i>Waarde is een toename ten opzichte van het voorgaande jaar</i>	IBIS	*	2020	+1	0	+1	0	+1

*Geen waarde bij nulmeting, omdat het toename betreft.

Thema	Effectindicator	Bron	Doel 2022	Real. 2022	Doel 2024	Real. 2024
Toerisme	Het effect op de lokale economie wordt gemeten aan de hand van de groei van de bestedingen; die moet minstens net zo goed zijn als de gemiddelde ontwikkeling in de Achterhoek (Visie Toerisme & Recreatie 2020-2025)	Achterhoek Toerisme monitor*	Groei in bestedingen $\geq$ Achterhoek	Bronckhorst: +65% < Achterhoek: +78%	Groei in bestedingen $\geq$ Achterhoek	nog niet beschikbaar

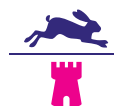
* Monitor vindt tweejaarlijks plaats; omdat het om verhouding gaat is nulmeting niet relevant

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
% Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen; 0= alleen woningen en 100= alleen banen)	LISA 2023	47,2%	48,1%	48,3%	54,4%
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	LISA 2023	664,3	696,2	705,5	830,6
% Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	CBS 2023	70,3%	72,3%	72,5%	73,7%
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	LISA 2023	185,3	192,3	197,3	166,3
Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025					

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Het uitbreken van een pandemie/oorlog/natuurramp, ontstaat een economische recessie.	De aantrekkelijkheid en economische vitaliteit in de kernen wordt negatief beïnvloed door bijv. wegvallen bedrijven of leegstand in winkelgebieden. Partijen en de gemeente moeten hun prioriteiten bijstellen	Financieel - We indirect minder inkomsten genereren (bijv. OZB e.d.). Mogelijk volgen er claims van andere partijen ter compensatie; Niet financieel - Doelstellingen in gevaar komen of pas later worden bereikt. Minder economische vitaliteit kan de aantrekkelijkheid van de dorpen verminderen	10%	75	0,06%	4
Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	De doelstellingen voor het realiseren van werklocaties worden niet gehaald. Nieuwe werklocaties worden later onwikkeld en kavels zijn later beschikbaar	Financieel - Door gemeente verworven gronden langer geen opbrengsten genereren terwijl de rentelasten blijven.; Niet financieel - Bedrijven niet kunnen uitbreiden en niet doorontwikkelen en verduurzamen	0%	0	0,00%	4
Extern - Netcongestie en/of het niet	De doelstellingen voor het herstructureren	Financieel - ; Niet financieel - Werk- en	0%	0	0,00%	4

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	en verduurzamen van de bestaande bedrijventerreinen niet worden gehaald. Verduurzamen kan pas op een later moment	leefomgeving wordt niet verbeterd en bedrijven wachten met investeren				

Deelprogramma 3B DUURZAAMHEID

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We stelden onze verwachtingen over afval bij

Inleiding

In ons afval- en grondstoffenbeleid stelden we doelen die we in 2025 willen realiseren. Door veranderde omstandigheden, zoals de komst van het statiegeld op plastic flessen en blikjes, stelden we onze doelen op restafval en PMD bij.

Resultaten

We stimuleerden de afname van de hoeveelheid restafval per inwoner en we stimuleerden de toename van de kwaliteit van het aangeboden restafval

De afgelopen jaren lag landelijk de nadruk op het verlagen van de hoeveelheid restafval door afvalscheiding. Daardoor was er minder aandacht voor de kwaliteit (het aandeel 'stoorstoffen') van het gescheiden materiaal. Het doel van 30 kg restafval per inwoner gesteld in het beleid, komt hierdoor in een ander licht te staan. De doelstelling voor 2024 en 2025 is daarom bijgesteld naar 35 kg.

Naast de doelstelling van 35 kg restafval en een goede kwaliteit van de grondstoffen heeft het rijk het afgelopen jaar ingezet op een recyclepercentage van minimaal 60% in 2030.

Deze doelstelling halen we al. In 2023 haalden we al een recyclepercentage van 70%.

Bij een onafhankelijk landelijk vergelijkingsonderzoek met 189 deelnemende gemeenten zijn we als tweede geëindigd. Hieruit bleek dat we één van de beste afvalprestaties behaalden met een hoge mate van afvalscheiding, een goede dienstverlening en weinig restafval.

We stimuleerden de gescheiden inzameling en recycling van PMD afval

We zetten ons in om de hoeveelheid correct gescheiden plastic-, metaal- en drankkartonsafval (PMD) per inwoner te laten toenemen zodat de hoeveelheid afgekeurd, dat als restafval wordt verwerkt, daalt. We voerden samen met Circulus het project Schone Stroom uit. De kwaliteit van het aangeboden PMD werd steekproefgewijs gecontroleerd. We stimuleerden de inwoner een betere kwaliteit van het PMD aan te leveren.

We zagen het volume en gewicht van PMD afnemen nu er een statiegeldsysteem bestaat op plastic flesjes en drankblikjes. We bereikten deels het gewenste effect, verminderen van restafval en het bevorderen van recyclen door het statiegeldsysteem. Voor 2024 en 2025 stelden we de doelstelling bij van 45 kg naar 40 kg voor de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD. De statiegeldflesjes en blikjes lopen niet meer via de gemeentelijke stroom.

We zetten in op het besparen van energie

Inleiding

We stelden in juli de herijkte routekaart 'Bronckhorst energieneutraal' vast. Daarin werd de regie op de Warmtetransitie en de Dorpsenergieprocessen herijkt. De voorbereiding van het warmteprogramma startte in 2024 met het voornemen eind 2026 gereed te zijn. Hierin werken we onze complete aanpak van de verduurzaming van bestaande woningen uit. Deze aanpak stimuleert al onze inwoners en ondernemers om met hun woning of bedrijfsgebouw aan de slag te gaan. Hierbij zetten we sterk in op drie natuurlijke momenten:

- de CV-ketel gaat kapot;
- het verhuismoment;
- bij grote verbouwing.

Resultaten

We bespaarden energie door huishoudens te helpen

We hielpen huishoudens op verschillende manieren om energie te besparen. We baseerden de resultaten op de aanpak die we gebruikten voordat de Herijkte Routekaart 'Bronckhorst energieneutraal' in juli werd vastgesteld. We ondersteunden inwoners op verschillende manieren:

- De energiecoaches gingen op locatie en continueerden de begeleiding van de subsidieaanvragen in de Bloemenbuurt in Zelhem.
- Onze energiecoach hielp inwoners met verduurzamen door huisbezoeken en advies voor kleine maatregelen. Samen met zorg- en leerinstellingen ontwikkelden we een witgoedregeling voor huurders.
- We lanceerden subsidies voor klussers: 'Klussen zonder kosten' (€ 750 per huishouden) en 'Geld voor gemak' (€ 2.000). Het Energieloket Achterhoek voert deze regelingen uit. Er maakten 26 inwoners gebruik van de regeling 'Klussen zonder kosten' en 49 van 'Geld voor gemak'.
- We hebben het Energieloket actief ingezet rondom de isolatiegelden.
- We waren in Zelhem en Steenderen met het energieloket op locatie voor vragen van inwoners over woningverduurzaming, in samenwerking met het Energieloket.
- We ondersteunden de Bloemenbuurt in Zelhem. Elf keer werd gebruik gemaakt van de subsidieregeling van het volkshuisvestingsfonds. We bereikten 70 van de 179 woningen die we tot 2030 willen bedienen.
- De energiecoach ging langs woningen van particulieren in de buurt van de woningen die de corporatie Sité verduurzaamde in Baak en Steenderen.

We verduurzaamden de woningvoorraad

We stelden de Herijkte Routekaart 'Bronckhorst energieneutraal' vast. We rapporteren over dit onderdeel hierboven bij 'We bespaarden energie door huishoudens te helpen' en verderop bij 'We stelden dorpsenergieplannen op voor Keppel-Eldrik, Steenderen en Vorden'.

We versnelden en breidden het gebruik en opwek van duurzame energie uit

Inleiding

Na het vaststellen van de Herijkte routekaart 'Bronckhorst energieneutraal' in juli, stelde u in december het Addendum Herijkte Routekaart vast. Hierin werden de thema's participatie en lokaal eigendom met betrekking tot grootschalige opwek uitgewerkt. We versnelden en schaalden op om de energiedoelen te halen. De energietransitie gaat om het overgaan van fossiele brandstoffen naar duurzame bronnen van energie. Ook energie uit bodem, water en biomassa spelen een rol. Deze bronnen voorzien in de energiebehoefte die overblijft na maximale energiebesparing. De duurzame opwek wilden we met minimaal 10% vermeerderen ten opzichte van het vergelijkingsjaar 2015.

Resultaten

We werkten aan bewustwording

Op basis van de Herijkte Routekaart is de gemeentelijke strategie voor bewustwording bij huishoudens en ondernemers aangescherpt. Dit gaat over de warmtetransitie zoals isoleren en van het aardgas af gaan. Onder de naam 'Goed voorbereid op morgen' startten we met het ontwikkelen van een aanpak die inzet op de drie natuurlijke momenten, om stappen te zetten rondom energiebesparing in de woning (om uiteindelijk van het aardgas af te gaan) en anderzijds om specifieke doelgroepen te laten versnellen in de aanpak van de woning, of het bedrijfsgebouw. Voor bewustwording rondom grootschalige opwek waren onze activiteiten vooral gericht op het windzoekgebied Keppel-Eldrik.

We kenden versnellingsprojecten voor specifieke doelgroepen van gebouweigenaren (VHF buitengebied, Nationaal Isolatieprogramma, woningcorporaties, monumenten, particulieren verhuurders).

We stelden dorpsenergieplannen op voor Keppel-Eldrik, Steenderen en Vorden

Er waren drie Dorpsenergieprocessen actief in Steenderen, Keppel-Eldrik en Vorden. Van de activiteiten die daar plaatsvonden, kregen we een goed inzicht hoe we deze activiteiten bij volgende DEP processen effectief en efficiënt kunnen inzetten. De Omgevingswet, de warmtetransitie en de op handen zijnde en duidelijkere, technische en wettelijke kaders helpen hierbij. Deze activiteiten waren onder andere:

- uitvoeren van warmtescans in Steenderen;
- het faciliteren van energiemarkten in Steenderen en Keppel georganiseerd door inwoners;
- het faciliteren van de organisatie en de uitvoering van huis-aan-huis bezoeken door vrijwilligers en energiecoaches gericht op bewustwording in Vorden en Wildenborch;
- het faciliteren en deelnemen aan huiskamergesprekken met meerdere huishoudens georganiseerd in Vorden door werkgroep Participatie;
- diverse voorlichtingsbijeenkomsten voor monumenteigenaren georganiseerd door de werkgroep monumenten uit Keppel. In de toekomst is deze werkgroep gemeentebreed inzetbaar.

We breidden het aantal laadpalen voor elektrische auto's uit

We stimuleerden de uitbreiding van het aantal laadpalen in onze gemeente. We plaatsten drie laadpalen. We startten in december met een participatietraject. Inwoners konden locaties aangeven waar zij graag een laadpaal wilden. We ontvingen veel reacties en gaan 26 plekken aanwijzen voor plaatsing.

We maakten twee buurten niet 'aardgasvrij-ready'

Het is niet haalbaar om alle wijken voor 2030 volledig aardgasvrij te maken. Met de basisaanpak 'Goed voorbereid op Morgen' en de Dorpsenergieplannen (DEP) werken we toe naar een aardgasvrije gemeente in 2050. In de transitievisie warmte uit 2021 hadden we het voornemen twee buurten per jaar te begeleiden. We begeleiden inwoners nu via de DEP's. Zo maken we uiteindelijk alle gebouwen in onze gemeente aardgasvrij.

We faciliteerden bedrijven die overgaan op duurzame energiebronnen

Samen met het programma 'Werklocaties' faciliteerden we bedrijven om te verduurzamen. Onderdeel daarvan is het overgaan van deze bedrijven op een duurzame energiebron. We werkten samen met het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek. In opdracht van VNO-NCW en DOA is een bedrijventerreinen analyse uitgevoerd, gericht op kansrijk realiseren van energyhubs. Voor onze gemeente zijn bedrijventerreinen in Zelhem en Vorden ('t Werkveld) kansrijk.

Er zijn op verzoek van winkeliers warmtescans uitgevoerd. Met deze scans kunnen winkeliers gericht maatregelen nemen voor isolatie en het vervangen van de cv-ketel.

We versnellen de energietransitie door grootschalige opwek van elektriciteit

Uw raad besloot in december de ontwikkeling van windmolens in zoekgebied Keppel-Eldrik toe te staan en stelt strikte voorwaarden aan de initiatiefnemers. Deze voorwaarden richten zich op participatie bij de ontwikkeling en exploitatie van een windpark en op lokaal eigendom. In 2024 was er nog een moratorium op wind van toepassing, waardoor we niet in gesprek waren op dit onderwerp.

We gaven als gemeente het goede voorbeeld met besparen van energie en het gebruik van duurzame energiebronnen

Inleiding

We geven als gemeente het goede voorbeeld met besparen van energie en het gebruik van duurzame energiebronnen. We verduurzamen ons wagenpark, plaatsen (slimme) laadpalen, gebruiken deelauto's voor een deel van de dienstautobehoeft en promoten een fietsplan bij medewerkers. We maken een actieplan voor de verdere verduurzaming van de gemeentelijke organisatie.

Resultaten

We verduurzaamden het Wmo- en leerlingenvervoer

We namen de verduurzaming van ZOOV-vervoer op in de aanbesteding, volgens de Duurzaamheidsstrategie ZOOV. Het gebruik van zero-emissie auto's is verplicht. Door fiscale en technologische ontwikkelingen in de automarkt verwachten we geen extra kosten vergeleken met voertuigen op fossiele brandstof.

We verkenden de mogelijkheden voor duurzame mobiliteit

Werkgevers vanaf 100 medewerkers waren vanaf 1 juli verplicht om achteraf te rapporteren over het zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer van hun werknemers.

We hielden een enquête onder onze medewerkers over hun zakelijke en woon- werkverkeer. Dit was de eerste keer dat we dit deden. We herhalen dit onderzoek ieder jaar. De resultaten leidde nog niet tot aanpassingen in ons beleid of concrete projecten.

We verkenden de mogelijkheden voor slimme laadpalen en een solarcarport

We maakten op de personeelsparkeerplaats 10 plekken voor elektrische voertuigen van de gemeenten en de Omgevingsdienst Achterhoek om op te laden. Het ontwikkelen van een Solarcarport bij het parkeerterrein van het gemeentehuis in Hengelo bleek niet mogelijk. We konden de opgewekte stroom door netcongestie niet aan het elektriciteitsnet leveren.

We stelden een actieplan op voor de verdere verduurzaming van de gemeentelijke organisatie

We werkten als gemeente aan verduurzaming. De netcongestie geeft hierbij beperkingen, waardoor het niet zinvol was om het actieplan op te stellen. In 2025 is er meer duidelijkheid over netcongestie, oplossingen en termijnen. Het opstellen van dit actieplan stelden we uit naar 2025.

We werkten met anderen aan een 'Regiorotonde'

Inleiding

De Regiorotonde is een gebiedsprogramma met meerdere projecten. Deze projecten helpen bij het oplossen van dringende energietransitieopgaven in Steenderen en omgeving.

Resultaat

We deden een Regiodeal aanvraag

We onderzochten de mogelijkheden voor een zelfvoorzienende energiegemeenschap in Steenderen. Dit omvatte energiebesparing, duurzame energieopwekking en energieopslag. Uit bijeenkomsten met partners kwamen kansen naar voren voor de ontwikkeling van een Regiorotonde in Steenderen.

We werkten aan het sluiten van kringlopen voor energie, nutriënten en water. Dit versterkt de lokale welvaart en betrokkenheid van bewoners en bedrijven. Belangrijke spelers toonden interesse in initiatieven voor de RegioRotonde. De provincie, Regio Achterhoek en OostNL ondersteunden deze ontwikkelingen.

Samen met partners bereidden we een aanvraag voor de Regiodeal voor. Met als werktitel: Stappenplan en best-practices voor energierotondes die lokaal groengas leveren en elektriciteit uitwisselen in de Achterhoek. We sloten ook de Town Deal Sterke Streken af met een conferentie in Ubachsberg.

We zetten in op een versnelling bij het verduurzamen van woningen in het buitengebied

Inleiding

In 2023 kregen we een rijkssubsidie voor het verduurzamen van woningen in het buitengebied. Deze subsidie heet het Volkshuisvestingsfonds (VHF) buitengebied. De subsidiebeleidsregels bereidden we voor en worden begin 2025 vastgesteld. Vanaf dan kunnen inwoners er gebruik van maken. We nemen dit mee in Deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2).

We werkten samen met anderen om risico's van PFAS te beperken

Inleiding

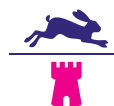
Tijdens een controle van de provincie op zwemwaterkwaliteit is PFAS-vervuiling ontdekt op een camping in Zelhem. De ervaring die we hebben opgedaan nemen we mee in de komende jaren in de verwachting dat PFAS een aandachtsgebied zal blijven.

Resultaat

PFAS-vervuiling nabij Zelhem in beeld gebracht

De PFAS-vervuiling, en de aanpak daarvan, was niet voorzien bij het opstellen van de begroting. We werkten vanaf medio 2024 samen met verschillende overheden om de risico's voor de inwoners te beperken. Na het onderzoek is de zwemplas afgedamd. Voorbereidingen werden getroffen om het water en de grond in 2025 weer schoon te maken.

Indicatoren*Lokale indicator*

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2023	Real. 2023	Real. 2024	Doel 2026	Doel 2030
Duurzaamheid	Percentage besparing energie	RVO/ klimaat-monitor	4.350 TJ	2015	*	nmb	nmb	25%	45%
	Percentage hernieuwbare energie	RVO/ klimaat-monitor	157 TJ	2017	*	nmb	nmb	45%	100%
	Percentage woningen met energielabels A t/m A+++ in Bronckhorst	RVO	0,25	2021	35%	29%	29%		70%
	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (aardgasvrij en energie wordt duurzaam opgewekt)	Eigen gegevens	Nntb		Nieuw	0	0		100%
	Percentage aardgasvrije woningen in Bronckhorst	Liander	Nntb		Nieuw	3,5%	nmb		45%

* N.v.t. omdat dit gebaseerd was op 'oude Routekaart'

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2022	Real. 2023	Doel 2024	Real. 2024	Doel 2025
Grondstoffen	Aantal kg restafval per inwoner	Circulus Berkel	91	2015	42,8	46,5	35	49	35
	Verhouding groente, fruit en keukenafval in de restcontainer	Circulus Berkel	30%	2017	33%		vervallen	vervallen	
	Percentage afvalscheiding aan de bron per inwoner	Circulus Berkel	78%	2017	87%	87%	80%	86%	75%
	In te zamelen kg PMD per inwoner	Circulus Berkel	30	2017	42,2	39,1	40	39	40
	Klanttevredenheid dienstverlening afval	Circulus Berkel	7,2	2021		7,7	7,5	7,8	7,5

De uitleg over de vervallen indicator en aanpassing van de doelwaarde las u in het programma bij het gedeelte over afval.

Landelijk verplichte indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Gelderland 2023
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	CBS 2023	39	35	35	94
% Hernieuwbare elektriciteit	RWS 2022	18,9%	26,8%	geen data	geen data
Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025					

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Vernietiging van de omgevingsvergunning; Niet tot stand komen van de subsidiëring via de Stimuleringsregeling Duurzame Energie;	De initiatiefnemer of energiecoöperatie de lening via het "Aanjaagfonds duurzame energieopwekking" niet meer (volledig) kan aflossen	Financieel - Er extra kosten ontstaan. Dit risicogevolg hangt af van het aantal deelnemers en de hoogte van de lening; Niet financieel - Dit kan leiden tot	25%	500	1,03%	0

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Faillissement van de coöperatie		plaatselijke imago schade				
Omgeving - Klimaatverandering	Er door de toename van heftige regenbuien wateroverlast ontstaat	Financieel - Er extra kosten ontstaan door extra uren brandweer/ cluster buiten met name op die locaties waar de inrichting en riolering niet voldoet aan de risicotabel; Niet financieel - Plaatselijke imagoschade kan ontstaan indien niet adequaat wordt gereageerd	40%	250	0,82%	3
Extern - Het door de ODA niet kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria (vastgesteld Interbestuurlijk programma versterking VTH)	De ODA gaat fuseren met een andere omgevingsdienst	Financieel - We te maken krijgen met fusiekosten	50%	125	0,51%	0
Technisch - Stijging van de kosten van afvalverwerking en het achteruitlopen van de kwaliteit van GFT- en textielinzameling. Daling vergoeding voor inzameling PMD	De afvalinzameling niet meer kostendekkend is	Financieel - De opbrengst van de afvalstoffenheffing de kosten voor de afvalinzameling niet meer dekt; Niet financieel - Een hoger tarief voor afvalstoffenheffing kan leiden tot regionale imago schade	50%	100	0,41%	4
Omgeving - Klimaatverandering	Er overstromingen kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot een dijkdoorbraak	Financieel - Er extra kosten ontstaan door extra inzet brandweer/ cluster buiten; Niet financieel - Dit leidt tot plaatselijke imagoschade indien niet adequaat wordt gereageerd	5%	1.000	0,41%	4

Wat heeft het gekost

Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Lasten:				
3A Economie	1.840	1.195	1.657	1.480
3B Duurzaamheid	6.431	8.279	6.908	6.699
Totaal lasten:	8.271	9.474	8.564	8.179
Baten:				
3A Economie	703	417	418	989
3B Duurzaamheid	5.194	7.099	5.718	5.523
Totaal baten:	5.898	7.516	6.136	6.512
Saldo:				
3A Economie	-1.137	-778	-1.238	-492
3B Duurzaamheid	-1.237	-1.180	-1.190	-1.176
Saldo totaal:	-2.373	-1.959	-2.428	-1.667

Financiële toelichting

De afwijking per taakveld vermelden we in hoofdstuk 3.11. Afwijkingen die bij alle taakvelden optreden (bedrijfsvoeringkosten personeel en investeringslasten), leggen we uit bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en overhead (3.6.2).

De beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen en de uitnutting hiervan staan vermeld in hoofdstuk 3.12 en de toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

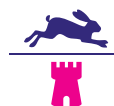
BESTUUR

gemeente Bronckhorst

2.1.4. Programma 4 BESTUUR

Algemeen

Wat wilden we bereiken

- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

We dragen bij aan SDG-doelen

Door te werken aan bovenstaande doelen, dragen we bij aan verschillende SDG-doelen.

Voor dit programma zijn de belangrijkste SDG-doelen waaraan we bijdragen:

SDG 16
Vrede, justitie en sterke publieke diensten

SDG 17
Partnerschap om de doelen te bereiken

Deelprogramma 4A BESTUREN

Wat deden we in 2024 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We stonden voor samenwerking en verbinding in een actieve samenleving

Inleiding

We zien een samenleving waarin inwoners sterk staan en initiatieven nemen. Het afgelopen jaar hielpen we bij ondersteuningsvragen en gaven we richtlijnen voor ontwikkelingen. We werkten aan een dienstbare overheid en goede dienstverlening. Meer hierover leest u in paragraaf Bedrijfsvoering (2.2.5).

Resultaten

We waren helder over wederkerigheid en steunden mensen die belemmerd werden in hun doenvermogen

Door onze dienstverlening steeds verder te optimaliseren konden we rekenen op waardering en een tijdige en juiste reactie van de inwoner (wederkerigheid) bijvoorbeeld bij het aanleveren van benodigde informatie bij een vergunningaanvraag.

We hielden rekening met het doenvermogen van onze inwoners, onder andere door bij communicatie rekening te houden met bijvoorbeeld de taalvaardigheid en de persoonlijke

situatie van mensen. We blijven ons hierin verder ontwikkelen. Zo pasten we brieven aan in het sociale domein en burgerzaken. Inwoners konden bij ons terecht met vragen of onduidelijkheden. We hielden rekening met de grote verscheidenheid van inwoners. Wij zorgen voor kwetsbare inwoners. Bij de inloophmomenten bij de sociale teams en dorpskamers in Vorden en Zelhem konden inwoners zonder afspraak binnenkomen.

We onderzochten de Bronckhorster klantreis bij woningbouwinitiatieven

We rondde het collegeonderzoek naar de dienstverlening bij woningbouwinitiatieven af. Bij dit onderzoek keken we ook naar de klantreis. Daaruit bleek dat we sinds 2019 goede stappen hebben gezet. Ook bleek dat we ons inzetten om een dienstbare overheid te zijn voor initiatiefnemers. De onderzoekers zagen verder strategische en operationele succes- en knelpunten. De uitkomsten van het onderzoek nemen we mee in onze nieuwe visie op dienstverlening. We voerden verbeteringen door in de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor woningbouw. Inwoners weten nu beter wat wij van hen verwachten. We verbeterden onze dienstverlening en communicatie. Op onze website en in onze terugkoppeling stond duidelijk welke documenten nodig zijn voor een verzoek of aanvraag. De regels voor wonen in het buitengebied en de verwachting of woningbouw mogelijk is, werden beide duidelijker.

We versterkten de vertrouwensrelatie tussen de gemeente en de inwoners

We maakten ruimte voor betrokkenheid bij grote processen. We betrokken inwoners en stakeholders bij verschillende grote processen in de gemeente. We gebruikten diverse vormen van participatie. Het doel was om betrokkenheid te vergroten en inwoners de kans te geven om hun stem te laten horen. Zo konden zij meedenken en op tijd invloed uitoefenen op het gemeentelijk beleid. Voorbeelden hiervan waren Leefbaar en sportief Bronckhorst, de nieuwbouw van een basisschool in Halle, en projecten voor vitale kernen.

Een aantal processen veroorzaakten veel onrust in de samenleving: de zoektocht van Defensie naar een munitiedepot in Toldijk/Hummelo, nieuwe kaders voor grootschalige opwekking van duurzame energie, nieuwbouw van opvanglocaties voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers) in Hengelo en Vorden, en het onderzoek naar een mogelijke Internationale Schakelklas in Vorden. We gaven ruimte aan de verschillende geluiden uit de samenleving. We merkten dat heldere verwachtingen en duidelijke procesafspraken, zoals beschreven in de participatiestrategie 2.0, noodzakelijk zijn voor een goed proces.

We voerden de participatieleidraad 2.0 uit

Wij gebruikten de Participatieleidraad 2.0 als basis voor participatieprocessen. Uit de ervaringen bleek dat duidelijkheid over verwachtingen ruimte geeft voor een open proces. Terugkoppeling over wat we deden met de input, gaf meer vertrouwen. Betrokkenen konden zien wat er met hun inbreng is gebeurd en welke keuzes zijn gemaakt. Het uitwerken van de leidraad naar een participatiebeleid en -verordening vond nog niet plaats. In juni stelde de Eerste Kamer het wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau vast. Gemeenten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om dit lokaal vast te leggen in een participatieverordening. We werken dit in 2025 en 2026 uit binnen het programma Organisatieontwikkeling.

Participatietrap: 4 gespreksdoelen

We waren een open overheid

Wat we deden in het kader van Wet open overheid staat in de paragraaf Wet open overheid (2.2.8).

We werkten aan realisatiekracht voor onze plannen en projecten

Inleiding

We werken aan het versterken van onze plannen en projecten. Het lukte ons grotendeels om extra collega's aan te nemen om dit te bereiken. Toch staan nog steeds enkele projecten onder druk, zoals in het fysieke domein. Daarom zetten we tijdelijk externe professionals in. Dit zorgt voor hogere kosten, maar is nodig om de voortgang van projecten te waarborgen. We blijven zoeken naar vaste medewerkers om het gebruik van interim-professionals te verminderen. We blijven alert op de arbeidsmarkt en passen onze strategieën aan om de benodigde expertise aan te trekken en te behouden.

Resultaten

We boeiden medewerkers en (ver)bonden ze aan Bronckhorst

In 2024 boekten we vooruitgang in het boeien en (ver)binden van medewerkers. Het verzuim daalde door preventieve coaching en begeleiding. Dit verbeterde het welzijn van medewerkers en hun gevoel van steun vergrootte. We organiseerden ook activiteiten georganiseerd om de werkrelatie en betrokkenheid te versterken.

We borgden kennis

We namen trainees en stagiaires aan. Het traineeship voor het fysieke domein, opgezet met Werken in Gelderland, was succesvol. De subsidie van de provincie hielp hierbij. Dit bracht

nieuwe kennis en ideeën en de continuïteit en deskundigheid binnen de organisatie werd gewaarborgd.

Promotie van Bronckhorst als werkgever en proactieve werving

We maakten reclame voor Bronckhorst als werkgever en versterkten onze arbeidsmarktcommunicatie. We deden mee aan de werkbelevingsweek van Werken in Gelderland en organiseerden een inloopdag en persoonlijke gesprekken. We huurden een interim recruiter in om het wervingsproces te verbeteren en om de benodigde expertise binnen te halen en te behouden, zodat we onze projecten blijven versterken.

De Perspectiefnota 2025 met daarin de impactbepaling gaf nieuwe inzichten

Inleiding

We bereidden ons voor op de financiële uitdagingen in Bronckhorst. Door veranderingen in de financieringssysteem van het rijk hebben we, net als veel andere gemeenten, een tekort in de meerjarenbegroting. Voor de perspectiefnota 2025 deden we, op basis van een impactanalyse en de ambities van de coalitie, voorstellen om de begroting sluitend te maken.

Resultaat

Realistisch begroten

Realistisch begroten was altijd ons uitgangspunt. Door scherper te begroten voerden we aanpassingen door met de financiële update en de tussenrapportage. Hierdoor ontstond er ruimte in de begroting.

We maakten kennis met onze nieuwe burgemeester

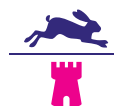
Inleiding

In oktober 2023 kondigde Marianne Besselink aan dat ze stopt als burgemeester van Bronckhorst. Marja Van der Tas werd op 1 januari 2024 waarnemend burgemeester. In 2024 zocht de gemeente naar een nieuwe burgemeester.

Resultaat

De nieuwe burgemeester werd voorgedragen

Uw raad vormde een vertrouwenscommissie die samen met de commissaris van de Koning van Gelderland de selectie deed. Om de beste kandidaat voor Bronckhorst te vinden, stelden ze een profielschets op. We vroegen inwoners om mee te denken en een enquête in te vullen. 900 mensen deden dat. In juli bleek dat 35 mensen solliciteerden. In oktober maakte de vertrouwenscommissie bekend dat ze Patrick van Domburg voordroegen. Op dat moment was hij burgemeester van IJsselstein. We verzorgden zijn officiële benoeming op 13 januari 2025.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Doel 2022	Real. 2022	Doel 2024	Real. 2024
Dienstbare overheid	Gemiddelde beoordeling van de dienstverlening over de gemeente Bronckhorst	Algemene dienstverleningonderzoek	7,24	2013	7,1	7,8	7,1	*	7,1
	Percentage respondenten die een onvoldoende geven	Algemene dienstverleningonderzoek	11%	2013	12%	7%	14%	*	14%

* Evaluatie dienstverleningsonderzoek

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Gelderland 2024
% Demografische druk (som aantal personen tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot personen van 20 tot 65 jaar)	CBS 2024	86,4%	86,3%	86,8%	74,3%

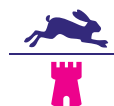
Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Mens - Handelen van bestuurders	In het bestuurlijke verkeer besluiten worden genomen en afspraken gemaakt die niet passen binnen de beleidskaders of financiële kaders van de raad. Nieuw beleid wordt uitgevoerd zonder dat hier de zekerheid van middelen voor is (In het bijzonder in tijden van schaarste)	Financieel - Financieel nadeel voor de gemeente ontstaat; Niet financieel - Imagoschade tot op regionaal niveau mogelijk is	40%	500	1,63%	3
Mens - Vertrek wethouder; Mens - Onvrijwillig vertrek wethouder	De voorziening voor wachtgeld niet toereikend is	Financieel - (Langdurige) wachtgeldverplichtingen uitbetaald moeten worden; Voorziening moet worden aangevuld uit andere middelen; Niet financieel - Naast een aanvulling van de voorziening uit andere middelen dit tot imagoschade leidt	10%	1.000	0,82%	4
Omgeving - Onze uitleg "Ja, mits" aanpak	In de samenleving een "ja, mits" besluit in een bepaald gebied als	Financieel - Extra (niet geraamde) kosten ontstaan; Niet financieel	30%	100	0,24%	3

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
	een algemeen geldend besluit wordt gezien	- Er plaatselijke imagoschade ontstaat				
Extern - Politieke onrust in Nederland is de kans aanwezig dat we vaker verkiezingen 'moeten' organiseren.	De financiële verplichtingen moeten nagekomen worden terwijl we hier geen zekerheid omtrent dekking voor hebben vanuit het rijk.	Financieel - We verplicht zijn om de verkiezingen te organiseren en daardoor budget overschrijden.	30%	100	0,24%	0
Mens - ID Fraude	Bij transactie tussen klant en overheid de klant niet blijkt te zijn wie hij zegt dat hij is	Financieel - Er budgetoverschrijding plaatsvindt; Niet financieel - Er, in het ergste geval, sprake is van regionale impact	30%	100	0,24%	2

Wat heeft het gekost

Programma 4 Bestuur	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Lasten:				
4A Besturen	3.704	3.730	4.442	5.057
Totaal lasten:	3.704	3.730	4.442	5.057
Baten:				
4A Besturen	391	344	698	794
Totaal baten:	391	344	698	794
Saldo:	-3.313	-3.386	-3.744	-4.263

Financiële toelichting

De afwijking per taakveld vermelden we in hoofdstuk 3.11. Afwijkingen die bij alle taakvelden optreden (bedrijfsvoeringkosten personeel en investeringslasten), leggen we uit bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en overhead (3.6.2).

De beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen en de uitnutting hiervan staan vermeld in hoofdstuk 3.12 en de toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

2.2. Paragrafen

2.2.1. Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Onze belangrijkste inkomstenbron was de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit geld ontvangen we van het rijk. Daarnaast waren lokale heffingen, zoals belastingen, leges en rechten, ook belangrijke inkomstenbronnen voor ons.

Over ons beleid lokale heffingen

We hieven gebonden en ongebonden belastingen

Als gemeente mogen we maar een paar soorten belastingen heffen. Lokale heffingen zijn er in twee soorten:

1. Ongebonden belastingen: dit zijn algemene middelen. Er staat geen directe tegenprestatie tegenover. We kunnen dit geld vrij besteden.
2. Gebonden belastingen: dit zijn geen algemene middelen. Er staat een directe tegenprestatie tegenover. Denk aan kosten voor rijbewijzen of afvalinzameling.

We hieven de volgende gemeentelijke belastingen:

Ongebonden heffingen	Gebonden heffingen
Forensenbelasting (art. 223 Gemeentewet)	Afvalstoffenheffing (art. 15:33 Wet milieubeheer)
Onroerendezaakbelastingen (art. 220 t/m 220i Gemeentewet)	Begraafrechten (art. 229 Gemeentewet)
Reclamebelasting (art. 227 Gemeentewet)	Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet)
Toeristenbelasting (art. 224 Gemeentewet)	Leges en rechten (art. 229 Gemeentewet)

We hanteerden vaste uitgangspunten

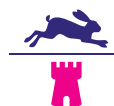
We berekenden de kosten van onze diensten en verwerken deze in de tarieven. Voor de gebonden heffingen rekenden we een opslag van 69% op de loonkosten. De opslag is bedoeld voor kosten van onze bedrijfsvoering. De opbrengsten van gebonden belastingen gaan naar specifieke programma's. De opbrengsten van ongebonden belastingen gaan naar algemene middelen. Ons beleid over lokale belastingen en kwijtscheldingen staat in onze belastingverordeningen en beleidsregels. We legden niet meer lasten op dan nodig en we indexeerden de opbrengsten (in 2024 met 6,2%).

We stelden de belastingverordeningen vast

We regelen de invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen via jaarlijkse verordeningen. Dit deden we in november 2023. In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 stelde uw raad het beleid vast. Een uitzondering was de verordening voor reclamebelasting op industrieterrein Zelhem. Dit spraken we af met de ondernemers. Voor de verordeningen van 2024 in november 2023 werd wel de verordening reclamebelasting voor kernen aangepast. Maatschappelijke organisaties kunnen de Onroerendezaakbelasting (OZB) terugvragen bij de gemeente via de Compensatieregeling onroerendezaakbelasting maatschappelijke objecten gemeente Bronckhorst.

GBTwente voerde de WOZ uit en hief en inde de belastingen

Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) voerde de taxatie, heffing, aanslagoplegging en invordering van de gemeentelijke belastingen uit. Het GBTwente

beoordeelde ook kwijtscheldingsverzoeken. De contractperiode loopt van 2021 tot en met 2025. De kosten van GBTwente werden hoger door de loon- en prijsstijgingen (samen 10%) en de bezwaren van no cure no pay bedrijven.

In deze tabel ziet u de werkelijke opbrengsten voor het jaar.

Opbrengsten belastingen en rechten	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Forensenbelasting	64	69	69	101
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen	5.805	5.945	6.175	6.106
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen	1.667	1.660	1.660	1.760
- Onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen	1.012	1.025	1.063	1.054
Onroerendezaakbelastingen totaal	8.484	8.630	8.898	8.920
Reclamebelasting	140	125	140	138
Toeristenbelasting	329	340	340	571
Afvalstoffenheffing	3.602	3.977	3.977	3.828
Begraafrechten	150	163	173	153
- Rioolheffing woningen	4.176	4.383	4.383	4.560
- Rioolheffing niet-woningen	423	496	496	458
Rioolheffing totaal	4.599	4.879	4.879	5.018
- Leges hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening	496	355	701	882
- Leges hoofdstuk 2: Dienstverlening Omgevingswet	1.485	1.379	1.654	1.333
- Leges hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn	2	7	9	6
Leges totaal	1.983	1.742	2.364	2.221
Totaal	19.351	19.924	20.840	20.951

Over de ongebonden heffingen

De ongebonden heffingen zijn:

- forensenbelasting;
- onroerendezaakbelastingen;
- reclamebelasting;
- toeristenbelasting.

Forensenbelasting

Deze belasting is voor mensen die vaak in een gemeente verblijven, maar er niet wonen. Ze betalen mee aan de voorzieningen. Zo helpen ze de kosten te dragen. We vragen forensenbelasting alleen aan mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning gebruiken.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Eigenaren van woningen en bedrijven betalen eigenarenbelasting. Gebruikers van een pand dat geen woning is, betalen gebruikersbelasting. De WOZ-waarde (WOZ = Waardering Onroerende Zaak) is de basis voor deze belasting (WOZ = Waardering Onroerende Zaak). Het bedrag dat je moet betalen, is een percentage van de WOZ-waarde en staat op de jaarlijkse aanslag.

We hebben alleen invloed op de geraamde OZB-opbrengst

De ontwikkeling van het OZB-tarief hing vooral af van de vastgoedmarkt (WOZ-waarden). Omdat de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt steeg, verlaagden we het OZB-tarief voor 2024. Anders zou de OZB-opbrengst hoger worden dan de raming. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt was gedaald, hadden we het OZB-tarief verhoogd om te voorkomen dat de OZB-opbrengst daalt. We verhoogden de OZB-opbrengst alleen met het prijsindexatiecijfer. Dat het OZB-tarief uiteindelijk niet daalde, maar gelijk bleef, kwam dus door de hoge prijsstijging van 6,2%.

De onroerendezaakbelasting is een tijdstipbelasting

De situatie op 1 januari van het belastingjaar bepaalt de belastingplicht. Verkocht je je huis later in het jaar? Dan verwerken we dat in het volgende belastingjaar. De waarde van je huis is die van 1 januari van het jaar ervoor. Door deze peildatum liet de OZB-aanslag voor 2024 een daling zien door dalende verkoopprijzen.

We verhoogden de OZB-opbrengst voor de gerealiseerde nieuwbouw

Voor 2024 besloten we de gerealiseerde bouw vanuit onze woonvisie mee te nemen in de berekening. In 2023 werden 189 woningen gebouwd en in gebruik genomen. De waarde van deze nieuwe woningen zorgde voor extra OZB-opbrengst.

De stijging in WOZ-waarden gaven bezwaren

We zagen dat de WOZ-waarden van panden minder hard stegen. En een stijging of daling heeft geen invloed op de OZB-opbrengst voor Bronckhorst. Maar we kregen wel bezwaren tegen de WOZ-waarden. Er werden 1.239 WOZ-bezwaren ingediend (2.502 in 2023) waarvan er 704 tot aanpassingen leidden (569 in 2023).

Voor de kosten van no cure, no pay-bedrijven namen we € 200.000 mee

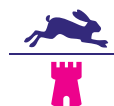
Naast de prijsstijging van 6,2% voor alle groepen, zorgde een verhoging van de proceskosten voor toename van de OZB-opbrengst woningen (van € 105.000 naar € 200.000). No cure, no pay-bedrijven (ncnp) helpen belastingplichtigen met WOZ-bezwaar. Dit kan soms een kleine verlaging van het aanslagbedrag geven. Voor ncnp-bedrijven leidt elke stap in het bezwaar- en beroepstraject tot een vergoeding. Landelijk werkte de VNG eraan om het gebruik van deze bedrijven voor WOZ-bezwaren te stoppen. WOZ-waarden zijn namelijk nooit exact op de euro. We stimuleerden via communicatie (video's, etc.) om zelf bezwaar bij GBTwente in te dienen. Zo houden we de kosten voor ncnp-bureaus laag. Aan de kostenkant waren de kosten niet geraamd, dat herstelden we bij de tussenrapportage 2024.

We volgden de ontwikkeling van de WOZ-waarden

We volgden de waardeontwikkeling van objecten voor de drie groepen die OZB betalen. Dit doen we voor de tariefbepaling (raming opbrengst) en voor de aanslagoplegging (realisatie opbrengst).

De WOZ-waarde voor gebruikers is lager dan voor eigenaren

De WOZ-waarde waarover OZB-gebruikers bedrijven de belasting betalen is altijd lager dan de WOZ-waarde voor OZB-eigenaren bedrijven. Volgens de wet mag over de woononderdelen van een niet-woning geen OZB-gebruikersheffing geheven worden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een agrarisch bedrijf, waar de eigenaar bedrijven ook zijn woonverblijf heeft.

De WOZ-waarden ontwikkelden zich als volgt:

Ontwikkeling WOZ-waarden	2022	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
RAMING WOZ-waarde bij tariefbepaling (oktober x € 1.000)				
Eigenaren woningen	4.597	6.546	7.042	
Eigenaren niet-woningen	640	781	804	
Gebruikers niet-woningen	538	649	647	
Aantal objecten	19.253	18.953	19.079	19.136
Gemiddelde waarde per object (woning en niet-woning)	272	387	411	411
WERKELIJKE WOZ-waarde bij aanslagoplegging (februari x € 1.000)				
Eigenaren woningen	4.666	5.455		7.046
Eigenaren niet-woningen	787	758		823
Gebruikers niet-woningen	661	630		640

Reclamebelasting

Reclamebelasting heffen we over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Voorbeelden zijn gevelreclame, raamstickers, posters, vlaggen, uithangborden, luifels en spandoeken. We heffen deze belasting in het centrum van Vorden, Hengelo en Zelhem, en op het industrieterrein van Zelhem.

De belastingopbrengst ging naar de stichting Ondernemersfonds van de kern of industrieterrein

De belastingopbrengst gaat, na aftrek van de uitvoeringskosten van GBTwente, via subsidie naar de stichting Ondernemersfonds voor de kern waarover we de belasting heffen. Voor het industrieterrein Zelhem gaat de opbrengst naar de stichting die het parkmanagement uitvoert. We verantwoorden de subsidies in deelprogramma 3A Economie (2.1.3). We ontvingen € 99.229 voor de kernen en keerden € 92.463 uit als subsidie. Voor industrieterrein Zelhem ontvingen we € 39.256 en keerden € 35.531 uit als subsidie.

We veranderden alleen een gebiedsafbakening in de reclameverordeningen

We heffen reclamebelasting binnen een bepaald gebied. Uit controles bleek dat de afbakening in Hengelo onduidelijk was. We herstelden dit bij de vaststelling van de verordening in november door de winkelstraat als grens te nemen. De deelnemende ondernemers vroegen niet om een wijziging in de verordening of tarieven voor 2024.

Toeristenbelasting

We heffen toeristenbelasting voor overnachtingen in Bronckhorst. Dit geldt voor mensen die niet in de gemeente wonen. Ze verblijven bijvoorbeeld op een camping, in een pension, op een ligplaats of in een vakantiehuisje. De verhuurder mag deze belasting doorberekenen aan de gasten. Wij innen de belasting bij de verhuurder.

Wie de voorziening gebruikte, betaalde mee

De aanleiding om dit te heffen is gelijk aan die bij de forensenbelasting. Mensen die voorzieningen in de gemeente gebruiken, maar hier niet wonen, betalen ook mee. In Bronckhorst gebruikten we de opbrengst van deze belasting volledig voor toerisme. Dit valt onder deelprogramma 3A Economie (2.1.3).

Over de gebonden heffingen

De gebonden heffingen zijn:

- afvalstoffenheffing;
- begraafrechten;
- rioolheffing;
- leges en rechten.

Kostendekking van belastingen

We laten per heffing zien hoe goed de kosten worden gedekt. De dekking mag maximaal 100% zijn. Bij het berekenen van de dekking tellen we ook overhead en BTW mee. Dit doen we volgens de financiële verordening. We rekenen de overhead uit door de geplande uren te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage. Voor 2024 was dit percentage 69%.

Afvalstoffenheffing

Wij zamelen afval van huishoudens in. Dit is onze taak volgens de Wet milieubeheer.

De kosten voor inzameling en verwerking betalen we met de afvalstoffenheffing. Inwoners betalen deze heffing, ook als ze geen afval aanbieden. We bepalen zelf hoe we de heffing berekenen, maar we moeten dit vastleggen. De inwoner betaalt naast het vaste bedrag een variabel bedrag, dat afhangt van het aantal aanbiedingen en de soort aangeboden afval.

Afval valt onder deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

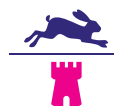
Afvalstoffenheffing	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten afval (7.3)	3.086	3.372	3.616
Baten afval (7.3)	432	304	713
Netto kosten taakveld (7.3)	2.654	3.068	2.903
Toe te rekenen lasten	833	909	872
Overhead (0.4)	182	192	188
Verkeer en wegen (2.1)	81	94	81
BTW (fictief)	570	623	603
Totale lasten	3.488	3.977	3.775
Opbrengst heffingen (7.3)	3.602	3.977	3.828
Dekkingspercentage	103%	100%	101%

Circulus uit Apeldoorn zamelde en verwerkte ons afval

De afvalbegroting was kostendekkend; we maakten geen winst op afval. De tariefstijging betrof alleen inflatie. De kosten zaten vooral in het inzamelen en verwerken van bedrijfs- en huishoudelijk afval. Ook het scheiden en recyclen van afval valt hieronder. We rekenden ook overhead en BTW mee. GBTwente inde de afvalstoffenheffing voor ons. Het resultaat (€ 53.527 V) voegden we toe aan de voorziening tarievenegalisatie Afval.

Begraafrechten

De begraafrechten bestaan uit een vergoeding voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor gemeentelijke diensten. Dit heffen we volgens de Verordening begraafrechten. Begraven en het onderhoud van graven valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

Begraafplaatsen	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	550	488	538
Baten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	421	450	458
Netto kosten taakveld (7.5)	129	38	81
Toe te rekenen lasten	133	112	108
Overhead (0.4)	133	112	108
Totale lasten	262	150	189
Opbrengst heffingen (7.5)	150	173	153
Dekkingspercentage	57%	115%	81%

De kostendekkendheid hielden we met 81% boven het minimum van 50%

De kosten voor grafonderhoud zijn niet voor 100% te dekken uit de begraafrechten omdat voor een groot aantal graven de onderhoudskosten in het verleden eeuwigdurend zijn afgekocht. Minimaal 50% vinden we voldoende. Met 81% voldeden we aan die voorwaarde.

Rioolheffing

De gemeente zorgt voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater. We hebben ook de zorgplicht voor het grondwater. In de rioolheffing berekenen we de kosten voor het verbeteren en onderhouden van het rioolstelsel. Voor de berekening volgen we het kostendekkingsplan van het Watertakenplan Olburgen 2023-2027 (WTPO). We hanteren één rioolheffing voor alle watertaken. De opbrengst gebruiken we volledig voor riolering. Dit valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

Rioolheffing	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten riolering (7.2)	3.411	3.727	3.842
Baten riolering (7.2)	0	0	0
Netto kosten taakveld (7.2)	3.411	3.727	3.842
Toe te rekenen lasten	1.051	1.152	1.197
Overhead (0.4)	407	486	485
Verkeer en wegen (2.1)	23	27	27
BTW (fictief)	620	638	685
Totale netto lasten	4.462	4.879	5.039
Opbrengst heffingen woningen (7.2)	4.176	4.383	4.560
Opbrengst heffingen niet-woningen (7.2)	423	496	458
Totaal heffingen	4.599	4.879	5.018
Dekkingspercentage	103%	100%	100%

We werkten met een nieuw 'Watertakenplan'

We voerden taken uit voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De kosten zaten vooral in het nakomen van onze gemeentelijke watertaken. De tariefstijging betrof alleen inflatie. We pasten wegen en straten aan zodat hemelwater bij hevige regenval vertraagd afvloeit. We gaven ook subsidie aan inwoners voor het afkoppelen van regenwater. Dit voorkomt overbelasting van de riolering. Het resultaat (€ 21.029 N) onttrokken aan de voorziening tarievenegalisatie riolering.

Leges en rechten

We rekenen kosten voor onze taken en diensten. Deze kosten heten leges en tarieven en staan in de Legesverordening. De inkomsten mogen niet hoger zijn dan de kosten. Voor sommige tarieven stelt het rijk een maximum vast. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kosten van reisdocumenten en akten.

We mogen kruissubsidiëring toepassen

Het is moeilijk om de kosten van elke dienst apart te bepalen. Daarom mag de gemeente de kosten per dienst of per groep van diensten dekken. We moeten dit wel op een consequente manier doen. Zo kunnen we kruissubsidiëring toepassen. Dit betekent dat we de tarieven van sommige diensten verhogen om de tarieven van andere diensten laag te houden. Dit moet passen binnen de wettelijke regels.

We dekken de kosten per groep gelijksoortige producten

Dit noemen we de kostendekkendheid. De leges zijn ingedeeld in drie groepen (hoofdstukken):

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Hieronder ziet u de kostendekkendheid per hoofdstuk. Bij de belastingvoorstellen lieten we per product zien hoe de kosten en opbrengsten waren. We hielden de kosten en opbrengsten bij per grotere activiteit binnen een groep, niet per recht. Daarom geven we niet alle rechten een waarde.

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekten voor 2024:

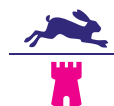
Legesverordening begroting	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Heffing	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten dekkendheid
Totaal hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	1.963	807	2.769	882	3	885	32%
Totaal hoofdstuk 2							
Dienstverlening Omgevingswet	3.729	2.444	6.172	1.333	32	1.365	22%
Totaal hoofdstuk 3							
Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn	61	0	61	6	0	6	9%
Totaal legesverordening	5.753	3.250	9.003	2.221	35	2.256	25%

Met de Omgevingswet veranderden de regels voor de legestarieven in hoofdstuk 2

De Omgevingswet ging op 1 januari 2024 in. Vanaf dan golden er nieuwe regels voor hoofdstuk 2 van de legesverordening. Deze legden we u in december 2023 apart voor als 1^e wijziging op de legesverordening. De opbrengst van deze leges was veel lager dan geraamd (€ 350.000 N). Veel aanvragen liepen nog vanuit het jaar 2023, pas vanaf medio 2024 kwamen er aanvragen vanuit de gewijzigde regels.

De opbrengst besteedden we in verschillende deelprogramma's

We gebruikten de opbrengsten van hoofdstuk 1 (zoals paspoorten) en hoofdstuk 3 (evenementenvergunning) voor burgerzaken. Dit is onderdeel van deelprogramma Besturen (2.1.4). De opbrengsten van hoofdstuk 2 (zoals omgevingsvergunningen) gebruikten we voor wonen en bouwen. Dit is onderdeel van deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.1). Uit het overzicht blijkt dat de opbrengsten niet de kosten dekken. In 2024 was de dekking 25% (geraamd 22%), in 2023 was dit 26%.

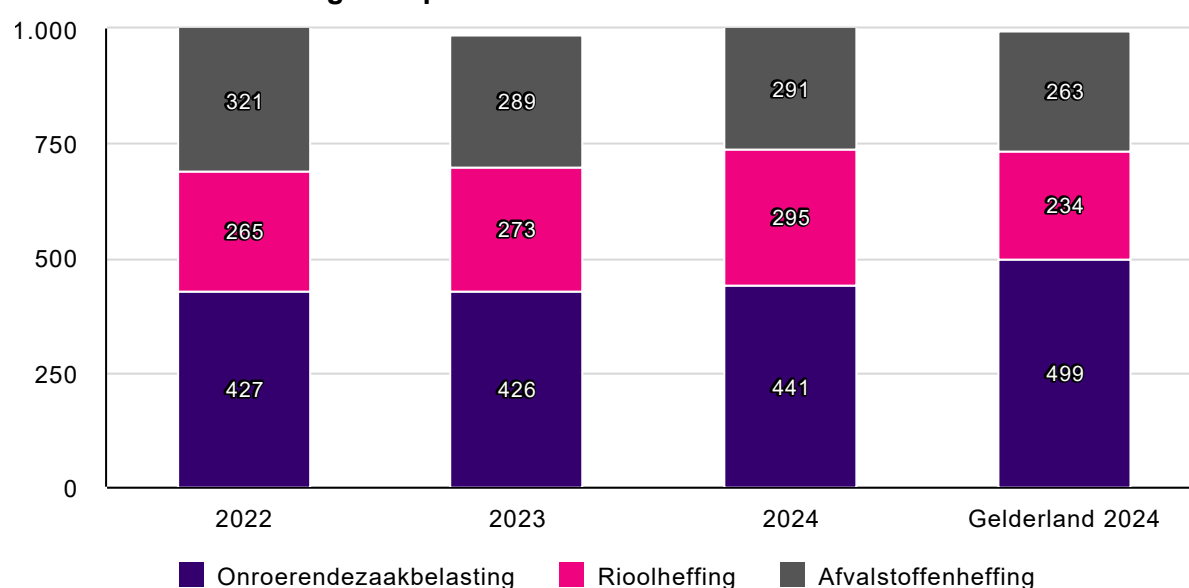
Dat de dekking eenmalig verbeterde, ondanks het tekort bij omgevingsvergunningen, komt door de toename in verstrekte reisdocumenten en rijbewijzen.

We weten wat de ontwikkeling in woonlasten was

Woonlasten zijn OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit zijn belastingen die elk huishouden in de gemeente jaarlijks betaalt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert elk jaar de 'Atlas van de lokale lasten'. Hierin staan per gemeente de verschillende woonlasten met een gemiddelde waarde.

In deze grafiek staat wat in die Atlas de woonlasten in onze gemeente waren:

Woonlastenontwikkeling meerpersoonshuishouden

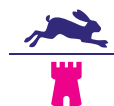
Bedragen zijn in euro's

We volgden het beleid voor invordering en kwijtschelding van belastingen

Bij ons kwijtscheldingsbeleid pasten we de landelijke regels toe. Daarbinnen liggen onze eigen beleidskeuzes vast in verordeningen, waaronder toepassing van 130%-grens vanwege de hoge (energie)kosten. Mensen die structureel een laag inkomen hebben, hoefden geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. GBTwente schold deze aanslagen automatisch kwijt. De aanvragen kwijtschelding die het GBTwente afwees, toetste zij vervolgens namens ons op basis van het minimabeleid.

Accountmanagers en sociaal consulenten boden hulp bij financiële problemen

Mensen die door de Toeslagenaffaire, coronacrisis of energiecrisis in de problemen kwamen, zijn een belangrijke doelgroep voor kwijtschelding. Hiervoor biedt GBTwente geen hulp. Er was geen toename in verzoeken om hulp via accountmanagers of sociaal consulenten.

Gegevens invordering en bezwaar (aantallen)	2021	2022	2023	2024
Klantcontacten	3.302	2.868	1.646	2.398
Aanmaningen	1.460	1.613	1.520	1.415
Herinneringen			104	59
Dwangbevelen	572	682	579	577
Oninbaar verklaarde aanslagen	133	75	72	85
Bezwaarschriften gemeentelijke belastingen	458	382	327	217
Bezwaarschriften WOZ (telefonisch)	83	74	87	0
Bezwaarschriften WOZ (schriftelijk)	710	1.766	2.263	1.239
Gegronde bezwaarschriften WOZ	681	1.189	839	521
Percentage gegronde	86%	65%	36%	42%
Nog openstaande WOZ-bezwaren			205	21
Bedrag oninbaarverklaring belastingen		29	28	40
Verloop saldo totaal belastingvorderingen	381	355	251	430

We hadden niet genoeg budget voor kwijtschelding

We verleenden kwijtschelding aan huishoudens die het nodig hadden. Voor deelprogramma 1B Toegang en individuele voorzieningen (2.1.1) hadden we € 125.000 voor kwijtschelding volgens de rijksnormen en € 30.000 voor ons aanvullende minimabeleid. De kwijtschelding betreft jaarlijks de kosten voor afvalstoffenheffing (€ 65.000) en rioolheffing (€ 90.000).

In deze tabel ziet u de werkelijke aantallen en uitgaven.

Gegevens automatische kwijtschelding (aantallen)	2021	2022	2023	2024
Verzoeken	328	279	278	309
Gehonoreerd (100% norm)	210	215	209	231
Bedrag verstrekte kwijtschelding	219	190	183	192
Waarvan kwijtschelding boven 100% minimumniveau	36	17	13	20

2.2.2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Een risico is een onzekere gebeurtenis waardoor doelen of uitvoering van kernprocessen in gevaar kan komen. In deze paragraaf bespreken we onze nieuwe en belangrijkste risico's en hoe we deze beheersen. Risicobeheersing is belangrijk omdat het helpt problemen te herkennen en aan te pakken voordat ze ontstaan. We volgen de laatste ontwikkelingen, zowel lokaal als nationaal, bijvoorbeeld via het Centraal Planbureau (CPB). We weten ook of risico's zich hebben voorgedaan. Waar we in het jaarverslag terugkijken op 2024, geeft deze paragraaf ook een blik vooruit. Risico's identificeren en hierop acteren vraagt vooral vooruitkijken.

De belangrijkste risico's hebben we in beeld

Risico's veranderen snel. Daarom werken we regelmatig risico's bij en registreren we nieuwe risico's. We blijven alert op de risico's die we willen of moeten nemen om onze doelen te bereiken. We nemen maatregelen als dat nodig blijkt.

Top 15 van financiële risico's

We kennen ruim 100 risico's die we weer beoordeelden op de impact, zowel financieel als niet-financieel. Van deze risico's zijn er 97 met een financieel gevolg. Het totaal van deze financiële risico's ligt op ruim € 32 mln. De 15 grootste risico's, waar ook de impact niet-financieel kan zijn, vragen ruim 50% van onze weerstandscapaciteit. De grootste onzekerheid waar we op dit moment mee te maken hebben, is 'Den Haag'. Omdat we rekening houden met de financiële effecten, zoals die nu bekend zijn, komt deze in de top 15 niet voor. Immers, de terugval van de Algemene uitkering is betrokken in onze begroting.

De huidige top 15 beschrijven we hieronder. We hebben de kans op financiële risico's ingeschat met een 'kans klasse-indeling' waar een percentage aanhangt. Dit percentage geeft de kans aan dat het risico zich binnen 10 jaar voordoet. De impact, met name het financiële gevolg, samen met de kans bepaalt de beoordeling.

Nr.	Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
1	Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	De doelstellingen voor het verduurzamen en (ver)bouwen van sporthallen niet worden gehaald en/of verkregen subsidiegelden komen te vervallen	Financieel - Wanneer de werkzaamheden niet tot uitvoering kunnen komen worden subsidievoorwaarden niet behaald.; Niet financieel - Verdere uitstel leidt tot imago schade. Beleidsdoelstellingen "energie neutraal 2030 Bronckhorst" worden niet behaald	75%	€ 2.473	15,16%
2	Extern - Een wijziging van de SPUK regeling stimulering Sport kan de	De SPUK regeling een budgetplafond kent en indien deze niet toereikend is kan de	Financieel - Het beschikbare budget voor verduurzaming/renovatie/nieuwbouw van de gemeentelijke	50%	€ 2.500	10,23%

Nr.	Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
	BTW op onderhoud/renovatie/nieuwbouw van sportaccommodaties alleen achteraf via SISA worden gedeclareerd	BTW op onderhoud/renovatie/nieuwbouw een kostenpost worden voor de gemeente	sportaccommodaties wordt overschreden			
3	Extern - Schaarste op de arbeidsmarkt bij instellingen	Er onvoldoende menskracht beschikbaar is bij gecertificeerde instellingen. Ook bij specialistischer zorg en huishoudelijke hulp zien we dat het steeds moeilijker is om cliënten tijdig te plaatsen in de juiste zorg	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat.; Niet financieel - Doelstellingen niet worden gehaald	75%	€ 1.000	6,16%
4	Technisch - Gehackt worden, fysiek toegang tot het systeem verschaffen (inbraak op systeem), gijzelsoftware plaatsen (losgeld eis)	Er zich een beveiligingslek voordoet waar misbruik van gemaakt wordt	Financieel - Er extra kosten worden gemaakt; Niet financieel - Dit doorgaans leidt tot imagoschade op landelijk niveau	25%	€ 3.000	6,09%
5	Extern - Inflatie met als gevolg herijking plekprijzen WMO en jeugdzorg regionale inkoop	De plekprijzen hoger zijn dan de budgetten welke zijn opgenomen in de (meerjarige) begroting	Financieel - Er tekorten binnen het budget optreden	75%	€ 750	4,61%
6	Extern - Renteverhoging op langer termijn	De financiering van 1,5% voor het aantrekken van leningen conform begrotingsuitgangspunten in werkelijkheid afwijkt	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort	50%	€ 1.000	4,11%
7	Extern - Netcongestie en/of het niet tijdig behalen van geplande oplossingen door netbeheerders om netcongestie te voorkomen/verminderen	Bij nieuwbouw onderwijshuisvesting van verschillende locaties is niet tijdig een oplossing.	Financieel - Kosten die worden gemaakt in de voorbereiding op nieuwbouw, kosten voor vervangende huisvesting moeten worden gemaakt; Niet financieel - De gemeente is gehouden uitvoering te geven op de wettelijke taak onderwijshuisvesting. Vertraging kan imagoschade opleveren	50%	€ 900	3,68%
8	Extern - CAO onderhandelingen loonkosten HBH	De loonkosten gaan stijgen	Financieel - Er tekorten binnen het budget optreden	70%	€ 500	2,85%
9	Omgeving - Een niet sluitende exploitatie van een zwembad	Eén of meerdere zwembaden moeten sluiten	Financieel - Er alsnog kosten voor sloop of andere kosten moeten worden gemaakt die voortvloeien uit het recht van eerste aankoop; Niet financieel - Er plaatselijke imagoschade optreedt	50%	650.000	2,66%
10	Mens - Complexe problematiek.	De wachtlijsten in de zorg oplopen door stijging van	Financieel - Er tekorten op het budget komen; Niet financieel	50%	€ 500	2,05%

Nr.	Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
		het aantal jongeren met een complexe problematiek	- Dit leidt tot minder weerbare jeugd			
11	Extern - Tekort aan personeel door schaarste op de arbeidsmarkt	Doelstellingen niet of niet op tijd worden bereikt	Financieel - Dit leidt tot vertraging en extra kosten voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade ontstaat doordat doelstellingen worden vertraagd of niet worden gehaald	50%	€ 500	2,05%
12	Extern - Inflatie/prijsstijgingen	Doelstellingen niet of niet op tijd worden bereikt	Financieel - Er vertraging optreedt en dit leidt tot extra kosten voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade ontstaat doordat doelstellingen worden vertraagd of niet worden gehaald	50%	€ 500	2,04%
13	Extern - Oorlog Oekraïne-Rusland en militair strategische ontwikkeling tegen NAVO	Zich cyberaanvallen voordoen. De voorbeelden zijn er al met DDOS aanvallen bij overheidsinstellingen en nutsbedrijven maar dat kan veranderen in echte cyberaanvallen	Financieel - Uitval communicatie/internet optreedt en er geen informatie in brede zin en geen dienstverlening (energiebedrijven, telefoon en internetproviders) is. Het opnieuw opstarten brengt veel extra kosten met zich mee; Niet financieel - Dit kan leiden tot landelijke imagoschade	25%	€ 1.000	2,04%
14	Extern - Vluchtelingenstroom (o.a. als gevolg van oorlog Rusland-Oekraïne), aantallen statushouders en asielzoekers, wijzigingen in wet- en regelgeving en wereldwijde ontwikkelingen.	De gemeente onvoldoende huisvestingsmogelijkheden en opvangplekken biedt voor vluchtelingen, statushouders en asielhouders (conform wettelijke verplichting)	Financieel - ; Niet financieel - We niet de opvang bieden die we toegezegd hebben	50%	€ 500	2,04%
15	Organisatie - Verslechterde economische vooruitzichten	We minder legesopbrengsten ontvangen dan geraamd	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat	50%	€ 400	1,63%

Risico-analyse met de belangrijkste wijzigingen binnen onze risico's

Het aantal risico's steeg. Dit kwam door onduidelijkheden in de landelijke politiek. Zoals politiek onrustige omstandigheden, vluchtelingenstromen en toekenningen van het rijk die versoberden. Voor deze jaarrekening passen we enkele risico's aan op 'kans' en 'financieel' gevolg. We voegden acht nieuwe risico's toe, drie risico's vervielen en 2 risico's openbaarden zich. Hierbovenop komt nog het risico van de duurder gebleken zorg dat bij de jaarrekeningcijfers zichtbaar werd.

Financiële risico's

De belangrijkste ontwikkelingen in de top 15:

- Vluchtelingenstroom. Er zijn te weinig huizen en opvangplekken. De regels en wereldwijde omstandigheden blijven aan verandering onderhevig. Dit is een nieuw risico.

- Legesopbrengsten door verslechterde economische vooruitzichten. We krijgen minder legesopbrengsten dan verwacht. Hierdoor ontstaat een begrotingstekort. Dit is een nieuw risico.

Door de bovenstaande ontwikkelingen veranderde de top 15. We verlaagden de risico's rond nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Het risico rond onderhuisvesting was eerst gericht op de bouw van de VO-school. Inmiddels is deze gereed, maar kennen we meerdere locaties waar onderwijshuisvesting aandacht krijgt. Door nieuwe risico's op te nemen, vielen twee risico's buiten de top 15:

- Een onjuiste aangifte van omzetbelasting en het btw-compensatiefonds (BCF).
- Het menselijk handelen van bestuurders.

Dit betekent niet dat deze risico's onbelangrijk zijn, maar ze behoren niet tot de 15 risico's met de grootste financiële impact. We blijven deze risico's volgen.

Nieuwe financiële risico's buiten de top 15

De volgende risico's zijn nieuw, maar vallen buiten de top 15:

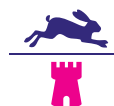
- Landelijke imago van de politiek. Inwoners hebben weinig vertrouwen in de politiek. Dit beïnvloedt ook de lokale beeldvorming.
- Externe landelijke dreigingen: Deze kunnen de toegang tot water, voedsel en elektriciteit verstoren. Dit kan de samenleving ontwrichten en onze dienstverlening stilleggen. We zouden dan een crisisorganisatie hebben opgestart.
- Krapte op de arbeidsmarkt binnen het sociaal domein. Inwoners die recht hebben op zorg of ondersteuning zouden dat dan niet op tijd krijgen. De vraag naar zorg en ondersteuning groeit en wordt ingewikkelder. Dit belast de omgeving meer, zowel het sociale netwerk als de professionals.
- VNG uit het IZA-akkoord: Na 2025 zijn er geen IZA-middelen meer beschikbaar. Hierdoor zouden gestarte of gefinancierde projecten niet meer door kunnen gaan.
- Aflopende financiering GALA: Door het stoppen van de financiering kunnen we minder doen aan preventie. Hierdoor zouden meer individuele voorzieningen nodig zijn.
- SPUK Doorstroomregeling is nog niet gepubliceerd en aan ons toegekend door het rijk doordat de regeling nog meer versoerd moet worden. De opvang van statushouders in de doorstroomlocatie is gestart en er zijn financiële verplichtingen aangegaan met de eigenaren.
- Extra verkiezingen: In de politiek in Nederland ontstaat er meer kans op het moeten organiseren van verkiezingen. De financiële verplichtingen moeten we nakomen, maar er is geen zekerheid over dekking vanuit het rijk. Bij de extra verkiezingen in 2023 kregen we geen extra vergoeding.

Overige ontwikkelingen

Het CPB ziet dat de koopkracht minder stijgt dan verwacht. Er is een lichte stijging. Het landelijke begrotingstekort groeit omdat uitgaven sneller stijgen dan inkomsten. Vooruitkijken blijft moeilijk door de oorlogen in Rusland-Oekraïne en Gaza. De toegenomen uitgaven van de overheid, bijvoorbeeld voor defensie, drukken op de rijksbegroting en uiteindelijk op de Algemene uitkering.

Niet-financiële risico's

Naast onze financiële risico's zien we ook risico's op het gebied van fraude, veiligheid, gezondheid en juridische aansprakelijkheid. Die risico's kunnen het realiseren van onze doelstellingen in gevaar brengen. Ook zijn deze slecht voor ons imago en kunnen verlies in

vertrouwen veroorzaken. Van de actuele risico's zijn er negen met alleen een niet-financiële impact.

Hieronder volgen de belangrijkste niet-financiële risico's waarbij imagogevoelens op landelijk niveau kunnen optreden.

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Imago klasse
Technisch - Gehackt worden, fysiek toegang tot het systeem verschaffen (inbraak op systeem), gijzelsoftware plaatsen (losgeld eis)	Er zich een beveiligingslek voordoet waar misbruik van gemaakt wordt	Financieel - Er extra kosten worden gemaakt; Niet financieel - Dit doorgaans leidt tot imagoschade op landelijk niveau	5
Extern - Oorlog Oekraïne-Rusland en militair strategische ontwikkeling tegen NAVO	Zich cyberaanvallen voordoet. De voorbeelden zijn er al met DDOS aanvallen bij overheidsinstellingen en nutsbedrijven maar dat kan veranderen in echte cyberaanvallen	Financieel - Uitval communicatie/internet optreedt en er geen informatie in brede zin en geen dienstverlening (energiebedrijven, telefoon en internetproviders) is. Het opnieuw opstarten brengt veel extra kosten met zich mee; Niet financieel - Dit kan leiden tot landelijke imagoschade	5
Technisch - Onbedoeld verstrekken van privacygegevens	Er datalekken ontstaan door ten onrechte verstrekte persoonsgegevens	Financieel - Er claims kunnen worden ingediend of boetes volgen die leiden tot financiële schade; Niet financieel - Het openbaar worden van datalekken schadelijk kan zijn voor het imago van de organisatie op landelijk niveau	5
Extern - Verontreiniging met chemicaliën. Bijvoorbeeld Crystal Meth (kwik), PFAS	Milieuschade wordt veroorzaakt en de volksgezondheid in het geding komt	Financieel - Het budget wordt overschreden. De kosten van opruiming en formatie-inzet mogelijk niet op de veroorzaker, huurder en/of eigenaar verhaald kunnen worden.; Niet financieel - Er kans op landelijke aandacht in de pers ontstaat	5
Omgeving - Onvoldoende budget of onvoldoende medewerking van derden, inwoners en ondernemers	De doelstelling van de Herijkte Routekaart 'Energie neutraal Bronckhorst 2024-2030' niet wordt gehaald	Financieel - ; Niet financieel - Er reputatieschade optreedt op landelijk niveau	5

Overige ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen heeft invloed op onze gemeente. Deze kennen (nog) geen financiële impact, maar zijn belangrijk voor onze samenleving en de gemeente. Ze brengen wel risico's met zich mee.

- Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS): Op verschillende plekken in Nederland worden PFAS verontreinigingen aangetroffen. Ook in onze gemeente kennen we verontreinigingen, maar weten we niet wat er wellicht nog op ons afkomt. Op dit moment is onduidelijk wat dit (financieel) voor ons betekent.
- Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD): Het ministerie van Defensie is op zoek naar meer ruimte. In onze gemeente werd het gebied rond de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk aangewezen als zoeklocatie voor grootschalige munitieopslag. De mogelijke munitieopslag zou echter zo ontwrichtend zijn voor de sterke leefgemeenschappen in Toldijk, Hummelo en Achter-Drempt, dat zowel de samenleving als de gemeente aangaven dat de locatie onacceptabel is. In november 2024 bleek dat

Defensie de locatie in Toldijk niet verder onderzoekt als voorkeurslocatie. De uiteindelijke besluitvorming door het kabinet vindt in 2025 plaats.

- Laagvlieggebied voor helikopters: Een groot deel van de Achterhoek is aangewezen als zoeklocatie. In 2024 was hier nog geen duidelijkheid over. Besluitvorming door het kabinet vindt ook in dit geval in 2025 plaats.

Openbaring van risico's

In 2024 openbaarde zich een risico welke we ook in beeld hadden binnen ons risicomanagement. We houden rekening met de opzegging van de huurovereenkomst door de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Zij zegden de huur op. Ook openbaarden meerdere risico's zich op het gebied van Wmo en Jeugdzorg, onder andere het risico rond (stijging van) complexe problematiek. Deze risico's worden gedeeltelijk afgedekt door de egaliseringsreserve specifiek voor de opendeinde regelingen, maar dit dekt niet de gehele stijging van de kosten. Met het openbaren van deze risico's worden de kans en impact op het nogmaals ontstaan van de risico's niet verkleind.

We kennen de weerstandscapaciteit en ons weerstandsvermogen

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die de gemeente heeft om de financiële risico's te dekken.

We hebben met ruim € 16 mln voldoende weerstandscapaciteit

Die weerstandscapaciteit bestaat uit twee delen:

1. een structureel deel: dit deel is ieder jaar opnieuw beschikbaar;
2. een incidenteel deel: dit is één keer beschikbaar.

Weerstandscapaciteit

Omschrijving	Structureel	Incidenteel	Totaal
Aanwendbaar deel Algemene reserve		11.500	11.500
Onbenutte belastingcapaciteit	4.426		4.426
Post onvoorzien	128		128
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	4.554	11.500	16.054

We nemen beheersmaatregelen

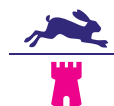
Het is belangrijk om maatregelen te nemen om onze risico's te verkleinen. Denk bijvoorbeeld aan het risico op een hack. Regelmatig verschijnen er updates en software-aanpassingen om dit te voorkomen. Helaas kunnen we het risico nooit helemaal uitsluiten.

We hebben een weerstandscapaciteit nodig van ruim € 8,3 mln

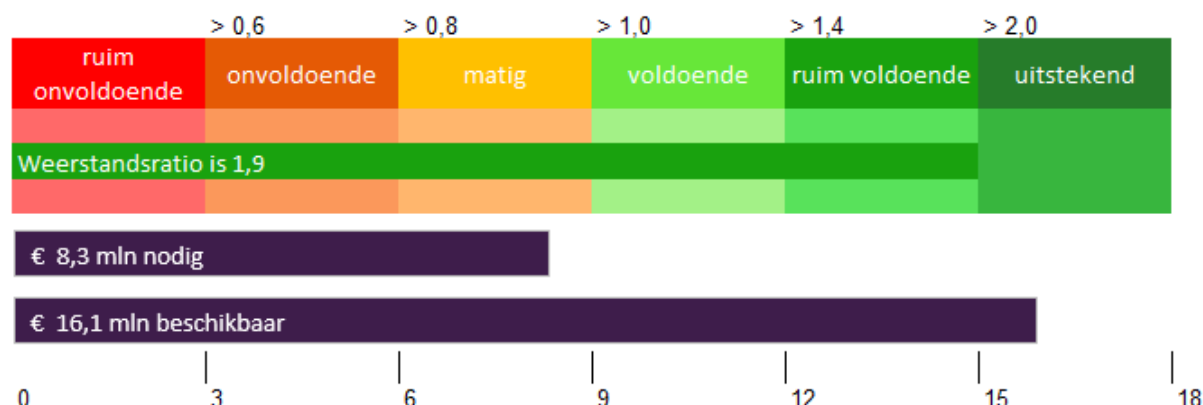
We deden een risicosimulatie op basis van alle risico's. We reserveren niet het hele risicobedrag van ruim € 32 mln omdat we vinden dat risico's niet allemaal tegelijk gebeuren. De simulatie laat zien dat een weerstandscapaciteit van ruim € 8,3 mln nodig is.

We bepalen ons weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende is, vergelijken we de financieel beoordeelde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) met de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit geeft het weerstandsvermogen aan. De verhouding tussen beide noemen we de 'Weerstandratio'. We beoordelen een ratio van 1,9 als ruim voldoende.

Door de risico's actueel te houden, blijft het weerstandsratio schommelen, houden we de fluctuaties beperkt.

We toetsen ons weerstandsvermogen

In onderstaande tabel hebben we verschillende ratio's uitgewerkt om het weerstandsvermogen te toetsen. De provincie gebruikt de kengetallen in haar functie als toezichthouder. Onder de tabel met ratio's leest u wat de kengetallen inhouden.

Omschrijving	2023 rekening	2024 begroting	2024 rekening
Netto schuldquote	-14,51%	16,67%	-3,47%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-25,06%	5,15%	-13,12%
Ontwikkeling netto schuld per inwoner	493-	248	192-
Solvabiliteitsratio	62,97%	61,49%	62,19%
Structurele exploitatieruimte	1,75%	-1,01%	6,82%
Grondexploitatie	0,65%	0,49%	1,78%
Belastingcapaciteit	100%	100%	100%
Onbenutte belastingcapaciteit	4,29%	0,29%	0,37%
Saldo baten en lasten voor reserves	2,77%	-1,61%	-0,22%

Netto schuldquote en ontwikkeling netto schuld per inwoner

Met de netto schuldquote geven we inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de totale baten. Het laat zien of we investeringsruimte hebben of niet. Ook zegt het kengetal wat over de flexibiliteit. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossingen) er zijn hoe minder flexibel. Voor het percentage geldt: hoe lager hoe beter. Het financieringsoverschot is in 2024 gedaald met € 13 mln. tot € 15 mln. met als belangrijkste redenen het investeren in onderwijshuisvesting, de herinrichting Marktplaats Steenderen, de herinrichting van de Zomerweg en de grondenexploitaties. We hoefden we, in tegenstelling tot de begroting, nog geen nieuwe leningen aan te trekken. Door de investeringen zien we de schuldquote dalen.

In de berekening van de netto schuldquote is niet zichtbaar waarvoor we de schulden zijn aangegaan. Zo kan een hoge schuld ook worden veroorzaakt doordat middelen worden doorgeleend. Voor onze gemeente is dat met name het geval voor duurzaamheidsleningen. Om te laten zien of we veel geld doorlenen aan derden wordt ook de schuldquote exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Net als voor de netto schuldquote geldt ook hier: hoe

lager het kengetal hoe beter.

De ontwikkeling netto schuld per inwoner worden de rentedragende schulden verminderd met banktegoeden uitgedrukt in een bedrag per inwoner. Uit het overzicht blijkt dat we geen netto schulden hebben. Het kengetal onderschrijft de conclusie van de Netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (het financiële kengetal solvabiliteitsratio), hoe financieel gezonder de gemeente.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of we in staat zijn om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Schommelt de waarde rond de nul? Dan is de ruimte vrijwel volledig benut. In het overzicht zien we dat de rekening 2024 exploitatieruimte laat zien in terwijl bij de begroting de exploitatieruimte nagenoeg volledig is ingevuld. Voor het realiseren van een sluitende begroting voor 2025 hebben wij keuzes gemaakt waaronder het realistisch begroten. De uitkomst hiervan heeft ook invloed gehad op 2024.

Grondexploitatie

Het financiële kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse totale gemeentelijke baten. De waarde geeft een stijging weer en laat zien dat wij investeren in grondexploitaties.

Belastingcapaciteit en onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe onze belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing bepalen hoe hoog de woonlasten per gemeente zijn. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een jaar vergelijken we met het landelijk gemiddelde van het vorige jaar en is uitgedrukt in een percentage daarvan. Een uitkomst hoger dan 100% betekent dus hogere woonlasten dan het gemiddelde van Nederland. Meer hierover hebben we beschreven in de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

De onbenutte belastingcapaciteit geeft in een percentage van de inkomsten van de gemeente weer welke belastingomvang nog geheven kan worden tot aan de norm artikel 12 gemeente. De omvang zelf is weergegeven in de tabel Weerstandscapaciteit in de paragraaf 'We kennen de weerstandscapaciteit en ons weerstandsvermogen.

Saldo baten en lasten voor reserves

Het saldo drukken we uit in een percentage van de baten. Een positief percentage geeft aan dat er nog begrotingsruimte is. De hoogte van het percentage geeft de mate van ruimte weer. Bij een negatief percentage is er geen ruimte. Het percentage structurele exploitatieruimte geeft een beter beeld omdat hierbij incidentele baten en lasten worden geëlimineerd.

2.2.3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn duurzame bezittingen, denk aan wegen, gebouwen en riolering. We onderhielden onze kapitaalgoederen op basis van beheerplannen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In deze paragraaf geven we aan of de begrotingsbudgetten voldoende zijn om het beleid en de bijbehorende taken uit te voeren. Ook geven we een indicatie van het onderhoudsniveau. U leest de risico's voor kapitaalgoederen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Onderhoud gebouwen

We onderhielden onze gebouwen volgens de 'Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP 2019-2048'.

Deze actualiseren we iedere vier jaar. Dat deden we in 2024. We hebben 32 gebouwen:

- Brandweergarages, bibliotheken, gymzalen, sporthallen, peuterspeelzalen, begraafplaatsopstallen, gemeentewerven en overige gebouwen maken onderdeel uit van deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).
- Woningen behoren tot deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2).
- Vrijgekomen accommodaties, met name voormalige schoolgebouwen, vallen onder de betreffende deelprogramma's.

Stand van zaken onderhoud

We voerden het onderhoud doelmatig uit. De gebouwen hadden een redelijke tot goede staat van onderhoud. Drie gemeentelijke woningen zijn voorzien van thermoglas en isolatie. Omdat er al een verduurzamingsopdracht is beperkten we het geplande MJOP-onderhoud voor vier sporthallen tot een minimum. Het gaat hier over de sporthallen in Hengelo, Steenderen, Vorden en Zelhem. Voor de verduurzaming van onze sporthallen in Vorden en Hengelo is subsidie aangevraagd en toegekend. De aanbesteding voor de verduurzaming van de sporthal in Hengelo rondten we af en de uitvoering start begin 2025.

Relevante ontwikkelingen

We maakten plannen met belanghebbenden over gebouwen

We maakten plannen voor de herontwikkeling op de locaties van de voormalige scholen in Vorden en Hoog Keppel en pasten daarop het onderhoud van deze gebouwen aan. Voor de gemeentelijke gymzalen in Halle en Keijenburg liep een onderzoek naar de toekomst van deze voorzieningen. We pasten het onderhoud voor deze gebouwen aan tot het minimum in verband met voorgenomen nieuwbouwplannen.

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de kostenraming uit.

Onderhoud wegen

Met ons wegbeheerssysteem volgen we de staat van al onze (verharde) wegen (876 km). Dit systeem geeft richting aan onze meerjarenonderhoudsplanung. In totaal hebben we 3,5 mln. m² aan verharding. Dit bestaat uit:

- asfalt, 499 km
- betonwegen, 4 km
- klinkers, 167 km
- zandwegen, 206 km

Stand van zaken onderhoud

We onderhielden de wegen volgens het onderhoudsprogramma 2020-2025. Daarmee hadden we een gestructureerde aanpak met een lijst van prioriteiten en de daarbij horende budgetten. Het herstellen van schade aan een ontsluitingsweg gaat bijvoorbeeld vóór schade aan een weg naar een weiland. Onderhoud aan fietspaden en voetpaden krijgen voorrang boven een parkeerplaats of een weg in het buitengebied. We voerden klein onderhoud uit om groot onderhoud (kapitaalvernietiging) te voorkomen.

Relevante ontwikkelingen

We pakten op veel plekken achterstallig onderhoud aan

Op een groot aantal wegen (ca. 500 locaties) voerden we onderhoudswerkzaamheden uit. Asfalt en straatwerk werd vernieuwd of gerepareerd, de grootste werken waren op de Bakermarksedijk en de Vordenseweg in Baak, de Doetinchemseweg in Zelhem, de Peppelendijk in Hummelo, de Rijnweg, Ruurloseweg en Varsseweg in Hengelo, en de rotonde nabij de Aviko in Steenderen. Ook werden er diverse locaties met wortelopdruk gerepareerd, zowel in straatwerk als in asfalt.

We zagen toenemende schade aan bermen en zandwegen

Het aandeel groot en zwaar (landbouw)verkeer nam toe. Hierdoor ontstond meer schade aan onze bermen en zandwegen. Ook het natte weer hielp hierbij niet mee.

We zagen toenemende wortelopdruk in wegen

Wij zagen op veel plekken dat het reguliere onderhoud niet afdoende is om wortelopdruk tegen te gaan. De schades zijn in beeld en we startten deze op te lossen zoals op de Kastanjelaan (Hengelo) en het fietspad Toldijkseweg (Steenderen).

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de budgetten uit.

Onderhoud openbaar groen en speelplaatsen

We onderhielden ons openbaar groen

We onderhielden ons openbaar groen binnen de kaders van het groenstructuurplan, het bomenbeleidsplan, het bermenbeheersplan, het landschapsontwikkelingsplan en het biodiversiteitsplan. Op onderdelen actualiseerden we de uitvoering binnen de gestelde kaders. Dit gold bijvoorbeeld voor het versterken van de biodiversiteit in bermen en groenvakken. Er lopen proeven voor bestrijding c.q. beheersing van de Japanse Duizendknoop en de Amerikaanse Vogelkers. Voor de andere agressieve exoten zoals Reuzenberenklauw richtten we het beheer op beheersing. We onderhielden (onder andere):

- 100.000 bomen, waarvan 90.000 in het buitengebied
- 200 monumentale bomen
- 100 ha bos en landschapselementen, waaronder struwelen in de berm
- 310 ha bermen en greppels
- 37 ha gazons
- 420 locaties met Japanse Duizendknoop
- 160 locaties met Reuzenberenklauw

We onderhielden passende, aantrekkelijke speelruimte voor kinderen

We onderhielden onze speelruimtes volgens het 'Speelruimteplan gemeente Bronckhorst', namelijk:

- 87 speelplaatsen met 449 speeltoestellen
- 14 trapveldjes (waarvan 1 kunstgrasrapveld – Cruyff Court (Hummelo))
- Voor 17 locaties zijn burgerparticipatie-overeenkomsten (vrijwilligersgroepen, dorpsbelangen organisaties e.d.)

Stand van zaken onderhoud

We voerden het groenonderhoud doelmatig uit. Het groen onderhouden we op kwaliteitsniveau B. Het openbaar groen heeft een acceptabele staat van onderhoud. De natte weersomstandigheden en de daaropvolgende snelle groei van onkruid waren van invloed. De veiligheid waarborgden we onder andere door periodieke controles van bomen. Het groen had te leiden onder de droogte (van eerdere jaren), natuurlijke veroudering en de recente natte periode. Met name bij oudere laanbomen zien we sterke afname in vitaliteit. We startten met een inventarisatie en plan van aanpak voor de vervanging van oude laanstructuren. Agressieve exotensoorten zijn beheersbaar, met uitzondering van de Amerikaanse Vogelkers. We zetten nieuwe stappen bij het versterken van de biodiversiteit door ander beheer. Engerlingen zorgden op verschillende locaties voor problemen in de groenvakken.

Door een combinatie van dichtgroeien, dichtslibben en regenval ontstonden er in de sloten en greppels in het buitengebied problemen met de afwatering. We startten met de inventarisatie van watervoerende sloten waar sprake is van achterstallig onderhoud. De staat van onderhoud van speelruimten was voldoende. Op diverse speelplaatsen is aanvullend onderhoud aan het valzand uitgevoerd (schoonmaken valzand en onkruid verwijderen).

Relevante ontwikkelingen

We vergrootten de biodiversiteit in groenvakken

We ronden de inventarisatie van de kwaliteit van de groenvakken grotendeels af. We keken naar de gezondheid, leeftijd en bedekkingsgraad van de beplanting. Op kleine schaal verbeterden we het openbaar groen in de kernen. Met het aanbrengen van nieuwe beplanting zorgden we voor een bijdrage aan voedsel en schuilgelegenheid voor insecten. Zo droegen we bij aan de beleving van de seizoenen.

We experimenteerden met het gebruik van afgefallen blad en maaisel als bodemverbeteraar
Van afgefallen blad uit de plantsoenen en bladkorven maakten we bodemverbeteraar. Dit werd verwerkt op een aantal locaties bij agrariërs binnen de gemeentegrenzen. We gebruikten daarmee dit jaar 400 ton blad opnieuw. Het experiment met gebruik van blad als bodemverbeteraar was onderdeel van een meerjarig onderzoeksproject naar de toepassing van het fermentatieproces Bokashi en is afgerond. We wachten de resultaten van het landelijke onderzoek af en daarna bepalen we het vervolg.

We pasten speelplaatsen aan

We pasten meerdere speelplekken aan. Onder andere in Olburgen plaatsten we in overleg met bewoners nieuwe speeltoestellen. Naar aanleiding van een verzoek van bewoners kreeg Bronckhorst een picknick- en tafeltennistafel. De aanwezige speeltoestellen in de gemeente voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiën

We voerden de werkzaamheden binnen de beschikbare budgetten uit.

Onderhoud wateren en riolering

We werkten volgens het 'Watertakenplan Olburgen 2023-2027' (WTPO) en de 'Verordening rioolheffing Bronckhorst'. Volgens het WTPO besteedden we aandacht aan afval-, regen- en grondwater. Speerpunten in het plan zijn samenwerking, afkoppelen, duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

Stand van zaken onderhoud

De onderhoudstoestand van de riolering was in lijn met de verwachtingen uit het kostendekkingsplan.

Relevante ontwikkelingen

We troffen maatregelen aan riolering bij onacceptabele situaties

We deden rioolinspecties. We lieten de riolen die uit de inspecties kwamen voor onderhoud vervangen (denk aan de Burg. Smitstraat in Steenderen en de Zomerweg in Achter-Dremp). Op een aantal plekken renoveerden we riolering van binnenuit. Dat was onder meer Vorden. Ook voerden we veel deelreparaties dwars door de gehele gemeente uit. Zo verhielpen we de grootste risico's.

Door de hoge grondwaterstanden in 2024 in combinatie met oude riolen hadden we last van veel zandinspoelingen en daardoor verzakkingen in straten en trottoirs. Daarom moesten we noodreparaties uitvoeren. Dit speelde met name in Keijenburg, maar ook op enkele locaties in Vorden en Hengelo. Verder renoveerden we een aantal gemalen en een deel van de drukriolering, waarbij we een stap hebben gezet richting standaardisatie.

We koppelden verharding af van het vuilwaterriool

Meer over het afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool hebt u gelezen in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3.).

Financiën

De werkzaamheden voerden we binnen de budgetten uit.

Onderhoud afvalvoorzieningen

We werkten volgens het 'Grondstoffenplan 2021-2025'. Voor de inzameling van restafval en grondstoffen staan in iedere kern gemeentelijke ondergrondse verzamelcontainers.

Stand van zaken onderhoud

We vervingen de ondergrondse containers volgens de vervangingsplanning. De kapitaallasten daarvan dekten wij uit de afvalstoffenheffing.

Relevante ontwikkelingen

We investeerden in schone milieuparkjes

We richtten ons op het vergroten van de inzamelcapaciteit. Om die reden plaatsten we extra containers bij het nieuwe milieuparkje in Keijenborg. We bereidden de verplaatsing en herinrichting van het milieuparkje in Halle voor.

Financiën

We voerden de werkzaamheden binnen het beschikbare budget uit.

Onderhoud begraafplaatsen

Sinds 2007 vormt het 'Beheerplan begraafplaatsen Gemeente Bronckhorst' het kader voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

Stand van zaken onderhoud

We onderhielden het groen op de vijf begraafplaatsen op niveau B. De onkruidbeheersing vond plaats op niveau A. Voor het onderhoud zetten we ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in. Voor zowel begravingen als asbestemmingen was voldoende capaciteit.

Relevante ontwikkelingen

We zorgden voor meer biodiversiteit

In Vorden vormden we een aantal half verharde paden om naar graspaden. Door de extreem natte omstandigheden en bijbehorende onkruiddruk was het beheren van half verharde paden lastiger en gaf het een rommeliger beeld. Graspaden zijn eenvoudiger te beheren en geven een rustiger beeld. In Steenderen vormden we enkele plantvakken om naar graspaden voor een eenvoudiger te beheersen beeld. In Hengelo realiseerden we, binnen de bestaande contouren, een nieuwe gravensectie.

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de beschikbare budgetten uit.

Onderhoud materieel

Voertuigen, machines en gereedschap zijn nodig voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Voor het vervangen van dit materieel vormen de afschrijvingstermijnen in de 'Financiële verordening Bronckhorst' de basis.

Stand van zaken onderhoud

Het onderhoud aan het materieel voerden we volgens de planning uit, zodat het materieel in een goede staat bleef. Voertuigen en/of machines bleven wanneer dit technisch mogelijk was, langer in gebruik dan de vervangingsplanning aangeeft.

Relevante ontwikkelingen

We vervingen diverse machines

We vervingen:

- Materieel wat we inzetten op de begraafplaatsen voor het verwijderen van het blad, voor het borstelen van onkruid op verharding en de gladheidbestrijding;
- twee aanhangwagens voor dranghekken voor de diverse evenementen;
- elektrisch gereedschap voor de bomen- en plantsoendienst;
- de grondkipper;
- de Votex bladzuigwagen.

Financiën

Het onderhoud en de vervangingen realiseerden we binnen de daarvoor bestemde budgetten.

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Volgens het BBV geven we over het onderhoud van kapitaalgoederen een financieel overzicht van ondermeer de bestede budgetten en de stand van de voorzieningen.

	Stand voorziening 31-12-2024	Besteed jaarbudget	Gereserveerd bedrag	Omvang bezuinigings- maatregelen	Omvang achterstallig onderhoud
Onderhoud gebouwen	3.743	563	923	n.v.t	n.v.t
Wegen	n.v.t.	6.431	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Openbaar groen	n.v.t.	4.246	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Riolering	n.v.t.	3.742	1.010	n.v.t	n.v.t
Afval	n.v.t.	3.398	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Begraafplaatsen	n.v.t.	488	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Materieel	n.v.t.	986	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Totalen	3.743	19.854	1.933		

2.2.4. Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in ons financieringsbeleid. Met als belangrijkste aandachtspunten:

- Ontwikkelingen in 2024
- Risicobeheer van de financieringsportefeuille
- Financieringsbehoefte
- Rentelasten en de verdeling van deze lasten

We hebben een gezonde financiële positie

De financiële positie van Bronckhorst is eind 2024 gezond. Dit is zichtbaar in onze financiële kengetallen (paragraaf 2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Het lage saldo van opgenomen leningen met de daaraan gerelateerde rentelasten heeft hierop een positieve invloed. Vanaf het jaar 2025 zien we begrotingstekorten ontstaan wat direct een gevolg is van de wijziging van het financieren van decentrale overheden en het doorvoeren van kortingen door het rijk.

Ontwikkelingen

We gebruiken de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda reserve

Voor de grote investeringsopgaven uit de investeringsagenda is er in de begroting onvoldoende ruimte om de volledige kapitaallasten uit te betalen. Onder normale omstandigheden vangen we deze lasten uit investeringen op in de jaarlijkse exploitatie. Voor het deels opvangen van deze investeringslasten hebben we de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda gevormd. In 2024 hebben wij hieraan € 3.950.000 toegevoegd. In totaal is hiervoor € 32.750.000 beschikbaar. In de jaarrekening (3.3 Eigen vermogen) lichten wij de Investeringsagenda toe. We hebben voor € 20 mln kredieten beschikbaar gesteld waarvan de kapitaallasten (gedeeltelijke) gedekt worden door bestemmingsreserve en voor € 3,5 mln aan bijdragen ineens.

We hebben nog ruimte voor duurzaamheidsleningen

We stelden € 7,6 mln beschikbaar aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) voor duurzaamheidsleningen. Eind 2024 was nog voor € 2,8 mln beschikbaar voor verstrekking van dergelijke leningen.

We hoefden geen nieuwe leningen op te nemen

We konden onze lopende (vervangings)investeringen voldoen uit de beschikbare middelen en hoefden geen nieuwe leningen op te nemen.

Ontwikkeling rente

Na een aantal jaren van lage rente op lang- en kortlopende leningen zagen we eind 2022 rentestijgingen als gevolg diverse crises de wereld. Zolang wij nog een financieringsoverschot hebben heeft deze ontwikkeling een voordeling effect. In 2024 leverde dit ons aan rentebaten op de uitstaande gelden bij de schatkist € 948.000 op. Op

langere termijn (vanaf 2025) zullen wij voor de financiering van vervangingsinvesteringen en investeringen uit onze investeringsagenda leningen moeten gaan aantrekken tegen een eveneens hoge rentevoet.

We bleven ruim binnen de financiële risiconormen

De Wet financiering decentrale overheden (Fido) geeft gemeenten en andere decentrale overheden richtlijnen voor hun kredietwaardigheid en positie op de financiële markten. Een gezonde financiering staat hierbij centraal. De wet geeft twee concrete richtlijnen: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Het doel is om te voorkomen dat het totaal van leningen te gevoelig is voor schommelingen in de rente.

Renterisiconorm

Hoeveel we aflosten op leningen en de mogelijke verandering van de rente bepaalt het risico op opgenomen leningen. We overschreden de risiconorm van € 20,9 miljoen (20% van het begrotingstotaal) niet. We losten € 0,9 mln af op onze leningen en sloten geen nieuwe leningen af. Omdat onze leningen een vast rentepercentage hebben voor de hele looptijd lopen we geen risico op wijzigingen van rentepercentage.

Kasgeldlimiet

We bleven ruim binnen de kasgeldlimiet van € 8,9 mln. De limiet is 8,5% van het begrotingstotaal. Om een grens te stellen aan het gebruik van korte termijn financiering is de kasgeldlimiet opgenomen. De gemiddelde netto schuld mag de limiet niet overschrijden. De tabel geeft de gemiddelde netto schuld per kwartaal weer.

netto vlottende middelen	schuld / overschot	
eerste kwartaal	overschot	21.635
tweede kwartaal	overschot	28.109
derde kwartaal	overschot	28.020
vierde kwartaal	overschot	22.607

Hoe financierden we ons bezit

We financierden onze investeringen met eigen vermogen en vreemd vermogen. Het eigen vermogen zijn de Algemene- en bestemmingsreserves. Het vreemde vermogen bestaat uit de aangetrokken leningen en de voorzieningen. In het onderstaande overzicht geven we dit weer.

	1-1-2024	31-12-2024
Te financieren (A)		
immateriële vaste activa	93	0
materiële vaste activa	53.162	68.338
financiële vaste activa	11.860	11.754
grondenexploitaties	1.327	2.106
Saldo A	66.442	82.198
Financieringsmiddelen (B)		
leningen o/g	11.773	10.865
reserves en voorzieningen	82.332	86.301
Saldo B	94.105	97.167
Financieringstekort (A - B)	0	0
Financieringsoverschot (B - A)	27.663	14.969

We hadden een financieringsoverschot

We hebben meer financiële middelen (€ 15 mln) dan dat we nodig hadden om onze investeringen te financieren. In het overzicht is een afname te zien van het financieringsoverschot met € 12,7 mln. door ondermeer de investeringen in onderwijshuisvesting, de herinrichting van het Marktpllein in Steenderen en de herinrichting van de Zomerweg.

Het overschot aan financieringsmiddelen brachten we onder bij het rijk (schatkistbankieren). Het financieringsoverschot zal in 2025 verder dalen door investeringen vanuit de Investeringsagenda en de reguliere vervangingsinvesteringen in ondermeer riolering en materieel buitendienst.

De investeringen van 2024

We investeerden ongeveer € 19,1 mln in materiële vaste activa en hebben voor € 3,3 mln afgeschreven. We brachten voor € 0,6 mln aan vervangingsinvesteringen in rioleringsprojecten ten laste aan de hiervoor gevormde voorzieningen.

We investeerden onder meer in:

- Onderwijshuisvesting (€ 12,9 mln);
- Herinrichting Marktpllein Steenderen (€ 1,1 mln);
- Herinrichting Zomerweg (€ 1,1 mln);
- Rioleringsprojecten (€ 2,5 mln);
- Verduurzamen sportaccommodaties (€ 0,4 mln);
- Materieel buitendienst (€ 0,5 mln).

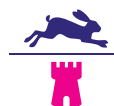
De investeringen in grondexploitaties neemt met € 0,8 mln toe. We investeerden vooral in de projecten Industriepark, het Loo en de Magnoliaweg in Zelhem. De verliesvoorziening voor het project Industriepark Zelhem verlaagden we met € 294.000 terwijl we voor het project Magnoliaweg € 462.000 juist een voorziening hebben opgevoerd. De voorzieningen hebben we gepresenteerd onder de grondexploitaties. Een toelichting op de lopende grondexploitaties leest u in de paragraaf Grondbeleid (2.2.7) en in deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2).

Leningenportefeuille

We namen geen nieuwe leningen op. We losten € 0,9 mln op de leningen af. Aan het einde van het jaar resteert nog een leningschuld van € 10,9 mln.

Reserves en voorzieningen

We voegden per saldo € 3.3 mln. toe aan de reserves. In de toelichting baten en lasten op kostensoorten (3.6.5) geven we de bestedingen weer. In de toelichting op de balans (3.4.2) gaan we gedetailleerder in op de reserves en voorzieningen.

Over de rentelasten

Het renteschema hieronder geeft inzicht in de rentebaten en rentelasten en de verdeling ervan. Onder het schema lichten we de verschillende onderdelen uit dat schema toe.

Renteschema	Begroot	Werkelijk
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	529.947	528.617
af: De externe rentebaten	913.004	1.181.354
<i>Totaal toe te rekenen externe rente</i>	<i>-383.057</i>	<i>-652.738</i>
af: De rente die aan de grondenexploitatie moet worden doorberekend	0	20.980
af: De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
<i>Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente</i>	<i>-383.057</i>	<i>-673.718</i>
bij: Rente over eigen vermogen		0
bij: Rente over voorzieningen	80.104	80.104
<i>De aan taakvelden toe te rekenen rente</i>	<i>-302.953</i>	<i>-593.614</i>
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	0	0
Renteresultaat op het taakveld treasury (+ = voordelig, - = nadelig)	302.953	593.614

Bedragen x € 1

We ontvingen meer rente dan we betaalden

Wat betalen we voor de opgenomen leningen

We betaalden op de langlopende leningen € 501.000 rente. Het gemiddelde rentepercentage op deze aangetrokken leningen bedraagt 4,5%. Het verloop van de leningportefeuille en de restant looptijd leest u in de [toelichting op de balans \(3.4.2\)](#). De overige lasten zijn voor de beheerkosten van uitgeleende gelden.

Welke rente ontvangen we op de uitgezette leningen

De baten krijgen we uit de in het verleden afgesloten personeelshypotheeken, leningen aan verbonden partijen en leningen voor doelen (zoals starters- en duurzaamheidsleningen). Voor de liquide middelen die wij verplicht onderbrengen bij de rijksoverheid (schatkistbankieren) hebben we € 948.000 aan rente ontvangen (2023 € 873.000).

We voegen rente toe aan de voorziening afkoopsommen onderhoud graven

De afkoopsommen voor onderhoud van graven berekenen we door de (toekomstige) jaarlijks verschuldigde bijdragen uit te drukken in een bedrag op het moment van afkoop. Hiervoor rekenen we met een percentage van 3%. Aan de voorziening, waarin de afkoopsommen worden gestort, voegen wij ook 3% rente toe. Dit doen we om de jaarlijks vrijval (bijdrage aan de exploitatie) gelijk te laten lopen met het dat geldende (berekende) tarief. Aan de voorziening afkoopsommen onderhoud graven voegden we € 80.000 rente toe.

Hoe rekenen we de rente toe aan de taakvelden

Op basis van de investeringen binnen de diverse taakvelden (zoals wegen, onderwijs of riolering) rekenen wij de rentelasten toe aan die taakvelden. Voor 2024 hebben wij geen rente hoeven toe te rekenen doordat de rentebaten de rentelasten overstijgen. Voor 2024 is een voordelig resultaat ontstaan door de vergoede rente op het schatkistbankieren. Dit voordelige resultaat van € 573.000 verantwoorden we in de rekening van baten en lasten onder de noemer 'saldo financieringsmiddelen'. Het bedrag is ook terug te vinden in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (3.6.2).

2.2.5. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering vinden we belangrijk. Zowel voor onze eigen organisatie als voor onze dienstverlening. Wat we hiervoor doen, beschrijven we in deze paragraaf.

We ontwikkelden onze organisatie

Elke dag staan we als gemeente voor complexe uitdagingen. Dit vraagt veel van onze organisatie en medewerkers. Om onze doelen te bereiken, hebben we een sterke basis nodig. Door de komst van veel nieuwe collega's is er soms onduidelijkheid over onze werkwijze, waarden en prioriteiten. Complexe taken vragen vaak om andere vaardigheden. Daarom wil onze organisatie zich blijven ontwikkelen om toekomstbestendig te blijven.

We stelden een programma op voor de organisatieontwikkeling

We startten met het programma 'Vasthouden en Versterken'. Dit programma loopt twee jaar en betreft zoveel mogelijk medewerkers, management en bestuur. We stelden de doelen van dit programma vast: Bronckhorst is een mooie organisatie en dat willen we blijven. We houden vast aan wat goed en waardevol is. Tegelijkertijd versterken en professionaliseren we de organisatie.

Ontwikkelingen in onze bedrijfsvoering

Klantadvies en Burgerzaken

We deden een dienstverleningsonderzoek

In september voerden we een dienstverleningsonderzoek uit. In oktober kregen we de resultaten. Onze dienstverlening kreeg een 7.1. Dit cijfer is stabiel en daar zijn we blij mee. We gebruiken de tips en input voor onze nieuwe visie op dienstverlening.

We organiseerden de verkiezingen voor het Europees Parlement

De verkiezingen verliepen goed. Het opkomstpercentage was 55%. Dit is bijna 5% hoger dan het landelijk gemiddelde.

Personeel en organisatie

We stimuleerden en ontwikkelden activiteitgericht werken

Activiteitgericht werken betekent dat de werkplek past bij het type werk, het doel en de gewenste interactie. In het gemeentehuis willen we meer variatie in werkplekken, zoals kleine overlegruimtes en stille werkplekken voor online vergaderingen. We zetten de herinrichtingsplannen stil vanwege het aangekondigde vertrek van de ODA. We startten een onderzoek naar de mogelijkheid om nieuwe huurders aan te trekken.

We besteedden aandacht aan duurzame inzetbaarheid

We besteedden extra aandacht aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We kregen een nieuwe arbodienstverlener met strengere afspraken om verzuim te voorkomen en inzetbaarheid te verbeteren. We ondersteunden medewerkers bij financiële problemen en

organiseerden een laagdrempelig medisch spreekuur. Verder boden we individuele coaching en begeleiding voor persoonlijke ontwikkeling.

We hadden hogere loonkosten

We kregen een salarisverhoging volgens de CAO. In sommige vakgebieden met personeelstekort gaven we een arbeidsmarkttoelage om wervingsproblemen op te lossen en continuïteit te waarborgen.

We bleven een aantrekkelijke werkgever

We bleven een aantrekkelijke werkgever door aandacht te houden voor leren en ontwikkelen en activiteitgericht werken. Via Bronckhorst Leert Door boden we een platform voor leer- en ontwikkelvragen. We organiseerden ook workshops onder de naam Blik vooruit. Activiteitgericht werken gaf medewerkers flexibiliteit en een goede balans tussen werk en privé.

We borgden structureel het integer handelen binnen de organisatie

Alle nieuwe medewerkers leverden een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan voordat ze bij ons kwamen werken. De VOG is een voorwaarde voor een contract. Ook gingen alle nieuwe medewerkers naar een bijeenkomst over integriteit, waar ze een eed of belofte aflegden. Voor meer informatie konden ze terecht op het leerplatform 'Bronckhorst leert door'. Het gesprek over wat betekent integriteit in het dagelijks handelen is een vast onderdeel van onze checklist voor nieuwe medewerkers.

We hielden overzicht over het aantal medewerkers en fte's

We hielden het aantal medewerkers en fte's bij (peildatum 31 december 2024). In 2022 investeerden we in realisatiekracht, waardoor de formatie met ongeveer 20 fte is uitgebreid. De formatiebegroting baseerden we op structurele middelen. Bij de kolom in dienst + vacatures rekenden we ook de medewerkers mee die werden betaald uit incidentele middelen. Bij alle aantallen rekenden we niet mee: collegeleden, wsw-medewerkers, raadsleden, babsen, ingehuurd medewerkers en stagiairs.

Jaar	Begroting fte	In dienst + vacatures	Aantal in dienst
2024	305,2	310,6	329
2023	303,2	310,1	323
2022	283,2	283,1	307

Ziekteverzuim

Jaar	Gemiddeld ziekteverzuim %
2024	6,2
2023	7,0
2022	7,0

Informatievoorziening en automatisering

We werkten samen aan informatiebeveiliging en privacy

Omdat we bij ICT-samen de techniek onderbrachten, hebben we veel gemeenschappelijke belangen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. In de werkgroepen maakten we samen keuzes en waakten we over de technische veiligheidsinfrastructuur. We pleitten voor de oprichting van een operationele werkgroep privacy.

We stimuleerden en ontwikkelden activiteitgericht werken met ICT

We werkten activiteitgericht met ICT. We investeerden in moderne en veilige ICT-faciliteiten. Dit hielp ons bij efficiënt werken op de werkplek en in vergaderruimten. Zo bevorderden we modern werkgeverschap en samenwerking.

We voerden de Roadmap ICT uit

We ronden de volgende projecten af:

- Uitgifte laptops/surface.
- Contact synchronisatie Outlook.
- MS365 Teams training.
- Overstap naar Exchange online.
- Plaatsing docking stations.
- Overzetten bestanden naar Teams.
- Reservering systeem vergaderzalen.

We volgden de ontwikkelingen rond de toepassing van AI en zetten op een verantwoorde manier CoPilot in bij ons werk.

We ontwikkelden verder op het gebied van telefonie

We deden mee aan de VNG-aanbesteding voor telefonie. We ronden de aanbesteding af en kunnen in januari 2025 live.

We werkten samen aan projecten in de ICT-samenwerking

We voerden een nieuw programma voor veilig mailen in, dit programma heet Bastion365. We stapten over naar nieuwe Microsoft-licenties die beter aansluiten op activiteitgericht en veilig werken.

We deden een gezamenlijke aanbesteding voor een nieuw datacenter

We boekten vooruitgang naar het Citrix-loos werken. Veel applicaties maakten we met behulp van Liquit geschikt voor werken zonder Citrix. Dit werd mogelijk omdat iedereen nu werkt via een laptop. Dit ondersteunt het hybride werken. We zijn gaan werken met iArchief. We archiveren nu documenten digitaal binnen het cluster participatie.

We automatiseerden met Robot Process Automation (RPA)

We automatiseerden de volgende processen:

- Gespreksverslagen en kwaliteitsvragen.
- Opboeken eigen bijdrage ZOOV.
- Mantelzorgwaardering.
- RX mission leges naar financieel systeem.
- Clientgegevens overnemen van Civision in Montr.

Hierdoor bespaarden we op handmatig- en tijdrovend repeterend werk.

Datalab

We werkten Datagedreven

We verzamelden data, we verwerkten en visualiseerden data in informatieproducten. Deze producten vormden de basis voor onze beleidskeuzes. We droegen bij aan het doorgronden van gemeentelijke vraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit hielp ons bij het ontwikkelen van intern beleid.

We werkten samen en leerden van andere gemeenten in onze regio

We zochten verbinding met gemeenten buiten onze regio. We sloten ons aan bij het kernteam van Datakrachtig Gelderland. We bundelen onze krachten in Datalab Gelderland Oost (GO). We verhoogden het kennisniveau en de datageletterdheid van onze medewerkers. We legden een technische basis voor ons eigen datawarehouse, een vernieuwd open data portaal en een nieuw medewerkersportaal. Verder zetten we een eerste stap voor het actualiseren van onze datastrategie.

Planning en control

We ontwikkelden de Planning & Control cyclus; we gingen aan de slag met de aanbevelingen van de rekenkamer

We verwerkten gedeeltelijk de aanbevelingen van de rekenkamer in de programmabegroting 2025. Dit ging vooral over de lay-out, tabellen en figuren. Voor de lange termijn stelden we een plan van aanpak op. We startten met de uitvoering daarvan. Een projectgroep met een afvaardiging van de auditcommissie werkte hieraan mee.

We onderzochten onze (mogelijke) subsidiestromen

We begonnen we met een onderzoek naar subsidies. De centrale vraag werd: *Welke uitgaande geldstromen van de gemeente Bronckhorst in 2022 en 2023 voldoen aan de criteria van een subsidie, maar zijn niet zo aangemerkt? Welke lessen kunnen hieruit getrokken worden voor de gemeente Bronckhorst?* We spraken af dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2025 af te ronden.

Facilitaire zaken

We stimuleerden activiteitgericht werken vanuit de facilitaire kant

We maakten een ontwerp voor een nieuwe kantoorinrichting. In 2024 stopten we voorlopig met de verdere uitwerking. Dit kwam door het vertrek van de ODA, onze huurder. Hierdoor veranderde de situatie voor medegebruik en financiën. We startten een onderzoek naar hoe we verder gaan met verhuur van kantoorruimte en met de herinrichting.

We verduurzaamden onze organisatie

We namen het laatste elektrische voertuig in gebruik. De dienstauto's van het gemeentehuis rijden nu 100% elektrisch. We plaatsten laadpalen bij het gemeentehuis. Zo kunnen we onze auto's opladen met eigen stroom. We stimuleerden duurzaam vervoer en openbaar vervoer voor dienstreizen. We verbeterden het proces voor duurzaam vervoer en informeerden collega's. In de catering gebruikten we zo veel mogelijk lokale en duurzame producten. Dit stimuleert gezond en duurzaam eten. Meer hierover staat in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

We actualiseerden het inkoop- en aanbestedingsbeleid

Regionaal werkten we aan een nieuw beleid voor inkoop en aanbesteding. Dit maakten we klaar voor lokale vaststelling begin 2025. We verbeterden ook de groslijstensystematiek.

Communicatie

We voerden onze communicatievisie 'Communicatie in en met Bronckhorst Samen doen we het zo!' uit

We werkten vanuit de basisprincipes: 'Een goede informatievoorziening is de basis', 'In gesprek met de samenleving' en 'Intern beginnen, is extern winnen'. Aandachtspunten waren:

- *Doorontwikkeling van de website* (www.bronckhorst.nl): We maakten verschillende startpagina's waar informatie overzichtelijk gebundeld is. Dit deden we voor onderwerpen zoals verkiezingen, energie, wonen en werken. Verder ontwikkelden we subsites (aparte sites die vallen onder onze website) voor de omgevingswet en het open Bronckhorst platform (woo) om specifieke informatie nog beter te ontsluiten en vindbaar te maken. We gebruikten techniek die volledig voldoet aan de toegankelijkheidseisen.
- *Doorontwikkeling digitale en visuele communicatie*: De wereld om ons heen wordt steeds meer digitaal en visueel. We gebruikten meer beeldmateriaal in onze communicatie. We maakten meer filmpjes, slideshows en infographics. Verder ontwikkelden we onze sociale media vanuit de newsroom met onder meer de inzet van reels en interactieve quizen en polls.

We verdiepten onze kennis over participatie

We bereidden ons voor op het opstellen van nieuw participatiebeleid. We woonden expertnetwerken bij en organiseerden bijeenkomsten over verschillende participatievormen zoals het burgerberaad. Daarnaast zetten we verschillende participatievormen in bij verschillende projecten en processen. Het ging om projecten zoals sport en leefbaarheid, duurzaamheidsprojecten, woningbouwontwikkelingen, zoeken naar verkeersoplossingen, vluchtelingenopvang en profielschets nieuwe burgemeester.

We adviseerden over communicatie, en voerden verschillende communicatietrajecten uit

We adviseerden bij de uitvoering van het woonbeleid, de opvang van vluchtelingen, bij projecten voor Bronckhorst energieneutraal/duurzaamheid (Op Morgen), klimaatadaptatie/biodiversiteit, sport en leefbaarheid, bij de aanpak van Pfas-vervuiling, het munitiedepot, zorg en welzijn, onderwijshuisvesting, arbeidsmarktcommunicatie en de zoektocht naar een nieuwe burgemeester.

We wezen medewerkers op het belang van goede communicatie naar hun doelgroepen via bijvoorbeeld het platform Bronckhorst leert door. We verzorgden schrijftrainingen en speciaal voor nieuwe medewerkers onze communicatietraining.

Juridische zaken

We procedeerden vaker als gevolg van toenemende civiele rechtszaken

We zagen meer langdurige civiele procedures. Inwoners zijn mondiger en procedeerden vaker. Bij civiele zaken boven € 25.000 is een advocaat verplicht. Dit geldt ook voor geschillen met onbepaalde waarde, zoals onderhoud van een gemeenteboom. Bestuursorganen moeten in dat geval ook een advocaat hebben, we werden bij deze zaken vertegenwoordigd door een advocatenbureau.

Er was geen toename van publiekrechtelijke procedures

Het aantal publiekrechtelijke procedures bleef gelijk. Onze medewerkers vertegenwoordigden gemeente Bronckhorst in deze zaken. De meeste zaken gingen over omgevingsvergunningen, het sociaal domein en handhaving. In het sociaal domein nam het aantal bezwaren af, omdat we veel zaken informeel afhandelden. Er werden 140

bezwaarschriften ingediend. De Commissie bezwaarschriften Gemeente Bronckhorst stelde een jaarverslag op, daarin staan meer details. Enkele bezwaren zijn doorgezet in beroep. Net als in civiele zaken merken we ook bij bestuursrechtelijke procedures dat we meer adviseerden over individuele casussen en burenc conflicten, soms met gemeentelijke betrokkenheid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

Toetsing van de rechtmatigheid is sinds 2023 de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. In de rechtmatigheidsverantwoording doen wij een uitspraak in hoeverre de - in deze jaarrekening - verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Daarmee verklaren wij ons over het financieel rechtmatig handelen van het afgelopen jaar. De accountant beoordeelt of de informatie juist, toereikend en volledig (getrouw) is.

We concluderen dat we in 2024, conform de uitgangpunten van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV, feitelijk (financieel) niet rechtmatig handelden. De verantwoordingsgrens is immers overschreden. Echter, op basis van onze financiële verordening, is een groot deel van deze overschrijding acceptabel. Hieronder lichten we dit verder toe.

Wijze waarop de rechtmatigheidsverantwoording tot stand is gekomen

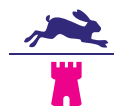
Na het besluit van 14 mei 2024 van ons als college over het interne controleplan, stelde de raad op 4 juli 2024 het normenkader vast. De accountant hanteert hetzelfde normenkader in zijn controles.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording spraken wij met de raad een verantwoordingsgrens en een rapportagegrens af, welke beide zijn vastgelegd in de Financiële verordening 2023. De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording is vastgesteld op 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotatie aan de reserves. De rapportagegrens is gesteld op € 50.000.

De totale lasten 2024 inclusief dotaties reserves bedroegen € 125.715.000.

De verantwoordingsgrens komt daarmee afgerond op € 3.771.000. In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteren we aan de raad over afwijkingen boven deze verantwoordingsgrens. De bevindingen boven de rapportagegrens van € 50.000 (die niet in de rechtmatigheidsverantwoording zelf zijn opgenomen) worden toegelicht in deze paragraaf. Hierbij gaat het om bevindingen waarbij het voorwaarden-, begrotings- of misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium niet zijn nageleefd. In onderstaande tabel geven we een weergave van de criteria zoals we deze constateerden in 2024.

Recapitulatie rechtmatigheidscriteriam	Bedrag (x €1.000)
Begrotingscriterium	
Overschrijding lasten deelprogramma 1B	3.328
Overschrijding lasten deelprogramma 2A	216
Overschrijding lasten deelprogramma 4A	615
Overschrijding van kredieten	131
Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee acceptabel zijn	-3.328
Totaal niet acceptabele onrechtmatigheden begrotingscriterium	962
Voorwaarden criterium	

Recapitulatie rechtmatigheidscriterium	Bedrag (x €1.000)
Begrotingscriterium	
Onrechtmatigheden Inkopen en aanbestedingen	498
Onrechtmatigheden Sociaal Domein	12
Onrechtmatigheden Verhuur / verkoop accommodaties	11
Totaal onrechtmatigheden in processen	521
M&O criterium	
Totaal onrechtmatigheden M&O	0
Totaal onrechtmatigheden	1.483

Begrotingscriterium

Bij begrotingsrechtmatigheid gaat het om de rechtmatigheid van afwijkingen ten opzichte van de begroting, zowel voor de exploitatie als investeringskredieten. Iedere overschrijding van lasten of investeringskredieten beschouwen we als onrechtmatig als deze niet past binnen de gemaakte afspraken. Met de raad spraken we in de financiële verordening af dat overschrijdingen van baten en onderschrijdingen van baten en lasten tijdig gemeld zijn wanneer deze worden betrokken bij de tussenrapportages, via actieve informatievoorzieningen of bij de jaarstukken. Het informeren via de jaarrekening wordt daarmee als tijdig beoordeeld.

Met de raad spraken we in de financiële verordening af dat begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beoordeeld indien er sprake is van:

- een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
- een overschrijding op een open-einde regeling;
- een overschrijding die is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Conform de financiële verordening nemen we de acceptabele overschrijdingen op in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens is overschreden), maar lichten we niet nader toe in de paragraaf bedrijfsvoering. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden die individueel boven de rapportagegrens van € 50.000 uitkomen, lichten we hieronder toe.

Van de overschrijdingen op het begrotingscriterium in 2024 (€4.290.000) is een ruime meerderheid acceptabel (€3.328.000). Het gaat hierbij om een overschrijding op open-einde regelingen. Het totaal van de niet-acceptabele onrechtmatigheden op het begrotingscriterium is € 962.000.

We lichten de individuele afwijkingen op het begrotingscriterium toe

Van de niet-acceptabele onrechtmatigheden op het begrotingscriterium (€ 962.000) overschreed een aantal individuele onrechtmatigheden de rapportagegrens van € 50.000:

- In 2024 constateerden we een overschrijding op het krediet voor de reconstructie van de Bloemenbuurt in Zelhem ter grootte van € 77.000.
- Daarnaast constateerden we dat, door een dotatie op de pensioenvoorziening voor de wethouders, de lasten op deelprogramma 4 met €602.000 werden overschreden.
- De volledige overschrijding van € 216.000 op deelprogramma 2A schrijven we toe aan het verlies op de grondexploitatie Magnoliaweg. Het raadsbesluit waarmee de verliesexploitatie wordt gedekt, is niet betrokken op de begroting 2024 (maar op 2025). Op advies van de accountant nemen we het verlies op in de jaarrekening van 2024.

De overige onrechtmatigheden op het begrotingscriterium overschreden de rapportagegrens van € 50.000 niet en lichten we, conform de afspraken, niet toe.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen/normen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen. De voorwaarden (normen) zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en vormen samen het normenkader. De normen hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedrag, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het niet naleven van deze normen kan ook van invloed zijn op het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze bevindingen maken dan geen onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording, maar vallen onder de reikwijdte van de accountantscontrole.

Met de uitvoering van het intern controleplan toetsten we de meest risicovolle processen aan het vastgestelde normenkader. De processen staan in de tabel hieronder weergegeven. De mate van (financiële) risico's in elk proces geven we aan met 'laag' (minder risicovol), 'midden' (meer risicovol) of 'hoog' (meest risicovol). Per proces geven we een oordeel over de financiële rechtmatigheid op het voorwaardencriterium.

Proces	Risico	Financieel rechtmatig?	
Lasten			
Inkopen en aanbestedingen	Hoog	Ja	
Salarissen en personeel	Midden	Ja	
Wmo	Hoog	Ja	
Jeugdhulp	Hoog	Ja	
Uitkeringen Participatiewet	Hoog	Ja	
WSW salarissen	Midden	Ja	
Subsidies (verstrekkingen)	Midden	Ja	
Leerlingenvervoer	Midden	Ja	
Leefgeld ontheemde Oekraïners	Hoog	Ja	
Wet inburgering	Midden	Ja	
Loonkostensubsidies	Midden	Ja	
Baten			
Leges omgevingsvergunningen	Midden	Ja	
Verhuur / verkoop gemeentelijke accommodaties	Laag	Ja	
Overig			
Treasury	Laag	Ja	
Memorialen	Laag	Ja	
Crediteurenstamgegevens	Midden	Ja	
Begrotingswijzigingen	Laag	Ja	
Investerings	Laag	Ja	

In de controle over 2024 constateerden we in enkele processen financiële onrechtmatigheden. Het totaal daarvan overschreed de verantwoordingsgrens niet.

We lichten de individuele afwijkingen op het voorwaardencriterium toe

Van het totaal aan onrechtmatigheden op het voorwaardencriterium overschreden een aantal individuele onrechtmatigheden de rapportagegrens van € 50.000:

- In het proces van aanbesteden merkten we vier opdrachten als onrechtmatig aan met een totaal van € 498.115. Van deze opdrachten overschreden drie de rapportagegrens van € 50.000. Het betreft inkoop van goederen en diensten. De oorzaak van deze fouten ligt voornamelijk bij opdrachten die onterecht niet Europees zijn aanbesteed of onvoldoende onderbouwing van de aanbestedingsvorm.

De overige onrechtmatigheden die we constateerden op het voorwaarden criterium vallen onder de rapportagegrens.

In 2024 werd voor € 306.762 onrechtmatig afgeweken van ons lokale inkoopbeleid. Er zijn drie opdrachten aan te wijzen die de rapportagegrens van € 50.000 overschreden. Het betreft inkoop van goederen en diensten. Oorzaken voor de onrechtmatigheid liggen in onvoldoende onderbouwing voor de gekozen aanbestedingsvorm of het niet opnieuw aanbesteden na aflopen van het contract.

Om financiële onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen, adviseerde ons cluster Control om processen meer te stroomlijnen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

In het primaire proces (1^e lijn) zetten we terugvorderingen in bij misbruik door inwoners. Denk bij misbruik aan het verzwijgen van inkomsten, onjuiste opgave van een woonadres of onjuiste opgave van de samenstelling van het huishouden. In 2024 boekten we € 12.887 op als terug te vorderen bedrag, waarvan tot en met 31 december 2024 € 3.816 is ontvangen. Uit onze interne (2^e lijns)controles bleek geen misbruik of oneigenlijk gebruik in de processen. Op basis van de controles constateren we dat de getroffen beheersmaatregelen werken.

In het afgelopen boekjaar is geen fraude door eigen medewerkers ontdekt. Ons cluster Control adviseert ons een fraude-risicoanalyse en een fraude-responsplan op te stellen.

We toetsten ook de formele rechtmatigheid

Conform de uitgangspunten van de BBV geven wij een oordeel op de financiële rechtmatigheid. Daarnaast informeren wij u in deze paragraaf ook over de formele rechtmatigheid. Het gaat hierbij om onrechtmatigheden die zich niet direct vertalen naar baten, lasten en/of balansmutaties zoals bij de financiële rechtmatigheid. Maar het gaat om formele fouten, zoals bijvoorbeeld het overschrijden van een beslistermijn. Hoewel deze onrechtmatigheden niet betrokken worden in de rechtmatigheidsverantwoording, betreffen het onrechtmatigheden die we graag verbeteren om risico's in het proces te beheersen of om het proces efficiënter of effectiever te laten verlopen.

Hoewel we in voorgaande jaren een verbeterslag maakten, is een terugkerend thema in de bevindingen van meerdere processen (o.a. inkopen en subsidieverstrekking) dat de vastlegging van relevante informatie nog onvoldoende is. Wanneer de vastlegging van informatie ontbreekt, is deze niet reconstrueerbaar. M.a.w. het proces is, doordat de informatie ontbreekt, niet opnieuw te reconstrueren. Onvoldoende informatie leidt tot een gebrek aan transparantie, bemoeilijkt de overdraagbaarheid, beperkt de aantoonbaarheid naar de inwoners en verhoogt het risico op fouten. Deze factoren, gecombineerd met de afhankelijkheid van anderen en het personeelsverloop, maken de organisatie kwetsbaar voor toename van (financiële en formele) onrechtmatigheden. Om dit te voorkomen, adviseerde ons cluster Control ons om processen meer te stroomlijnen.

De accountant toetst ook de volgende onderdelen op getrouwheid

Wanneer we de BBV volgen, maken de prestatieverklaringen (leveringscriterium) die wij toetsen, geen onderdeel uit van de rechtmatigheid maar van de getrouwheid. Met de prestatieverklaring gaat het om het waarborgen dat de prestatie is geleverd waarvoor wij als gemeente betalen. Hoewel wij controles hierop uitvoeren, is het aan de accountant om hierover een oordeel te geven.

De BBV geeft aan dat ook de juistheid rond zorgfacturen niet valt onder de rechtmatigheidsverantwoording, maar behoren bij aspecten van het getrouwe beeld. Evenals bij de overige facturen kijken we bij de zorgaanbieders naar de prestatieverklaringen. Deze worden door de aanbieders bevestigd met hun accountantsverklaringen. Voor zorgaanbieders die voor minder dan € 125.000 aan zorg leveren, mag een accountantsverklaring achterwege blijven. We maken een finale afrekening voor deze aanbieders; dit is een akkoord tussen aanbieder en gemeente dat onze administratie op elkaar aansluiten. Voor aanbieders met minder dan € 10.000 zorg, ontvangen we een bestedingsverklaring. Actief zorgen we dat we de informatie ontvangen, zodat we de onzekerheid zo laag mogelijk houden. Ondanks de controles en actieve inzet is een oordeel over de onzekerheid en de getrouwheid aan de accountant.

2.2.6. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

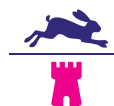
We nemen deel in samenwerkingsverbanden waarbij we een bestuurlijke invloed uitoefenen en waaraan we financieel bijdragen. Dit heet 'verbonden partijen' in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). We nemen deel in zes gemeenschappelijke regelingen en in zes bedrijven. We nemen daarnaast deel in stichtingen en verenigingen vanuit onze ambitie.

We nemen deel in gemeenschappelijke regelingen

We nemen deel aan gemeenschappelijke regelingen omdat we verantwoordelijk zijn voor bepaalde taken die we niet zelfstandig kunnen of willen uitvoeren. Soms zijn dit puur uitvoeringstaken (Stadsbank), soms gaat dit samen met beleidsontwikkeling (VNOG) en soms gaat het om regionale taken (Regio Achterhoek). Het bestuur van deze gemeenschappelijke regelingen bestaat uit een afvaardiging van de deelnemers. De besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie dragen we in feite een stuk autonomie, waarvoor wel een eigen verantwoordelijkheid geldt, over aan een samenwerkingsverband. Dit maakt een samenwerkingsverband onafhankelijk. We nemen deel in zes gemeenschappelijke regelingen.

	GGD Noord en Oost Gelderland (GGD NOG)
Programma	1A Vitale inwoners en samenleving
Vestigingsplaats	Warnsveld
Doelstelling en belang	Gezondheidsdienst om uitvoering te geven aan de taken die vallen onder de Wet Publieke Gezondheid.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder J.T. Puijk
Risico's	De reserve basisproducten reserveren de deelnemende gemeenten voor 50% zelf, zijnde 2,5% van de omzet van de basisproducten. De reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden en is 20% van de omzet van plusproducten.
Onderwerpen	De GGD NOG richtte zich in 2024 op de volgende thema's: Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen, mentale gezondheid, gezonde leefstijl en gezonde fysieke en sociale leefomgeving.
Rapportages	Uitgangspuntennota, Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	701	756	746
Bijdrage per inwoner (in €)	19,31	20,80	20,71
Eigen vermogen	3.182	2.130	NB
Vreemd vermogen	13.266	3.055	NB
Resultaat	910	0	NB

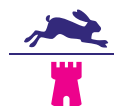
	Stadsbank Oost Nederland (SON)
Programma	1B Toegang en individuele voorzieningen
Vestigingsplaats	Enschede
Doelstelling en belang	Begeleiden van huishoudens en mensen met een problematische schuldsituatie en het stabiliseren van hun financiële situatie.
Partijen	21 gemeenten in Oost-Nederland (Achterhoek en Twente)
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder J.T. Puijk
Risico's	Afname kredietomzet. Een laag risicoprofiel.
Onderwerpen	Er is aangesloten bij landelijke ontwikkelingen zoals de Basisdienstverlening, het 'nul-voorste' en de wijzigingen in de NVVK richtlijnen. Daarnaast is er ingezet op de doorontwikkeling van financiële begeleiding.
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Bijdrage is voor 50% op basis van het aantal huishoudens en 50% op basis van afgenomen producten en diensten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	180	227	241
Bijdrage per inwoner (in €)	4,98	6,25	6,70
Eigen vermogen	NB	1.290	NB
Vreemd vermogen	NB	5.790	NB
Resultaat	NB	0	NB

	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Multidisciplinaire voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten. Deze taken zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester P.J.M. van Domburg
Risico's	De bedrijfsvoering binnen VNOG is verder geoptimaliseerd, waardoor de financiële risico's verder zijn afgenomen.
Onderwerpen	De VNOG werkt met een 'Toekomstvisie' waarbij accentkeuzes gemaakt zijn in wat voor soort veiligheidsregio de VNOG dient te zijn. De 'Toekomstvisie' beschrijft onderwerpen waarop een impuls plaatsvindt en onderwerpen waarop een besparing plaatsvindt. In 2026 moeten alle 'Opdrachten' zijn uitgevoerd.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Verdeling volgens systematiek van Algemene uitkering (voor 2021 t/m 2024)

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	2.252	2.556	2.579
Bijdrage per inwoner (in €)	62,08	70,32	71,62
Eigen vermogen	17.042	12.691	NB
Vreemd vermogen	15.728	57.608	NB
Resultaat	2.832	0	NB

	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Wettelijke archieftaken uitvoeren volgens de Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksdiensten.
Partijen	Gemeenschappelijke Regeling van acht Achterhoekse gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder A.R. Peppelman
Risico's	-
Onderwerpen	Aantal overgedragen en wettelijk nog over te dragen meters archief, waarvan de prijs per meter voor 4 jaar is vastgesteld in de meerjarenbegroting ECAL 2023-2026

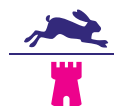
	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal over te brengen meters per eind 2018

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	256	309	309
Bijdrage per inwoner (in €)	7,06	8,50	8,58
Eigen vermogen	NB	176	NB
Vreemd vermogen	NB	NB	NB
Resultaat	-31	12	NB

	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld.)
Doelstelling en belang	Behandeling van de aanvragen voor vergunningen, toetsing meldingen en toezichts- en handhavingstaken volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. (per 1 januari 2024 vervangen door de omgevingswet). Daarnaast advies (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke projecten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Zutphen en Provincie Gelderland
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder W.J.G. Pelgrom
Risico's	Budgetten voor formatie, contracten en overheadkosten.
Onderwerpen	Het 'Project Risico en Effectgericht toezicht' binnen de ODA is een continu proces. Daarnaast vinden de voorbereidingen plaats voor de effecten die de nieuwe Omgevingswet met zich mee brengt.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Afgenomen producten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	1.190	1.249	1.366
Bijdrage per inwoner	32,80	34,36	37,92
Eigen vermogen	165	164	NB
Vreemd vermogen	2.609	1.146	NB
Resultaat	335	0	NB

	Regio Achterhoek (RA)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Invulling geven aan de Achterhoek visie 2030 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' in samenwerking met de zeven gemeenten, de ondernemers en de maatschappelijke organisaties in de Achterhoek
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester P.J.M. van Domburg. Achterhoek Board: Wethouder E.M. Gosselink. Verder zijn de wethouders als (agenda)lid vertegenwoordigd aan de thematafels en zijn er afgevaardigden in de Achterhoek Raad.
Risico's	Geen
Onderwerpen	Vanuit zes thematafels wordt er met overheid, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties gewerkt aan de visie Achterhoek 2030: 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De thematafels zijn: Smart werken en innovatie, de gezondste regio, mobiliteit en bereikbaarheid, wonen en vastgoed, circulaire economie en energietransitie, onderwijs en arbeidsmarkt. In 2023 is wederom een nieuwe regiodealaanvraag ingediend bij het rijk. Ter overbrugging van de periode tussen het aflopen van de eerdere regiodeal en de potentiële nieuwe regiodeal is een bedrag van ruim 5 miljoen beschikbaar gesteld voor projecten die een bijdrage leveren aan de Achterhoek Visie 2030.
Rapportages	Begroting, bestuursrapportages en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners. Bij de Regiodeal gaat het om cofinanciering op basis van baat.

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	262	270	271
Bijdrage per inwoner (in €)	7,23	7,42	7,53
Eigen vermogen	6.711	6.762	NB
Vreemd vermogen	12.579	NB	NB
Resultaat	97	0	NB

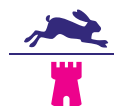
We nemen deel in vennootschappen en coöperaties

We nemen deel in bedrijven als aandeelhouder. We kunnen invloed uitoefenen via de vergadering van aandeelhouders. We hebben aandelen in zes ondernemingen, waarbij we bij twee dividend ontvingen (Alliander en BNG).

	Amphion
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Beschikbaarheid van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in Oost-Gelderland.
Partijen	De gemeenten Doetinchem, Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek
Vertegenwoordiging	In de raad van Toezicht zitten geen bestuurders van aandeelhoudende gemeenten. Algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder J.T. Puijk
Risico's	Waarde van het pand en bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille. Aandeelhouders zijn niet verplicht tot het doen van een financiële compensatie, waardoor het risico zeer beperkt is.
Onderwerpen	Per 1 januari 2024 is Amphion Cultuurbedrijf overgegaan naar één rechtspersoon met nog één nevenstichting in 'sterfhuiskonstructie' om lopende personele verplichtingen met een klein deel van de medewerkers correct af te kunnen wikkelen. Deze twee entiteiten zijn N.V. Cultureel Centrum Amphion, met tijdelijk als nevenstichting de Stichting Muziekschool Oost Gelderland. De vier stichtingen Stichting Amphion Cultuurbedrijf (overkoepelende stichting), Stichting Gruitpoort, Stichting personeel Muziekschool Oost-Gelderland en de Stichting Dansschool zijn ondergebracht in de N.V. en worden opgeheven in 2024. In de aandeelhoudersvergadering op 19 juni 2024 hebben alle aandeelhouders ingestemd met de statutenwijziging. Het besluit tot statutenwijziging werd door alle aandeelhouders ondertekend.
Rapportages	Geen

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	42	42	42
Nominale waarde totaal	19	19	19
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

	Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (Agem)
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Opwekking van duurzame energie in de Achterhoek aanjagen (energietransitie) en daarmee ook geld en werkgelegenheid in de Achterhoek houden.
Partijen	Van de energiecoöperatie zijn acht Achterhoekse gemeenten lid. De acht Achterhoekse gemeenten zijn 100% aandeelhouder van Coöperatie Energieloket Achterhoek en Agem Gemeentelijke Energieloket.
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.J.G. Pelgrom
Risico's	Wanneer het verdienmodel van Agem tot onvoldoende resultaten leidt en Agem stopt, gaat de startinbreng van € 105.353 verloren.
Onderwerpen	Voor het Energieloket Achterhoek is in 2023 een nieuw aanwijzingsbesluit voor een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) genomen voor 2024 tot en met 2030.

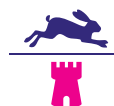
	Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (Agem)
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	nvt	nvt	nvt
Nominale waarde totaal	-	-	-
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

	Circulus
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Inzameling en verwerking huishoudelijk afval.
Partijen	De gemeenten Apeldoorn, Epe, Deventer, Brummen, Doesburg, Lochem, Voorst, Zutphen en Bronckhorst
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder A.R. Peppelman Portefeuillehoudersoverleg: wethouder W.J.G. Pelgrom
Risico's	Risico's zijn beperkt. De aandeelhoudersvergadering kan om financiële redenen besluiten geen dividend uit te keren
Onderwerpen	In 2024 zijn de onderhandelingen met de Gemeenten Duiven en Westervoort positief afgerond. Deze gemeenten zijn nu aangesloten bij Circulus. De extra bijdrage is met drie ton gedaald, en is uiteindelijk 1,4 miljoen geweest. Het te veel betaalde is, nadat de jaarrekening is vastgesteld, verrekend met gemeenten, op dezelfde wijze als deze is geïnd. Wat betreft harmonisering zijn de openingstijden van het Afvalbrengpunt (ABP) Zutphen verruimd zodat inwoners van de gemeente Bronckhorst ook in de middag naar het ABP kunnen. Daarnaast zijn de tarieven voor diverse grofvuilstromen op alle ABP's gelijk getrokken door alle aangesloten gemeenten.
Rapportages	Begroting, jaarplan, kwartaalrapportages en jaarstukken.

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	773	773	773
Nominale waarde totaal	1	1	1
Ontvangen dividend	0	0	0
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

	Alliander
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en belang	Aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. De taken zijn wettelijk bepaald omdat onze samenleving sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	De provincies Gelderland en Noord-Holland, BV Falcon en de gemeente Amsterdam hebben gezamenlijk 75% van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder A.R. Peppelman Portefeuillehouder: wethouder W.J.G. Pelgrom
Risico's	Bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting. Daarnaast sinds eind 2021 ook onze reverse converteerbare hybride obligatielening aan Alliander ter hoogte van € 2.386.341 en de rente daarover. (raadsbesluit van 25 november 2021).
Onderwerpen	Alliander staat voor grote investeringen. Om het eigen vermogen te versterken hebben de aandeelhouders eind 2021 een obligatielening verstrekt ter hoogte van € 600 miljoen in totaal. In 2022 werd voor het eerst gesproken over een mogelijke deelname door de Staat in het aandelenkapitaal van Alliander. In 2023 werd het afsprakenkader hiervoor vastgesteld. Een daadwerkelijk verzoek toot Staatsdeelname is nog niet gedaan.
Rapportages	Tussentijdse rapportages en jaarstukken

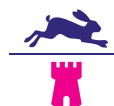
Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	539.969	539.969	539.969
Nominale waarde totaal	2.700	2.700	2.700
Ontvangen dividend	323	280	684
Bedrag per inwoner (in €)	8,91	7,70	18,99

	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Behouden van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders.
Partijen	De Staat is houder van 50% van de aandelen, de andere 50% is van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder A.R. Peppelman
Risico's	Verlies van de excellente kredietwaardigheid, scherpe inkooppositie en effectieve bedrijfsvoering. Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf, verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	In 2024 is verder gegaan met de uitvoering van haar strategie 'Ons Kompas Naar Impact'. De financiering van de transitie bij de klanten helpt om gezamenlijk maximale maatschappelijke impact te realiseren. Om het strategische partnerschap met klanten te versterken, is besloten tot een aanpassing van de commerciële organisatie.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	72.384	72.384	72.384
Nominale waarde totaal	181	181	181
Ontvangen dividend	181	180	156
Bedrag per inwoner (in €)	4,99	4,95	4,34

	Vitens
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Gezonde (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	Gemeenten en provincies (in totaal 111 aandeelhouders)
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder A.R. Peppelman Portefeuillehouder: wethouder W.J.G. Pelgrom.
Risico's	Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	Veel innovaties zijn gedaan en staan nog op stapel o.a. door klimaatveranderingen en veiligheid (ICT investeringen). Extra investeringen zijn nodig voor de grotere (zakelijke) vraag naar drinkwater en aantal aansluitingen. Ook de vervangingsinvesteringen (m.n. leidingen) zijn groot in de nabije toekomst.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	21.362	21.362	21.362
Nominale waarde totaal	21	21	21
Ontvangen dividend	0	0	0
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

We nemen deel in stichtingen en verenigingen

We nemen zowel bestuurlijk als financieel deel in twee stichtingen en verenigingen. We zijn niet wettelijk verplicht deel te nemen en de bijdrage kent geen verplichtend karakter, zoals dat bij samenwerkingsverbanden wel zo is. We doen hierin vrijwillig mee vanuit ambitie.

	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Partijen	Alle 342 Nederlandse gemeenten zijn lid van de VNG. Daarnaast zijn ook de gewesten Aruba en Curaçao en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius lid.
Vertegenwoordiging	Stemrecht via de Algemene ledenvergadering, geen vertegenwoordiging in het bestuur van de VNG
Risico's	-
Onderwerpen	Uitvoeren Verenigingsstrategie 2030, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering, Lobby richting kabinet op gebied van o.a. gemeentefinanciën en Elke Regio Telt. In de verenigingsstrategie is een aantal thema's uitgelicht waarop de VNG het initiatief neemt om in samenwerking met de leden het verschil te maken, te weten: Bestaanszekerheid, Kansengelijkheid, Gezond leven en ouder worden, Inrichting Nederland en Klimaat en Energie
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Gewogen inwonerbijdrage en bijdrage voor diensten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	180	175	201
Bijdrage per inwoner (in €)	4,97	4,83	5,59
Eigen vermogen	52.643	NB	NB
Vreemd vermogen	118.819	NB	NB
Resultaat	3.758	-3.274	NB

	Euregio
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Gronau (Dld)
Doelstelling en belang	Grensoverschrijdende samenwerking bevorderen, ondersteunen en coördineren. Een belangrijke taak is de coördinatie van Europese en grensoverschrijdende subsidies (Interreg-programma).
Partijen	Gemeenten in Nederland (Oost-Gelderland en Twente) en Duitsland (Kreis Borken e.o.)
Vertegenwoordiging	De Euregiaraad kent in totaal 84 leden. De leden worden benoemd op basis van een politiek-regionale verdeelsleutel. Daarbij wordt binnen het Duitse en Nederlandse gebied rekening gehouden met de bevolkingscijfers. De in de Euregiaraad vertegenwoordigde partijen vormen grensoverschrijdende fracties. Vanuit Bronckhorst zijn B. Stegeman (raadslid) en A.R. Peppelman (wethouder) afgevaardigd
Risico's	-
Onderwerpen	Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, Economie & arbeidsmarkt en Maatschappelijke ontwikkeling
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage van Bronckhorst	10	10	11
Bijdrage per inwoner (in €)	0,29	0,28	0,29
Eigen vermogen	2.532	2.442	NB
Vreemd vermogen	30.291	NB	NB
Resultaat	126	-90	NB

Uitgaven voor verbonden partijen

Voor het provinciaal toezicht nemen we de onderstaande informatie op over onze samenwerkingspartners.

Bijdragen samenwerkingsverbanden	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Gemeentelijke Gezondheidsdienst NOG	603	701	756	746
Stadsbank Oost-Nederland	196	180	227	241
Veiligheidsregio NOG	2.287	2.252	2.556	2.579
Erfgoodcentrum Achterhoek en Liemers	242	256	309	309
Omgevingsdienst Achterhoek	1.014	1.190	1.249	1.366
Regio Achterhoek	249	262	270	271
Totale uitgaven samenwerkingsverbanden	4.591	4.842	5.367	5.512

2.2.7. Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf leest u hoe ons grondbeleid bijdraagt aan de doelen van programma's 2 en 3 in de begroting. Ook bespreken we de winstneming en de beleidsuitgangspunten voor de reserve van de grondexploitaties in relatie tot financiële risico's.

Sturend grondbeleid voor Maatschappelijke Opgaven

Ons grondbeleid ondersteunt programma 2 (Wonen en leefomgeving) en programma 3 (Bedrijvigheid en ontwikkeling). Onze ambitie is 1.700 tot 2.200 nieuwe woningen te bouwen voor 2035, zoals beschreven in de herijking Woonvisie 2025-2035. Voor bedrijven is er een uitbreiding van 12 hectare gepland tot 2030, volgens het Regionaal Programma Werklocaties 2024-2028. Deze ambities vragen om ruimte en beïnvloeden de grondmarkt.

Op 23 februari 2023 stelde uw raad de Nota Grondbeleid vast. Hierin kozen we voor sturend grondbeleid en een actievere rol in gebieds- en locatieontwikkelingen. Dit betekende dat de gemeente gronden en opstallen kocht, bouwrijp maakte en doorverkocht. Hierdoor heeft de gemeente controle over toekomstige ontwikkelingen, maar dit brengt ook hoge investeringen en risico's met zich mee, zoals rentestijgingen en vertraagde verkoop van kavels.

We werkten actief samen met particuliere initiatiefnemers en maatschappelijke partners, zoals woningcorporaties. De afgelopen jaren kochten we alleen grond of vastgoed met een specifiek doel. Dit deden we alleen als maatschappelijke organisaties of marktpartijen niet konden of wilden kopen en we de gemeentelijke doelen anders niet zouden halen.

Uitvoering Grondbeleid

Grondprijzenbrief

De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen. In januari 2024 werd de jaarlijks te actualiseren grondprijzenbrief 2024 vastgesteld. Eind 2024 werkten we aan de actualisatie van de grondprijzenbrief 2025, die op 7 januari 2025 werd vastgesteld.

Organisatie en Budget

We voeren het grondbeleid uit en hebben een actieve informatieplicht richting de gemeenteraad. Met de vaststelling van de 2^e tussenrapportage 2023 stelde uw raad een werkbudget van € 100.000 beschikbaar voor 2024. Dit gebruikten we om te onderzoeken of projecten haalbaar waren. We bleven in 2024 binnen dit budget.

Nieuwe Nota Kostenverhaal

In 2024 begonnen we met een nieuwe Nota Kostenverhaal Ruimtelijke Investeringen. Deze vervangt de Nota Bovenwijkse Voorzieningen. Dit is nodig door de invoering van de Omgevingswet. Door personele wijzigingen loopt dit door na 2025.

Nota Gronduitgiftebeleid

In 2024 startten we met een Nota Gronduitgiftebeleid om het team grondzaken te professionaliseren. Door personele wijzigingen loopt dit door na 2025.

Grondexploitaties met Grexmanager

Voor een betere bedrijfsvoering werkten we met een grondexploitatie-systeem, GREX-manager. Dit systeem willen we gaan koppelen aan de gemeentelijke financiële administratie. Zo kunnen we de voortgang van projecten beter volgen.

Parameters

In januari 2024 stelden we de rekenparameters voor grondexploitatie 2024 vast. Een planeconomisch adviesbureau stelde dit advies op. Dit advies gebruikten we voor het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties en de grondexploitatie 't Loo Zelhem.

Prognose grondexploitatie

Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties (MPO)

In 2024 stelden we voor het eerst een MPO op. Dit gaf inzicht in de financiële effecten van alle lopende grondexploitaties. Het MPO liet zien welke maatregelen nodig waren voor risico's en hoe de voorzieningen en reserve Bovenwijkse Voorzieningen zich ontwikkelden. In november 2024 stelde uw raad het MPO vast, inclusief de volgende grondexploitaties:

- Industriepark (herziening)
- CPO Hummelo (nieuw)
- Tarwestraat (nieuw)
- Toldijk (nieuw)
- Kerkhof Steenderen (nieuw)
- Ludger Wichmond (nieuw)
- Magnoliaweg (nieuw)

De vastgestelde grondexploitaties waren ons kader om projecten te realiseren. Ze voorspellen de te verwachten kosten, opbrengsten en het financiële eindresultaat. We actualiseerden de grondexploitaties en boden deze ter goedkeuring aan uw raad aan. Dit gebeurde bij de vaststelling van het MPO.

We rapporteren hieronder de grondexploitaties met een afwijking van meer dan € 50.000 ten opzichte van wat werd begroot.

CPO Ludger Wichmond

Bij deze grondexploitatie gaven we minder uit dan begroot. Het gaat om € 100.000. Er is later gestart met het bouw- en woonrijp maken dan eerder gepland. Dit hing samen met vertraging bij de uitgifte van de kavels. In de eerste verkoopronde schreef de gemeente bij een aantal kavels de bouw van een levensloopbestendige woning voor. Vanwege onvoldoende vraag naar dit type woning werd besloten om deze eis te laten vallen. Consequentie was wel dat een nieuwe lotingsprocedure nodig was.

Industriepark

We gaven in deze grondexploitatie meer uit dan begroot. Het gaat om € 150.000. Dit werd grotendeels veroorzaakt doordat we in de planning er rekening mee hielden dat de sloop in 2024 en 2025 plaats zou vinden, maar die vond voor het grootste gedeelte al in 2024 plaats. Het gaat dus met name over een verschuiving over de jaren, niet om een totale overschrijding.

Bij de andere grondexploitaties van het MPO zijn geen afwijkingen van meer dan € 50.000 geconstateerd.

Grondexploitatie 't Loo Zelhem

Eind 2024 keurde uw raad de grondexploitatie 't Loo Zelhem goed. Deze nemen we in 2025 op in het MPO. Het omvat 129 woningen, waarvan 75% betaalbaar is. Het omvat 38 sociale huurwoningen, 26 zorgwoningen, 34 starterswoningen, 10 twee-onder-een-kapwoningen, 24 levensloopbestendige woningen en 5 vrijstaande woningen. Van de starters- en levensloopbestendige woningen zijn 12 starterswoningen en levensloopbestendige woningen voor collectief particulier opdrachtgeverschap. Deze grondexploitatie heeft een neutraal resultaat.

Zelhem Het Loo

In de plankosten voor Zelhem Het Loo zitten op dit moment overschrijdingen. Het gaat om € 113.000. Daarnaast zijn er al enkele meevallers ten opzichte van de in november 2024 vastgestelde grondexploitatie in kosten en grondopbrengsten. Onder aan de streep was sprake van een sluitende grondexploitatie 2024.

Bedrijventerreinen A18 en Docks-NLD

De gemeenten Doetinchem, Oude IJsselstreek, Montferland en Bronckhorst werken samen aan de ontwikkeling van bedrijventerreinen A18 (grondgebied Doetinchem) en Docks-NLD (grondgebied Montferland). De grondgebied gemeenten beheren de grondexploitatie. Volgens de samenwerkingsovereenkomst uit 2010 deelt Bronckhorst voor 20% in de risico's van beide projecten. Vastgelegd is dat eventuele winsten worden gestort in het Herstructurerings-, Revitaliserings- en Transformatie Fonds (HRT-fonds), voor de bekostiging van regionale herstructurering-, revitalisering- en transformatieopgaven. Binnen de regio wordt verkend of het fonds ook kan worden ingezet voor ontwikkeling van een nieuw regionaal bedrijventerrein.

Bedrijvenpark A18

Voor het A18 bedrijvenpark wordt een positief resultaat begroot van € 1,7 mln op contante waarde per 1-1-2025. Daarop werd in 2024 een tussentijdse winst genomen van bijna € 1,2 mln en gestort in het HRT-fonds.

De ontwikkeling in de budgetten

Winstneming en Verliesvoorziening

Winstneming

Op grond van het BBV namen we, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, bij de vaststelling van het MPO een winst van € 57.401. Deze werd in de Algemene reserve opgenomen.

Verliesvoorziening

Op grond van het BBV troffen we, naar rato van het geraamde tekort, een voorziening. Er werd een verliesvoorziening van € 31.923 getroffen. Dit bedrag onttrokken we aan de Algemene reserve.

Reserves en Risico's

Risico's grondexploitaties

Mee- en tegenvallers bij de uitvoering van het grondbeleid komen ten gunste of ten laste van de algemene reserve. De risico's beschreven we in het MPO. Het effect van een jaar vertraging in alle projecten is berekend op € 33.653 per jaar.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve bovenwijkse voorzieningen bedroeg op 1 september 2024 afgerond € 2.802.000. Met de vaststelling van de grondexploitatie Magnoliaweg hebben we in 2024 € 430.000 onttrokken uit deze reserve. De stand van de reserve per 31-12-2024 is € 2.483.124. Deze is gestegen door de bijdragen bovenwijken die we in 2024 hebben ontvangen. In het MPO werd gekeken welke bijdragen vanuit de grondexploitaties aan de reserve werden gedaan. Een bedrag van afgerond € 399.000 werd verwacht en toegevoegd aan de reserve. In februari 2023 besloot uw raad om € 500.000 te onttrekken aan de reserve voor aanpassing van de Zomerweg in Achter-Drempt. Deze investering is nog niet gereed. Na afronding zal de bijdrage uit de reserve plaatsvinden.

Risicomanagement Grondexploitatie

Het exploiteren van bouwgronden bracht risico's met zich mee, met name bij projecten met een lange looptijd of hoge voorinvesteringen. De kosten en opbrengsten waren een schatting. Vertraging door bezwaarprocedures, netcongestie of veranderende marktomstandigheden waren een reëel risico.

We beheersen deze risico's actief door:

- Continu de uitgangspunten van de grondexploitatie te monitoren en bij te stellen indien nodig.
- Real-time inzicht te hebben in de kosten ten opzichte van de begroting om financiële risico's te beheersen en projecten binnen budget te houden.
- Risicobeheersing standaard te bespreken in projectgroep overleggen.
- Overleggen tussen de projectleider en wethouder(s) vast te leggen.
- De onderdelen van de grondexploitatie zo realistisch mogelijk in te schatten.

2.2.8. Paragraaf Informatiebeveiliging en privacy

Inleiding

We voerden het informatieveiligheidsbeleid 2022-2026 en privacybeleid 2023-2027 uit. Met de uitvoering van dit beleid zijn vervolgstappen gezet om de veiligheid van informatie en de bescherming van persoonsgegevens verder te ontwikkelen en te borgen.

We voerden de VNG-resolutie 'Digitale Veiligheid: kerntaak voor gemeenten' uit

Door deze resolutie op te pakken, laten we zien dat we, net als andere gemeenten, werken aan een veilige digitale samenleving.

Aan de slag met de aanbevelingen van de rekenkamer

We werkten verder aan de aanbevelingen van de rekenkamer. In november informeerden we u hierover via actieve raadsinformatie.

We werkten voortdurend aan bewustwording

Voor nieuwe en bestaande medewerkers organiseerden we bewustwordingstrajecten. In 2024 behaalden 45 nieuwe medewerkers hun certificaat van de bewustwordingsgame 'Spion op je pad'. Bestaande medewerkers kregen wekelijks digitale vragen over informatiebeveiliging en privacy via 'Sir Askalot'. Daarnaast gaven we extra leertaken over actuele onderwerpen zoals phishing. Ook organiseerden we een lunchlezing met de schrijfster van 'Er komt een vrouw bij de hacker', waar 140 collega's aan deelnamen.

We pakten datalekken volgens een vaste procedure op

Bij datalekken zijn persoonsgegevens betrokken. Er werden 25 incidenten met persoonsgegevens in ons interne datalekregister gemeld. Deze pakten we op via een aparte procedure. We beoordeelden of we het lek moesten melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen. Dit gebeurde in twee gevallen. We evalueren de datalekken en passen waar nodig processen aan.

We pakten informatiebeveiligingsincidenten volgens een vaste procedure op

Er kwamen 109 interne veiligheidsmeldingen binnen. We handelden er 104 af; de overige meldingen duren langer om op te lossen. Ze vormen geen groot risico. De belangrijkste meldingen (273) kwamen via de Informatiebeveiligingsdienst (IBD). ICT-Samen pakte deze externe meldingen op en wij monitorden dit.

We voerden verplichte DigiD-audits uit

De audits verbeterden de informatieveiligheid. Ze zorgden wel voor meer structurele werkzaamheden. In Bronckhorst hebben we drie DigiD-aansluitingen. Deze verbeteren de elektronische dienstverlening en de efficiëntie van bedrijfsprocessen. We voerden drie verplichte DigiD-audits uit. Voor het eerst voldeden we aan de eisen voor opzet, bestaan en werking. Dit bevestigt dat we werkten zoals vastgelegd.

We legden verantwoording af over onze informatieveiligheid

We verantwoordden ons via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). De uitkomst kwam in een Collegeverklaring informatiebeveiliging en in de jaarstukken aan de gemeenteraad. Onder ENSIA vielen de audits van DigiD, Suwi en de zelfevaluaties van BAG, BGT, BRO, BRP en Reisdocumenten.

2.2.9. Paragraaf Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) verplicht overheidsorganisaties bepaalde informatie openbaar te maken. Hierdoor vinden burgers sneller en makkelijker documenten en informatie. In artikel 3.5 van de Woo (openbaarheidsparaagraaf) staat dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht besteedt aan de uitvoering van de Woo en over de uitvoering van de Woo verslag doet.

De Woo trad op 1 mei 2022 in werking en kent een actieve en passieve openbaarmaking. De bepalingen over de passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken) traden direct in werking. Actieve openbaarmaking betekent dat 11 informatiecategorieën, stap voor stap, openbaar worden. Sommige categorieën, zoals 'Woo-verzoeken', 'wet- en regelgeving', 'b en w besluiten' en 'raadsstukken', zijn al openbaar via open.bronckhorst.nl.

Resultaten

De meeste Woo-verzoeken handelden we binnen de wettelijke termijnen af

In 2024 kregen we meer Woo-verzoeken dan in 2023. In 2024 kregen we 57 Woo-verzoeken. We handelden er 40 op tijd af. Bij acht verzoeken waren we te laat. Er liggen nog drie verzoeken om af te handelen, vier verzoeken zijn ingetrokken. Het kost veel tijd om Woo-verzoeken af te handelen, maar we streven altijd op tijd te zijn:

- toegekend 31;
- afgewezen 17;
- buiten behandeling gesteld 2.

In 2024 waren er een aantal onderwerpen waarop meerdere Woo-verzoeken zijn ingediend, zoals de uitbreidingslocaties voor wonen. In 2024 werden 11 Woo-verzoeken over de uitbreidingslocaties voor wonen ingediend en zes over een lopend handhavingstraject. Voor de meeste afgewezen Woo-verzoeken gold dat de informatie al openbaar was of we hadden de gevraagde informatie niet.

We stelden onze ambities vast

In 2022 stelden we onze ambities voor actieve openbaarmaking vast. In 2024 gingen we verder met de implementatie van de Woo in de organisatie. Dit omvatte het verbeteren van het anonimiseringsproces en bewustwording onder collega's.

We stelden een juridisch administratief medewerker aan

Voor de implementatie van de Woo zijn gelden beschikbaar gesteld. Een deel gebruikten we om in 2024 een juridisch administratief medewerkster aan te stellen. Zij ondersteunt de medewerkers bij het afhandelen van Woo-verzoeken, helpt de projectgroep met het implementeren van de Woo in de organisatie en monitort de afhandeling van de Woo-verzoeken. Zo is er meer sturing op het tijdig afhandelen van de Woo-verzoeken.

We kochten een nieuwe versie van een anonimiseringssoftware

We kochten een nieuwe versie van de anonimiseringssoftware die we al gebruikten voor Woo-verzoeken en publicatie op open.bronckhorst.nl. Met deze software kunnen

medewerkers sneller, gemakkelijker en beter samenwerken aan dossiers om een goed geanonimiseerd document te maken.

We voerden de verplichting van actieve openbaarmaking uit

We maakten meer openbaar dan wettelijk verplicht. We lopen voor op de landelijke ontwikkelingen. Per 1 november 2024 geldt de verplichting om de eerste categorieën openbaar te maken: organisatiegegevens en bereikbaarheidsgegevens. Deze categorieën zijn actief openbaar via open.bronckhorst.nl.

We zijn een transparante gemeente

We verbeterden de website open.bronckhorst.nl om inwoners zo goed mogelijk te informeren.

We sluiten aan bij het coalitieakkoord

We sluiten aan bij het coalitieakkoord dat openheid en transparantie benadrukt. Actieve en passieve openbaarmaking helpen hierbij.

2.2.10. Paragraaf Klimaat

Inleiding

Klimaatverandering zorgt voor meer wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen, wat steeds vaker schade en gezondheidsproblemen veroorzaakt. Klimaatadaptatie (ons aanpassen aan klimaatverandering) vraagt om vernieuwing, onderzoek en samenwerking. Met regionale partners zoals GGD, regiogemeenten, Provincie Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel werken we aan oplossingen.

Ons doel is om in 2035 klimaatrobust te zijn. Klimaatadaptatie maakt deel uit van de strategische opgave Energie en Klimaat in de omgevingsvisie. We starten in 2024 met de voorbereidingen voor een programma voor klimaatadaptatie. Intussen werkten we volgens het watertakenplan (WTPO) en hebben we een hitteplan en hemelwaterverordening. De online klimaatatlas biedt informatie over de gevolgen van klimaatverandering, gebaseerd op KNMI-scenario's uit 2013 en 2023. In de openbare ruimte werken we aan het beperken van hittestress, wateroverlast en houden we rekening met perioden van droogte. Ook moeten we leren omgaan met overlast en schade die ontstaat als gevolg van klimaateffecten.

In deze paragraaf brengen we in beeld welke invloed beleidskeuzes hebben op het klimaat.

Resultaten

In 2024 bereikten we onder andere de volgende resultaten:

Vanuit de regionale samenwerking Klimaat en Water Achterhoek +

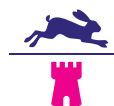
- Voortzetting van de samenwerking door ondertekening van de nieuwe Bestuurlijke Visie op Samenwerken aan Water Achterhoek+ 2024, ondertekening vond plaats op het heringerichte marktplein in Steenderen (zie hieronder)
- Programmaplan Aanpak Droogte en Wateroverlast regio Achterhoek en Liemers vastgesteld in het bestuurlijk overleg, besluitvorming in de colleges en ondertekening volgt begin 2025.
- Eerste fase van uitvoeren van nieuwe regionale en lokale stresstesten,
- Eerste fase van verkenningen van mogelijkheden om klimaatadaptatie en leefbare verstedelijking beter te borgen in beleid en uitvoering,
- Eerste fase van de uitwerking van Water en Bodem Sturend, werksessies met vertegenwoordiging van gemeenten en (belangen)organisaties, dit project leidt in 2025 tot een signaleringskaart van mogelijke risico's en een overzicht van passende inrichtingsmaatregelen voor nieuw en bestaand stedelijk gebied.
- Ondersteuning van een project om te komen tot een circulaire waterketen bij evenementen: pilots en innovaties bij Zwarte Cross 2024: drinkwater besparende maatregelen, zuivering van afval water en hergebruik en bewustwording bij bezoekers

Werken in gebiedsprocessen (relatie met omgevingsprogramma Landelijk Gebied)

- Intentieovereenkomst en Toekomstbeeld 't Klooster vastgesteld, opstellen van een gebiedsprogramma is gestart, we werken in dit gebiedsproces toe naar een toekomstbestendig watersysteem voor landbouw en drinkwaterwinning in 2050.

- Actief bij projecten voor versterking natuur en waterkwaliteit, bijvoorbeeld bij de Grote Beek en Rode Beek, IJsseluiterswaarden en Vierakkerse Laak
- Klimaatadaptatie in het watersysteem van de landgoederenzone Baakse Beek

Klimaatadaptatie in gemeentelijk beleid en projecten (zie ook Onderhoud Kapitaalgoederen) waaronder:

- Reconstructie marktplaats en J.F. Oltmanstraat in Steenderen; aandachtspunt voorkomen van hittestress: aanleg van extra groenvakken en bomen, zitplekken in de schaduw, waterspeelplek, watertappunt.
- Realisatie De Strip in Hengelo Gld; aandachtspunt: voorkomen van hittestress: vergroening met vaste planten en bomen
- Klimaatadaptatie bij Reconstructie Zomerweg, Baak

We zetten ons in om in 2030 energieneutraal te zijn

In juli werd de Herijkte Routekaart vastgesteld waarin we de ambitie opnieuw hebben gedefinieerd en beschreven hoe we ons de komende jaren inzetten om energieneutraal te worden. Ook heeft eind 2024 de Raad een addendum op deze Herijkte Routekaart vastgesteld, dat de kaders geeft voor participatie en lokaal eigendom bij grootschalige opwek van energie. In dit jaarverslag bespreken we de samenhang van de energietransitie met andere (deel)programma's: 2A Passend wonen (2.1.2) voor wat betreft de verduurzaming van de woning voorraad en in 3B Duurzaamheid (2.1.3) in bredere zin.

Onze CO₂ uitstoot in 2024

We beloofden 70% CO₂ reductie in 2024 tov 2018 met als doel maximaal 165 ton uit te stoten in 2024. Voor 2024 komen we voorlopig uit op 159 ton CO₂ uitstoot. Het definitieve stroomverbruik is niet beschikbaar, daar vulden we de getallen van 2023 in. Door een verhoogd gas- en diesilverbruik en meer verreden zakelijke en OV kilometers (declaraties), steeg de CO₂ uitstoot met 6,9 ton ten opzichte van 2023. We blijven onder het gestelde doel van 165 ton in 2024.

Lokale indicator

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2021	Doel 2023	Doel 2024	Real. 2024	Doel 2030
CO ₂ prestatie-ladder	Niveau op CO ₂ prestatieladder	Nntb	549,7 ton	2018	183,5 ton	165 ton	165 ton	159 ton	150 ton

3. Jaarrekening

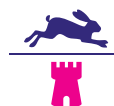
3.1. Balans

ACTIVA	2024	2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Bijdragen aan activa in eigendom van anderen	0	93
Materiële vaste activa		
- investeringen met economisch nut	51.598	39.630
- investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.597	8.929
- investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	6.142	4.603
- in erfpacht		
Financiële vaste activa		
- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	260
- kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	46	46
- leningen aan deelnemingen	2.474	2.386
- overige langlopende geldleningen	8.975	9.168
Totaal vaste activa	80.092	65.116
Vlottende activa		
Voorraden		
- onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	2.106	716
- gereed product en handelsgoederen	0	611
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
- vorderingen op openbare lichamen	8.052	6.428
- rekening-courantverhouding met het rijk	17.499	29.398
- overige vorderingen	3.296	3.844
Liquide middelen		
- kas- en banksaldi	274	263
Overlopende activa		
- de van Europese en Nederlands overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		
die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
- overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.416	5.909
Totaal vlottende activa	37.643	47.168
Totaal generaal	117.735	112.284
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	0	0

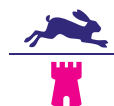

PASSIVA	2024	2023
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- algemene reserve	34.573	28.424
- bestemmingsreserves	39.473	38.004
- gerealiseerde resultaat	-824	4.273
Voorzieningen	13.079	11.632
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.858	11.765
- waarborgsommen	8	8
<i>Totaal vaste passiva</i>	<i>97.167</i>	<i>94.105</i>
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
- overige schulden	8.413	9.871
Overlopende passiva		
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.716	2.944
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	8.440	5.363
- overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>20.569</i>	<i>18.179</i>
Totaal generaal	117.735	112.284
Borg- en garantiestellingen	37.013	37.020

3.2. Overzicht van baten en lasten per programma

Baten en lasten		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Programma Zorg en ondersteuning		-31.950	-34.457	-33.814	-36.293
1A Vitale inwoners en samenleving	lasten	8.098	5.467	9.005	8.517
1B Toegang tot passende voorzieningen	lasten	38.708	35.366	39.653	42.981
<i>Totaal lasten</i>		<i>46.806</i>	<i>40.833</i>	<i>48.657</i>	<i>51.498</i>
1A Vitale inwoners en samenleving	baten	7.150	540	6.667	6.788
1B Toegang tot passende voorzieningen	baten	7.705	5.836	8.177	8.417
<i>Totaal baten</i>		<i>14.855</i>	<i>6.377</i>	<i>14.844</i>	<i>15.205</i>
Programma Wonen en leefomgeving		-21.968	-23.696	-24.823	-24.573
2A Passend wonen	lasten	3.629	2.293	3.377	3.593
2B Aantrekkelijke leefomgeving	lasten	28.875	30.223	33.349	32.736
<i>Totaal lasten</i>		<i>32.504</i>	<i>32.515</i>	<i>36.725</i>	<i>36.328</i>
2A Passend wonen	baten	2.078	2.093	2.888	2.329
2B Aantrekkelijke leefomgeving	baten	8.458	6.726	9.014	9.426
<i>Totaal baten</i>		<i>10.535</i>	<i>8.820</i>	<i>11.902</i>	<i>11.756</i>
Programma Bedrijvigheid en ontwikkeling		-2.373	-1.959	-2.428	-1.667
3A Economie	lasten	1.840	1.195	1.657	1.480
3B Duurzaamheid	lasten	6.431	8.279	6.908	6.699
<i>Totaal lasten</i>		<i>8.271</i>	<i>9.474</i>	<i>8.564</i>	<i>8.179</i>
3A Economie	baten	703	417	418	989
3B Duurzaamheid	baten	5.194	7.099	5.718	5.523
<i>Totaal baten</i>		<i>5.898</i>	<i>7.516</i>	<i>6.136</i>	<i>6.512</i>
Programma Bestuur		-3.313	-3.386	-3.744	-4.263
4A Besturen	lasten	3.704	3.730	4.442	5.057
4A Besturen	baten	391	344	698	794
Totaal programma's		-59.605	-63.497	-64.809	-66.796
Algemene dekkingsmiddelen					
- Lokale heffingen	lasten	668	561	676	765
	baten	8.625	8.755	9.038	9.059
	saldo	7.956	8.194	8.362	8.293
- Algemene uitkering	lasten				
	baten	66.140	67.847	71.037	71.463
	saldo	66.140	67.847	71.037	71.463
- Dividenden	lasten	0	4	4	9
	baten	504	460	840	840
	saldo	504	456	836	831
- Saldo financieringsfunctie	lasten	650	612	610	609
	baten	1.087	798	913	1.181
	saldo	437	186	303	573
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	-262	3.431	1.421	647
	baten	1.212	1.252	1.307	1.289
	saldo	1.474	-2.179	-115	642

Baten en lasten		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Totaal algemene dekkingsmiddelen		76.511	74.504	80.424	81.802
Overhead	lasten	12.723	12.761	13.659	13.013
	baten	548	233	387	529
	saldo	-12.175	-12.528	-13.271	-12.484
Heffing VPB	saldo	0	0	0	0
Onvoorzien	lasten	0	128	0	0
	baten				
	saldo	0	-128	0	0
Saldo van baten en lasten (A)		4.731	-1.648	2.344	2.522
Toevoeging aan de reserves		4.723	500	9.607	9.610
Onttrekkingen aan reserves		4.264	2.158	5.932	6.265
Saldo mutaties reserves (B)		-458	1.658	-3.674	-3.346
Geraamd resultaat (A + B)					
Rekeningtekort		0	0	-1.331	-824
Rekeningoverschot		4.273	9	0	0

3.3. Grondslagen

We volgen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Voor gemeenten gelden de verslagleggingsregels uit het BBV. De jaarrekening 2024 stelden we samen in overeenstemming met deze regelgeving.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn onder te verdelen in:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa verdelen we onder in:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

We activeren alle investeringen in materiële activa, groter dan € 10.000. Voor vervangingsinvesteringen in het riool hebben we een voorziening. De dotatie maakt deel uit van de tariefberekening. De vervangingsinvesteringen brengen we, voor zover de voorziening toereikend is, ten laste aan de voorziening.

De waardering van onze materiële vaste activa

De materiële vaste activa waarderen we tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs na aftrek van ontvangen subsidies en bijdragen van derden en (extra) afschrijvingen. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs uit aanschaffingskosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en overige kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen.

Rente rekenen we niet toe. En op activa schrijven we af op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingen sluiten aan bij het verloop van de waardevermindering. In beginsel schrijven we lineair af, in bijzondere situaties annuïtair. De afschrijvingstermijnen staan in de Financiële verordening, art.14, bijlage afschrijvingsbeleid (2023).

Financiële vaste activa

Hieronder vallen kapitaalverstrekkingen, leningen, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer. Bij kapitaalverstrekkingen valt te denken aan deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, waaraan we bijdragen ineens verstrekten. Bij leningen kan gedacht worden aan leningen aan woningcorporaties, deelnemingen overige verbonden partijen en overige langlopende leningen. Voor de verwerking van financiële activa volgen we het BBV. We waarderen de financiële vaste activa tegen de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde wanneer deze is in te schatten.

Vlottende activa

Vorraden

De onder de voorraden opgenomen grondcomplexen en voorraad te verkopen kavels waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief de aan de boekwaarde toegerekende rente, onder aftrek van verkoopopbrengsten en overige bijdragen.

Tussentijds nemen we een deel van het resultaat op basis van de voortgang ('percentage of completion'-methode). We activeren geen kosten voor niet in exploitatie genomen gronden zonder dat hiervoor een reëel en stellig voornemen bestaat voor nabije toekomstige bebouwing. De hoogte van de kosten blijft beperkt tot de marktwaarde van de grond volgens de uitspraken van de commissie BBV. Het treffen van een afboeking of voorziening doen we bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Een verliesvoorziening brengen we in mindering op de boekwaarde.

Vorderingen

De vorderingen nemen we op tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen. De voorziening dubieuze vorderingen is bedoeld als waardecorrectie op de nominale waarde.

Pensioenvoorziening

De pensioenvoorziening voor wethouders baseren we op actuariële waardeberekeningen. De hierbij gehanteerde rekenrente bedraagt 2,325%. Bij de berekening baseerden we de gehanteerde sterftetafel op GBM/GBV 17-22 met een leeftijdsterugstelling van 5 jaar voor mannelijke deelnemers, 3 jaar voor vrouwelijke deelnemers, 1 jaar voor de vrouwelijke partner van mannelijke deelnemers en 3 jaar voor mannelijke partner van vrouwelijke deelnemers.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Grondslag voor de bepaling van baten en lasten

Bij de bepaling van de baten en lasten hanteren we het toerekeningstelsel. Dit wil zeggen dat we de baten en lasten en de risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, verwerken in de jaarrekening van dat jaar. Baten nemen we mee op het moment dat deze zijn gerealiseerd; lasten verwerken we op het moment dat deze zich voordoen.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording stelden we op op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid (BBV). Dat betekent dat:

- de rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van artikel 17 Financiële-verhoudingswet.
- de financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium omvat:

- Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 4 juli 2024 door de raad is vastgesteld.
- Voor het begrotings criterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. In de financiële verordening ligt vast dat onder 'tijdig melden' wordt verstaan: bij de tussenrapportages, via actieve informatievoorzieningen of bij de jaarstukken.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota Voorkomen en bestrijden van Misbruik en oneigenlijk gebruik van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording stelden we op binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - we een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 3.711.000) van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves, hanteren waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen.
 - we een rapporteringstolerantie van € 50.000 hanteren waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering opnemen.

3.4. Toelichtingen balans

3.4.1. Toelichting balans, activazijde

We hebben immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa (MVA) is als volgt weer te geven:

Immateriële vaste activa, verloopoverzicht	Boekwaarde 1-1	Investerings	Desinves-teringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
- investeringen met economisch nut	93	-93	0		0
Totaal immateriële vaste activa	93	-93	0	0	0

In 2023 leverden we een bijdrage aan de aankoop van Zonnepark Braamt. Deze bijdrage is in 2024 omgezet in een lening. Zie Leningen aan deelnemingen.

We hebben materiële vaste activa

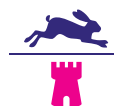
Het verloop van de materiële vaste activa geven we als volgt weer:

Materiële vaste activa, verloopoverzicht	Boekwaarde 1-1	Investerings	Desinves-teringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
- investeringen met economisch nut	40.241	14.492	0	3.135	51.598
af: voorgenomen te verkopen (presentatie onder Voorraden)	611	0	0	611	0
- per saldo investeringen met economisch nut	39.630	14.492	0	2.524	51.598
- invest. met econ.nut met mogelijke dekking door heffingen	8.929	3.047	728	651	10.597
- investeringen met maatschappelijk nut	4.603	1.981	307	135	6.142
Totaal materiële vaste activa	53.162	19.521	1.035	3.310	68.338

De afzonderlijke investeringen staan in de investeringsplannen. Daarin staat het jaar van beschikbaar stellen van het krediet, de omvang, de besteding tot en met het voorgaande jaar en de besteding in 2024. De investeringsplannen laten we zien in de overzichten in de toelichting op de programma's onder het kopje 'Wat heeft het gekost' (bij [programma 2](#), [programma 3](#) en [overhead](#)).

De regel 'Voorgenomen te verkopen (presentatie onder Voorraden)' bevat de boekwaarden van de voormalige scholen De Mammoet in Velswijk en De Vordering in Vorden en het stationsgebouw in Vorden, de laatste twee zijn inmiddels verkocht.

De materiële vaste activa rubriceren we als volgt:

Materiële vaste activa, verloopoverzicht per categorie	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
MVA economisch nut					
- gronden en terreinen	4.075	1.030	0	625	4.480
- bedrijfsgebouwen	32.321	12.857	0	1.268	43.910
- grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	64	0	0	7	57
- vervoermiddelen	1.274	170	0	279	1.164
- machines, apparaten en installaties	1.114	179	0	140	1.153
- overige materiële vaste activa	782	257	0	204	835
Totaal MVA economisch nut	39.630	14.492	0	2.524	51.598
MVA economisch nut met mogelijke dekking door heffingen					
- gronden en terreinen	91	0	0	0	91
- bedrijfsgebouwen	2	0	0	2	0
- grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	7.347	3.000	728	374	9.246
- overige materiële vaste activa	1.489	47	0	276	1.260
Totaal MVA economisch nut met mogelijke dekking door heffingen	8.929	3.047	728	651	10.597
MVA maatschappelijk nut					
- gronden en terreinen	664	0	0	0	664
- grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	3.940	1.981	307	135	5.479
Totaal MVA maatschappelijk nut	4.603	1.981	307	135	6.142
Totaal materiële vaste activa	53.162	19.521	1.035	3.310	68.338

We kennen vier soorten financiële vaste activa

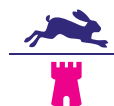
De financiële activa hebben betrekking op:

Financiële vaste activa, uitsplitsing boekwaarden	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	260
- kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	46	46
- leningen aan deelnemingen	2.474	2.386
- overige langlopende geldleningen	8.975	9.168
Totaal financiële vaste activa	11.754	11.860

Wat voor Bronckhorst onder de verschillende financiële activa valt, lichten we hieronder toe.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Omschrijving	Aantal aandelen	Nominale waarde per aandeel	Boekwaarde deelneming	Verantwoorde dividenden 2024
Bank Nederlandse Gemeenten	72.384	2,50	167	156
Alliander	539.969	5,00	28	684
Vitens	21.362	1,00	4	0
Amphion	42	453,78	10	0
Circulus - Berkel BV (aandelen F)	773	1,00	52	0
Totaal kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen			260	840

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Omschrijving	Verstrekking
Intergemeentelijke kredietbank	46

De deelnemende gemeenten legden € 1,59 per inwoner in als werkkapitaal. Het bedrag is in 2018 voor het laatst vastgesteld.

Leningen aan deelnemingen

Omschrijving	% lening	Aflossing 2024	Schuldrestant ultimo boekjaar
Alliander	2,104	0	2.386
AGEM Gemeentelijke Energie BV	3,750	6	88
Totaal leningen aan deelnemingen		6	2.474

De lening aan Alliander betreft een 'reverse converteerbare hybride' obligatielening voor de financiering van uitbreiding en verzwaring van haar netwerken voor stroom en gas.

In 2023 leverden we een bijdrage aan de aankoop van Zonnepark Braamt. Deze bijdrage is in 2024 omgezet in een lening.

Overige langlopende geldleningen

Omschrijving	% lening	Aflossing 2024	Schuldrestant ultimo boekjaar
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten	div		7.591
Personeelshypotheken	div	517	1.021
Pro 8	1,33	0	363
Totaal overige langlopende geldleningen		517	8.975

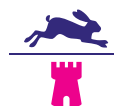
De leningen via de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) zijn onder te verdelen in:

Leningen SVn	Uitstaand bedrag	Waarvan nog beschikbaar om uit te lenen
Startersfonds	2.104	1.505
Duurzaamheidsfonds	983	128
Blijversfonds	57	3
Duurzaamheidsfonds non-profit	479	381
Stimuleringsfonds kluswoningen	83	6
Toekomstbestendig wonen	3.816	689
Overig	70	70
Totaal	7.591	2.783

Omschrijving	Saldo 1/1	Aflossingen	Rente	Uitleeningen	Beheerkosten	Ov. mutatie	Saldo 31/12
Beschikbaar om uit te lenen	3.142	619	142	1.090	30	0	2.783

Omschrijving	Saldo 1/1	Uitleeningen	Aflossingen	Saldo 31/12
Uitstaande leningen	4.338	1.090	619	4.809

Op de uitstaande leningen bij het Stimuleringsfonds ontvingen we gemiddeld 1,9% rente (2023: 1,8%).

Onze voorraden hebben we voor grondexploitatie

Onder de voorraden staan de in exploitatie genomen gronden en de nog te verkopen kavels van afgesloten exploitaties. De toelichting hierop las u eerder in de paragraaf Grondbeleid (2.2.7). Ook staan de activa die daadwerkelijk bestemd zijn voor de verkoop onder de voorraden.

Van de in exploitatie genomen bouwgrondexploitatie is het volgende overzicht te geven:

In exploitatie genomen bouwgrondexploitatie	Boekwaarde 1/1	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde 31/12
- Vinkenkamp Zelhem	24	0	0	24
- Industripark Zelhem	1.192	317	-3	1.506
- Voorziening waardering Industripark Zelhem	-500	294	0	-206
- Tarwestraat Halle	0	39	-8	31
- Kerkhofweg Steenderen	0	48	0	48
- Weth. Campermanstraat Toldijk	0	106	-25	82
- Het Loo Zelhem	0	481	-14	467
- Magnoliaweg Zelhem	0	534	0	534
- Voorziening waardering Magnoliaweg Zelhem	0	0	-462	-462
- CPO Hummelo	0	133	-236	-103
- CPO Ludger Wichmond	0	191	-5	186
Totaal boekwaarden bouwgrond in exploitatie	716	2.143	-753	2.106

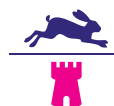
Op het bedrijventerrein Vinkenkamp resteert nog één perceel te verkopen. We gaan in de bovengenoemde projecten nog voor 3,6 mln investeren. De opbrengst voor de verkoop van kavels en bijdragen zal 6,4 mln bedragen. We verwachten op de grondenexploitaties een positief resultaat van 0,84 mln. De verliezen zijn afgedekt door het treffen van een voorziening (voorziening waardering Industripark Zelhem en Magnoliaweg Zelhem).

Gereed product en handelsgoederen	Boekwaarde 1/1	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31/12
Voorgenomen te verkopen onroerende goederen	611	0	0	611	0
Totaal gereed product en handelsgoederen	611	0	0	611	0

Onder het gereed product namen we de objecten op die we gaan verkopen. In 2024 hebben we de voormalige school De Mammoet in Velswijk afgestoten.

We hebben vorderingen met een looptijd korter dan 1 jaar

De uitzettingen zijn als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
vorderingen op openbare lichamen	8.052	6.428
overige vorderingen		
- algemene vorderingen	1.969	2.400
- belastingvorderingen	610	457
- uitkeringsvorderingen	1.347	1.587
- voorziening dubieuze (belasting) vorderingen	-140	-139
- voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen	-490	-462
Totaal overige vorderingen	3.296	3.844
rekening courant schatkist	17.499	29.398
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	28.848	39.669

Vorderingen op openbare lichamen

De uitstaande vorderingen per ultimo van het jaar hebben voor € 6,4 mln betrekking op de te ontvangen btw uit het BTW-compensatiefonds, deze ontvangen we per 1 juli 2025. Van het rijk ontvangen wij nog een bedrag van € 441.000 voor rente schatkistbankieren en Algemene uitkering (gemeentefonds). Daarnaast staat voor € 1.036.000 open bij diverse gemeenten. Deze vorderingen hebben ondermeer betrekking op verrekening van zorgkosten en de afrekening van ICT.

Algemene vorderingen

De algemene vorderingen hebben voor € 1.400.000 betrekking op 21 posten groter dan € 10.000. Voor € 15.000 gaat het om in rekening gebrachte huur, € 419.000 voor de afrekening dienstverleningovereenkomst afvalstoffen en vergoeding PMD, kostenverhaalbeschikkingen € 418.000, € 110.000 leges omgevingsvergunning en afrekening zorgkosten 2022/2023 € 385.000. De afwikkeling kent een normaal verloop.

Belastingvorderingen

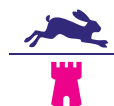
Het opleggen en innen van gemeentelijke belastingen verzorgt het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) voor onze gemeente sinds 2016. Voor de openstaande algemene- en belastingvorderingen troffen we een voorziening van € 140.000 voor dubieus en oninbaar.

Uitkeringsvorderingen

Door de invoering van de Wet werk en bijstand zijn gemeenten eigenrisicodrager geworden voor de bijstandverlening. Per ultimo 2024 gaat het om € 103.000 aan vorderingen in de vorm van een kredithypothek met een voldoende mate van zekerheid dat het bedrag wordt afgewikkeld. Daarnaast hebben we voor € 1.238.000 aan overige vorderingen, inclusief € 189.000 verstrekte bedrijfskredieten op basis van de Tozo-regeling, met een beperkte mate van zekerheid dat dit daadwerkelijk ontvangen wordt. Voor deze vorderingen is een voorziening gevormd van € 490.000.

Rekening courant schatkist

Op 31 december 2024 zijn de overtollige middelen (€ 17,5 mln) ondergebracht in de schatkist. Het overschot aan liquide middelen is voor een groot deel het gevolg van

het financieringsoverschot. Een overzicht hiervan namen we op de paragraaf financiering (2.2.4).

Het drempelbedrag voor Bronckhorst wat buiten de schatkist aangehouden mag worden is becijferd op € 2,1 mln. De werkelijke omvang van de buiten de schatkist aangehouden middelen per kwartaal bedroegen respectievelijk € 243.000, € 256.000, € 251.000 en € 248.000.

Onze liquide middelen zijn beperkt

Liquide middelen	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- BNG	251	252
- Overige bankinstellingen	7	2
- kas Burgerzaken	16	9
Totaal liquide middelen	274	263

Onze overlopende activa kent vooral nog te ontvangen bedragen voor belastingen, zorgkosten waarvoor nog geen zorg is geleverd

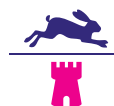
Overlopende activa	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
te ontvangen bijdragen van het rijk	91	359
te ontvangen bijdragen van overige overheid	1.012	823
overige te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen		
- transitoria; nog te ontvangen bedragen	3.670	3.006
- transitoria; vooruit betaalde bedragen	1.643	1.721
<i>Totaal overige te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen</i>	<i>5.313</i>	<i>4.727</i>
Totaal overlopende activa	6.416	5.909

In de nog te ontvangen bijdragen van het rijk is opgenomen een door ons verstrekte lening BBZ (€ 55.000) en de toeslagenaffaire (€ 36.000).

De te ontvangen bijdragen van overige overheden hebben voor € 455.000 betrekking op verrekeningen van zorgkosten over het contractjaar 2024, te ontvangen SPUK IZA gelden van de gemeente Doetinchem (€ 149.000), een subsidie werkgeversaanpak achterhoek - mobiliteitsmakelaar (€ 138.000) en de overdracht van vakantiegeld rechten van overgenomen wsw medewerkers (€ 172.000).

Het nog te ontvangen bedrag heeft onder meer betrekking op het nog in rekening brengen van gemeentelijke heffingen waaronder het variabele deel van de afvalstoffenheffing en de toeristenbelasting (€ 1.270.000), nog te ontvangen bijdragen voor diverse woningbouwprojecten (€ 696.000), afrekeningen van zorgkosten over het contractjaar 2024 (€ 1.252.000), de vergoeding voor verpakkingsafval (€ 180.000).

De vooruitbetaalde bedragen bestaan voor € 1.045.000 uit betaalde zorgkosten 2025 en diverse leveringen en diensten betrekking hebbend op 2025 (€ 598.000).

3.4.2. Toelichting balans, passivazijde

Ons eigen vermogen is voldoende voor risico's en andere uitdagingen

Het eigen vermogen bestaat uit de Algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Reserves	Saldo begin jaar	Toevoeging	Onttrekking	Saldo einde jaar
Algemene reserve	28.424	9.009	2.859	34.573
Algemene reserve	28.424	9.009	2.859	34.573
Investeringsagenda Kapitaallasten	25.774	3.950	7	29.717
Investeringsagenda Bijdragen ineens	2.943	394	2.250	1.086
Gemeentehuis	4.475	0	177	4.298
Derving Nuondividend	172	0	115	57
Bovenwijkse voorzieningen	2.802	124	443	2.483
Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen	112	0	0	112
Minimafonds	26	0	8	19
Open einde regeling zorg en ondersteuning	1.700	409	409	1.700
Bestemmingsreserves	38.004	4.877	3.408	39.473
Totaal reserves	66.428	13.886	6.268	74.046

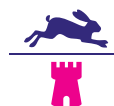
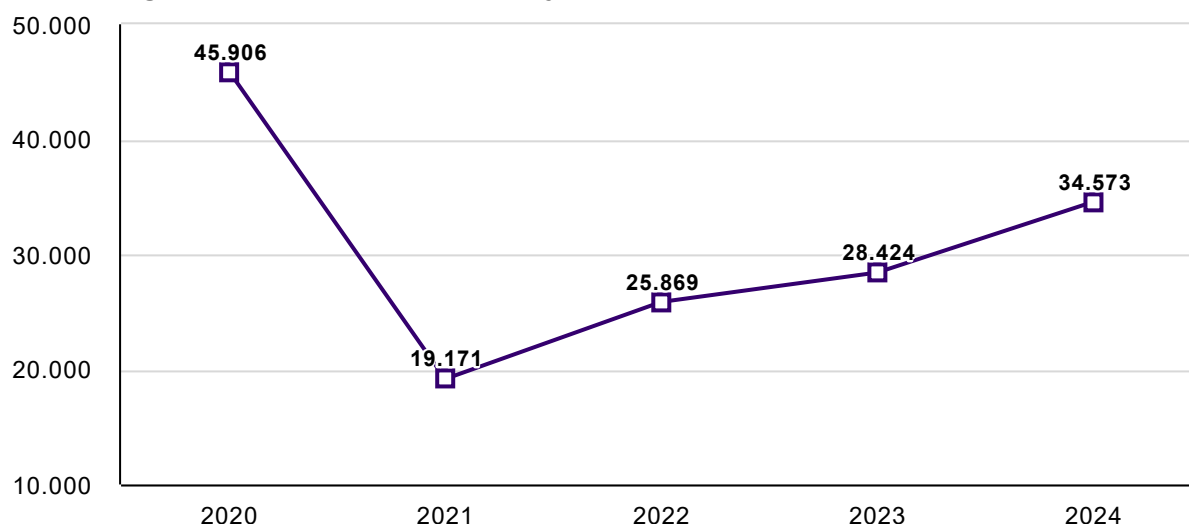
Het resultaat over het boekjaar 2023 verwerkten we volgens uw raadsbesluit van 4 juli 2024 verwerkt.

Algemene reserve

De Algemene reserve is bestemd voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en het financieren van gewenste eenmalige zaken.

In 2024 voegden we in totaal € 9.009.000 toe aan de Algemene reserve en we onttrokken € 2.859.000 voor eenmalige zaken. Het onderstaande overzicht geeft u inzicht in de afzonderlijke posten.

Mutaties algemene reserve in 2024	Stortingen	Onttrekkingen
Resultaatbestemmingen 2023	2.614	
Tussentijdse resultaatbestemmingen 2024	2.927	
Overschot OVO 2024	2.911	
Sparen ravijnjaar 2026	500	
Winstneming CPO Hummelo	57	
Resultaatbestemmingen 2023		1.566
Programma Migratie & Integratie		618
MFA Keijenborg		350
Toevoeging aan BR I (restant verduurzamen sport)		294
Verliesvoorziening Magnoliaweg		32
Totaal mutaties	9.009	2.859

Verloop algemene reserve (ultimo boekjaar)**Acht bestemmingsreserves***Investeringsagenda: kapitaallasten en bijdragen ineens*

De bestemmingsreserves Kapitaallasten Investeringsagenda en Bijdragen ineens Investeringsagenda hebben vormden we in 2021 door een bijdrage van € 23,8 mln uit de Algemene reserve. Hieraan voegden we in 2023 € 5 mln toe en nog eens € 1,25 mln vanuit het resultaat over 2023. Op basis van het voorlopige resultaat bij de 2^e Tussenrapportage 2024, voegden we € 2,7 mln toe. Voor een extra bijdrage aan het Multifunctionele accommodatie (MFA) in Keijenburg hebben we vanuit de exploitatie in respectievelijk 2023 en 2024 € 250.000 en € 100.000 kunnen toevoegen. Het resterende saldo van € 293.978 voor verduurzaming van maatschappelijke organisaties hebben brachten we over vanuit de Algemene reserve. Het totaal beschikbare komt hiermee op € 33.393.978. Hiervan hebben we tot en met 2024 in totaal € 2.590.668 ingezet voor: € 18.168 voor het afdekken van kapitaallasten, € 15.000 voor het Heiligenbeelden museum, € 227.500 voor ondersteuning private (sport)accommodaties, € 180.000 voor het begeleiding van gebiedsprocessen, € 500.000 investeringssubsidie SSO Halle en € 1.650.000 voor het MFA in Keijenburg.

Gemeentehuis

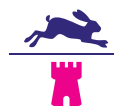
We vormden voor de (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het gemeentehuis uit de opbrengst van de verkoop van de voormalige gemeentehuizen deze bestemmingsreserve. Jaarlijks laten we een gedeelte vrijvallen ten gunste van de exploitatie (€ 150.000).

Daarnaast voegden we in 2010 'IZA-middelen' toe aan deze bestemmingsreserve voor de kapitaallasten van de in het gemeentehuis aangebrachte (extra) personeelsvoorzieningen (€ 12.000). In 2017 voegden we de verkoopopbrengst van de werf in Hengelo hieraan toe. Daaruit valt jaarlijks een deel vrij voor de exploitatie van de bestaande werf (€ 15.000).

Derving Nuondividend

Een deel van de boekwinst op de Nuon-aandelen is in 2009 afgezonderd in deze bestemmingsreserve en valt in de periode 2010 tot en met 2025 jaarlijks gedeeltelijk en aflopend vrij ten gunste van de exploitatie om het gemis aan dividendbaten op te vangen. Voor 2024 viel € 115.000 vrij.

Bovenwijkse voorzieningen

We voegden de in 2024 ontvangen bijdragen van € 121.000 toe. Voor de financiële afdekking van het project Magnoliaweg Zelhem was € 430.000 benodigd. Daarnaast haalden we de bijdrage van € 15.000 aan de energietuin Langenberg uit de reserve.

Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen

We maakten voor de dekking van projecten in 2024 geen gebruik van deze bestemmingsreserve.

Minimafonds

De reserve komt voort uit een nalatenschap van Mej. M.J. Becking uit Zelhem. Het vruchtgebruik is bestemd voor 'armen en behoeftigen' uit Zelhem. De hoofdsom bedroeg f 20.000 in 1880. We voegden in 1997 het fonds samen met de reserve Asielzoekers (raadsbesluit 30 oktober 1997). Beiden zijn bestemd om de minima te ondersteunen. In 2009 vormden we het fonds om van een voorziening naar een bestemmingsreserve. In 2024 hebben we zes keer over deze reserve ingezet voor in totaal € 8.000.

Open einde regelingen Zorg en ondersteuning

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2022-2025 is de egalisatiereserve 'Openeinde-regeling Zorg en ondersteuning' gevormd. De aanleiding was en is de nog steeds de moeilijk te voorspellen zorgkosten. De bestemmingsreserve gebruiken we om uitschieters in de zorgkosten van de openeinde regelingen voor de Wmo, Jeugdzorg en arbeidsparticipatie, negatief dan wel positief, op te vangen (egaliseren). De reserve willen we inzetten om een deel van het tekort op de WMO en Jeugdzorg 2024 te dekken.

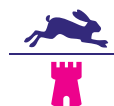
Saldo na bestemming

Saldo na bestemming	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- rekeningssaldo	-824	4.273

De exploitatierekening sluiten we af met een nadelig saldo van € 824.000 tegen een geraamd nadelig saldo na wijzigingen van € 1.331.000. De toelichting hiervan gaven we in de inleiding, daar staat een tabel met een totaaloverzicht van baten en lasten.

We gebruiken drie soorten voorzieningen

Voorzieningen	Saldo begin jaar	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo einde jaar
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.575	591	474		1.692
Onderhoud sportaccommodaties	1.808	331	89		2.051
Egalisatievoorzieningen	3.383	923	563	0	3.743
Wethouders pensioen vóór herindeling	1.208	190	114		1.283
Wachtgeld wethouders	0	2	0	2	0
Pensioen wethouders	2.590	589	63		3.116
Risicovoorzieningen	3.798	782	178	2	4.399
Re-integratietrajecten	111	26	23		114
Afvalstoffenheffing, egalisatie	936	54	0		990
Afvalstoffenheffing, vervangingsinvesteringen	14	0	0		14
Riolering, vervangingsinvesteringen	1	1.010	642		369
Riolering, egalisatie	597	0	21		576

Voorzieningen	Saldo begin jaar	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo einde jaar
Afkoopsommen onderhoud graven	2.670	411	286		2.795
Reparatie 3e jaar WW	34	0	34		0
Verplichtingen voormalig personeel Delta	49	8	57		0
Verlofsparen	38	40	0		79
Voorziening middelen derden	4.451	1.549	1.063	0	4.937
Totaal voorzieningen	11.632	3.253	1.804	2	13.079

Egalisatievoorzieningen

Voorzieningen Onderhoud gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties

Voor het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties stelden we voorzieningen in, bedoeld om het onroerende goed in stand te houden op het oorspronkelijke niveau. Alle kosten van onderhoud die in het meerjarig onderhoudsplan staan, dekken we daaruit. Dotaties (2024: € 922.000) doen we op basis van dat onderhoudsplan. De dotatie is het gemiddelde van wat er voor de planperiode nodig is aan budget en is baseren we op de in 2018 opgestelde onderhoudsplanningen. De werkelijke onderhoudskosten van 2024 brachten we ten laste van de voorzieningen. Voor een toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (2.2.3.).

Risicovoorzieningen

Voorziening Wethouders pensioen vóór herindeling

Dit betreft de uit te keren pensioenen aan wethouders van de voormalige gemeenten. Met ingang van 2016 zijn er geen uit te keren wachtgelden meer. We brachten de voorziening aan het eind van het jaar op peil om aan onze toekomstige verplichtingen te voldoen. Door een lagere rekenrente voegden we aanvullende middelen aan de voorziening toe.

Voorziening Wachtgeld wethouders

Als gemeente kunnen we op grond van de wet APPA wachtgeldverplichtingen voor (oud-)wethouders hebben. In 2024 ontvingen we per saldo € 2.000 terug. Dit bedrag lieten we vrijvallen. Ultimo 2024 heeft onze gemeente geen wachtgeldverplichtingen.

Voorziening Pensioen wethouders

De gemeente Bronckhorst is verantwoordelijk voor de wethouderspensioenen. De voorziening brachten we aan het eind van het jaar op peil zodat we aan onze verplichtingen kunnen voldoen. Door de lagere rekenrente hebben we, naast de normale aangroei van de pensioenverplichtingen, aanvullende middelen aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening middelen derden

Voorziening Re-integratietrajecten

Via de salarisadministratie houden we een premie voor Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) in op het salaris van de medewerkers. Deze premie storten we in deze voorziening en is bestemd voor re-integratietrajecten.

Voorziening Afvalstoffenheffing; egalisatie, vervangingsinvesteringen

Op de afvalstoffenheffing realiseerden we over 2024 een voordelig resultaat gerealiseerd van € 54.000. Dit resultaat voegden we toe aan de voorziening egalisatie tarieven.

Voorziening Riolering; egalisatie, vervagingsinvesteringen

Bij het vaststellen van de tarieven houden we rekening met toekomstige vervangingsinvesteringen. Hierdoor wordt een gelijkmatige stijging van het tarief voor rioolheffingen bereikt. De reserveringsbedragen voor vervangingsinvesteringen voegen we toe aan deze voorziening en de werkelijke vervangingsinvesteringen dekken we hieruit. In 2024 voegden we € 1.010.000 toe en brachten we voor vervangingsinvesteringen een bedrag van € 642.000 ten laste van de voorziening. Over 2024 sluiten we de rioolheffing af met een klein tekort van € 21.000 en onttrokken dit aan de voorziening tariefegalisatie.

Voorziening Afkoopsommen onderhoud graven

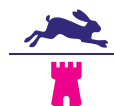
Het onderhoud van graven kan worden afgekocht. De afkoopsommen (€ 331.000) storten we in deze voorziening als zijnde vooruitontvangen bedragen. Hiertegenover staat een vrijval van € 286.000 ter dekking van de onderhoudskosten in de (jaarlijkse) exploitatie. Aan rente voegden we € 80.000 toe.

Voorziening Reparatie 3e jaar WW

Tijdelijk wordt er geen premie reparatie-uitkering WW ingehouden. Gedurende de looptijd van de cao houdt de werkgever geen premie in op het salaris voor de bekostiging van de zogenoemde reparatie-uitkering (artikel 10.16 cao). Er wordt geen premie meer geïnd omdat de inhouding van 0,1% van het salaris niet in verhouding staat tot het huidige aantal langdurig werklozen in de sector. Partijen spreken af om deze afspraak te monitoren en jaarlijks te beoordelen wat de premie moet zijn. De nog beschikbare resterende middelen hebben we in 2024 ingezet.

Voorziening Verplichtingen voormalig personeel Delta

In 2021 is de gemeenschappelijke regeling van het werkvoorzieningsschap Delta geliquideerd. Bronckhorst fungeert als penvoerder voor de resterende financiële verplichtingen. De personele verplichtingen zijn in 2024 afgerond.

Voorziening Verlofsparen

Vanaf 2022 is het mogelijk om, door aanpassing van de CAO-gemeenten, bovenwettelijke verlofuren te sparen. Voor de hieruit voortvloeiende verplichting hebben wij een voorziening getroffen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer, verloopoverzicht	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
schuldrestant per 1 januari	11.765	12.797
opgenomen geldleningen	0	0
af: aflossing leningen	907	1.032
schuldrestant per 31 december	10.858	11.765
- waarborgsommen		
gestort per 1 januari	8	8
vermindering / vermeerdering	0	0
gestort per 31 december	8	8

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

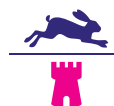
Over de opgenomen leningen vergoeden we in 2024 gemiddeld 4,5% rente. In het begrotingsjaar is voor € 501.000 aan rentelasten verantwoord. De aflossingsverplichting voor het komende jaar bedraagt € 2.326.000. Van de looptijd van het schuldrestant is het volgende overzicht te geven:

(bedragen x € 1)	
looptijd < 5 jaar	4.504.000
looptijd tussen 5 en 10 jaar	0
looptijd langer dan 10 jaar	6.354.000
Totaal	10.858.000

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- overige schulden	8.413	9.871
Totaal	8.413	9.871

De overige schulden hebben voor € 6,8 mln betrekking op af te dragen belastingen, leveringen en diensten en voor € 1,3 mln betrekking op uit te betalen uitkeringen en afrekeningen van zorgkosten. Voor verstrekt bedrijfskapitaal op basis van het BBZ, inclusief Tozo-regeling, is een terugbetalingsverplichting van € 325.000 opgenomen. De afwikkeling van de overige schulden heeft een normaal verloop.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
voorschotbedragen overheidslichamen		
- rijk	7.701	4.737
- overige Nederlandse overheid	739	627
verplichtingen		
- salarissen	40	10
- salarissen WSW en Nieuw Beschut Werk	0	-2
- werk, inkomen en voorzieningen	3	2
- voorlopige afdrachten publiekszaken	0	0
- BTW / BCF	30	0
- transitoria; nog te betalen bedragen	3.514	2.899
- transitoria; vooruit ontvangen bedragen	129	35
<i>Totaal overige overlopende passiva</i>	<i>3.716</i>	<i>2.944</i>
Totaal overlopende passiva	12.155	8.308

Verloopoverzicht voorschotbedragen overheidslichamen	Saldo begin boekjaar	Toevoegingen in het boekjaar	Vrijval in het boekjaar	Saldo einde boekjaar
Rijk				
Ministerie van SZW; vooruitontvangen uitkering	62		31	31
Ministerie van SZW; inburgeringsvoorzieningen	103	811	376	538
Ministerie van SZW; onderwijsroute, inburgering	11	106	114	3
Ministerie van BZK; vitaliseren verouderde woongebieden	800		277	523
Ministerie van BZK; herstructurering volkshuisvesting	1.702			1.702
Ministerie van BZK; aanpak energie armoede	595		74	521
Ministerie van Financiën; hulp gedupeerden toeslagen	15		15	-
Ministerie van VWS; spuk	30		30	-
Ministerie van VWS; brede spuk	94	608	601	101
Ministerie van VWS; preventieakkoord	21		21	-
Ministerie van Justitie; naleving coronatoegangsbewijzen	11	11-		-
Ministerie van Justitie; opvang vluchtelingen Oekraïne		5.776	5.705	71
Ministerie van Justitie; eigenbijdrage Oekraïne		13		13
RVO; capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid		811	650	161
RVO; duurzaam maatschappelijk vastgoed (Dumava)		260		260
RVO; Nationaal Isolatieprogramma	1.291	2.602	118	3.775
Overige Nederlandse Overheid				
Provincie Gelderland, dorpendeal MFA Bronckhorst	185		185	0
Provincie Gelderland, project samen groeien	80			80
Provincie Gelderland, project landschap en biodiversiteit		21	5	16
Provincie Gelderland; project Achter de Hoven		158		158
Provincie Overijssel; klimaatadaptatie zoetwater oost nederland	86		86	0
Regio Achterhoek, compactisering centrum Hengelo	12		12	0
Regio Achterhoek, vitaliseren verouderde woongebieden	80	167	80	167
Diverse gemeenten; Datalab Go	183	1.315	1.181	317
Totaal	5.361	12.637	9.561	8.437

3.5. Overige gegevens

Vennootschapsbelasting

Op basis van uitgevoerde inventarisaties en quick-scans blijkt dat we als gemeente geen activiteiten/exploitaties heeft die onder de vennootschapsbelasting vallen.

Borg- en garantiestellingen

Verenigingen en instellingen

Voor een leningen van een sportvereniging staan wij borg voor 100%. Per 31 december 2024 gaat het om een restschuld van € 34.000.

Gegarandeerde geldleningen via het Waarborgfonds sociale woningbouw

De gemeente Bronckhorst is aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Onze gemeente staat, samen met het rijk, indirect garant voor leningen afgesloten door woningcorporaties werkzaam binnen onze gemeente. Pas als het waarborgfonds in liquiditeitsproblemen komt, moet de gemeente achtergestelde leningen verstrekken aan het waarborgfonds.

Per 31 december 2024 gaat het om € 71.392.000 aan uitstaande gegarandeerde leningen. Het gemeentelijk aandeel hierin is 50%, zijnde € 35.696.000.

Hypothecaire leningen

Als gemeente zijn we aangesloten bij het Hypotheekfonds voor overheidspersoneel. We staat borg voor in het verleden afgesloten hypothecaire leningen door onze ambtenaren. Er is een redelijke zekerheid door de in hypotheek gegeven woningen. Voor deze garanties is geen voorziening getroffen omdat hier weinig tot geen risico wordt gelopen.

Per 31 december 2024 gaat het om € 1.283.000 aan restschuld voor deze hypothecaire leningen. Een overzicht van de borg- en garantiestellingen geven we in 3.13.

Eigen bijdragen

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en daarmee niet valt onder de reikwijdte van de controle door de accountant. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2024 is voor € 318.000 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

Voorziening onderhoud gebouwen

We onderhouden onze gebouwen volgens de Meerjaren OnderhoudsPlanning (MJOP) 2019-2048. In 2024 zijn we gestart met deze te actualiseren. We hebben hiervoor eind 2023, begin 2024 een inventarisatie en schouw gedaan van alle gemeentelijke gebouwen. In 2024 kochten we een gebouwbeheersysteem om het beheer van de gebouwen te professionaliseren en te optimaliseren. Alle inventarisaties en schouwen worden in dit systeem opgenomen. Aan de hand van het gebouwbeheersysteem nemen we in 2025

het beheer ter hand en berekenen we het jaarlijks geplande onderhoud. Hierop wordt de jaarlijkse dotatie aan de egalisatievoorziening berekend. De aanpassing van de jaarlijkse dotatie en de splitsing van de onderhoudskosten tussen het geplande meerjaren onderhoudskosten en de kosten voor het correctief onderhoud worden financieel verwerkt. Naast de jaarlijkse dotatie, betekent dit dat we onderhoudskosten voor het correctief onderhoud in de exploitatie opnemen.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Lening u/g

In 2008 is in het kader van het kernenbeleid een subsidie verstrekt in de vorm van een lening (€ 50.375) met een looptijd van 20 jaar. De jaarlijkse aflossingen (€ 2.520) vloeien terug in het jaarlijkse budget. Het schuldrestant eind 2024 bedraagt € 10.050. De laatste aflossing zal in 2028 zijn.

Erfpacht, koopoptie

De Hessenhal en het zwembad in Hoog Keppel zijn begin 2012 overgedragen. De ondergrond is eigendom gebleven van de gemeente en in erfpacht uitgegeven met een looptijd van 30 jaar. De erfpachter heeft het recht om op of na 1 januari 2017 de gronden te verwerven tegen een bij het aangaan van de erfpachtovereenkomst vastgestelde vaste koopprijs.

Beschermd wonen

De werkzaamheden rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt (nog) uitgevoerd door de centrumgemeente (gemeente Doetinchem). Op de door de gemeente Doetinchem ontvangen middelen is een positief resultaat ontstaan. Dit resultaat is volgens een verdeelmodel afgerekend met de regiogemeenten. Over het jaar 2024 volgt nog een afrekening. Er is nog geen indicatie om welk bedrag dit gaat.

Afkoop onderhoud graven

Het onderhoud voor graven kan worden afgekocht. Door het ontbreken van de juiste en volledige gegevens tot en met 2007 is besloten de tot dan opgebouwde bestemmingsreserve in een aantal jaren vrij te laten vallen. De laatste vrijval is in 2015 verwerkt. Nog lopende afgekochte rechten, afgekocht in de periode vóór 2008, blijken niet uit de balans. De onderhoudsverplichting en de daarmee samenhangende onderhoudskosten worden jaarlijks opgenomen in de begroting.

Vakantierechten personeel

Onze medewerkers hebben recht op vakantie- en verlofdagen. Aan het einde van het jaar zijn niet alle rechten opgenomen. De geldelijke waarde schatten wij per 31 december in op € 261.000. Doordat er jaarlijks een vergelijkbaar recht bestaat, nemen wij geen verplichting op in de balans.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen; langlopende overeenkomsten

In het BBV is opgenomen dat in de toelichting op de balans de belangrijke financiële verplichtingen moeten worden vermeld. De belangrijkste niet uit de balans blijkende verplichtingen op basis van langlopende overeenkomsten noemen wij hieronder.

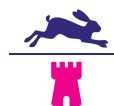

Verplichting ultimo boekjaar	Looptijd	Omschrijving
19.400	07/2022 - 6/2025	In 2022 zijn er regionaal met 61 zorgaanbieders contracten afgesloten voor de Wmo Integrale Ondersteuning (WMO IO), jeugdhulp Gezins- en Woonvormen Jeugd (GWV) en jeugdhulp Integrale Ambulante Jeugdhulp (IAJ). Voor het onderdeel Jeugdhulp Hoog complex Weinig Voorkomend met Verblijf (HCV) zijn de contracten ingegaan per 1 januari 2023. De contracten Wmo Wonen vallen nu nog onder de gemeente Doetinchem als centrumgemeente. Dit betreft het beschermd wonen. Dit onderdeel gaat met ingang van 2025 over naar de Achterhoekse gemeenten. De contracten voor WIO, GWV en IAJ lopen af op 30 juni 2025. Bij deze contracten wordt er gefinancierd op basis van lumpsum met een afrekening op basis van zorgdagen. Voor HCV wordt een PxQ financiering toegepast.
456	08/2021 - 7/2026	De aanbestedingsovereenkomsten voor zorg voor ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED), die zijn ingegaan op 1 augustus 2021, eindigen op 31 juli 2024. De overeenkomst is met 2 jaar verlengd tot en met 31 juli 2026.
91	2022-2025 2024-2027	Liemers Wegenbouw; Elementenonderhoud Met In Het Veld Schoonmaak BV is een contract afgesloten voor schoonmaakonderhoud en glasbewassing van het Gemeentehuis en Gemeentewerf. Dit contract is gestart per 1 september 2024 voor de periode van 3 jaren. Dit contract heeft de optie tot verlengen voor maximaal 3 x 2 jaar en 1 x 1 jaar.
151	2024-2026	Met Cater Concept is een contract afgesloten voor catering. Het contract is gestart per 1 januari 2024 voor de periode van 3 jaren. Dit contract kan vervolgens voor maximaal 3 x 2 jaar en 1 x 1 jaar verlengd worden.
53	2015-2032	Met Stedin Meetbedrijf (Joulz) is een contract afgesloten voor het leveren van meetgegevens (uitrol slimme meters). In 2023 is regionaal besloten van de verlengingsoptie gebruik te maken en te verlengen t/m december 2032.
258	doorlopend	Netterden Zand en Grind en Zand BV; levering Achterhoeks Padvast.
p.m.	doorlopend	Met leveranciers (PinkRoccade, Simgroep, Esri, Roxit, Centric, Unit4 (peno), etc) zijn vanaf de start van Bronckhorst in 2005 en daarna contracten afgesloten voor onderhoud of huur van programmatuur. Daarna zijn ook uitbreidingen in de contracten afgesloten voor afzonderlijke modules. De contracten zijn na afloop van de contractsduur (veelal 4 jaar) jaarlijks opzegbaar. De contractwaarde ramen we op basis van de betaalde bedragen in 2024.
1.000	doorlopend	
47	2025	Coffee Fresh Westhoff, huur van warme drankenautomaten inclusief ingrediënten. Optie om het contract drie keer met één jaar te verlengen. Per 1 februari 2024 is het eerste optiejaar gelicht.
1.575	doorlopend	Met de gemeente Doetinchem is een ICT-samenwerking overeengekomen.
983	2021-2025	Voor het heffen en innen van de gemeentelijk belastingen is met GBTWente een FUO (fiscale uitvoeringsovereenkomst) afgesloten. Opzeggen van de overeenkomst kan tot een jaar voor afloop van de contractperiode (december 2024). Vanaf 2026 is het contract voor onbepaalde tijd.
54	2025	Unit4; programmatuur voor het voeren van de financiële administratie. Contract voor onbepaalde tijd met eerste opzegtermijn na 4 jaar (2025).
95	2025	Stolwijk Kelderman Accountant; controle jaarrekening, verstrekken van de controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen als bedoeld in artikel 213 van de gemeentewet periode 2018 - 2021. Optie om de overeenkomst tweemaal met twee jaar te verlengen. Ook van tweede optie is gebruik gemaakt.
204	aug '24 - jul '25	Remondis; beheer & onderhoud drukriolering; nieuw bestek per 1 augustus 2024. Aanvankelijke duur van 1 jaar met 2 opties voor verlenging van 1 jaar. Loopt daarmee waarschijnlijk tot 31 juli 2027 door

Verplichting ultimo boekjaar	Looptijd	Omschrijving
75	2024-2025	Contract voor het reinigen en inspecteren van rioleringen en het reinigen van kolken. Contract loopt af op 31 december 2025, maar kan nog 2 maal met 1 jaar verlengd worden.
127	2023-2025	ERES; raamovereenkomst onderhoud bomen met ERES boomverzorging. De uitvoering van de opdracht is gepland vanaf het moment van inwerkingtreding van de overeenkomst, voorzien met ingang van 1 oktober 2023 tot en met het aflopen van de overeenkomst op 31 december 2025. De opdrachtgever heeft de mogelijkheid de overeenkomst één maal voor de duur van twee jaar te verlengen.
75	2022-2025	OMOP; raamovereenkomst elementenonderhoud.
100	2023-2025	OMOP; raamovereenkomst onderhoud openbare verlichting.
125	2024-2025	OMOP; raamovereenkomst bermversteving.
14	2024-2027	TOPP BV; sanitaire voorzieningen gemeentehuis en gemeentewerf. Het contract is gestart per 1 september 2024 voor de periode van 3 jaren. Dit contract kan vervolgens voor maximaal 7 x 1 jaar verlengd worden.
p.m.	2023-2027	Eurosalt; strooizout
24	2023-2025	Kamphuis Hoogwerkers B.V.; Inhuur hoogwerkers
	2024-2027	PreZero Recycling & Recovery Netherlands BV; reinigen en inspecteren rioleringen en kolken 2024-2027; De uitvoering van de opdracht is gepland vanaf het moment van inwerkingtreding van de overeenkomst, voorzien met ingang van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025. De opdrachtgever heeft tweemaal de (eenzijdige) optie om de overeenkomst te verlengen voor de duur van één jaar.
83	2023-2027	Visma Raet B.V.
46	7/2023- 2025	BIJ12: toegang tot en het gebruik van d Nationale databank Flora en Fauna
274	5/2024-5/2028	Kropman Installatietechniek B.V.; onderhoudsovereenkomst gebouwgebonden installaties van in de bijlage genoemde gebouwen.
57	10/2024-10/2027	XXelerate BV; Implementatie en levering software mbt technisch vastgoedbeheer

Bedragen x € 1.000

3.6. Toelichtingen baten en lasten programmarekening

3.6.1. We sluiten het begrotingsjaar af met een nadelig resultaat

We hebben over 2024 een nadelig resultaat

We sluiten het jaar af met een nadelig saldo van € 824.000. Bij de begroting, en de daarop tussentijds aangebrachte wijzigingen, gingen we nog uit van een nadelig resultaat van € 1.331.000. In onderstaand overzicht geven we u een overzicht op hoofdlijnen.

Mutatie eigen vermogen	Raming	Rekening
Baten	117.103	118.627
Lasten	114.759	116.106
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	2.344	2.522
Toevoeging aan reserves	9.607	9.610
Onttrekking aan reserves	5.932	6.265
Gerealiseerde resultaat	-1.331	-824

In de loop van het jaar voerden we wijzigingen door

In november 2023 stelde u de begroting vast. De daarna doorgevoerde wijzigingen hebben geleid tot een begrotingstekort van € 1.331.000. De wijzigingen leest u in onderstaand overzicht.

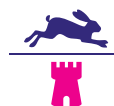
Omschrijving	Voordelig	Nadelig	Bedrag
Primitieve begroting			9
Eerste begrotingswijziging		9	
Decembercirculaire 2023		336	
Meicirculaire 2024	1.793		
Effecten Financiële update	2.053		
Tussenrapportage	1.836		
Begrotingsresultaat naar Algemene reserve en BR IA		5.345	
Grondenexploitaties; MPO 2025		937	
Eindwijziging		394	
<i>Totaal mutaties</i>	5.682	7.022	-1.340
Totaal geraamd resultaat (+ = overschot - = tekort)			-1.331

Beschikkingen en toevoegingen aan de reserves

De individuele beschikkingen en toevoegingen aan de reserves geven we verderop in dit hoofdstuk weer in de toelichting op de baten en lasten op kostensoort (3.6.4).

Resultaat

Het resultaat is € 507.000 voordeliger dan we hadden verwacht voor dit jaar. De afwijkingen op de programma's lichten we in hoofdlijnen toe in het overzicht baten en lasten per taakveld (3.11).

3.6.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn

Een overzicht van onze dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Onvoorziene uitgaven (A)	0	128	0	0
<i>Lokale heffingen</i>				
- Onroerende zaakbelastingen woningen	5.805	5.945	6.175	6.106
- Onroerende zaakbelastingen eigenaren niet woningen	1.667	1.660	1.660	1.760
- Onroerende zaakbelastingen gebruikers niet woningen	1.012	1.025	1.063	1.054
- Forensenbelasting	64	69	69	101
- Toeristenbelasting	140	125	140	138
- Reclamebelasting	329	340	340	571
Lokale heffingen (B)	9.017	9.164	9.447	9.731
<i>Algemene uitkering</i>				
- Algemene uitkering	66.140	67.847	71.037	71.463
Algemene uitkering (C)	66.140	67.847	71.037	71.463
<i>Dividend / winstuitkering</i>				
- Alliander	323	280	684	684
- BNG	181	180	156	156
Dividend (D)	504	460	840	840
Overige algemene dekkingsmiddelen (E)	879	2.223	739	787
Saldo financieringsfunctie (F)	437	186	303	573
Totaal dekkingsmiddelen (A t/m F)	76.978	80.008	82.367	83.394

We leggen uit hoe we aan onze dekkingsmiddelen komen

We gebruiken de financiële middelen voor onze maatschappelijke doelen en verantwoordelijkheden richting onze burgers. We lichten ze hieronder toe.

Onvoorziene uitgaven

De begroting kent een post voor onvoorziene uitgaven. In de Financiële verordening Bronckhorst is dit bedrag gesteld op € 3,50 per inwoner. We gebruiken dit om eenmalige kosten te dekken die voldoen aan de drie 'O-criteria': onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. In 2024 hebben we dit budget gebruikt voor o.a. de financiële begrotingsanalyse, huisvesting en werving burgemeester en de zomersessie van de P10.

Lokale heffingen

Deze baten betalen onze inwoners. Begraafrechten, riool- en afvalstoffenheffing staan niet in het overzicht. De opbrengsten daarvan zijn bedoeld om de kosten daarvan te dekken. De toeristenbelasting en de reclamebelasting zetten we respectievelijk in voor toeristische uitgaven en subsidie aan ondernemersverenigingen en Industriekring Zelfhem binnen

deelprogramma 3A Economie (2.1.3). Over de lokale heffingen leest u meer in de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Algemene uitkering (inclusief sociaal domein)

De verantwoording van de Algemene uitkering Gemeentefonds in 2024 valt € 425.000 hoger uit dan in de begroting (inclusief wijzigingen) was opgenomen. Dit bedrag komt precies overeen met de uitkomst van de Decembercirculaire 2024. Hierover hebben we u via de actieve informatievoorziening geïnformeerd. Besluiten genomen na 1 januari om begrotingen van het voorgaande jaar bij te stellen, mogen we niet meer opnemen. Om deze reden is de Decembercirculaire niet als begrotingswijziging verwerkt in 2024.

De hogere Algemene uitkering heeft voor € 135.000 betrekking op een nabetaling over voorgaande dienstjaren; € 109.000 op bijstellingen hoeveelheden en voor € 181.000 op taakstellingen die we in 2025 nog moeten uitvoeren. Dit zijn: Natuurbrandpreventie en -mitigatie (€ 60.000) en landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven (€ 121.000).

Dividend

We nemen deel in zes bedrijven. Van twee bedrijven (Alliander en BNG) ontvingen we dividend. Meer Informatie over de deelnemingen staat in de paragraaf Verbonden partijen (2.2.6).

Saldo financieringsfunctie

De financieringsaanpak vindt u in de paragraaf Financiering (2.2.4).

Indicatoren

Lokale indicatoren

We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

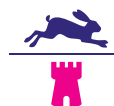
Landelijke indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Gelderland 2024
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)	CBS 2024	€ 349	€ 417	€ 438	€ 380

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Gelderland 2024
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2024	€ 958	€ 936	€ 980	€ 933
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2024	€ 1.013	€ 988	€ 1.027	€ 996

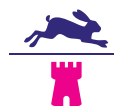
Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 18-02-2025

Risico's*Risico's resultaat*

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Renteverhoging op langer termijn	De financiering van 1,5% voor het aantrekken van leningen conform begrotingsuitgangspunten in werkelijkheid afwijkt	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort	50%	1.000	4,11%	0

Risico's Algemene uitkering

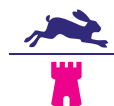
Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Extern - Raming stelpost BCF (BTW-compensatiefonds) conform Provinciale richtlijnen	De opbrengst te hoog is ingeschat	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort	10%	989	0,80%	0
Extern - Inflatie	De inflatie wordt onvoldoende gecompenseerd	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort	10%	500	0,41%	0
Extern - Omzetting door het rijk van de algemene uitkering in specifieke regelingen	Hogere bestedingen worden niet vergoed, lagere bestedingen moeten worden terugbetaald	Financieel - Er hogere administratieve lasten en financiële tekorten kunnen ontstaan; Niet financieel - Er imagoschade optreedt wanneer er niet juist verantwoord kan worden	25%	200	0,41%	3
Organisatie - Een te hoog ingeschatte WOZ-waarde wordt een te laag tarief vastgesteld voor woningen en bij een te laag ingeschatte waarde een te hoog tarief	Geraamde belastinginkomsten niet worden gerealiseerd (te laag tarief) of de opbrengst veel hoger is (te hoog tarief)	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort; Niet financieel - Inwoners verwachten een andere belastingheffing door een onjuist ingeschatte waarde (Imagoschade)	5%	100	0,04%	2
Organisatie - Een te hoog ingeschatte WOZ-waarde wordt een te laag tarief vastgesteld voor bedrijven en bij een te laag ingeschatte waarde een te hoog tarief	De geraamde belastinginkomsten niet worden gerealiseerd (te laag tarief) of de opbrengst veel hoger is (te hoog tarief)	Financieel - Dit leidt tot een begrotingstekort; Niet financieel - Bedrijven verwachten een andere belastingheffing door een onjuist ingeschatte waarde (Imagoschade)	5%	100	0,04%	2

Risico's Overige algemene dekkingsmiddelen

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Mens - Een onjuiste belastingaangifte	Naar aanleiding van controles door de belastingdienst correcties worden opgelegd vanwege onjuiste aangiften omzetbelasting en btw compensatiefonds (BCF)	Financieel - Fout wordt geëxtrapoleerd naar de totaal geclaimde btw over de nog niet afgesloten (belasting) jaren en wordt teruggevorderd verhoogd met een boete en rente	40%	500	1,63%	0
Mens - Het onvoldoende vermogen van de medewerkers te signaleren en/of het tot hun taak rekenen de leidinggevende te informeren	Keuzes van het management worden gebaseerd op onjuiste (management) informatie	Financieel - Middelen op de verkeerde zaken worden ingezet	25%	100	0,20%	0

Dekking projectkosten uit reserves

De toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

3.6.3. We hebben inzicht in onze overhead

Indicatoren

Lokale indicatoren

We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

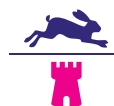
Landelijke indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Begroot 2024	Realisatie 2024
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Rekening 2024	8,40	8,62
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	Rekening 2024	7,61	7,89
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	Rekening 2024	785	903
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	Rekening 2024	0,95%	15,9%
Overhead (% van totale lasten)	Rekening 2024	12,0%	10,8%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 03-04-2024

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
Technisch - Gehackt worden, fysiek toegang tot het systeem verschaffen (inbraak op systeem), gijzelsoftware plaatsen (losgeld eis)	Er zich een beveiligingslek voordoet waar misbruik van gemaakt wordt	Financieel - Er extra kosten worden gemaakt; Niet financieel - Dit doorgaans leidt tot imagoschade op landelijk niveau	25%	3.000	6,09%	5
Extern - Oorlog Oekraïne-Rusland en militair strategische ontwikkeling tegen NAVO	Zich cyberaanvallen voordoen. De voorbeelden zijn er al met DDOS aanvallen bij overheidsinstellingen en nutsbedrijven maar dat kan veranderen in echte cyberaanvallen	Financieel - Uitval communicatie/internet optreedt en er geen informatie in brede zin en geen dienstverlening (energiebedrijven, telefoon en internetproviders) is. Het opnieuw opstarten brengt veel extra kosten met zich mee; Niet financieel - Dit kan leiden tot landelijke imagoschade	25%	1.000	2,04%	5
Technisch - Onbedoeld verstrekken van privacygegevens	Er datalekken ontstaan door ten onrechte verstrekke persoonsgegevens	Financieel - Er claims kunnen worden ingediend of boetes volgen die leiden tot financiële schade; Niet financieel - Het openbaar worden van datalekken schadelijk kan zijn voor het imago van de organisatie op landelijk niveau	20%	500	0,82%	5
Extern - De economische situatie	Een medewerker fraude pleegt	Financieel - Er financiële schade ontstaat en er	10%	1.000	0,82%	4

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (overig)
		kosten optreden voor onderzoek; Niet financieel - Er regionale imagoschade ontstaat				
Omgeving - Een veranderende arbeidsmarkt/krappe arbeidsmarkt specifieke functies; Organisatie - Hoog/langdurig ziekteverzuim; Organisatie - Vertrek van medewerkers wegens pensionering	Er achterstanden ontstaan in de werkzaamheden waardoor er extra moet worden ingehuurd (externen)	Financieel - Dit leidt tot overschrijding van inhuur budgetten; Niet financieel - Imagoschade door achterstanden in werkzaamheden en opgaven	50%	100	0,41%	0

Wat zijn de kosten

Omschrijving	Begroting 2024 (na wijziging)	Rekening 2024
Lasten		
Personeelskosten / personeel van derden	7.976	8.073
Energiekosten	69	-25
Belastingen	9	3
Leveringen en diensten derden	4.765	4.056
Dotatie voorzieningen	253	319
Kapitaallasten	587	587
Totaal lasten	13.659	13.013
Baten		
Vergoedingen voor personeel	23	18
Huren	177	183
Leveringen en diensten	0	12
Bijdragen instanties / overig	187	315
Totaal baten	387	529
Saldo	13.271	12.484
Overheadpercentage (landelijke norm)	12,0%	10,8%
Overheadpercentage (gemeentelijke norm)	69%	57%

De wet geeft een kengetal voor vergelijkingen van programma's of taakvelden

In de voorgeschreven kengetallen wordt de overhead uitgedrukt in een percentage van de totale lasten van de programma's. De kosten van overhead moeten we apart administreren en zitten niet in de totale lasten van de (deel)programma's zoals getoond in de programma's in de programmaverantwoording. Voor een beeld van de totale lasten inclusief overhead van een programma tellen we dus het voornoemd percentage volgens de landelijke norm op bij de totale lasten van de (deel)programma's.

We gebruiken een ander kengetal voor bijdragen binnen kostprijzen

Voor de berekening van kostprijzen werken we met een ander percentage, namelijk de verhouding totale overhead ten opzichte van de totale loonkosten. Dit percentage hebben we voor de begroting bepaald op 69% en komt op basis van de werkelijke cijfers uit op 57% (2023: 61%). Dit percentage geeft een beter beeld van toe te rekenen kosten, want het is gerelateerd aan de eigen primaire werkzaamheden (loonkosten).

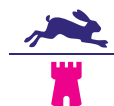

Financiële afwijking

Voor de organisatieontwikkeling vroegen wij extra budget. Dit is niet volledig besteed (€ 203.000 V). Eenzelfde beeld zien we voor juridische ondersteuning waarbij het budget is verhoogd vanwege toenemend aantal en lengte van civiele procedures en voor de invoering van de Wet openbare overheid (Woo). De werkelijke kosten bleven ruimschoots binnen het budget (€ 269.000 V). Daarnaast hebben we een afrekening ontvangen voor de ICT kosten over 2023 (€ 266.000 V).

Financiële toelichting

De beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen en de uitnutting hiervan staat vermeld in hoofdstuk 3.12. De toevoeging van reserves en dekking van projectkosten uit reserves leest u in hoofdstuk 3.13.

3.6.4. We tonen onze baten en lasten op kostensoort

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Baten				
Algemene uitkering	66.140	67.847	71.037	71.463
Overige inkomensoverdrachten	17.970	10.155	18.180	18.598
Belastingen	13.616	14.043	14.326	14.749
Overige opbr., huren en pachten, leges	9.442	8.371	10.271	10.969
Dividend, winstuitkering	504	460	840	840
Verkoop grond en overige duurzame goederen	823	727	1.263	767
Totaal baten	108.495	101.603	115.918	117.386
Lasten				
Personeelskosten	31.335	30.080	34.225	33.966
Afschrijvingen	3.603	3.952	3.995	3.921
Inkomensoverdrachten	41.700	35.013	45.678	48.947
Kosten derden	25.859	31.889	28.819	26.694
Dotaties voorzieningen	1.995	1.771	2.068	2.808
Aankoop grond en overige duurzame goederen	544	0	534	491
Totaal lasten	105.036	102.705	115.319	116.827
Rente				
Rente baten	1.073	103	913	1.181
Rente lasten	651	649	610	609
Saldo rente	422	-546	303	573
Activering mutaties grondexploitaties	849	0	1.441	1.390
Saldo van baten en lasten	4.731	-1.648	2.344	2.522
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoeging reserves	4.723	500	9.607	9.610
Onttrekking reserves	4.264	2.158	5.932	6.265
Gerealiseerde resultaat	4.273	9	-1.331	-824
(- = tekort)				

3.6.5. Wat gaven we anders uit dan verwacht

In de toelichting op kostensoorten vergelijken we de ramingen 2024, na tussentijdse wijzigingen, met werkelijke uitkomst over 2024.

Algemene uitkering

De begrote Algemene uitkering is gebaseerd op de circulaires tot met september. Voor een toelichting op de hogere Algemene uitkering verwijzen we u naar de [toelichting op de algemene dekkingsmiddelen](#) (3.4.2).

Algemene uitkering	Begroting na wijziging	Rekening
Algemene uitkering gemeentefonds	71.037	71.463
Totaal Algemene uitkering	71.037	71.463

Overige inkomensoverdrachten

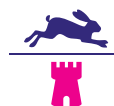
We ontvingen hogere bijdragen van overige overheidsinstanties. Deze hebben betrekking op ondermeer de ontvangen bijdrage vakantiegeld voor de overgang van Wsw-medewerkers naar onze gemeente (€ 172.000), de bijdrage van de provincie voor de dorpendeal Keijenburg (€ 231.000), de ontvangen bijdrage van de belastingdienst voor de Wet tegemoetkoming loondomein over 2023 (€ 52.000), loonkostensubsidies voor Wsw-medewerkers (€ 54.000) en ontvangen ziekengeld van het UWV (€ 119.000).

Overige inkomensoverdrachten	Begroting na wijziging	Rekening
Bijdragen rijk	14.936	14.851
Verhaal / terugvorderingen	500	421
Eigen bijdragen	451	493
Overige bijdragen overheidsinstanties	2.293	2.833
Totaal overige inkomensoverdrachten	18.180	18.598

Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen en heffingen verwijzen we u naar de [paragraaf Lokale heffingen](#) (2.2.1).

Belastingen	Begroting na wijziging	Rekening
Onroerende zaakbelastingen:		
- woningen	6.175	6.106
- niet woningen, eigenaren	1.660	1.760
- niet woningen, gebruikers	1.063	1.054
Toeristenbelasting	340	571
Forensenbelasting	69	101
Reclamebelasting	140	138
Rioolheffingen:		
- woningen	4.383	4.560
- niet woningen	496	458
Totaal belastingen	14.326	14.749

Overige opbrengsten, huren en pachten en leges

Afvalstoffenheffing en lijkbezorgingsrechten

Voor een toelichting op de heffingen verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Huren en pachten, leges en overige opbrengsten	Begroting na wijziging	Rekening
Pachten	30	46
Huren		
- woningen	32	29
- overige gebouwen	779	811
- gronden	11	4
Leges		
- bestemmingsplannen, bouw, sloop en vrijstellingen	1.652	1.317
- rijbewijzen en reisdocumenten	589	671
- overige leges	123	234
Overige opbrengsten		
- afvalstoffenheffing	3.977	3.828
- opbrengst grondstoffen (afvalstoffenheffing)	304	713
- lijkbezorgingsrechten	623	610
- overig	1.643	2.232
- detacheringen wsw-ers	485	456
- detacheringen overig	23	18
Totaal overige opbrengsten, huren en pachten en leges	10.271	10.969

Dividend en winstuitkering

Voor een toelichting verwijzen we u naar de paragraaf Verbonden partijen (2.2.6).

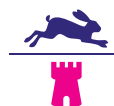
Dividend, winstuitkering	Begroting na wijziging	Rekening
Bank Nederlandse Gemeenten	156	156
Alliander	684	684
Totaal dividend en winstuitkering	840	840

Verkoop grond en overige duurzame goederen

We hebben de voormalige school de Mammoet in Velswijk overgedragen. Daarnaast verkochten we gronden in Toldijk (weth. Camperstraat), Halle (Tarwestraat), Wichmond en in Achter Drempt (Zomerweg).

Personeelskosten

Personeelskosten	Begroting na wijziging	Rekening
Vergoeding raadsleden	437	433
College	638	636
Griffie	364	360
salaris griffie	324	322
overwerk griffie	0	0
woon-werkverkeer griffie	2	3
inhuur griffie	37	35
Ambtenaren burgerlijke stand	10	12
Wsw	2.334	2.278
Nieuw beschut participatie	332	359
Gemeentelijke organisatie	30.110	29.887
Totaal personeelskosten	34.225	33.966

Afschrijvingen

Afschrijvingen	Begroting na wijziging	Rekening
Programma 1 Zorg en ondersteuning	20	83
Programma 2 Wonen en leefomgeving	3.138	3.019
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	250	232
Overhead	587	587
Totaal afschrijvingen	3.995	3.921

Inkomensoverdrachten

We geven in het onderstaande overzicht een globaal inzicht in de kosten voor sociale uitkeringen, subsidies en bijdragen.

Inkomensoverdrachten	Begroting na wijziging	Rekening
Afdracht leges en overige inkomensoverdrachten rijk	423	524
Sociale uitkeringen in geld	5.650	5.936
Sociale uitkeringen in natura	22.458	25.794

Subsidies:

- raadsfracties	7	4
- informatiepunten Digitale Overheid	36	36
- VVV	164	168
- Yunio	580	563
- bibliotheken	1.156	1.156
- loon- en activeringskosten werkdeel	1.172	1.242
- overige subsidies	3.838	3.245

Bijdragen gemeenschappelijke regelingen:

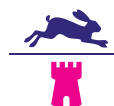
- Regio Achterhoek	270	271
- ODA	1.249	1.366
- SON	250	241
- VNOG	2.556	2.579
- GGD	756	746
- ECAL	309	309
- overige bijdragen	0	5

Gemeentelijke bijdragen:

- VNG	200	201
- Laborijn	1.899	1.870
- Overige bijdragen gemeenten	2.520	2.504
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	185	186
Totaal inkomensoverdrachten	45.678	48.947

Kosten derden, aankoop grond en overige duurzame goederen

Kosten derden	Begroting na wijziging	Rekening
Onderzoek en advisering derden	470	426
Dienstverlening door derden	17.808	13.832
Gemeentelijke- en motorrijtuigenbelasting en overige heffingen	342	341
Huur	295	1.509
Gas, water, elektra en brandstoffen	972	1.083
Inkoop materiaal, gegevens en overig	6.101	5.646
Overige kosten derden	2.832	3.857
Totaal kosten derden	28.819	26.694

Dotaties voorzieningen

Pensioen- en wachtgeldverplichtingen

De voorzieningen hebben we op peil gebracht in overeenstemming met gehanteerde uitgangspunten en de uitgevoerde actuariële berekeningen. Door een lagere rekenrente, gehanteerd bij de actuariële berekening, hebben een aanzienlijk hogere toevoeging aan de voorziening moeten doen. Meer informatie vindt u in de toelichting op de balans (3.3.3).

Onderhoud sportaccommodaties en gemeentelijke gebouwen

De dotaties aan deze voorziening zijn gebaseerd op de in 2018 geactualiseerde onderhoudsplanningen.

Vervangingsinvesteringen in riolering

Met vervangingsinvesteringen in riolering houden we rekening in de tariefstelling. De hiervoor ontvangen baten zijn toegevoegd aan de voorziening. We dekken hieruit de daadwerkelijke vervangingsinvesteringen.

Tariefegalisatie riool- en afvalstoffenheffing

De rioolheffing hebben we negatief afgesloten. Het resultaat hebben we onttrokken aan de voorziening. Voor de afvalstoffenheffing behaalden we een positief resultaat en voegden deze toe aan de betreffende voorziening.

Verlofsparen

Vanaf 2022 is het mogelijk om, door aanpassing van de CAO-gemeenten, bovenwettelijke verlofuren te sparen. Voor de hieruit voortvloeiende verplichting troffen wij een voorziening.

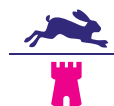
Dotatie voorzieningen	Begroting na wijziging	Rekening
Pensioen- en wachtgeldverplichtingen	135	777
Sportaccommodaties	331	331
Gemeentelijke gebouwen	591	591
Vervangingsinvesteringen riolering	1.010	1.010
Tariefegalisatie rioolheffing	0	-21
Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	0	54
Verlofsparen	0	40
Reïntegratietrajecten en reparatie 3e jaar WW	0	26
Totaal dotaties voorzieningen	2.068	2.808

Aankoop grond en overige duurzame goederen

Voor het grondexploitatiecomplex Magnoliaweg in Zelhem verworven we grond.

Rente baten, rente lasten

Rente	Begroting na wijziging	Rekening
Rente baten:		
Rente baten	909	1.157
Rente grondenexploitaties	0	21
Personeelshypotheek	4	4
Totaal rente baten:	913	1.181
Rente lasten:		
Leningportefeuille	502	501
Rentelasten overig	0	1
Rekening-courant, kortlopende leningen en kosten	0	0
Beheerkosten SvN	27	26
Toevoeging rente voorziening afkoop onderhoud graven	80	80

Rente	Begroting na wijziging	Rekening
Totaal rente lasten:	610	609
Totaal rente	303	573

Activering grondenexploitaties

De activering heeft betrekking op het overbrengen van de mutaties in de grondenexploitatie naar de balans, onderdeel Voorraden (3.3.2). De mutaties zijn als volgt weer te geven:

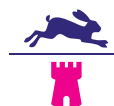
Omschrijving	Begroting 2024	Rekening 2024
Grondverwerving	501	501
Bouwrijp maken	171	69
Woonrijp maken	53	32
Overige kosten	166	296
Plankosten	768	870
Rentekosten	33	21
Mutatie voorziening	-32	-168
Afsluiten complexen	25	57
Grondverkoop, overige opbrengsten	-243	-288
Totaal activering voorraad grond	1.441	1.390

Toevoeging aan reserves

Toevoeging reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Hervormingsagenda; tussentijdse resultaatbestemming 2024	RB 10-10-2024	106	106	I
Armoedebestrijding; tussentijdse resultaatbestemming 2024	RB 10-10-2024	175	175	I
Overschot OVO	RB 10-10-2024	2.911	2.911	I
Winstneming CPO Hummelo	RB 28-11-2024	25	57	I
Extra bijdrage realisatie MFA Bronckhorst Midden	RB 21-09-2023	100	100	I
Bovenwijkse voorzieningen	RB 10-10-2024	150	121	S
Verduurzamen sport; restant toevoeging BR IA	RB 21-09-2023	294	294	I
Sparen ravijnjaar	basisbegroting	500	500	I
Resultaat t/m 2e Tussenrapportage; toevoeging AR	RB 10-10-2024	2.645	2.645	I
Resultaat t/m 2e Tussenrapportage; toevoeging BR IA	RB 10-10-2024	2.700	2.700	I
Totaal toevoeging aan reserves		9.607	9.610	

Onttrekkingen aan reserves

Onttrekking reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Bijzondere bijstand t.l.v. Minimafonds	basisbegroting	5	8	S
Beschermd wonen	RB 21-12-2023	25	25	I
Mantelzorgbeleid	RB 21-12-2023	40	40	I
Armoedebestrijding jeugd	RB 04-07-2024	219	219	I
Openeinderegelingen Zorg en Ondersteuning	RB 10-10-2024	409	409	I
Programma Migratie en Integratie	RB 10-10-2024	618	618	I
Bovenwijkse voorzieningen; energietuin Langenberg	RB 18-12-2024	10	10	I
Doorstart kunstgemaal	RB 04-07-2024	13	13	I
Haalbaarheidsonderzoeken Integraal Huisvestingsplan (IHP)	RB 04-07-2024	30	30	I
Vorming verliesvoorziening grondexploitatie Magnoliaweg	RB 28-11-2024	32	462	I
Vb van de bouw van de VO-school in Vorden	RB 04-07-2024	34	34	I
Landelijk gebied	RB 04-07-2024	80	80	I
Onderhoudsplan civiele kunstwerken	RB 21-12-2023	100	100	I
Bijdrage vervanging bruggen voor toeristische infrastructuur	RB 04-07-2024	100	100	I

Onttrekking reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Verkeersaanpassingen Hummelo	RB 04-07-2024	100	100	I
Bijdrage MFA Bronckhorst Midden	RB 18-12-2024	350	350	I
Afwaardering kavel horecapand	RB 04-07-2024	625	625	I
Revitaliseren van bedrijventerreinen	RB 04-07-2024	15	15	I
Vitale kernen; voorbereiding Smidsstraat / Magnoliaweg	RB 21-12-2024	65	65	I
Uitvoering projecten vitale kernen	RB 04-07-2024	120	120	I
Derving Nuondividend	basisbegroting	115	115	I
Huisvesting (gemeentehuis / werf)	basisbegroting	177	177	S
Dekking kapitaallasten investeringsagenda	basisbegroting	7	7	S
Verduurzamen sport; restant toevoeging BR IA	RB 21-09-2023	294	294	I
Dekking bijdragen ineens investeringsagenda	basisbegroting	2.350	2.250	I
Totaal onttrekking aan reserves		5.932	6.265	

(I = incidentele onttrekking reserve; S = structurele onttrekking reserve)

In bijlage 3.12 geven we de stortingen en onttrekkingen eveneens weer waarbij we aanvullend vermelden op welke reserve de mutatie betrekking heeft.

3.7. Begrotingsrechtmatigheid

Bij begrotingsrechtmatigheid gaat het om de rechtmatigheid van afwijkingen ten opzichte van de begroting, zowel voor de exploitatie als investeringskosten. Iedere overschrijding van lasten of investeringenkredieten wordt als onrechtmatig beschouwd als deze niet past binnen de gemaakte afspraken.

De overschrijdingen op de programma's geven we weer in onderstaand overzicht.

Begrotingscriterium	
Overschrijding lasten deelprogramma 1B	3.328
Overschrijding lasten deelprogramma 2A	216
Overschrijding lasten deelprogramma 4A	615
Overschrijding van kredieten	131
Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee acceptabel zijn	-3.328
Totaal niet acceptabele onrechtmatigheden begrotingscriterium	962

Een toelichting hierop staat in Paragraaf Bedrijfsvoering, onderdeel Rechtmatigheidsverantwoording.

3.8. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

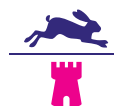
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 4 juli 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.771.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 4.811.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3.771.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.328.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

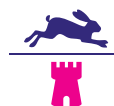

3.9. Incidentele baten en lasten

Volgens de voorschriften van de toezichthouder (Provincie Gelderland) worden baten en lasten als incidenteel aangemerkt wanneer ze de begroting niet meer dan drie achtereenvolgende jaren beïnvloeden. Tijdelijke geldstromen, waarvan de eindigheid vastligt, merken we ook als incidenteel aan. De toezichthouder gebruikt dit overzicht om te bepalen of onze financiële positie materieel sluitend is (in meerjarenperspectief). Voor de bepaling van dat beeld worden de incidentele baten en lasten namelijk buiten beschouwing gelaten.

Van de incidenteel opgenomen baten en lasten in de rekening is het onderstaande overzicht te geven. Hierbij hebben we een ondergrens aangehouden van € 50.000.

Omschrijving	Begroting (na wijziging)	Rekening
Resultaatbestemmingen 2023	2.291	1.983
	2.291	1.983
<i>Zorg en ondersteuning</i>		
Hervormingsagenda jeugd; uitvoeringsbudget	106	0
Overgang personeel; WSW- medewerkers	0	172
Inburgering (spuk)	562	512
Inburgering (spuk)	-547	-490
Vluchtelingen (Oekraïne)	2.528	2.541
Vluchtelingen (Oekraïne)	-5.477	-5.406
Migratie en Integratie	390	206
Beschermd wonen, gelden centrumgemeente	-637	-637
Programma Zorg en ondersteuning	-3.076	-3.102
<i>Wonen en leefomgeving</i>		
Verkoop de Mammoet Velswijk	-603	-602
Boekwaarde de Mammoet Velswijk	703	584
Vrijval voorziening Industriepark Zelhem		-294
Voorziening Magnoliaweg Zelhem		430
Grondenexploitatie	-132	0
Verhaal kosten drugsclub	-399	-399
Sport, stimulering en ondersteuning	2.520	2.496
Sport, stimulering en ondersteuning	0	-231
Programma Wonen en leefomgeving	2.089	1.984
<i>Bedrijvigheid en ontwikkeling</i>		
Programma Bedrijvigheid en ontwikkeling	0	0
<i>Bestuur</i>		
Pensioenvoorziening wethouders	0	642
Penvoering voor Datalab GO	1.286	1.181
Doorbelaasting kosten van Datalab GO	-1.287	-1.181
Programma Bestuur	-1	642
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>		
Algemene reserve; sparen voor ravijnjaar 2026	500	500
Algemene reserve; programma Migratie en Integratie	-618	-618

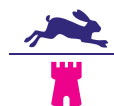

Omschrijving	Begroting (na wijziging)	Rekening
Algemene reserve; bijdrage MFA Bronckhorst Midden	-350	-350
Algemene reserve; overschot OVO	2.911	2.911
Algemene reserve; resultaat 2024 (t/m 2eTR2024)	2.645	2.645
BR Investeringsagenda; extra bijdrage MFA Bronckhorst Midden	100	100
BR Investeringsagenda; toevoeging	2.700	2.700
BR Openeinderegelingen Zorg en Ondersteuning	-579	-579
BR Bovenwijkse voorzieningen; Magnoliaweg Zelhem		-430
Derving Nuondividend	-115	-115
Algemene dekkingsmiddelen	7.196	6.766
Saldo incidentele baten en lasten	8.500	8.272
(+ = per saldo lasten)		

3.10. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

3.11. Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma's

1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie						
Totaal lasten (4)	6.692	3.679	7.221	6.991	230	V
Totaal baten (8)	6.915	262	6.368	6.500	133	V
Saldo	223	-3.417	-854	-491	363	V
7.1 Volksgezondheid						
Totaal lasten (4)	1.406	1.788	1.783	1.526	258	V
Totaal baten (8)	235	278	299	288	-12	N
Saldo	-1.171	-1.511	-1.484	-1.238	246	V
Totaal deelprogramma 1A	-948	-4.927	-2.338	-1.729	609	V

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Mantelzorg (lasten € 80.000 V)

In november 2023 stelde u als raad de Nota Mantelzorgbeleid 2024-2027 vast. De kosten voor ons mantelzorgbeleid waren lager dan verwacht. Dit kwam door een andere invulling van de mantelzorgverwendag en een goedkopere ontwikkeling van de mantelzorgwijzer. We gebruikten ook Brede SPUK-middelen om de kosten voor mantelzorg te dekken, waardoor we geld overhielden op het reguliere budget voor mantelzorg.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Preventie jeugd (lasten € 51.000 V)

Bij het jaarwerk 2023 namen we verplichtingen op voor nog te verwachte kosten voor jeugdgezondheidszorg (0-4 jaar) en integrale vroeghulptrajecten. We ontvingen de facturen in 2024. De kosten vielen lager uit dan verwacht, wat een voordeel opleverde in 2024. Daarnaast dekten we een deel van de kosten voor maatwerkvoorzieningen met betrekking tot Kansrijke Start met Brede SPUK-middelen, waardoor we het reguliere budget niet volledig hebben besteedden.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - SPUK Integraal Zorgakkoord (lasten € 149.000 N)

Net als in 2023 maakten we voor de regeling SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA) onderdeel uit van de samenwerkingsregio Achterhoek met Doetinchem als mandaathouder. De (concept) regionale begroting SPUK IZA werd pas eind 2024 vastgesteld. Hierdoor konden we de geraamde kosten en opbrengsten niet meer verwerken in onze gemeentelijke begroting 2024. De gelijke opbrengsten noemen we verderop bij baten 6.1 SPUK Integraal Zorgakkoord.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Welzijnsbeleid (lasten € 99.000 V)

We declareerden de subsidiekosten voor de dorpskamer in Zelhem onder de SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA). Hierdoor hielden we geld over op het reguliere budget voor welzijnsbeleid.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Collectief aanvullend vervoer (lasten € 71.000 V)

We gaven minder uit aan sociaal-recreatief Wmo-vervoer (ZOOV op Maat). Voor de raming van dit vraagafhankelijke Wmo-vervoer gingen we uit van de door ZOOV afgegeven begroting voor 2024, maar de werkelijke kosten vielen lager uit. Op basis van het jaarverslag

en de kostenverantwoording van ZOOV over 2024 voeren we in 2025 een nadere analyse hierop uit.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Programma Migratie & Integratie (lasten € 269.000 V)

In 2024 heeft u voor een periode van 2 jaar middelen toegekend voor het programma Migratie & Integratie. In de tussenrapportage 2024 hebben actualiseerden wij de planning. Wij maken stappen in de uitvoering van het programma maar ondervinden vertraging op de onderdelen waar wij afhankelijk zijn van externe organisaties (COA) en andere projecten (flexwonen). Naast de opvang en huisvestingstaken zijn er in het programmaplan middelen toegekend voor het versterken van de positie van de nieuwkomers en het maatschappelijk veld. Wij vragen u dan ook om van deze middelen € 237.000 via een resultaatsbestemming beschikbaar te stellen in 2025. Dit bedrag is lager dan het voordeel omdat we een deel van de werkzaamheden efficiënter uitvoerden. In de 1^e en/of 2^e tussenrapportage 2025 leggen wij de geactualiseerde planning aan u voor.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - HAR (lasten € 77.000 N)

Via de hotel- en accommodatie regeling (HAR) vingen wij statushouders op. Dit jaar hebben de statushouders langer dan 6 maanden op deze locatie verbleven waardoor de financiering via de HAR in het najaar niet toereikend bleek. In 2024 betekent dit een negatief resultaat van € 77.000. Per 2025 vangen wij deze statushouders op in de doorstroomlocatie en maken wij geen gebruik meer van een HAR. In 2023 was er sprake van een voordeel van € 136.000 op de HAR. Over de gehele looptijd is de HAR niet verliesgevend geweest.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Opvang Vluchtelingen Oekraïne (baten € 71.000 N)

In de tussenrapportage 2024 informeerden we u al over de ontvangen SPUK-middelen Bekostigingsregeling Opvang Oekraïne. Door het vroegtijdig stopzetten van een locatie realiseerden we minder bedden, waardoor de baten € 71.000 lager uitvielen.

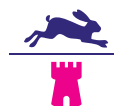
Het totale resultaat op deze regeling komt € 59.000 lager uit dan begroot. In de tussenrapportage 2024 parkeerden we het resultaat op OVO in de algemene reserve voor het geval dat het rijk deze SPUK-middelen terugvordert. In het najaar bleek dat het rijk dit niet doet, waardoor het totale resultaat op OVO hiermee € 2.852.000 bedraagt.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Project samen groeien (baten € 100.000 N)

In 2024 ontvingen we een provinciale subsidie van € 100.000 voor het project 'samen groeien'. Met deze subsidie onderzochten we en ervaren hoe we extra plekken kunnen creëren bij de kinderopvang en gastouders door het integreren van nieuwkomers in deze branche. Gedurende het jaar is gebleken dat het inzetten van nieuwkomers geen extra plekken oplevert en is er wijziging van de subsidie aangevraagd, waarmee we wilden gaan inzetten op mobiliteit en inwonersparticipatie voor kwetsbare dorpen en wijken. Het aanvragen van deze wijziging is te laat georganiseerd door het externe bureau. Na overleg met de provincie verleenden ze uitstel om deze middelen in te zetten in 2025. Hiermee is dit nadeel over de jaren budgettair neutraal.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - SPUK Integraal Zorgakkoord (baten € 149.000 V)

In 2025 verwachten wij op basis van de door ons ingediende declaratie SPUK IZA 2024 een bedrag van € 149.000 van (mandaat)gemeente Doetinchem te ontvangen. Doordat pas eind 2024 de regionale verdeling van de SPUK IZA-middelen 2024 bekend werd, konden wij deze

verwachte opbrengst niet meer verwerken in onze gemeentelijke begroting 2024. Zie ook de toelichting onder lasten 6.1.

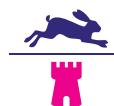
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Collectief aanvullend vervoer (baten € 59.000 V)

We hadden meer inkomsten aan eigen bijdragen voor ZOOV op Maat dan begroot (€ 19.000 V). Gebruikers van dit sociaal-recreatieve Wmo-vervoer betalen een eigen bijdrage per kilometer. Deze eigen bijdragen worden door ZOOV geïnd en in mindering gebracht op de factuur die wij maandelijks van ZOOV ontvangen. Daarnaast betalen inwoners met een Wmo-indicatie in Bronckhorst een vaste eigen bijdrage voor collectief taxivervoer van € 60 per jaar. In de begroting 2024 hielden we abusievelijk geen rekening met deze extra opbrengst (€ 40.000 V).

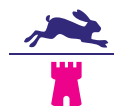
7.1. Volksgezondheid - Brede SPUK Gezondheid en Preventie (lasten € 178.000 V)

We zetten de Brede SPUK-middelen onder andere in voor mentale gezondheid, aanpak overgewicht, valpreventie en vroegsignalering alcoholproblematiek. Het voordeel wordt veroorzaakt doordat de ureninzet van beleidsmedewerkers en combinatiefunctionarissen op deze thema's op andere Brede SPUK-onderdelen en taakvelden wordt verantwoord. Deze ambtelijke capaciteit nemen wij mee in de verantwoording van de besteding van de Brede SPUK-middelen aan het rijk.

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen						
Totaal lasten (4)	1.814	2.143	2.277	1.944	333	V
Totaal baten (8)	23	5	15	24	8	V
Saldo	-1.792	-2.137	-2.261	-1.920	341	V
6.3 Inkomensregelingen						
Totaal lasten (4)	9.342	7.435	8.680	8.769	-89	N
Totaal baten (8)	6.077	5.087	6.686	6.673	-13	N
Saldo	-3.265	-2.348	-1.994	-2.096	-102	N
6.4 WSW en beschut werk						
Totaal lasten (4)	4.844	4.914	4.753	4.670	83	V
Totaal baten (8)	765	475	485	691	206	V
Saldo	-4.080	-4.439	-4.268	-3.979	289	V
6.5 Arbeidsparticipatie						
Totaal lasten (4)	876	780	952	782	170	V
Totaal baten (8)	129	0	0	12	12	V
Saldo	-747	-780	-952	-770	182	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)						
Totaal lasten (4)	1.750	1.811	1.538	1.647	-109	N
Totaal baten (8)	42	12	32	23	-9	N
Saldo	-1.708	-1.799	-1.506	-1.624	-117	N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+						
Totaal lasten (4)	517	545	537	548	-11	N
Totaal baten (8)	4	0	0	2	2	V
Saldo	-513	-545	-537	-546	-9	N
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)						
Totaal lasten (4)	3.823	4.320	4.088	4.307	-219	N
Totaal baten (8)	309	257	321	323	1	V
Saldo	-3.515	-4.063	-3.766	-3.984	-218	N
6.71B Begeleiding (WMO)						

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
Totaal lasten (4)	4.021	2.818	3.131	4.737	-1.607	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-4.021	-2.818	-3.131	-4.737	-1.607	N
6.71C Dagbesteding (WMO)						
Totaal lasten (4)	122	1.253	1.253	48	1.205	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-122	-1.253	-1.253	-48	1.205	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
Totaal lasten (4)	740	636	697	706	-9	N
Totaal baten (8)	7	0	0	23	23	V
Saldo	-733	-636	-697	-683	14	V
6.72A Jeugdhulp begeleiding						
Totaal lasten (4)	72	209	209	315	-106	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-72	-209	-209	-315	-106	N
6.72B Jeugdhulp behandeling						
Totaal lasten (4)	5.621	3.096	4.980	8.009	-3.030	N
Totaal baten (8)	2	0	0	2	2	V
Saldo	-5.618	-3.096	-4.980	-8.007	-3.027	N
6.72C Jeugdhulp dagbesteding						
Totaal lasten (4)	22	477	477	29	448	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-22	-477	-477	-29	448	V
6.73A Pleegzorg						
Totaal lasten (4)	562	316	316	308	8	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-562	-316	-316	-308	8	V
6.73B Gezinsgericht						
Totaal lasten (4)	220	344	344	597	-253	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-220	-344	-344	-597	-253	N
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig						
Totaal lasten (4)	2.135	1.459	2.597	3.257	-660	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-2.135	-1.459	-2.597	-3.257	-660	N
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf						
Totaal lasten (4)	763	1.618	1.613	168	1.445	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-763	-1.618	-1.613	-168	1.445	V
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf						
Totaal lasten (4)	406	68	263	924	-661	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-406	-68	-263	-924	-661	N
6.74C Gesloten plaatsing						
Totaal lasten (4)	301	0	0	246	-246	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-301	0	0	-246	-246	N
6.81 Geëscaleerde zorg 18+						
Totaal lasten (4)	82	78	85	86	-1	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-82	-78	-85	-86	-1	N

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
6.81A Beschermd wonen (WMO)						
Totaal lasten (4)	2	0	40	38	2	V
Totaal baten (8)	339	0	637	637	0	-
Saldo	337	0	597	599	2	V
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)						
Totaal lasten (4)	13	17	17	14	3	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-13	-17	-17	-14	3	V
6.82 Geëscaleerde zorg 18-						
Totaal lasten (4)	210	233	205	205	1	V
Totaal baten (8)	3	0	0	6	6	V
Saldo	-207	-233	-205	-199	7	V
6.82A Jeugdbescherming						
Totaal lasten (4)	407	761	566	573	-7	N
Totaal baten (8)	6	0	0	0	0	-
Saldo	-401	-761	-566	-573	-7	N
6.82B Jeugdreclassering						
Totaal lasten (4)	40	36	36	54	-18	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-40	-36	-36	-54	-18	N
Totaal deelprogramma 1B	-31.003	-29.530	-31.476	-34.564	-3.088	N

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - Regionale samenwerking SDA (lasten € 123.000 V)

We raamden de kosten voor de regionale samenwerking Sociaal Domein Achterhoek (RSSDA) op basis van de conceptbegroting SDA 2024. De definitieve regionale begroting en daarmee ook de daadwerkelijke gemeentelijke bijdrage 2024 voor Bronckhorst vielen lager uit. Daarnaast hielden we rekening met extra kosten voor uitbreiding van de regionale capaciteit voor kwaliteit, toezicht en handhaving van de Wmo en de Jeugdwet. De ingangsdatum hiervan werd uitgesteld naar 1 januari 2025, wat een incidenteel voordeel in 2024 opleverde.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - POH/SOH jeugd (lasten € 75.000 V)

We declareerden de inhuurkosten voor het project praktijkondersteuning huisartsen GGZ jeugd onder de SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA), waardoor we overhielden op het budget voor POH/SOH jeugd.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - Hervormingsagenda jeugd (lasten € 106.000 V)

Het afgelopen jaar bleef de duidelijkheid rondom de Hervormingsagenda jeugd uit. Het uitvoeringsbudget voor de Hervormingsagenda jeugd bedroeg begin 2024 € 212.000. Bij de tussenrapportage 2024 hadden we dit budget nog niet aangesproken en schoven we alvast de helft door naar 2025, waardoor een budget van € 106.000 resteerde. De lokale urgentie om veranderingen in de (aanpak van) jeugdzorg is onverminderd groot. Wij vragen u daarom dit resterend bedrag via een resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2025 om daarmee de lokale aanpak van de problematiek in de jeugdzorg te financieren. Het plan hiervoor volgt in de eerste helft van 2025.

6.3 Inkomensregelingen - Loonkostensubsidie (lasten € 97.000 N)

Het aantal cliënten steeg in 2024 van 66 naar 77. Daarnaast was sprake van een aanpassing van de bruto wettelijk minimum loonberekening, waarbij vanaf 2024 het uurloon

in plaats van het maandloon wordt gehanteerd. Bij werkweken boven de 36 uur leidt dit tot hogere kosten.

6.3 Inkomensregelingen - Energietoeslag (lasten € 59.000 N)

Aanvragen voor de energietoeslag 2023 (€ 1.300 per huishouden) konden tot 1 juli 2024 worden ingediend. Als gevolg daarvan maakten wij in 2024 nog kosten voor de energietoeslag 2023. Hiervoor zijn we in de decembercirculaire 2024 deels (€ 40.981) gecompenseerd door het rijk.

6.3 Inkomensregelingen - Klijnsma gelden (lasten € 77.000 V)

Bij de tussenrapportage 2024 schoven we € 175.000 van de Klijnsma gelden door naar volgende jaren met het doel dit in te zetten voor het (meerjarig) project 'Buitenschool sport- en cultuuraanbod voor kinderen'. Van het resterende budget voor armoedebestrijding jeugd gaven we minder uit dan verwacht. We zetten in op een intensievere communicatiecampagne en daarnaast op het versterken van de verbinding en samenwerking tussen gemeente en partners in het veld om de doelgroep beter te bereiken en toe te leiden naar inkomensregelingen.

6.4 Wsw en beschut werk - loonkosten Wsw (lasten € 53.000 V)

De loonkosten Wsw vielen lager uit door onder andere de uitstroom van drie medewerkers als gevolg van het bereiken van de AOW-leeftijd en ziekte.

6.4 Wsw en beschut werk - loonkosten Wsw (baten € 61.000 V)

Op basis van onze aangiften loonheffingen over 2023 ontvingen wij in 2024 een tegemoetkoming van de belastingdienst in het kader van de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl). Deze wet kent een drietal tegemoetkomingen voor werkgevers met als doel werknemers met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of te houden.

6.4 Wsw en beschut werk - sociale werkvoorziening Laborijn (baten € 172.000 V)

Per 1 januari 2025 komen de Wsw-medewerkers van Laborijn bij de gemeente Bronckhorst in dienst. In 2025 ontvangen wij van Laborijn een vergoeding voor de waarde van de vakantiedagen en het vakantiegeld van deze medewerkers per 31 december 2024. Deze vergoeding is door ons als incidentele baat in 2024 verwerkt.

6.5 Arbeidsparticipatie - Werkcarrousel (lasten € 71.000 V)

Op basis van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Laborijn betaalden we een maandelijkse bijdrage voor de Werkcarrousel. Laborijn maakte zelf ook gebruik van de werkplekken binnen de Werkcarrousel. Om die reden spraken we een kostenverdeling naar rato van gebruikersaantallen af. Een deel van de kosten voor de Werkcarrousel kwam daarmee voor rekening van Laborijn. In de afrekening van de DVO over 2024 werden wij voor dit deel gecompenseerd. Dit leverde een voordeel op ten opzichte van onze begroting.

6.6 Maatwerkvoorziening (Wmo) - Wmo vervoer begeleiding groep (lasten € 73.000 N)

We gaven meer uit aan vervoer van cliënten naar dagbesteding en dagbehandeling. Een deel van dit vervoer wordt uitgevoerd door zorgaanbieders zelf en een deel wordt uitbesteed aan ZOOV (Actief). Voor de raming van ZOOV Actief gingen we uit van de door ZOOV afgegeven begroting voor 2024, maar de werkelijke kosten vielen hoger uit. Op basis van het jaarverslag en de kostenverantwoording van ZOOV over 2024 voeren we in 2025 een nadere analyse hierop uit.

6.71a t/m 6.71c Wmo (lasten € 632.000 N)

Bij de tussenrapportage 2024 raamden we het budget voor Hulp bij Huishouden (HbH) af met € 100.000. Dit omdat de verzilvering van afgegeven indicaties HbH achterbleef als gevolg van personele tekorten, waardoor het merendeel van onze zorgaanbieders de gevraagde hulp niet kon leveren. In het laatste kwartaal van 2024 was sprake van een inhaalslag; de wachtlijst voor huishoudelijke hulp werd weggewerkt. Dit zorgde voor een toename van de verzilvering en daarmee stijging van de kosten, waardoor het (afgeraamde) budget werd overschreden (€ 228.000 N).

Daarnaast gaven we meer uit aan Wmo integrale ondersteuning dan verwacht (€ 365.000 N). Het aantal cliënten met een indicatie voor individuele en/of groepsbegeleiding steeg van 589 in 2023 naar 617 in 2024. Een van de oorzaken hiervan is dat opname in een verpleeghuis nog maar zeer beperkt mogelijk is, waardoor mensen met een vorm van dementie zo lang mogelijk thuis blijven wonen.

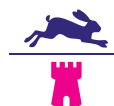
6.72a t/m 6.74c Jeugdzorg (lasten € 3.065.000 N)

Bij het opstellen van de tussenrapportage 2024 zagen we dat de kosten voor Jeugdzorg stegen en hielden we rekening met een overschrijding van het budget eind 2024. We raamden niet bij, omdat de verwachte overschrijding binnen de omvang van de egaliseringsreserve Open Einde Regelingen (€ 1,7 mln) viel. In het tweede halfjaar van 2024 namen de kosten voor jeugdzorg enorm toe. Het aantal jongeren in zorg steeg niet significant, maar de duur, intensiteit en kosten van zorgtrajecten namen wel toe. We zagen met name een stijging van de kosten voor landelijk ingekochte zorg en hoog intensieve zorgtrajecten (vaak met verblijf). Deze zorg wordt vaak ingezet door externe verwijzers. Ook leidden de wachtlijsten voor 'zorg met verblijf' tot zeer intensieve vormen van ambulante jeugdzorg, wat een negatief effect had op de kosten voor integrale ambulante jeugdzorg (IAJ). Daarnaast speelden autonome ontwikkelingen, zoals het bieden van reële tarieven (AMvB), cao-wijzigingen en inflatie een rol bij de prijsontwikkeling van zorg. Dit werkt extra hard door bij langere inzet en hogere intensiteit van zorg.

2A PASSEND WONEN	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
8.2 Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)						
Totaal lasten (4)	747	73	530	703	-173	N
Totaal baten (8)	444	8	659	179	-480	N
Saldo	-303	-65	129	-524	-653	N
8.3 Wonen en bouwen						
Totaal lasten (4)	2.882	2.220	2.847	2.890	-43	N
Totaal baten (8)	1.634	2.086	2.230	2.151	-79	N
Saldo	-1.248	-134	-617	-739	-122	N
Totaal deelprogramma 2A	-1.551	-199	-488	-1.263	-775	N

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) - bouwgrondexploitatie algemeen (lasten € 430.000 N)

We hebben bij de grondexploitatie Magnoliaweg Zelhem rekening gehouden met een bijdrage uit de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen in 2025 van € 430.000. Deze bijdrage hebben we echter een jaar eerder verwerkt door het vormen van een verliesvoorziening. Dit leidt in 2024 tot een eenmalig nadeel. In 2025 leggen wij een geactualiseerde verwachting aan u voor.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) - bouwgrondexploitatie algemeen (baten € 240.000 N)

In de 2e tussenrapportage 2023 verwachten we dat het Witte Paard Zelhem, voormalig school Bekveld en Iekinkweg Hengelo in 2024 afgerond zouden worden. Deze projecten hebben vertraging opgelopen of zijn ingehaald door nieuwe omstandigheden. Zo bleek de locatie bij Iekinkweg Hengelo na onderzoek niet geschikt genoeg voor woningbouw, de geraamde opbrengsten hiervan zijn echter abusievelijk blijven staan in de begroting. Bij de voormalig school Bekveld onderzoeken we nog hoe we dit project exact vorm gaan geven. Tenslotte hebben verschillende procedures omtrent het Witte Paard Zelhem langer geduurd dan verwacht. Wij verwachten de opbrengsten in 2025/2026. Deze aspecten leiden in 2024 tot een incidenteel nadeel. In 2025 leggen wij een geactualiseerde verwachting aan u voor.

8.3 Wonen en bouwen - leges Omgevingsvergunning (baten 329.000 N)

Minder opbrengsten aan leges bouwvergunningen. De begrote opbrengst blijkt in de praktijk te optimistisch te zijn geweest (€329k N).

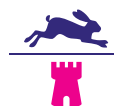
8.3 Wonen en bouwen - volkshuisvestingsfonds Bloemenbuurt Zelhem (lasten € 112.000 N)

In 2022 en 2023 namen we enkele maatregelen in de Bloemenbuurt Zelhem, waardoor een groot aantal huishoudens aan de slag is gegaan met de verschillende maatregelen. Een deel hiervan is in 2023 al afgerond, maar ook in 2024 heeft deze impuls doorgewerkt. Doordat er meer energiemaatregelen zijn genomen, zijn de lasten voor dit deelproject hoger uitgevallen dan begroot.

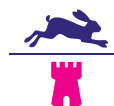
8.3 Wonen en bouwen - volkshuisvestingsfonds Bloemenbuurt Zelhem (baten € 230.000 V)

De maatregelen vanuit het volkshuisvestingsfonds Bloemenbuurt Zelhem worden grotendeels gedekt door SPUK (Specifieke Uitkering) middelen vanuit het rijk en subsidie middelen vanuit de provincie. Hierbij is sprake van cofinanciering, waardoor we hier ook vanuit gemeentelijke middelen aan bijdragen. Doordat inwoners meer energiemaatregelen hebben genomen, hebben we ook meer subsidie middelen gebruikt ter dekking hiervan. Daarnaast hebben we een eenmalige correctie doorgevoerd zodat de SPUK middelen die we vanaf 2025 nog beschikbaar hebben ter dekking van deze energiemaatregelen, exact aansluit op het reeds verantwoorde bedrag. Per saldo leidt dit tot een incidenteel voordeel van € 118.000.

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden						
Totaal lasten (4)	437	391	465	515	-50	N
Totaal baten (8)	232	126	139	151	12	V
Saldo	-205	-265	-326	-364	-38	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer						
Totaal lasten (4)	2.897	3.037	2.944	2.963	-19	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-2.897	-3.037	-2.944	-2.963	-19	N
1.2 Openbare orde en veiligheid						
Totaal lasten (4)	801	685	953	1.006	-53	N
Totaal baten (8)	136	7	407	434	27	V
Saldo	-666	-678	-546	-572	-26	N
2.1 Verkeer en vervoer						

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
Totaal lasten (4)	6.302	6.937	6.431	6.661	-229	N
Totaal baten (8)	297	190	240	426	186	V
Saldo	-6.005	-6.747	-6.191	-6.234	-43	N
2.2 Parkeren						
Totaal lasten (4)	34	35	22	22	0	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-34	-35	-22	-22	0	N
2.5 Openbaar vervoer						
Totaal lasten (4)	80	63	50	46	4	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-80	-63	-50	-46	4	V
4.1 Openbaar basisonderwijs						
Totaal lasten (4)	225	220	229	216	12	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-225	-220	-229	-216	12	V
4.2 Onderwijshuisvesting						
Totaal lasten (4)	1.259	1.270	1.741	1.691	50	V
Totaal baten (8)	38	36	87	99	12	V
Saldo	-1.221	-1.234	-1.654	-1.592	62	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken						
Totaal lasten (4)	1.380	1.634	1.814	1.445	370	V
Totaal baten (8)	151	158	121	131	10	V
Saldo	-1.229	-1.477	-1.693	-1.313	380	V
5.1 Sportbeleid en activering						
Totaal lasten (4)	1.367	2.369	3.516	3.641	-125	N
Totaal baten (8)	504	210	333	720	387	V
Saldo	-863	-2.158	-3.184	-2.921	262	V
5.2 Sportaccommodaties						
Totaal lasten (4)	1.245	1.346	1.212	1.264	-51	N
Totaal baten (8)	410	392	405	422	17	V
Saldo	-835	-954	-808	-842	-34	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie						
Totaal lasten (4)	162	202	194	169	25	V
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-162	-202	-194	-169	25	V
5.4 Musea						
Totaal lasten (4)	19	21	21	21	0	N
Totaal baten (8)	0	0	0	0	0	-
Saldo	-19	-21	-21	-21	0	N
5.5 Cultureel erfgoed						
Totaal lasten (4)	419	441	565	588	-23	N
Totaal baten (8)	34	0	35	43	8	V
Saldo	-386	-441	-530	-545	-15	N
5.6 Media						
Totaal lasten (4)	817	779	1.298	1.323	-26	N
Totaal baten (8)	78	72	519	518	0	N
Saldo	-739	-707	-779	-805	-26	N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie						
Totaal lasten (4)	3.804	3.988	4.246	3.938	308	V
Totaal baten (8)	219	67	67	168	102	V
Saldo	-3.585	-3.922	-4.179	-3.770	410	V

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
7.2 Riolering						
Totaal lasten (4)	3.562	3.675	3.742	3.821	-80	N
Totaal baten (8)	4.598	4.729	4.879	5.018	139	V
Saldo	1.035	1.054	1.137	1.197	60	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria						
Totaal lasten (4)	523	584	488	539	-51	N
Totaal baten (8)	543	625	623	611	-12	N
Saldo	21	42	135	72	-63	N
8.1 Ruimte leefomgeving						
Totaal lasten (4)	3.540	2.546	3.419	2.867	552	V
Totaal baten (8)	1.219	114	1.161	685	-476	N
Saldo	-2.322	-2.432	-2.259	-2.182	76	V
Totaal deelprogramma 2B	-20.417	-23.497	-24.335	-23.309	1.025	V

1.2 Openbare orde en veiligheid (lasten € 26.000 N)

Incidentele overschrijding budget door meer lijkschouwingen (€ 13k N) en de sanering van drugslab Zelhem (€ 30k N).

2.1 Verkeer en vervoer (lasten € 143.000 N)

We gaven meer uit voor onderhoud aan de wegen, vanwege werkzaamheden die door slechte weersomstandigheden eind 2023 niet uitgevoerd konden worden (€ 170.000 N). Daarnaast maakten wij kosten voor werkzaamheden die wij uitvoerden voor derden (€ 160.000 N). Die kosten berekenden wij door aan die derden (€ 160.000 V). Verder verstrekten wij meer instemmingen voor de aanleg van kabels en leidingen in de openbare ruimte (leges) dan verwacht en ontvingen wij daardoor ook meer vergoedingen voor degeneratie als gevolg van die aanleg (€ 25.000 V).

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken - Leerlingenvervoer (lasten € 296.000 V)

Voor de raming van de kosten voor het door ZOOV verzorgde leerlingenvervoer (ZOOV School) gingen we uit van de door ZOOV afgegeven begroting voor 2024. De daadwerkelijke kosten vielen echter veel lager uit. Op basis van het jaarverslag en de kostenverantwoording van ZOOV over 2024 voeren we in 2025 een nadere analyse hierop uit. Daarnaast hadden we minder kosten voor vergoedingen aan ouders die het vervoer van hun kinderen naar het speciaal of bijzonder onderwijs zelf regelen, dan verwacht.

5.1 Brede SPUK Sport, bewegen en cultuur (lasten € 141.000 N)

We verantwoordden de totale inhuurkosten voor de combinatiefunctionarissen onder het Brede SPUK-onderdeel 'Brede Regeling Combinatiefuncties', waardoor we het budget op dit onderdeel overschreden. De combinatiefunctionarissen zetten zich in voor diverse thema's die op andere Brede SPUK-onderdelen en taakvelden worden verantwoord. De toewijzing van de ureninzet van de combinatiefunctionarissen naar de diverse thema's/onderdelen nemen wij mee in de verantwoording van de besteding van de Brede SPUK-middelen aan het Rijk.

5.1 Sportbeleid (baten € 338.000 V)

Verschillende subsidies vanuit het rijk en de provincie zijn in 2024 wel ontvangen maar waren niet in de begroting gebudgetteerd.

5.2 Sportaccommodaties (lasten € 34.000 N)

Het budget voor sportmaterialen voor sportaccommodaties is in 2024 aangepast. Wel was

het noodzakelijk om verouderde sportmaterialen in verschillende zalen te vervangen. Verder was er in 2024 nog een nabetaling van een exploitatiebijdrage voor een sportzaal.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (lasten € 410.000 V)

Het uitwerken van de plannen om te komen tot de reconstructie van de groenvakken kostte meer tijd dan verwacht, waardoor we in 2024 nog niet konden starten met de uitvoering (€ 300.000 V). Verder hebben wij minder uitgaven gehad voor de bestrijding van invasieve soorten (65.000 V). Het budget voor de inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt is niet aangepast aan de kostenstijgingen in de afgelopen jaren. We hebben een aantal medewerkers in vaste dienst genomen en de CAO lonen zijn gestegen (€ 64.000 N). We hadden meer inkomsten uit loonkostensubsidie vanuit het UWV dan verwacht (€ 64.000 V). We hebben een geraamde provinciale subsidie uit de subsidieregeling Biodiversiteit en Landschap ontvangen die besteed is aan landschapsherstelprojecten (€ 26.000 V) en wij hebben meer bomen moeten kappen, waardoor de opbrengsten van het hout hoger zijn dan in voorgaande jaren (€ 12.000 V).

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie - plattelandsontwikkeling (lasten € 65.000 V)

In de decembercirculaire 2023 hebben we € 80.000 ontvangen vanuit het ministerie van LNVV. Op dat moment hadden we hier nog geen concrete plannen voor. In 2024 hebben we deze ontwikkeld en al deels ingezet voor projecten in het landelijk gebied. De resterende middelen namen we op in het omgevingsprogramma Landelijk Gebied, die u in december 2024 heeft vastgesteld.

7.2 Riolering (lasten € 60.000 V)

Door minder aanvragen dan verwacht verstrekten wij minder subsidie voor het afkoppelen van hemelwater (€ 60.000 V).

7.5 Begraafplaatsen en crematoria (lasten € 63.000 N)

Wij maakten kosten aan enkele opstallen op de begraafplaatsen die per abuis toegerekend zijn aan het onderhoud van de begraafplaatsen (€ 30.000 N). We gaven meer uit aan de dienstverlening van het GBTwente voor het heffen van de begraafrechten (€ 10.000 N) en door de weersomstandigheden aan het onderhoud van de begraafplaatsen (€ 20.000 N).

8.1 Ruimte en leefomgeving - faciliterend grondbedrijf (lasten € 76.000 V)

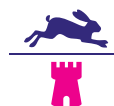
In november 2024 heeft u het MPO vastgesteld. Hierin keken we bij meerdere projecten welke kosten in het verleden zijn gemaakt, zodat we deze waarde in kunnen brengen in de nieuwe grondexploitaties. Hierbij concludeerden we dat we in 2022 bij drie projecten abusievelijk de gemaakte kosten niet hebben meegenomen naar 2023. Dit heeft in 2022 ten onrechte tot een nadeel geleid. In de berekeningen voor het MPO herstelden we dit. Dit leidt in 2024 eenmalig tot een voordeel van € 76.000.

8.1 Ruimte en leefomgeving - faciliterend grondbedrijf (lasten € 467.000 V)

Daarnaast hebben we een aantal projecten waarbij we verwacht hadden stappen te maken in ontwikkeling, maar die vertraging opliepen. Een voorbeeld hiervan is het project huisvesting doelgroepen, waar we flexwoningen voor wilden inzetten. In het afgelopen jaar bleven deze projecten nog in de onderzoeks-/initiatieffase gebleven. In de 1^e en/of 2^e tussenrapportage 2025 komen wij hierop terug om de planning te actualiseren.

8.1 Ruimte en leefomgeving - planontwikkelfase (lasten € 110.000 N)

In 2024 zijn we verdergegaan met de planontwikkeling van meerdere projecten, waaronder

Mispelkamp Vorden en Charettes Stokhorsterpark Hummelo. Dit heeft in 2024 tot meer kosten geleid dan verwacht, maar onze verwachting is dat we deze kosten kunnen verhalen op externe partijen doordat dit ofwel tot een anterieure overeenkomst komt, danwel tot een grondexploitatie. Dit verschil is dan ook budgettair neutraal.

8.1 Ruimte en leefomgeving - faciliterend grondbedrijf (baten € 467.000 N)

Daarnaast hebben we een aantal projecten waarbij we verwacht hadden stappen te maken in ontwikkeling, maar die vertraging hebben opgelopen. Een voorbeeld hiervan is het project huisvesting doelgroepen, waar we flexwoningen voor wilden inzetten. In het afgelopen jaar zijn deze projecten nog in de onderzoeks-/initiatieffase gebleven. In de 1^e en/of 2^e tussenrapportage 2025 komen wij hierop terug om de planning te actualiseren.

8.1 Ruimte en leefomgeving - planontwikkelfase (baten € 110.000 V)

In 2024 zijn we verdergegaan met de planontwikkeling van meerdere projecten, waaronder Mispelkamp Vorden en Charettes Stokhorsterpark Hummelo. Dit heeft in 2024 tot meer kosten geleid dan verwacht, maar onze verwachting is dat we deze kosten kunnen verhalen op externe partijen doordat dit ofwel tot een anterieure overeenkomst komt, danwel tot een grondexploitatie. Dit verschil is dan ook budgettair neutraal.

3A ECONOMIE	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
3.1 Economische ontwikkeling						
Totaal lasten (4)	1.038	528	923	756	167	V
Totaal baten (8)	327	0	0	12	12	V
Saldo	-710	-528	-923	-744	179	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
Totaal lasten (4)	140	92	94	84	11	V
Totaal baten (8)	0	0	0	294	294	V
Saldo	-140	-92	-94	210	305	V
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen						
Totaal lasten (4)	68	72	72	71	1	V
Totaal baten (8)	1	0	2	3	2	V
Saldo	-68	-72	-70	-67	3	V
3.4 Economische promotie						
Totaal lasten (4)	594	503	567	570	-3	N
Totaal baten (8)	375	417	417	679	263	V
Saldo	-219	-86	-150	109	260	V
Totaal deelprogramma 3A	-1.137	-778	-1.238	-492	747	V

3.1 Economische ontwikkeling - Leader (lasten € 70.000 V)

De EU stelt met het programma 'Leader' middelen beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven in het landelijk gebied en wij dragen, samen met de provincie, bij met cofinanciering aan initiatieven in de eigen gemeente. We hebben cofinancieringsverzoeken afgegeven in november/december 2024. De subsidieverzoeken zijn nog in behandeling bij de Lokale Actiegroep Leader. We verwachten de definitieve cofinancieringsverzoeken in 2025 te ontvangen (en de toegezegde cofinanciering uit te betalen).

3.1 Economische ontwikkeling - vitale kernen (lasten € 83.000 V)

In 2024 gaven we € 83.000 minder uit aan vitale kernen dan u als raad beschikbaar stelde. Dit is deels ontstaan doordat het maken van een ontwerp voor de Smidsstraat/ Magnoliaweg meer tijd in beslag nam door het participatieproces. We staken hierbij namelijk meer tijd in overleg met diverse belanghebbenden en daardoor minder aan de voorbereiding.

Deze kosten verwachten we dan ook nog in 2025. Daarnaast viel de afronding van het Marktplaats Steenderen goedkoper uit. Tenslotte liepen we vertraging op bij de uitwerking van de plannen voor de Dorpsstraat Vorden. Voor de voorbereidingskosten Smidsstraat/Magnoliaweg en de Dorpsstraat Vorden vragen wij u dan ook om deze middelen (€ 38.000) via een resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2025.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur – Industriepark Zelhem (lasten € 294.000 V)

Voor de grondexploitatie Industriepark Zelhem troffen we in het verleden een verliesvoorziening van € 500.000. Deze konden wij deels (€ 294.000) vrij laten vallen. Dit leidt tot een eenmalig voordeel.

3.4 Economische promotie - toeristenbelasting (baten € 231.000 V)

De opbrengsten toeristenbelasting ontvangen we achteraf. Over het jaar 2023 zijn deze € 106.000 hoger uitgevallen dan verwacht doordat het aantal toeristen en het aantal overnachtingen steeg. Daarnaast gaan we er vanuit dat deze stijging over 2024 doorzet. Hierdoor houden we rekening met een aanvullende € 125.000 meeropbrengsten over het jaar 2024. In 2025 actualiseren we de geraamde opbrengsten toeristenbelasting.

3B DUURZAAMHEID	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
7.3 Afval						
Totaal lasten (4)	3.200	3.372	3.398	3.671	-272	N
Totaal baten (8)	4.033	4.281	4.281	4.543	262	V
Saldo	833	909	882	872	-11	N
7.4 Milieubeheer						
Totaal lasten (4)	3.231	4.907	3.509	3.028	481	V
Totaal baten (8)	1.161	2.818	1.437	980	-456	N
Saldo	-2.070	-2.089	-2.072	-2.048	25	V
Totaal deelprogramma 3B	-1.237	-1.180	-1.190	-1.176	14	V

7.4 Milieubeheer - aanpak energie armoede (lasten € 296.000 V)

We lanceerden een witgoedregeling voor huurders waarmee ze één witgoed apparaat gratis kunnen vernieuwen. Hier is echter nog maar beperkt gebruik van gemaakt. We namen de regeling onder de loep en o.a. ervoor gezorgd dat vanaf 2025 een grotere doelgroep aanspraak kan maken op deze regeling.

7.4 Milieubeheer - energietransitie (lasten € 98.000 V)

In maart legden wij het raadsvoorstel Herijkte Routekaart aan u voor voor goedkeuring. Echter heeft u middels een Ordevoorstel, het raadsvoorstel Herijkte Routekaart, teruggegeven aan het college. Hierdoor liep de uitvoering van de Routekaart vertraging op en dit verklaart een deel van het voordeel op de lasten. In juli stelde u de herziene Herijkte routekaart Bronckhorst energieneutraal vast. In deze versie zetten we meer dan voorheen in op regie nemen en op het realiseren van de doelstellingen. Hierdoor, en door de overschrijding in 2023, grepen we in op de inhuurlasten en besteedden we in het spoor 'regie op randvoorwaarden' minder dan begroot. Vooral de inhuurlasten beperkten we fors. Tenslotte gaven we in 2024 op het spoor 'regie op dorps energieprocessen' minder uit dan begroot, omdat we de opzet, aanpak en structuur van een dorpsenergieproces aanpasten. Dit mede op basis van de geleerde lessen uit de reeds opgestarte DEP's. Ook is de externe procesbegeleiding intern overgenomen, om zo de continuering, kwaliteit, doelstelling en kaders van het proces te waarborgen. Een andere belangrijke kostenbesparing komt voort uit opgezegde abonnementen.

7.4 Milieubeheer - Nationaal Isolatie Programma (lasten € 82.000 V)

Via het energieloket Achterhoek stelden we isolatie subsidies beschikbaar onder de regelingen 'geld voor gemak' en 'klussen zonder kosten'. Als gevolg van een gerechtelijke uitspraak sloten we spouwmuurisolatie echter uit als mogelijke isolatie maatregel die gesubsidieerd wordt. Bij de oude werkwijze zijn o.a. vleermuizen in de spouw namelijk onvoldoende beschermd. Nu mag de spouw zonder ecologisch onderzoek niet meer gevuld worden. Dit heeft als gevolg gehad dat de meest laagdrempelige maatregel is weggefallen en we minder isolatie subsidies verstrekten dan verwacht.

7.4 Milieubeheer - aanpak energie armoede (baten € 296.000 N)

We lanceerden een witgoedregeling voor huurders. Deze kosten kunnen we dekken door middelen van het rijk. Doordat er in 2024 nog maar beperkt gebruik is gemaakt van deze regeling, gebruiken we ook minder subsidiemiddelen van het rijk. Per saldo zijn deze afwijkingen budgettair neutraal.

7.4 Milieubeheer - energietransitie (baten € 98.000 N)

Voor de energietransitie gebruiken we grotendeels CDOKE-middelen, een SPUK-regeling vanuit het rijk. Doordat de lasten voor de energietransitie in 2024 lager uitvielen dan begroot, zorgt dit ook voor een nadeel op de baten. Per saldo is dit budgettair neutraal.

7.4 Milieubeheer - Nationaal Isolatie Programma (baten € 82.000 N)

Via het energieloket Achterhoek stelden we isolatie subsidies beschikbaar onder de regelingen 'geld voor gemak' en 'klussen zonder kosten'. In 2024 verstrekten we minder isolatie subsidies dan verwacht. Doordat we vanuit het rijk subsidie hiervoor ontvangen, vielen ook de baten lager uit dan begroot. Per saldo is dit budgettair neutraal.

4A BESTUREN	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.1 Bestuur						
Totaal lasten (4)	2.034	2.336	2.507	3.109	-602	N
Totaal baten (8)	12	0	8	16	8	V
Saldo	-2.023	-2.336	-2.499	-3.094	-594	N
0.2 Burgerzaken						
Totaal lasten (4)	1.670	1.393	1.934	1.947	-13	N
Totaal baten (8)	379	344	690	778	88	V
Saldo	-1.291	-1.049	-1.244	-1.169	75	V
Totaal deelprogramma 4A	-3.313	-3.386	-3.744	-4.263	-519	N

0.1 Bestuur - dotatie pensioen-/wachtgeldvoorziening wethouders (lasten € 642.000 N)

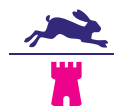
Door de dalende rekenrente (van 3,160% naar 2,325%) moest de pensioenvoorziening wethouders op basis van de actuariële berekeningen per 31-12-2024 worden aangevuld.

0.2 Burgerzaken - reisdocumentenpiek (lasten € 55.000 N)

In de 2e tussenrapportage 2024 informeerden we u al over de reisdocumentenpiek. We gingen er vanuit dat zowel de opbrengsten (€ 323.000) als de lasten (€ 213.000) hoger uit zouden vallen. Deze prognose is echter nog te behoudend geweest. Dit is vooral te herleiden naar het aanvragen van een tweede reisdocument en naar aanvragen die eerder zijn gedaan dan dat het document afliep. Hierdoor zijn de kosten voor de afdracht van leges aan het rijk € 55.000 hoger uitgevallen. In de tussenrapportage 2025 actualiseren we onze inschatting voor 2025 t/m 2028.

0.2 Burgerzaken - reisdocumentenpiek (baten € 76.000 V)

In de tussenrapportage 2024 informeerden we u al over de reisdocumentenpiek. Deze

prognose is echter nog te behoudend geweest. Dit is vooral te herleiden naar het aanvragen van een tweede reisdocument en naar aanvragen die eerder zijn gedaan dan dat het document afliep. Hierdoor vallen de opbrengsten € 76.000 hoger uit.

Algemene dekkingsmiddelen

Dividenden	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.5 Treasury						
Totaal lasten (4)	0	4	4	9	-5	N
Totaal baten (8)	504	460	840	840	0	N
Saldo	504	456	836	831	-5	N

Saldo financieringsfunctie rente	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.5 Treasury						
Totaal lasten (4)	650	612	610	609	1	V
Totaal baten (8)	1.087	798	913	1.181	268	V
Saldo	437	186	303	573	270	V

0.5 Rente

We ontvangen rente op de uitgezette gelden in het schatkistbankieren en uitgezette leningen via het SvN. Door het achter blijven van investeringen, ontvangen voorschotten op subsidies en een toename in de uitgezette leningen hebben we meer rente ontvangen dan dat we hadden ingeschat.

Lokale heffingen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.61 OZB woningen						
Totaal lasten (4)	546	428	547	595	-48	N
Totaal baten (8)	5.805	5.945	6.175	6.106	-69	N
Saldo	5.260	5.517	5.628	5.511	-117	N

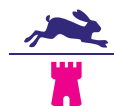
0.62 OZB niet-woningen						
Totaal lasten (4)	94	102	98	139	-41	N
Totaal baten (8)	2.679	2.685	2.723	2.815	92	V
Saldo	2.585	2.583	2.625	2.676	51	V

0.64 Belastingen overig						
Totaal lasten (4)	29	31	32	32	0	N
Totaal baten (8)	140	125	140	138	-2	N
Saldo	111	94	108	106	-2	N
Saldo	7.956	8.194	8.362	8.293	-68	N

Algemene uitkering	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds						
Totaal lasten (4)	0	0	0	0	0	-
Totaal baten (8)	66.140	67.847	71.037	71.463	425	V
Saldo	66.140	67.847	71.037	71.463	425	V

0.7 Algemene uitkering

Voor een toelichting op de afwijking ten opzichte van de begroting verwijzen we naar de toelichting op de dekkingsmiddelen (3.6.2.).

Overige algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.8 Overige baten en lasten						
Totaal lasten (4)	-262	3.558	1.421	647	774	V
Totaal baten (8)	1.212	1.252	1.307	1.289	-18	N
Saldo	1.474	-2.307	-115	642	757	V

0.8 Overige baten en lasten - Stelpost formatieruimte (lasten € 828.000 V)

In de begroting houden we rekening met een stelpost voor het flexibel formatiebudget. Dit bestaat uit een budget voor externe inhuur en een budget voor vacatureruimte. Ultimo 2024 bedroeg dit formatiebudget nog € 919.000. Daarnaast hielden we in 2024 rekening met extra ruimte als gevolg van dekking van ambtelijke inzet uit bijvoorbeeld rijksmiddelen (specifieke uitkeringen), subsidies en projectgelden. We raamden hiervoor een bedrag van € 783.000, waarvan € 692.000 werd gerealiseerd. Dit leverde een nadeel op van € 91.000.

0.8 Overige baten en lasten - duurzame mobiliteit achterhoek (lasten € 100.000 N)

Het penvoerderschap Duurzame mobiliteit achterhoek is financieel uitgevoerd door de regio Achterhoek. Wij ontvingen twee beschikkingen, waaruit we de lasten dekken. De raming van de baten en lasten namen we in 2024 abusievelijk echter niet op in de begroting. Dit leidt dan ook tot een afwijking op de baten en lasten, die per saldo budgettair neutraal is. In 2025 verwachten we het project af te ronden.

0.8 Overige baten en lasten - duurzame mobiliteit achterhoek (baten € 100.000 V)

Het penvoerderschap Duurzame mobiliteit achterhoek is financieel uitgevoerd door de regio Achterhoek. Wij ontvingen twee beschikkingen, waaruit we de lasten dekken. De raming van de baten en lasten namen we in 2024 abusievelijk echter niet op in de begroting. Dit leidt dan ook tot een afwijking op de baten en lasten, die per saldo budgettair neutraal is. In 2025 verwachten we het project af te ronden.

Overhead

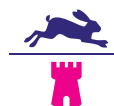
Overhead	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.4 Overhead						
Totaal lasten (4)	12.723	12.761	13.659	13.013	646	V
Totaal baten (8)	548	233	387	529	141	V
Saldo	-12.175	-12.528	-13.271	-12.484	787	V

0.4 Overhead - Organisatieontwikkeling versterken organisatie (lasten € 203.000 V)

De kosten voor het versterken van de organisatie (tijdelijke inzet en extra bemensing op bijvoorbeeld managementfuncties) konden we in 2024 dekken uit de financiële ruimte die er was door nog openstaande vacatures. Hierdoor besteedden we het budget voor de organisatieontwikkeling in 2024 niet volledig. Wij vragen u om het resterend budget van € 203.000 via resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2025, omdat we zien dat de werving langer doorloopt en daarmee de tijdelijke inzet van de genoemde managementfuncties nodig is in het programma om in deze fase de bemensing voldoende op sterkte te houden.

0.4 Overhead - Juridische aangelegenheden (lasten € 269.000 V)

In de afgelopen jaren werden we geconfronteerd met, en een toenemend aantal civiele procedures en een toename van de lengte van die procedures (Beroep/Hoger beroep/Cassatie). De kosten van de Rechtspraak en de kosten voor het inschakelen van de huisadvocaat, zijn reden geweest het budget voor 2024 te verhogen. Naast deze feiten is

meegewogen dat steeds vaker en langer (Hoger beroep) tegen de overheid geprocedeerd wordt. Dit blijft een aanname en niet is met zekerheid te zeggen hoeveel civiele procedures er gaan lopen. Wat met enige zekerheid aan te geven is, gaat over de lopende civiele procedures en of deze in een aankomend jaar tot een eindvonnis gaan komen. Op basis van deze afwegingen is voor 2024 het budget verhoogd. Vervolgens zijn er echter in 2024 geen civiele procedures tegen de gemeente gestart en kwamen andere civiele procedures tot een eindvonnis. Ook zelf startte de gemeente geen civiele procedure(s).

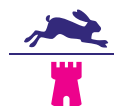
0.4 Overhead - Informatisering en Automatisering (€ 163.000 V)

We werken op het gebied van ICT samen met de gemeente Doetinchem. In 2024 ontvingen we € 266.000 terug over het jaar 2023.

Reserves

0.10 Mutaties reserves	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.10 Mutaties reserves						
Totaal lasten (4)	4.723	500	10.564	9.610	954	V
Totaal baten (8)	4.264	2.158	6.889	6.265	-625	N
Saldo	-458	1.658	-3.674	-3.346	329	V

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroot na wijz. 2024	Rekening 2024	Verschil begr.na wijz. / rekening	V / N
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
Totaal lasten (4)	4.273	300	0	0	0	0
Totaal baten (8)	0	291	1.331	0	-1.331	N
Saldo	-4.273	-9	1.331	0	-1.331	N

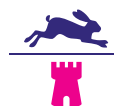
3.12. Uitnutting van de beschikbaar gestelde kredieten voor investeringen

Programma 1

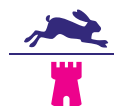
Er zijn geen investeringen binnen programma 1.

Programma 2

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
Reconstructie Bloemenbuurt Zelhem	2021	550	1.123	-496	-77	A
Reconstructie Oltmansstraat Steenderen	2021	700	403	16	281	A
Herinrichting Marktpluin Steenderen	2022	1.075	412	656	6	A
Herinrichting marktpluin Steenderen verbeteren en afk. riolering	2023	405	0	405	0	A
Reconstructie Smidsstraat / Magnoliaweg Zelhem	2023	1.600	0	0	1.600	
Reconstructie Smidsstraat / Magnoliaweg Zelhem verbeteren riolering	2023	350	0	0	350	
Herinrichting Zomerweg Achter-Dremp bouwkosten	2023	1.100	0	998	102	
Herinrichting Zomerweg Achter-Dremp plankosten	2023	200	0	72	127	
Herinrichting Zomerweg Achter-Dremp aandeel bovenwijkse voorzieningen	2023	500	0	0	500	
Herinrichting Zomerweg Achter-Dremp aandeel watertakenplan	2023	800	0	0	800	
Reconstructie Kastanjelaan Hengelo (RCW 2023)	2023	210	0	36	174	
Reconstructie fietspad Toldijkseweg (RCW 2023)	2023	190	0	4	186	
Reconstructie Sint Jansstraat Keijenborg (RCW 2024)	2024	760	0	0	760	
Reconstructie B. Smitsstraat Steenderen (RCW 2024)	2024	150	0	4	146	
Reconstructie Bronckhorsterweg Steenderen (RCW 2024)	2024	90	0	3	87	

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
Reconstructie Vordenseweg Baak 2024	2024	310	0	304	6	A
Reconstructie Doetinchemseweg Zelhem 2024	2024	50	0	35	15	A
Herinrichting Dorpsstraat Vorden 2024	2024	150	0	0	150	
Reconstructie parkeerplaats Bronckhorst 2024	2024	150	0	41	109	A
Afkoppelen 2022	2022	246	14	232	0	A
Vervanging vrijverval riolering	2023	549	59	498	-8	A
Renovatie riolering mechanisch	2023	881	197	1.135	-451	
Afkoppelen	2023	13	0	13	0	A
Vijvers aanpassen	2023	457	0	14	443	
Vervanging vrijverval riolering 2024	2024	691	0	315	376	
Verbeteren vrijverval riolering 2024	2024	519	0	28	491	
Renovatie riolering mechanisch 2024	2024	526	0	242	283	
Afkoppelen 2024	2024	364	0	32	331	
Vervanging vuilwaterberging 't Loo Zelhem	2024	1.880	0	0	1.880	
Regenwaterberging Bloemenbuurt Zelhem bovenwijkse voorzieningen	2024	780	0	0	780	
Arbo technische aanpassing kazerne Vorden	2023	172	2	200	-31	
Arbo technische aanpassing kazerne Zelhem	2023	165	2	166	-4	
Arbo technische aanpassing kazerne Hengelo	2023	165	2	25	138	
Arbo technische aanpassing kazerne Steenderen	2023	128	2	136	-10	
Voortgezet onderwijs Vorden		12.690	617	11.704	369	
Voorbereidingskrediet Dorpschool Halle	2023	370	7	164	199	
Grond dorpschool Halle 2023	2024	1.030	0	1.030	0	A
Voorbereidingskrediet Basisschool Zelhem Jan Ligthart	2023	300	0	11	289	
Voorbereidingskosten Basisschool Zelhem de Meene / 't Loo	2023	300	0	15	285	
Verduurzamen sporthal De Kamp	2023	2.769	-496	421	2.844	

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
Verduurzamen sporthal 't Jebbink	2023	1.709	-1.044	12	2.742	
Materieel buitendienst, lopende kredieten	div.	780	0	262	518	
Investerings Programma 2		36.823	1.302	18.734		

A = Afsluiten

Reconstructie Bloemenbuurt: door een lager vastgestelde subsidie laat het krediet een overschrijding zien.

Renovatie riolering mechanisch: na afronding van het project (2025) brengen we een deel van de investering (€ 600.000) ten laste van de voorziening vervangingsinvesteringen. De investeringskosten blijven binnen het geraamde krediet.

Arbotechnische aanpassingen brandweerkazernes: doordat we abusievelijk de btw-component niet meenamen in de kredietaanvraag worden de kredieten overschreden.

Programma 3

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
Ondergrondse inzamelvoorzieningen 2024	2024	45	0	47	-2	A
Investerings Programma 3		45	0	47		

A = Afsluiten

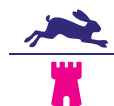
Voor de overschrijding op het krediet Ondergrondse inzamelvoorzieningen hebben we geen specifieke verklaring.

Programma 4

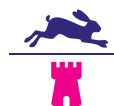
Er zijn geen investeringen binnen programma 4.

Overhead

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
KIA Niro elektrisch	2018	46	-1	44	2	A
Oplaadvoorziening elektrische bedrijfsauto's gemeentehuis	2018	47	0	43	5	A
VV Kassa systeem hal 2024	2024	30	0	0	30	
Biometrie	2020	105	0	52	53	
Herinrichting kantooromgeving	2020	710	6	24	681	
Keukeninrichting	2020	70	0	51	19	
LED verlichting kantoor	2023	165	24	130	11	A

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Restant krediet	
Vorbereidingskosten nieuwbouw loods werf Hengelo	2024	100	0	3	97	
Bouw vervangende loods gemeentewerf Hengelo	2024	405	0	0	405	
Investerings- Overhead		1.678	29	347		
<i>A = Afsluiten</i>						

3.13. Toevoeging aan reserves en bestedingen voor projecten

Programma 1

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Hervormingsagenda; tussentijdse resultaatbestemming 2024	RB 10-10-2024	Algemene reserve	106	106			I
Armoedebestrijding; tussentijdse resultaatbestemming 2024	RB 10-10-2024	Algemene reserve	175	175			I
Overschot OVO	RB 10-10-2024	Algemene reserve	2.911	2.911			I
Bijzondere bijstand t.l.v. Minimafonds	basisbegroting	BR Minima			5	8	S
Beschermde wonen	RB 21-12-2023	Algemene reserve			25	25	I
Mantelzorgbeleid	RB 21-12-2023	Algemene reserve			40	40	I
Armoedebestrijding jeugd	RB 04-07-2024	Algemene reserve			219	219	I
Openeinderegelingen Zorg en Ondersteuning	RB 10-10-2024	BR Openeinderegelingen			409	409	I
Programma Migratie en Integratie	RB 10-10-2024	Algemene reserve			618	618	I
Beschikking reserves Programma 1			3.192	3.192	1.316	1.318	

I = Incidenteel; S = Structureel

Programma 2

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Winstneming CPO Hummelo	RB 28-11-2024	Algemene reserve	25	57			I
Extra bijdrage realisatie MFA Bronckhorst Midden	RB 21-09-2023	BR IA bijdragen ineens	100	100			I
Bovenwijkse voorzieningen	RB 10-10-2024	BR Bovenwijkse voorzieningen	150	121			S
Bovenwijkse voorzieningen; energietuin Langenberg	RB 18-12-2024	BR Bovenwijkse voorzieningen			10	10	I
Doorstart kunstgemaal	RB 04-07-2024	Algemene reserve			13	13	I
Haalbaarheidsonderzoeken Integraal Huisvestingsplan (IHP)	RB 04-07-2024	Algemene reserve			30	30	I
Vorming verliesvoorziening grondexploitatie Magnoliaweg	RB 28-11-2024	Algemene reserve / BR Bovenwijkse voorzieningen			32	462	I
Vb van de bouw van de VO-school in Vorden	RB 04-07-2024	Algemene reserve			34	34	I

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Landelijk gebied	RB 04-07-2024	Algemene reserve			80	80	I
Onderhoudsplan civile kunstwerken	RB 21-12-2023	Algemene reserve			100	100	I
Bijdrage vervanging bruggen voor toeristische infrastructuur	RB 04-07-2024	Algemene reserve			100	100	I
Verkeersaanpassingen Hummelo	RB 04-07-2024	Algemene reserve			100	100	I
Bijdrage MFA Bronckhorst Midden	RB 18-12-2024	Algemene reserve			350	350	I
Afwaardering kavel horecapand	RB 04-07-2024	Algemene reserve			625	625	I
Beschikking reserves Programma 2			275	279	1.474	1.904	
<i>I = Incidenteel; S = Structureel</i>							

Programma 3

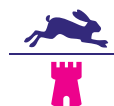
Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Revitaliseren van bedrijventerreinen	RB 04-07-2024	Algemene reserve			15	15	I
Vitale kernen; voorbereiding Smidsstraat / Magnoliaweg	RB 21-12-2024	Algemene reserve			65	65	I
Uitvoering projecten vitale kernen	RB 04-07-2024	Algemene reserve			120	120	I
Beschikking reserves Programma 3			0	0	200	200	
<i>I = Incidenteel; S = Structureel</i>							

Programma 4

Geen.

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Verduurzamen sport; restant toevoeging BR IA	RB 21-09-2023	BR IA bijdragen ineens	294	294			I
Sparen ravijnjaar	basisbegroting	Algemene reserve	500	500			I
Resultaat t/m 2e Tussenrapportage; toevoeging AR	RB 10-10-2024	Algemene reserve	2.645	2.645			I
Resultaat t/m 2e Tussenrapportage; toevoeging BR IA	RB 10-10-2024	BR IA kapitaallasten	2.700	2.700			I
Dekking kapitaallasten investeringsagenda	basisbegroting	BR IA kapitaallasten			7	7	S
Verduurzamen sport; restant toevoeging BR IA	RB 21-09-2023	Algemene reserve			294	294	I
Dekking bijdragen ineens investeringsagenda	basisbegroting	BR IA bijdragen ineens			2.350	2.250	I

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Beschikking reserves Algemene Dekkingsmiddelen			6.139	6.139	2.651	2.551	

I = Incidenteel; S = Structureel

Overhead

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging		Onttrekking		I/S
			Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	
Derving Nuondividend	basisbegroting	BR Nuondividend			115	115	I
Huisvesting (gemeentehuis / werf)	basisbegroting	BR Gemeentehuis			177	177	S
Beschikking reserves Overhead			0	0	292	292	

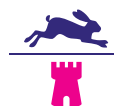
I = Incidenteel; S = Structureel

3.14. We geven informatie over Wet Normering Topsalarissen (WNT)

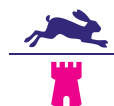
Op grond van de WNT nemen we in de jaarrekening informatie op over de bezoldiging van onze (voormalige) topfunctionarissen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking				
Omschrijving (bedragen in €)		M.J.J. Rommers	M. Veenbergen	
Functiegegevens		directeur	griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2024		1-2 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0	
Dienstbetrekking		ja	ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		124.157	110.463	
Beloningen betaalbaar op termijn		20.779	18.948	
Subtotaal		144.936	129.411	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		213.265	233.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.	n.v.t.	
Bezoldiging		144.936	129.411	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t. / n.v.t.	n.v.t. / n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	n.v.t.	
Gegevens 2023		B.J. Drewes	E.J.A. Hanzens	M. Veenbergen
Functiegegevens		directeur	wnd directeur	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023		1-1 t/m 30-11	1-11 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking		ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		108.049	17.011	103.700
Beloningen betaalbaar op termijn		17.849	2.659	15.437
Subtotaal		125.898	19.670	119.137
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		204.060	37.268	223.000
Bezoldiging		125.898	19.670	119.137
Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking				
Gegevens 2024		M.J.J. Rommers		
Functiegegevens		wnd directeur		
Kalenderjaar		2024	2023	
			11-12 t/m	
Periode fuctievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)		1-1 t/m 31-1	31-12	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar		1	1	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar		145	75	
Individuele toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar		€ 221	€ 212	
Maxima op basis van de normbedragen per maand		30.800	29.500	
Individuele toepassing maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		47.945		
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)				

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking			
Bezoldiging in de betreffende periode	19.575	10.125	
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	29.700		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.		
Bezoldiging	29.700		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		

We hebben binnen onze organisatie geen medewerkers die meer verdienen dan volgens de WNT is toegestaan en voldoen hiermee aan onze verplichtingen in het kader van de WNT.

3.15. Borg- en garantiestellingen

Gewaarborgde geldleningen	1-1-2024	31-12-2024	Oorspronkelijk leningbedrag	rente %	looptijd	eind-datum
Voetbalvereniging HC'03	41	34	125	3,900%	20 jaar	14-09-32
Saldo	41	34				

Gegarandeerde geldleningen via het WSW	1-1-2024	31-12-2024	Oorspronkelijk leningbedrag	rente %	looptijd	eind-datum
(garantstelling indirect voor 50%)						
Stichting HABION	13.000	13.000	13.000	2,515%	30 jaar	02-05-43
ProWonen	10.000	10.000	10.000	3,735%	19 jaar	01-03-25
ProWonen	15.000	15.000	15.000	3,830%	20 jaar	02-05-32
ProWonen	5.000	5.000	5.000	1,199%	20 jaar	31-05-39
ProWonen	10.000	10.000	10.000	0,667%	40 jaar	16-02-60
ProWonen	7.500	7.500	7.500	0,428%	40 jaar	28-09-60
ProWonen	10.000	10.000	10.000	0,084%	10 jaar	25-06-31
Sité Woondiensten	892	892	892	4,690%	32 jaar	01-08-30
Saldo	71.392	71.392				

Borgstelling hypothecaire geldleningen verstrekt aan ambtenaren door het HVO	1-1-2024	31-12-2024	Oorspronkelijk
14 ambtenaren	1.283	1.283	2.078

In de balans opgenomen:	2023	2024
Gewaarborgde geldleningen	41	34
Gegarandeerde geldleningen via het WSW 50%	35.696	35.696
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	1.283	1.283
Totaal	37.020	37.013

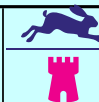

3.16. Bijlage Sisa overzicht

Sisa-bijlage / Financiële Voorzorgsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			2	9	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€12.774	€ 40.087			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€0	€13.680	€7.138	€31.414	€3.694	€18.055
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€12.348	€24.348	€0	€ 400	€35.954	

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator	Indicator
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02					
			€ 1.392	Nee					
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen		
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05		
			€ 35.753	€ 0	3	234	64		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1) Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	
			€ 278.656	€ 43.943	€ 0	€ 4.350	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10			
			1						
2									
100									

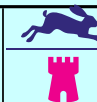
Verstrekkende	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 0	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentienu mmer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1					
			SB240182	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 31.866	€ 188.134	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 31.866
			2					
			SB240184	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 47.049	€ 172.951	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 47.049
			100					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2 Nee					
			100					

Ondertijdelijke Verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 9 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 1-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator	
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
			1 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	€ 83.493	€ 162.199	€ 166.895	€ 324.397	
			2 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	€ 256.693	€ 256.693	€ 986.307	€ 986.307	
			3 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
			1 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	Ja				
			2 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	Ja				
			3 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	Nee				
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13			
			1 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	Water vasthouden en benutten Steenderen	Ja			
			2 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	Infiltratievoorziening Achter Drempt, Bronckhorst	Ja			
			3 060197 Gemeente Aalten	IENW-BSK-2024-83717	Infiltratievoorziening Zelhem, Bronckhorst	Nee			
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06	
			1 030004 Provincie Overijssel	S2023-0000979	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2						
			10						
			Kopie beschikingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08					
			1 S2023-0000979	Nee					
			2						
			10						

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
EZ	F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde) Aard controle R Indicator: F11/01	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (sisa tussen medeoveheden) vanaf verantwoordingjaar SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicator: F11/02	Besteding (jaar T) t.l.v. cumulatieve cofinanciering Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal Aard controle R Indicator: F11/03	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F11/04	Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: F11/05	Toelichting Als bij 04 en 05 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: F11/06
			€ 43.399	€ 220.486	€ 93.421	Ja	Ja	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 4.518.727	€ 56.689	€ 136.017	€ 2.358	€ 87.247	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12	
			€ 107.689	€ 49.316	€ 0	€ 907.315	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14					
			€ 0	Ja				

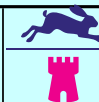
Verstrekkende	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 4.370	€ 36.999	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
SZW	G4		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
			Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
SZW	G4		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 103.056	€ 3.153
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.639	€ 831
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 500	€ 20.086	€ 430
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 600	€ 2.846	€ 154
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 1.100	€ 157.627	€ 4.568

gemeente Bronckhorst

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
					Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
					1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
					2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
					3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
					4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
					5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
					6 Totaal	0	0	N.v.t.		
					Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
					<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
					1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
					2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
					3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
					4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
					5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
					6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
					<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
					1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
					6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

226

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H12/02	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 20.590	€ 61.690	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 27.809	€ 28.233	€ 50.991	Ja	Ja	
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 190.384	€ 193.898	€ 412.724	Ja	Ja	
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 42.783	€ 55.034	€ 89.584	Ja	Ja	
		4 Kansrijke Start	€ 34.227	€ 42.879	€ 100.158	Ja	Ja	
		5 Mentale Gezondheid	€ 10.695	€ 5.136	€ 21.997	Ja	Ja	
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 37.435	€ 30.532	€ 79.485	Ja	Ja	
		7 Valpreventie	€ 101.610	€ 79.878	€ 142.609	Ja	Ja	
		8 Leefomgeving	€ 21.392	€ 22.189	€ 30.832	Ja	Ja	
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.348	€ 3.329	€ 5.307	Ja	Ja	
		10 Versterken sociale basis	€ 77.010	€ 90.628	€ 125.223	Ja	Ja	
		11 Mantelzorg	€ 21.392	€ 14.888	€ 31.076	Ja	Ja	
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 21.392	€ 10.631	€ 10.631	Ja	Ja	
		13 Welzijn op recept	€ 20.322	€ 27.846	€ 36.668	Ja	Ja	
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.348	€ 5.134	€ 10.268	Ja	Ja	
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 15.615	€ 15.829	€ 37.125	Ja	Ja	
		Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
		Nee						
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H35B/02				
		1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 148.805					
		2						

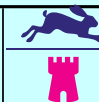

gemeente Bronckhorst

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 SUVIS21-2-03063614	€ 390.782	€ 643.725	Ja		Ja
			2					
			100					
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
			1 SUVIS21-2-03063614	Ja				
			2					
			100					
VRO	J47B	Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden) Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente/provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente of provincie invullen	Deelplannaam / projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per deelplan
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/05	Aard controle R Indicator: J47B/06
			1 Regio Achterhoek	Deelplan 2: Bronckhorst	5	67	69	€ 259.765
			2					
			16					
			Kopie deelplannaam / project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/08	Aard controle R Indicator: J47B/09			
			1 Deelplan 2: Bronckhorst	€ 571.578	€ 171.474			
			2					
			16					
Eindverantwoording (Ja/Nee)								
Aard controle n.v.t. Indicator: J47B/10								
Nee								

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			46	€ 2.521	€ 7.522	81	€ 16.758	€ 302.386
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			135	€ 55.398	€ 227.729			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
		Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15	
		127	62	2	7	135	0	
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 lai23-03468893	€ 117.795	39	0	0	€ 0
			2 lai24-03724069	€ 0	0	0	0	€ 0
		100						

Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 55.264	€ 62.531	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
			100					
VRO	J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Plan/projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J109/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/04	Aard controle R Indicator: J109/05	Aard controle R Indicator: J109/06
			1 Verduurzaming woningen Buitengebied	0	0	0	€ 0	€ 0
			2					
			20					
			Kopie plan/projectnaam	Cofinanciering (jaar T) per project	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J109/07	Aard controle R Indicator: J109/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/11	
			1 Verduurzaming woningen Buitengebied	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			2					
			20					
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 115.420	€ 311.633	€ 219.131	€ 1.537.099	€ 3.827	€ 3.827
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					

Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/01	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: M16/02	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: M16/04	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie Aard controle R Indicator: M16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 5.159.136			€ 0	€ 0	€ 219.187
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/07	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/08	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/09	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 9.476	€ 13.335	€ 5.374.464	€ 13.763.893	

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	 gemeente Bronckhorst	Indicator
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/01	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: M16/02	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: M16/04	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie Aard controle R Indicator: M16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 5.159.136			€ 0	€ 0	€ 219.187
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/07	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/08	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/09	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 9.476	€ 13.335	€ 5.374.464	€ 13.763.893	

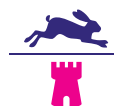
3.17. Bijlage Controleverklaring

We stellen de jaarrekening op. Nadat u als raad de Jaarstukken op 26 juni 2025 hebt vastgesteld, ontvangt u de controleverklaring van de accountant en voegen we deze hier toe.

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AI	Artificiële Intelligentie
AMV	Alleenstaande minderjarige vreemdeling
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BCF	BTW-compensatiefonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
DEP	Dorps Energie Plannen
DOA	Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek
DSL	Doorstroomlocatie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
Fido	Wet financiering decentrale overheden
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBM	Gehele Bevolking Mannen
GBV	Gehele Bevolking Vrouwen
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HAR	Hotel- en Accommodatie Regeling
HRT-fonds	Herstructurerings-, Revitaliserings- en Transformatie Fonds
HVO	Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel
IAJ	Integrale ambulante jeugdzorg
IBD	Informatiebeveiligingsdienst
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal HuisvestingsPlan
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
ISK	Internationale Schakel Klas
IZA	Integraal Zorg Akkoord
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
MJOP	Meerjarenonderhoudsplanung
MPO	Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NPRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
ODA	Omgevingsdienst Achterhoek
OZB	Onroerendezaakbelasting
PFAS	Per- en polyfluoralkylstoffen
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
POH	Praktijkondersteuner huisarts

Afkorting

RPA
RSSDA
SDG
SiSa
SPUK
SVn
UWV
VAB
VHF
VNG
VNO-NCW

Betekenis

Regionaal Perspectief Achterhoek
Regionale Samenwerking Sociaal Domein Achterhoek
Sustainable Development Goals
Single information, Single audit
Specifieke uitkering
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vrijkomende Agrarische Bebouwing
Volkshuisvestingsfonds
Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Verbond van Nederlandse Ondernemingen - Nederlands Christelijk
Werkgeversverbond
Verklaring Omtrent Gedrag
Werken aan toekomstgerichte erven Achterhoek
Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
Wet maatschappelijke ondersteuning
Wet normering van topinkomens
Wet open overheid
Waardering Onroerende Zaak
Wet sociale werkvoorziening
Watertakenplan Olburgen
Wet voorkeursrecht gemeenten